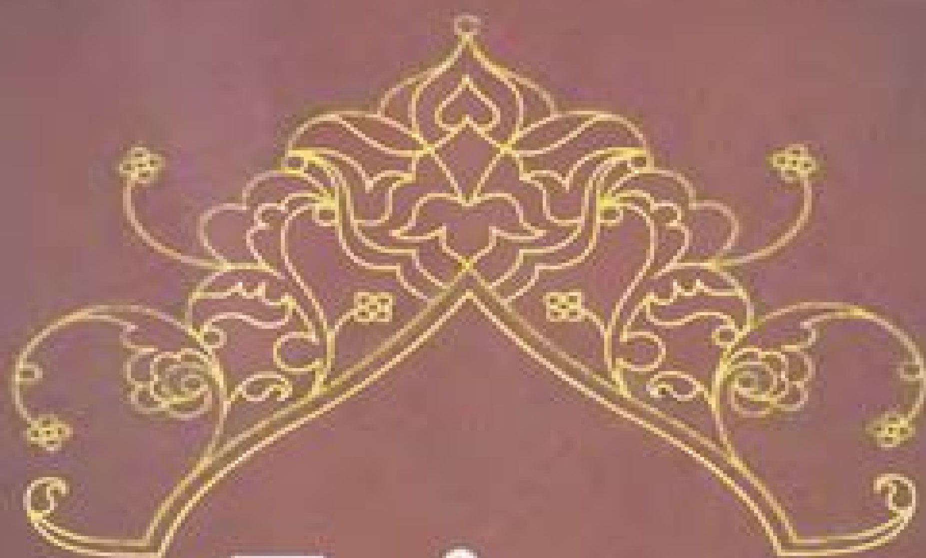
SEJAL BADANI

Taina povestitoarei

BESTSELLER AMAZON CHARTS,
USA TODAY ȘI
WASHINGTON POST

FICTION CONNECTION

TREI

Cuprins

Un roman opulent despre secrete, iubire și loialitate. O celebrare a frumuseții poveștilor și a puterii lor de a ne ajuta să ne descoperim pe noi înșine.

NEW YORK JOURNAL OF BOOKS

Deși Taina povestitoarei reflectă pe alocuri latura sumbră a naturii umane, tonul romanului este plin de speranță, iar imaginile construite de Badani sunt de o frumusețe care îți taie respirația.

USA TODAY'S HAPPY EVER AFTER

O carte palpitantă, cu descrieri autentice ale oamenilor obișnuiți din India. Felul în care sunt prezentate obiceiurile locale poate fi edificator chiar și pentru cei familiarizați cu tradițiile spațiului indian.

HISTORICAL NOVEL SOCIETY

SEJAL BADANI

TAINA POVESTITOAREI

Traducere din engleză de Camelia Ghioc
Titlul original: *The Storyteller's Secret*, 2018

Editura Trei, 2019

Versiune ebook: v1.0, martie 2020

Lui Benee Knauer
Sunt etern recunoscătoare
pentru prietenia, îndrumarea
și sprijinul tău și pentru că ai crezut
întotdeauna
în această poveste.
Ești cu adevărat unică.
Îți mulțumesc, scumpa mea prietenă.

Prolog
Vara anului 2000

Din femeile însărcinate, 20 la sută pierd sarcina. Din acestea, 80 la sută pierd copilul în primele douăsprezece săptămâni de sarcină. Dacă ai peste 30 de ani, șansele să pierzi sarcina sunt de minimum 12 la sută, iar procentul crește cu fiecare an în plus.

Pot să recit aceste statistici și multe altele. Le-am studiat la nesfârșit încă de când am început să încercăm să facem un copil. Adică acum mai bine de cinci ani. De atunci, mi-am petrecut nenumărate ore în bibliotecă și pe internet, sperând să găsesc un nou studiu sau medicament care să mărească șansele de a duce sarcina la termen și a naște un bebeluș sănătos. Dar rezultatele sunt întotdeauna aceleași – la fiecare copil născut, există mulți alții care mor în perioada sarcinii. La fiecare femeie care ține în brațe un copil, există o alta care nu ajunge să aline plânsul unui copil. La fiecare cuplu care reușește să umple o casă cu copii, există un cuplu care nu va cunoaște niciodată bucuria de a fi părinte.

Privesc fix ecografia pe care o țin strâns în mână. O întorc mai întâi într-o parte, apoi cu susul în jos. Am memorat liniile întortocheate albe și negre care înconjoară singura imagine pe care o am cu copilul meu. Adaug culoare chipului său acolo unde nu există nicio culoare și-mi imaginez că lichidul care-l învăluie e limpede și cald. Sunt convinsă că în timpul navetei mele zilnice cu trenul, scrâșnetul strident al roților pe șine e transformat într-o simfonie ce-mi adoarme lin copilul. Iar frica ce îmbibă fiecare celulă a trupului meu nu reușește niciodată să treacă de bariera uterului. În schimb, pruncul meu trăiește liniștit într-o lume plină de fericire și bucurie, sigur că va avea un viitor.

— Jaya!

Ușa biroului se deschide doar un pic, cât să bage capul Elizabeth, stagiara care lucrează cu mine.

— Te caută Patrick la telefon.

Aruncă o privire nedumerită către telefonul de pe birou, pe care clipesc două luminițe.

— Am încercat să-i fac legătura, dar n-ai răspuns.

— Scuze, lucram la un articol, îi spun.

Se uită la monitorul meu pe care nu e deschis niciun fișier, dar nu spune nimic. Adevărul e că n-am auzit nici telefonul, nici pe ea bătând la ușă.

— Preiau acum apelul.

Aștept să închidă ușa și ridic receptorul.

— Patrick?

— Bună, iubito!

Îi cunosc vocea la fel de bine ca pe a mea. Suntem împreună din facultate și suntem căsătoriți de opt ani, așa că-i știu toate nuanțele și ce înseamnă fiecare. Salutul scurt îmi spune că e cu ochii în monitorul calculatorului și ține receptorul la ureche cu umărul. E după-amiază târziu, așa că e probabil la a cincea cafea. Când era student la Drept, a încercat să scape de viciu și a reușit. Însă din primul an în care a ajuns asociat la cea mai mare firmă de avocatură din New York, consumul zilnic a crescut la șase-opt căni.

— Luăm mâncare chinezească în seara asta? spune și îl aud tastând, apoi foind niște hârtii. Sau putem mânca hamburgeri și cartofi prăjiți. Iar! mă tachinează el.

Ar fi a patra oară săptămâna asta. Dar de când am rămas însărcinată, acum paisprezece săptămâni, hamburgerii sunt singura mâncare de care mi-e poftă. La ultima sarcină îmi era poftă de mâncare italiană, iar la cea dinainte mi-a pierit orice urmă de poftă de mâncare din cauza grețurilor constante.

— Patrick!

Degetele mi se încleștează pe poză. Cu cealaltă mână apăs receptorul pe ureche până mă doare.

— Am…

Tac, neștiind cum să formulez ce vreau să-i spun.

Se oprește din scris și trage adânc aer în piept.

— Jaya?

Îi simt durerea din voce și mi se taie respirația. Nu e nevoie să mai spun nimic. Știe.

— Ai sunat la doctor?

— Nu încă, șoptesc.

— Când a început sângerarea?

Vocea i se schimbă. Patrick vorbește acum ca în sala de judecată, în timp ce vocea mea devine tot mai slabă, până aproape că-mi piere de tot. E dansul nostru – învățat de nevoie, nu fiindcă a fost alegerea noastră. Cu fiecare pas, eu sunt tot mai nesigură pe picioare, iar el e tot mai puternic.

N-am crezut vreodată că o să fiu așa, dar, pe de altă parte, am învățat că viața e rareori cum sperăm să fie. Patrick e excepția. Lui totul i-a mers întotdeauna exact așa cum a plănuit. Pledant înnăscut, e plin de însuflețire când e în fața judecătorilor blazați și a juraților sceptici. Cu frumusețea lui clasică, vocea profundă și inteligența sclipitoare, a câștigat destule cazuri cât să devină unul dintre cei mai tineri parteneri din istoria firmei sale. La asta se aștepta și asta a plănuit de când a terminat Dreptul.

Pe de altă parte, eu am ales jurnalismul. Cu dragostea mea pentru cuvântul scris și obsesia pentru fapte și cifre, părea cariera perfectă pentru mine. Dezamăgită, mama m-a întrebat de ce n-am ales medicina.

— Acum două ore, recunosc eu.

Aștept răspunsul lui, care-mi va spune cine e în acest moment – avocatul, bărbatul sau tatăl îndurerat?

— Ne vedem la doctor, spune scurt.

E tot avocatul. În felul ăsta, va reuși să se concentreze pe detaliile medicale privind sarcina pierdută și să accepte realitatea, așa cum eu nu am reușit. Îl invidiez pentru tăria lui și mi-aș dori să fiu și eu la fel, dar de câte ori încerc să-mi găsesc forța interioară, îmi scapă printre degete.

— Ne vedem acolo.

Închid înainte ca vreunul dintre noi să mai spună ceva. Refuz să mă despart de poză, așa că o pun bine, în buzunarul pantalonilor.

Mă mângâi pe burtă și aștept un semn care să-mi spună că totul e bine. Că nu e nevoie să alerg la doctor sau să-mi fac griji pentru ce o să-mi spună. Îmi zic că bebelușul meu stă liniștit și confortabil în pântecele meu și așteaptă să se nască. Și aștept, și aștept. Când nu primesc niciun semn, niciun fel de indiciu, împing scaunul sub birou și închid calculatorul. Apăs pe întrerupător, încăperea se cufundă în întuneric, și ies pe ușă.

* * *

Mă lupt cu efectele anesteziei și mă străduiesc să deschid ochii. Clipesc des și, când privirea mi se limpezește, îl văd pe Patrick discutând încet în colț cu medicul obstetrician.

— O să aibă nevoie de cel puțin o săptămână de repaus la pat, îi spune ea lui Patrick. Nu are voie să ridice greutăți și nici să facă activități fizice obositoare.

— Când putem să încercăm din nou? îmi regăsesc eu vocea, învingându-mi slăbiciunea care mă ține la pat, iar ei se întorc spre mine, șocați că m-am trezit. După câte luni?

Se uită unul la altul, ceea ce-mi arată că deja au discutat subiectul.

— Draga mea, așteaptă mai întâi să te refaci!

Patrick vine lângă mine și mă mângâie pe păr.

— Vă rog, spuneți-mi, când? insist, iar cuvintele îmi ies pe gură întretăiate, ca niște cioburi de sticlă.

Am așteptat șase luni între sarcina asta și cea de dinainte. Patrick a vrut să așteptăm mai mult, dar eram nerăbdătoare – de fapt, disperată – să am un copil asupra căruia să-mi revărs dragostea. Pentru fiecare sarcină a fost nevoie de luni de tratamente pentru fertilizare în vitro, incluzând injecții, pastile și urmărirea detaliată a calendarului ovulațiilor mele. Fiecare pierdere de sarcină care a urmat a devenit pentru mine o înfrângere greu de suportat și de înțeles.

— Uterul a fost perforat în timpul chiuretajului, spune doctorița uitându-se pe fișă, apoi la mine. Se întâmplă rar, dar se întâmplă.

Șocul îmi străbate toată ființa. Mă uit rapid la Patrick, care privește fix într-un punct de pe perete. Mă strânge de mână – singurul semn al durerii lui. Mâna mea zace moale într-a lui.

— Ați reușit să închideți rana?

Durerea mi se adună în gât, aproape sufocându-mă.

— Da.

Îmi vorbește despre viitor, în cuvinte seci, lipsite de emoție, de parcă aș fi un experiment științific.

— A fost o tăietură mică. Ar trebui să se vindece de tot, fără niciun fel de complicații.

— Ce înseamnă asta? întreb.

— Că trebuie să aștepți cel puțin un an, îmi spune ea ca o concluzie, pe care refuz să o accept. O să facem un control, ca să ne asigurăm că totul s-a

vindecat cum trebuie, dar, în medie, cam asta e perioada de refacere pe care-o recomandăm.

— Trebuie să mai existe o cale.

Disperarea mă cuprinde ca într-o capcană și-mi strânge trupul până ce nu-l mai simt. După trei pierderi de sarcină și un tsunami de emoții, caut frenetic o fărâmă de speranță de care să mă agăț, dar n-o găsesc.

— Nu pot să iau vreun medicament ca să se vindece mai repede?

— Jaya!

Patrick își trece mâna prin păr. Oftează adânc și spune:

— Hai să vorbim mai târziu despre asta, bine?

Nu apuc să-i răspund, Patrick deja îi șoptește ceva doctoriței. Ea dă din cap aprobator, apoi iese din încăpere. Mă uit după ea, răsucind între degete cearșaful de spital. E singurul indiciu al devastării mele.

— Cum te simți? mă întreabă Patrick când rămânem singuri, apoi coboară grilajul patului și se așază lângă mine.

O durere ascuțită îmi sfâșie abdomenul și-mi traversează pelvisul. După fiecare pierdere de sarcină, ni s-au spus o mulțime de motive pentru care corpul meu refuză să ducă o sarcină la termen, dar nimeni nu-mi spune și cum să rezolv problema.

— Era vorba să fie un simplu chiuretaj.

Calculez cât ar dura efectiv să rămân gravidă din momentul începerii unei noi runde de FIV. Împinsă de disperare, iau o decizie.

— Trebuie să mergem la alt doctor. Poate că nu e nevoie să așteptăm un an întreg.

— Draga mea… zice Patrick și așteaptă să mă uit în ochii lui, apoi continuă: Ce-ar fi să ne concentrăm acum pe vindecarea ta? Pentru restul putem să ne facem griji mai târziu.

— O să mă interesez de alți doctori și o să-l găsesc pe cel mai bun.

Abia îl mai aud, în timp ce prin minte îmi trec tot felul de idei. Dacă fac un plan, îmi distrag atenția de la realitatea celor întâmplate.

— Sigur știe tata pe cineva.

— Nu vreau să mergem la alt doctor, spune el încet.

— De ce?

Tăcerea lui mă face să mă ridic în capul oaselor.

— Fiindcă nu sunt sigur că-mi mai doresc asta.

Jaya
Trei luni mai târziu
2000

Unu

Când aveam cinci ani, am implorat-o pe mama să-mi ia un câine. Nu conta nici rasa, nici cât de mare era. Nu voiam decât să fie al meu, să-l iubesc și să-l strâng în brațe. După trei zile, mama mi-a făcut o surpriză: acasă mă aștepta un cățeluș în lesă. Era perfect. Îl luam cu mine peste tot și dormeam cu el în fiecare noapte. Câteva luni mai târziu, a fugit din curtea din spate și s-a pierdut. Am plâns ore în șir pe pat în camera mea, în timp ce mama mă privea tăcută din prag. Până la urmă am adormit, epuizată de durere. Abia a doua zi dimineață am văzut că mama venise în timpul nopții, mă acoperise cu o pătură și stinsese lumina. Nu mi-a spus niciodată vreun cuvânt despre pierderea mea.

* * *

Mă uit pe geam la apa care lovește malurile. În depărtare urlă o sirenă, anunțând trecerea unei nave pe râul Hudson. Strâng haina mai bine în jurul meu. Kilogramele pe care le-am pus pe mine în timpul sarcinii au dispărut, lăsându-mă să tânjesc după căldura pe care mi-o țineau. Aerul rece ca gheața trece prin haine și tremur.

Îmi scot ochelarii și ridic ochii spre soarele care se ițește de după nori. Deși suntem de-abia în octombrie, temperatura a scăzut substanțial, un avertisment că iarna se apropie cu repeziciune. Nu mă deranjează nici frigul, nici zăpada. Îmi oferă un pretext să-mi înfofolesc corpul în straturi de haine și să mă ascund de lume. Nu am fost mereu așa – nu am preferat întotdeauna singurătatea în detrimentul companiei oamenilor, dar, pe de altă parte, nu mi-am imaginat niciodată că viața mea va fi așa cum e acum.

Îmi bag mâinile sub coapse și mă sprijin de spătarul băncii. Stau și ascult claxoanele mașinilor și urletele sirenelor de vapor, bucuroasă că acoperă ecourile tristeții care-mi umplu mintea.

— Iartă-mă că am întârziat.

Nu mă întorc.

— E-n regulă, spun, deși știm amândoi că mint.

Nimic nu e în regulă și mă întreb cum ar mai putea fi vreodată ceva în regulă.

— Cum a fost la muncă? îl întreb.

— În regulă.

Asta am ajuns? Doi oameni care repetă mecanic aceleași cuvinte? Patrick se așază lângă mine pe bancă. Vântul îi ciufulește părul castaniu de pe frunte. Și-a pus la gât un fular pe care i l-am cumpărat acum doi ani. Era cât se poate de firesc să-i cumpăr lucruri. Știu marca lui favorită de pantofi, modelul de cravată pe care-l preferă și ce croială de costume îi place. Cât am fost împreună, înainte și după căsătorie, am ajuns să ne cunoaștem cum nu ne cunoaște nimeni altcineva. Dar oricât timp am petrecut amândoi, tot n-am învățat cum să facem față unei asemenea dureri.

— Bine, spun și-mi întorc din nou privirea spre apă, întrebându-mă dacă nu cumva răspunsurile pe care le caut se află în adâncurile ei. Asta-i bine.

Își pune mâna peste a mea și degetele noastre se împletesc de la sine. Mă uit în ochii lui cu prudență. Au trecut trei luni de la chiuretaj. De-atunci, de-abia ne-am vorbit.

— Mai ții minte prima zi din anul întâi de facultate?

Nu așteaptă să-i răspund.

— Ai intrat în sala de curs cu părul strâns într-un coc în vârful capului, din care ieșea un creion. Purtai blugi rupți și un tricou pe care scria „Dacă nu-ți iese din prima, poate ar trebui să te lași de parașutism".

— Tare-mi mai era dragă jerpelitura aia.

L-am aruncat când ne-am mutat împreună, imediat după absolvire. De la o gaură de pe mânecă, se destrămase până sus, la umăr.

— Dar ție nu-ți plăcea deloc parașutismul, am adăugat.

— A fost greșeala mea că te-am lăsat să alegi ce să facem la a doua întâlnire.

Degetele lui le strâng pe ale mele. Nu mă pot abține și-l strâng și eu de mână, bucuroasă să-i simt căldura atingerii.

— Dacă aș fi știut… spune el.

— Ai fi refuzat?

Îl privesc în ochi, surprinsă, și aștept să-mi răspundă. Știam că avea emoții în ziua aceea, dar cu toate astea s-a echipat și a urcat în avion fără nicio obiecție.

— Ai fi acceptat să mai ieși cu mine dac-aș fi refuzat? mă întreabă.

— Îmi plăcea la nebunie parașutismul, recunosc eu.

Pentru fata rigidă care eram, era o evadare bine-venită din existența cotidiană. A devenit drogul meu, euforia mea obținută în mod natural.

— Ar fi fost destul de greu, dacă ai fi refuzat.

— Atunci mă bucur că n-am făcut-o, răspunde el.

Dau din cap, înțelegând ce spune fără vorbe… că nu regretă anii pe care i-am petrecut împreună.

— N-ai mai sărit de mult timp, îmi amintește el.

Nu, n-am mai sărit. De când am încercat să devenim părinți. După prima sarcină pierdută, m-a rugat, apoi m-a implorat să vorbesc cu el, dar i-am spus că nu era nimic de zis. M-am concentrat asupra următoarei încercări – fiind sigură că o sarcină avea să vindece orice rană provocată de prima pierdere. Dar fiecare eșec care a urmat n-a făcut decât să ne îndepărteze tot mai mult unul de altul.

— Ar trebui să te apuci din nou, spune el cu blândețe. Îți doreai să faci parașutism.

— Uneori, nu e suficient să-ți dorești ceva, nu?

Știm amândoi că nu vorbesc despre parașutism. Deschide palma și, cu toate că tânjesc să-l țin strâns, îi dau drumul.

— Ți-ai găsit apartament?

Separarea noastră a avut loc în etape. După chiuretaj, a început să doarmă în camera de oaspeți. În weekenduri, a început să meargă în excursii cu prietenii sau să-și viziteze familia, în Florida. M-am întrebat cu voce tare dacă urma să ne despărțim. Când mi-a răspuns că-și caută apartament, s-a mai rupt o parte din ființa mea deja sfâșiată, dar nu am spus nimic.

— Da, spune el așa de încet, că de-abia îl aud. La două străzi depărtare de tine. O cameră. O subînchiriez, stau doar șase luni, până-mi găsesc ceva permanent.

O parte din mine vrea să creadă că rămâne în zonă pentru mine, dar partea logică a creierului meu îmi spune că face asta pentru că e comod. De la actualul nostru apartament, poate ajunge pe jos și la muncă, și la toate localurile noastre preferate. Mă întreb dacă o să-l văd în restaurantul din cartier sau citind ziarul duminică dimineața în cafeneaua unde covrigii se servesc fierbinți, de-abia scoși din cuptor, și proprietarul știe exact cum ne plac. Lui Patrick îi place să fie ușor rumeniți, cu multă pastă de brânză, pe când mie…

— Jaya?

După tonul lui îmi dau seama că mi-a tot repetat numele.

— Scuze.

Îmi frec tâmpla, sperând că gestul mă va readuce la realitate.

— M-am pierdut o clipă în gânduri.

Îmi feresc privirea, refuzând să-l las să vadă ce-i ascund – că perioadele în care sunt total ruptă de realitate sunt tot mai dese.

— Ce spuneai?

— Le-ai zis părinților tăi? mă întreabă el, după care ezită, apoi adaugă: despre noi.

— Da.

Îmi masez gâtul încordat, apoi mă întorc spre el.

— I-am sunat săptămâna trecută.

Un vapor trece încet prin fața noastră, iar eu reiau în minte conversația purtată cu ai mei.

— Tata m-a întrebat cum mă simt, iar mama n-a spus nimic.

— Jaya… dă Patrick să spună ceva, dar îl întrerup cu o fluturare din mână.

— În weekend mă duc la ei. O să le explic atunci.

— Vrei să vin cu tine? spune și mă privește stăruitor în ochi. Ca să-i ajut să înțeleagă.

Patrick e fiul pe care tatăl meu și l-a dorit întotdeauna. Deși mama era ospitalieră și părea fericită că suntem împreună, a păstrat mereu aceeași distanță pe care o păstra față de toată lumea.

— N-o să aibă nicio importanță.

Cu toate că încearcă să-mi ușureze povara, știm amândoi că nimic n-o să schimbe detașarea mamei mele.

— Oricum o să refuze să discute subiectul, adaug eu.

Cutele din jurul gurii lui se strâng și știu că se abține să spună ce ar vrea să spună. Distanța dintre noi a apărut când am început să ne străduim să rămân însărcinată. El a devenit retras, iar eu tot mai irascibilă în urma anilor de tratamente FIV și a problemelor de fertilitate. Orice discuție se învârtea în jurul pașilor necesari pentru sarcină. Când în sfârșit am rămas gravidă prima dată, parcă toate lunile de distanțare nici nu existaseră. Am sărbătorit împreună și am visat cu ochii deschiși la noul membru al familiei noastre. Când douăsprezece săptămâni mai târziu am pierdut sarcina, eu am fost la pământ, iar pe el l-am împins la periferia preocupărilor mele. Durerea mea a

înghițit totul, fără să lase loc pentru căsnicia noastră sau pentru el. A început un proces ciclic, care ne-a purtat prin încă două pierderi de sarcină.

Se ridică și-și strânge mai bine fularul în jurul gâtului, sufocând orice urmă de oxigen rămasă în relația noastră.

— O să trec duminică să-mi iau și restul lucrurilor.

— Sunt acasă.

Deși încă are cheie, încuviințez de parcă ar fi un musafir nepoftit.

— Ne vedem atunci.

Îmi doresc din tot sufletul să-l rog să rămână, dar nu-mi găsesc cuvintele. Mi se usucă gura și mi-e imposibil să articulez o propoziție. Lacrimile îmi umplu ochii, dar nu se revarsă. Mă uit după el până nu-l mai văd. Abia atunci mă întorc iar către apă și continui să privesc râul curgând. Când se lasă întunericul și luminile orașului mă cheamă, pornesc pe jos pe drumul lung către casă.

Doi

Când aveam șapte ani, am vrut să învăț să merg pe bicicletă. Mama mi-a cumpărat una cu roți ajutătoare, dar eu le-am scos. Abia ajungeam cu picioarele la pedale. În fiecare zi urcam pe bicicletă și în fiecare zi cădeam. Una dintre căderi a fost mai urâtă și a fost nevoie să-mi pună zece copci pe frunte. După aceea, mama a luat bicicleta și a încuiat-o în garaj. Când am protestat, mi-a spus că ori renunț de tot, ori aștept să mai cresc ca să încerc din nou. Am refuzat s-o ascult și am scos bicicleta fără să-mi dea voie. A doua zi mi-am rupt mâna și mi-am spart buza coborând un deal. A dat pe loc bicicleta unui vecin.

Când i-am cerut o explicație, mi-a răspuns: „Jaya, uneori e mai bine să renunți la ceva, dacă-ți provoacă suferință”.

* * *

Stau în fața ușii de la casa mea părintească din suburbiile de la marginea orașului. Îmi trec degetul peste cheie, nesigură dacă s-o folosesc sau să apăs pe sonerie. Până la urmă bag cheia în buzunar și sun de două ori la ușă.

— Scumpete!

Tata deschide ușa și mă strânge imediat la pieptul lui.

— Bună, tată.

Cuvintele mi se pierd în hainele lui, iar râsul reverberează din corpul lui într-al meu. În casă miroase a usturoi amestecat cu mirodenii.

— Mama a gătit toată ziua, nu-i așa?

— De-abia aștepta un motiv.

Îmi cuprinde umerii cu brațul și mă conduce spre bucătărie.

— A făcut toate mâncărurile tale preferate.

Ezită, apoi mă întreabă:

— Tu cum ești, scumpo?

Zâmbesc, recunoscătoare pentru efortul lui, dar îi ascund adevărul:

— Sunt bine, tată.

Toată copilăria mea, tata a fost ocupat cu munca. Până și când era acasă, îi lăsa mamei responsabilitatea creșterii mele și a conducerii gospodăriei. Ea a stabilit tonul relației noastre mamă-fiică și a consolidat-o pentru

totdeauna așa cum e acum – suntem două străine, avem doar o legătură de sânge.

Mama iese din bucătărie purtând un șorț simpatic, care spune tuturor că bucătarul are întotdeauna dreptate. Ca și tata, mă trage la pieptul ei, dar îmbrățișarea ei e scurtă și abia îi simt brațele în jurul meu.

— Ai venit la țanc pentru cină.

Mama aruncă o privire în hol, apoi se uită la mine.

— Unde ți-e bagajul? Credeam că stai tot weekendul.

Are părul șaten-deschis și și l-a prins la spate cu o agrafă. Ochii ei verde-închis contrastează cu pielea ușor măslinie. Am invidiat întotdeauna frumusețea mamei mele. În comunitatea noastră restrânsă, era admirată fățiș pentru cum arăta. Ea nu lua niciodată în seamă complimentele și purta întotdeauna numai ținute cât se poate de simple și nu se machia deloc.

Îmi ridic poșeta imensă.

— Doar o noapte. Mi-am pus aici niște haine.

Dornică să schimb subiectul, ridic capacul de pe o oală și inspir adânc.

— Miroase grozav.

Tace, apoi coboară vocea, încât de-abia o aud:

— Trebuie să fii cu familia ta în aceste momente. Mai ales acum, că Patrick a plecat…

— Patrick nu m-a părăsit, spun pe un ton mai aspru decât intenționam. Am decis de comun acord că trebuie să ne despărțim.

Mint. N-a fost nicio decizie. În schimb, au fost ani în care eu am plâns, iar el s-a îndepărtat puțin câte puțin, tot mai mult, până ce nu m-a mai auzit.

— Fiindcă nu poți să faci copii? întreabă mama, luându-mă prin surprindere.

Își frânge mâinile.

Părinții mei au venit din India imediat după ce s-au căsătorit. M-au făcut pe mine, singurul lor copil, după ce tata a terminat Facultatea de Medicină și și-a consolidat cariera. „Am fost incredibil de binecuvântați să te avem pe tine”, îmi spunea tata în copilărie, de câte ori întrebam de ce nu am frați sau surori. „N-ar fi fost corect față de alte familii să avem mai mult decât ne era dat.”

Dar am simțit rareori că eram o binecuvântare pentru mama. Pentru ea, eram mai degrabă o dezamăgire – am văzut asta în felul în care și-a strâns buzele când am pierdut finala concursului de silabisit din clasa a cincea; în

felul în care chipul ei parcă a înghețat când mi s-a rupt un șiret în timpul probelor pentru majorete și nu am intrat în echipă; sau în privirea ei absentă din acest moment, când se gândește la incapacitatea mea de a duce o sarcină la termen.

— Da.

Răspunsul meu o face să tresară, dar nu spune nimic. Îmi înghit nodul din gât, dorindu-mi cu disperare să simt că cineva e alături de mine și mă susține, dar perfect conștientă că nu e cazul să mă bazez pe ea.

— Fiindcă nu fac copii.

— Lena!

Tata mă bate ușor pe spate, aruncându-i mamei o privire.

— Jaya abia a ajuns, spune el. Hai să ne așezăm la masă și s-o lăsăm să-și tragă sufletul!

Ia farfurii și linguri și pune masa pentru trei persoane. Eu și mama ne uităm la el, ca două statui. Tata aduce vasele cu mâncare, apoi trage două scaune. Mama se așază la locul ei, în capul mesei, iar eu și tata de-o parte și de alta a ei.

— Cum te simți? întreabă tata, ca un doctor ce este.

— Bine, mint eu. Mă vindec.

Având în vedere că nu m-am confesat lor niciodată, nu le spun nici acum adevărul – că momentele când mă înghite neantul încă mă mai urmăresc pretutindeni și că durerea provocată de chiuretaj îmi amintește zilnic de pierderea suferită.

— Unde o să stai?

Mama nu se atinge de mâncarea din farfurie. Și-a împreunat mâinile în față și are capul plecat, ca la priveghi.

— Patrick s-a mutat de acasă.

Îmi limitez cuvintele la fapte lipsite de emoție.

— A subînchiriat pentru șase luni un apartament de două camere. În același cartier.

— O să stai singură în apartament?

Se uită rapid la tata, apoi iar la mine și mă anunță:

— Jaya, te muți la noi!

Tot trupul mi se încordează la ideea de a mă înghesui înapoi în cutiuța în care mi-am trăit copilăria pășind ca pe coji de ouă, sub privirea dezaprobatoare a mamei.

— Mi-e bine acolo, mamă, spun respingând propunerea ei.

Cu trecutul nostru, presupun că va trece la alte subiecte. Îmi imaginez că e la fel de dornică să mă vadă înapoi, aici, cum sunt eu să mă întorc.

— Nu ți-e bine, spune, șocându-mă. Poți să te minți și să ne minți în legătură cu toate celelalte, dar te rog să recunoști măcar atât. Nu ți-e bine.

Neantul începe să avanseze încet în creierul meu.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, spun, disperată să închei discuția. Nu cu tine.

După toate dezamăgirile sarcinilor pierdute, sunt prea obosită să mă cert cu ea.

Se ridică și își împinge cu grijă scaunul sub masă. Fără un cuvânt, iese din bucătărie și urcă în camera ei. În tăcerea care urmează, mi se face rușine.

— Îmi pare rău.

Îmi chioraie stomacul de foame, dar îl ignor. Trag adânc aer în piept ca să-mi controlez emoțiile care amenință să se reverse. Ridic ochii și întâlnesc privirea îndurerată a tatei.

— Nu mă așteptam să deschidă subiectul, adaug.

— Mama te iubește.

Cât pe ce să mă pufnească râsul.

— După mama, iubirea însemna să mă ducă la școală și să mă hrănească.

Chiar în timp ce rostesc vorbele, am mustrări de conștiință. Cu toate că mama era distantă, de fiecare dată când făcea ceva pentru mine – fie că pregătea cu meticulozitate mâncărurile mele preferate, fie că-mi călca impecabil hainele, fie că era prezentă la toate evenimentele școlare, unde o vedeam privind neliniștită din mulțime – mă convingeam că o făcea din dragoste. Mama era fizic acolo pentru mine, în toate modurile tangibile care pot conta. Ceea ce ne-a lipsit întotdeauna și nu știu de ce – a fost acea legătură strânsă dintre noi.

— Nu poate să aibă acum pretenția să fim apropiate.

— Mama ta a făcut cum a putut mai bine, spune tata încet.

— Știu, tată.

Simțind că e mai sigur să depășim momentul, aduc câteva caserole cu capac.

— Putem să punem mâncarea în frigider.

— Jaya!

Așteaptă să mă întorc spre el, apoi îmi spune:

— Trece printr-un moment dureros.

Mă apucă furia. Și eu trec printr-un moment dureros, dar tata i-a ținut întotdeauna partea mamei.

— A primit vești din India, îmi explică el. Nu e-n apele ei.

— Din India? Ce vești?

Mama refuza să vorbească despre copilăria ei în India, iar eu n-am fost niciodată în vizită acolo. Dornică să aflu, în copilărie le puneam o mulțime de întrebări despre țara lor natală, dar de fiecare dată, mama răspundea: „Concentrează-te la viitor, Jaya, nu la trecut!” Părinții tatei au murit înainte să mă nasc eu și, fiindcă nu avea frați sau surori, nu prea mai avea pe cine să viziteze acolo. Îmi amintesc vag cele câteva vizite pe care ni le-au făcut frații mamei din Anglia și Australia.

— Tată? repet eu când îl văd că aruncă o privire îngrijorată spre scări.

Îmi face semn să-l urmez în biroul lui cu lambriuri de cireș, unde mama și-a petrecut ore în șir decorându-l impecabil. Șipcile sunt din stejar sculptat, iar podeaua din lemn finisat într-o nuanță închisă e acoperită cu un covor egiptean. O veioză de la anticariat luminează încăperea.

Văzând-o cu câtă bucurie decorează biroul tatei, am rugat-o să mă ajute să-mi redecorez camera. La vârsta de 10 ani, căutam cu disperare o cale prin care să stabilesc o legătură cu ea. Mama a analizat toate opțiunile și mi-a înmânat o duzină de mostre de vopsea și poze din reviste cu aranjamente de mobilă. Mi-a spus să aleg și a plecat. Luându-i reținerea drept respingere, am aruncat toate materialele de la ea și mi-am vopsit pereții și mobila complet negre. Cu toate că perioada mea gotică a durat un an întreg, ea n-a rostit nicio vorbă împotriva alegerii mele.

Din sertarul biroului, tata scoate o scrisoare mototolită. O citește obosit și cu surprinzătoare precauții. Orice s-ar fi întâmplat, el era mereu plin de energie și viață, în timp ce mama era mereu tăcută și parcă exagerat de prudentă. El aducea veselie, în contrast cu gravitatea ei. Și cu toate astea, a rămas mereu, credincios, alături de ea.

— Mama ta a aruncat-o fără să-mi spună. Am găsit-o în coșul de gunoi.

Îmi întinde scrisoarea cu mâini tremurânde.

— Fratele ei a contactat-o și a rugat-o să vină acasă. Tatăl ei – bunicul tău, Deepak – e bolnav.

Dragă Lena,

Sper că scrisoarea mea te găsește sănătoasă, surioară. Îți scriu pentru că tata e grav bolnav. Ravi, unul din servitorii din copilăria noastră, se teme că nu mai are mult de trăit. Ravi spune că tata are să-ți dea ceva. Nu ți-aș cere niciodată să te întorci într-un loc unde ai avut atâta de suferit, dar nu mi-aș fi făcut datoria de frate dacă nu te-aș fi informat de starea tatei. Samir, Jay și cu mine ne-am luat rămas-bun de la el cu zeci de ani în urmă, când am părăsit India. Orice decizi să faci, noi te susținem și te iubim.

Fratele tău,

Paresh

Nu întreb, ci spun cu convingere:

— Nu se duce.

— Nu.

Se lasă pe spătar și pielea scârțâie sub greutatea lui.

— Orice aș spune, nu reușesc s-o fac să se răzgândească. Se freacă la ochi cu degetele.

— Dar îmi dau seama că o tulbură decizia luată. Mi-e teamă că o s-o regrete tot restul vieții.

* * *

Stau în patul meu din copilărie și mă uit cum razele lunii intră pe geam și se reflectă pe tavan. Ceasul emite un scurt semnal sonor la oră fixă. Trei. Epuizată, tânjesc după somn, dar el refuză să vină. Mă întorc de pe o parte pe alta. Mă ridic în cot și dau pumni pernei până se face plată, apoi încerc iar să dorm. Tot nu reușesc, așa că arunc perna pe jos și pun capul direct pe cearșaf.

Aud zgomot la parter și sar în capul oaselor. Aud pași și ușa de la frigider cum se deschide. Amintindu-mi cât de mult îi place tatei să ciugulească ceva în toiul nopții, îmi pun capotul și cobor. Ultimii pași îi fac călăuzită de fâșia de lumină de sub ușa de la bucătărie. Împing ușa batantă

de lemn și o văd pe mama la masa din bucătărie, cu capul în mâini. Sare în sus când intru și ne uităm lung una la alta.

— Credeam că e tata, că ia o gustare, murmur, făcând automat un pas înapoi.

— Voiam un pahar cu lapte, spune mama, însă nu văd nicăieri niciun pahar. Ce să-ți pregătesc?

Se ridică fără să aștepte răspuns și scoate o crăticioară ca să pună la încălzit niște lapte. Cât e laptele pe foc, deschide o cutie de fursecuri și o așază pe masă.

— Ai slăbit așa de tare de când cu sarcinile…

Se oprește ca și cum regretă ce a spus și rămâne tăcută.

— N-am nimic.

Mă uit în gol, la spațiul dintre noi, cuprinsă de nesiguranță.

— M-am trezit târziu azi-dimineață, spune ea, își împreunează mâinile și privește în podea. Întotdeauna îmi dau peste cap programul.

Când laptele e cât pe ce să dea în foc, dă crăticioara deoparte, toarnă lichidul alb în două căni și le pune pe masă, lângă fursecuri. Când vede că stau tot în picioare, murmură:

— Bea-l cât e cald.

Mă așez și numai după ce vede că mușc dintr-un fursec se așază și ea din nou. E îngrijitoarea perfectă, atentă la toate nevoile mele, de parcă ar fi o servitoare instruită impecabil. În liniștea din bucătărie, mă aud mestecând și apoi înghițind o gură de lapte. Cu o privire concentrată, îmi urmărește fiecare mișcare. În cele din urmă, văzând că tăcerea se prelungește, spun:

— Mi-a spus tata de tatăl tău… Puteai să-mi spui și mie, adaug după o pauză.

— Nu contează.

Trăsăturile i se crispează și trupul parcă i se strânge în el însuși.

— E tatăl tău.

Șocată, încerc s-o înțeleg pe femeia asta, despre care nu știu mai nimic.

— Bineînțeles că contează, adaug.

— Las-o baltă, Jaya!

Mi se adresează pe tonul pe care-mi vorbea când eram copil – când nu-mi lăsa loc de discuție sau argumente. Simt cum îmi înțepenește coloana și mi se ridică părul pe ceafă.

— E pe moarte și tu refuzi să te duci acasă?

Mă avertizează cu o privire strecurată printre pleoape, dar sunt prea obosită ca să-mi pese.

— De ce?

— Ai grijă cum vorbești despre lucruri pe care nu le cunoști, spune ea.

— Atunci, spune-mi!

În copilărie, ascultam cu invidie cum alți copii povesteau despre vizitele la bunici. Am implorat-o să-i vizităm pe bunicul și bunica vitregă despre care nu știam nimic. Cererile și rugămințile mele au fost întotdeauna primite cu un „nu" ferm, urmat de tăcere. Acum, că mi-a fost refuzată șansa de a avea propria mea familie cu copii, mă agăț de singura familie pe care o am.

— De ce nu vorbești niciodată despre el? De ce n-am fost să-l vizităm?

— Nu te privește pe tine!

— Ba da!

Simt cum neantul se rotește în vârtejuri în jurul meu. Clipesc, ca să păstrez contactul cu prezentul, dar pentru câteva secunde totul se face negru. Închid ochii și respir adânc. Când îi deschid, mama se uită fix la masă, cu capul plecat. Îmi frec fața cu palmele, ca să-mi revin.

— E și ruda mea, îi amintesc eu. De ce îl urăști?

— Nu înțelegi, rostește ea încet, pronunțând cuvintele lent, ritmic. Te rog să încetezi.

Se ridică să plece.

— Abia dacă-mi vorbeai când eram copil.

Întoarce încet ochii spre mine și tresare când îmi vede privirea.

— Nu i-am vizitat niciodată pe frații tăi, îi spun. Iar acum îți ignori propriul tată?

Mă imboldește nevoia de a o răni, chiar și numai ca să-mi distrag atenția de la propria mea durere.

— Nici nu te cunosc. Cine ești? o întreb.

Se trage înapoi de parcă i-am dat o palmă. I se umplu ochii de lacrimi și mă copleșește vinovăția.

— Mamă, șoptesc, dar ridică mâna ca să mă oprească.

— Mama mea vitregă m-a pus să promit că n-o să mă întorc niciodată în India după ce mă căsătoresc, șoptește, iar buza de jos îi tremură. Și tata a fost de acord cu această cerere.

Șocată de dezvăluire, întreb:

— Ce fel de tată ar face așa ceva?

— Un tată care știa că așa era cel mai bine.

Își acoperă fața cu o mână delicată. Trage adânc aer în piept, apoi se uită în ochii mei.

— Mamă! o strig.

Caut prin puținele informații pe care le am un motiv pentru care tatăl ei i-ar fi cerut să facă o astfel de promisiune, dar nicio explicație nu stă în picioare. Dă să plece, dar o opresc.

— Te rog, spune-mi de ce.

Prea mult timp mi-au fost refuzate răspunsuri. Nu știu de ce, corpul meu refuză să poarte un copil. L-am pierdut pe bărbatul iubit, fără niciun motiv. N-am înțeles niciodată de ce mama, de care aveam atâta nevoie, păstra distanța, de parcă se temea să se apropie de mine.

Acum o implor să-mi ofere o fărâmă de adevăr. Reporterul din mine e însetat să afle de ce un tată i-ar cere așa ceva fiicei lui. Fiica din mine vrea să înțeleagă de ce mama a acceptat. Dar flăcăruia de speranță care s-a aprins moare la fel de repede. Ziua de azi se dovedește a fi la fel ca toate celelalte. Îi văd refuzul în ochi chiar înainte să clatine din cap.

— Promisiunea mea a fost prețul pe care a trebuit să-l plătesc fiindcă m-am născut. Asta e tot ce trebuie să știi.

Obosită, îmi urează noapte bună.

Trei

Mă ridic în capul oaselor și-mi frec gâtul înțepenit din cauză că am adormit cu capul pe brațul canapelei din living. Orele se târăsc, una la fel ca cealaltă, și nopțile se transformă în zile. N-am vorbit cu mama de când ne-am certat, acum două zile, și nici nu mă aștept să vorbim.

Scutur firimiturile de brânză de pe tricou și lovesc cu piciorul o cutie goală de suc fără zahăr. Adun gunoiul și-l arunc în coșul de gunoi. Cu mâinile eliberate, dau să mă întorc să strâng și celelalte resturi, când simt că mi se înmoaie genunchii. Mă țin repede de blatul din bucătărie ca să nu cad. În doar câteva secunde, totul se prăbușește în întuneric. Mintea mi se umple de imagini ale copiilor pe care nu i-am putut naște. Mă lasă puterile și alunec în jos, cu spatele lipit de perete, ajungând să stau pe podea.

Aceste episoade au devenit destul de frecvente. Nimic nu explică minutele lungi care dispar în neant de fiecare dată când sunt înghițită de jale și pierd complet contactul cu lumea din jur. Când revin la realitate, am senzația că timpul a stat în loc, dar după expresia de pe chipul celorlalți, îmi dau seama că timpul s-a oprit doar pentru mine.

Speriată de ce mi se întâmplă, am făcut recent o programare la doctor. După ce mi-au fost făcute toate analizele și testele posibile, medicul m-a declarat sănătoasă. Concluzia lui m-a făcut să râd și să mă întreb cum se poate diagnostica o inimă frântă.

Ultima sarcină a rezistat cel mai mult. Am refuzat să aflăm sexul copilului, din superstiție, de teamă să nu aducă ghinion sarcinii. Dar când s-au împlinit douăsprezece săptămâni, nu m-am putut abține – după serviciu, am trecut pe la un magazin de nou-născuți și am cumpărat hăinuțe în culori neutre și jucării, ca să umplu camera copilului. Mi-am petrecut următoarele două săptămâni decorând încăperea, făcând-o să arate perfect.

Inspir adânc de mai multe ori, ca să alung negura ce mă înconjoară. Mă fac ghem, cuprinzându-mă cu brațele, și-mi sprijin bărbia pe genunchi. Mă uit țintă în față, la nimic, și-mi las mintea să plutească în derivă până ce se golește de orice gând. Sunt un vid perfect, fără gânduri sau imagini cu copii sau cu Patrick. Fără niciun gând despre scrisoare sau despre bunicul pe care nu l-am cunoscut niciodată. Nici măcar despre tăcerea în care era cufundată mama când eram copil.

— Jaya?

Sar în sus și-l văd pe Patrick în pragul bucătăriei. Vădit îngrijorat, se apleacă până ajunge la același nivel cu mine. Pe deget îi atârnă cheile de la apartament.

— Te simți bine?

— Da, normal.

Detest faptul că m-a surprins într-un moment de vulnerabilitate. Sar în picioare și trec pe lângă el, către living.

— Nu mi-am dat seama că ai venit.

— Te-am strigat.

Încearcă să mă ia de mână, dar ezit să-l ating, așa că mă trag deoparte înainte să mă ajungă.

— N-ai auzit nimic, nu-i așa?

Îmi încleștez mâinile pe spătarul canapelei, rugându-mă să am putere. Mă uit prin apartament și-l văd din perspectiva lui. Pe masă sunt ziare rulate și, lângă ele, teancuri de farfurii murdare. Parcă nici nu e casa femeii care, dacă fiecare obiect nu era așezat exact unde trebuia, simțea că viața nu mai avea nicio logică.

— Am încercat să adun cât mai multe din lucrurile tale. Îmi luase ore în șir să împart în două amintirile vieții noastre comune.

— Dacă am uitat ceva, ia-l liniștit.

Nerăbdătoare să rămân singură, spun:

— Mă duc să beau o cafea cât împachetezi.

— Voiam să vorbim.

Stă în picioare, ca un străin, în căminul pe care l-am construit împreună. Așteaptă să vadă că sunt atentă, apoi spune încet:

— Mă văd cu Stacey.

Șocată, reiau în minte cuvintele pe care le-a rostit, convinsă că n-am auzit bine. În fundal, aud cum se deschide și se închide ușa de la apartamentul de vizavi. Pe fereastră se aud claxoanele taxiurilor care fac manevre ca să-și facă loc să treacă. Fiecare zgomot e amplificat ca să-i acopere vorbele.

— Jaya?

Din câțiva pași ajunge în fața mea. Mă retrag instinctiv, până ajung cu spatele lipit de ușă. Îi studiez trăsăturile – îmi sunt la fel de familiare ca ale mele – și văd un străin. La fiecare pas pe care l-am făcut în direcții opuse, nu mi-am imaginat nicio clipă că el se îndrepta spre altcineva. Mai ales spre

o prietenă pe care o cunosc de când eram la facultate. Furioasă pe propria mea naivitate și pe trădarea lui, mai întâi îmi feresc privirea, dar apoi mă uit în ochii lui. Îmi pare că văd în ei aceeași durere pe care o simt și eu, dar imediat mă cert singură că sunt atât de proastă.

— N-am vrut să afli din altă parte.

Văzând că tac, îmi explică:

— Beam ceva după serviciu și erau acolo și niște reporteri de la tine de la ziar. Ne-au văzut împreună.

Neantul care are acum reședință permanentă în adâncurile creierului meu începe să avanseze, amenințând să-mi fure iar minute din viață. Refuz să-l las să mă vadă vulnerabilă, așa că mă lupt să-l țin la distanță.

— Acum înțeleg de ce Stacey nu mi-a răspuns la telefoane.

Abia reușesc să rostesc vorbele, simt că mă sufoc. Mi se sfâșie inima, iar corpul mi-e complet amorțit.

— E jenant să-i spui prietenei tale că te culci cu soțul ei.

— Nu asta facem, îmi spune Patrick.

Se crispează, apoi își trece mâna prin păr, gest care-i trădează îngrijorarea. Vocea lui e plină de durere și regret, dar sunt prea furioasă ca să-mi pese.

— Doar vorbim, adaugă el.

— Vorbiți? întreb nedumerită. Despre ce?

Când văd că nu-mi răspunde, repet întrebarea:

— Despre ce?

— Despre viață. Despre visurile noastre.

Rostește vorbele clar, la obiect, de parcă sunt un membru al juriului care trebuie convins.

După atâția ani împreună știu când îmi ascunde ceva. Cuprinsă brusc de spaimă, întreb:

— Vorbiți despre…

Mă opresc, înainte să rostesc *copiii noștri.*

— Da, spune, citindu-mi gândurile.

La auzul acestui răspuns, mi se taie respirația și mi se înmoaie genunchii. În tot timpul cât am fost împreună nu am împărtășit niciodată subiectul cu prietenii noștri; am considerat de la sine înțeles că problema era prea scumpă inimii noastre și prea intimă ca să o discutăm cu alții.

— O iubești?

Din stomac mi se ridică încet un val acid, care mi se oprește în gură.
— Nu, spune el încet. Sigur că nu.
— O cunosc pe Stacey. O să se aștepte să ai și tu aceleași sentimente pentru ea precum are și ea pentru tine.
Apuc strâns clanța ușii din spatele meu, sperând să mă țin pe picioare.
— Stacey își caută un soț, îi zic și-mi storc creierii să-mi amintesc detaliile. Fericire domestică și minim doi copii. Mi-a spus de o mie de ori că-i ticăie ceasul biologic.
Îl pun la curent cu ironia situației, pe un ton detașat, de parcă discutăm despre ce-am mai făcut azi:
— Probabil că ea va reuși să-i poarte în pântec. Problema ei a fost găsirea unui partener potrivit.
I se alungește fața și, pentru prima dată de la pierderile de sarcină, îi văd durerea. Mă întreb dacă așa se termina majoritatea căsniciilor – cu o discuție calmă despre persoana care o să te înlocuiască.
Cu toate că aș putea să-i spun mult mai multe – ambiția lui Stacey de a ajunge partener în firmă, nevrozele ei și iubitul din colegiu care-a părăsit-o când ea și-a găsit post la New York –, îmi țin gura. O să afle totul cu timpul. Doar asta înseamnă să ai o relație, nu? Vezi mai întâi părțile bune și apoi le pui pe toate încet cap la cap cu părțile rele, până ce iese la iveală imaginea completă.
— De ce?
E autoflagelare, dar trebuie să știu.
— Dacă nu simți nimic pentru ea, atunci…?
Ezită și sunt sigură că n-o să-mi răspundă, când îl aud:
— Pentru că ea mă ascultă. Pentru că ea vorbește cu mine.
Durerea mă spintecă în două. Plec capul, dar e prea târziu. Își dă seama, și întinde mâna spre mine.
— Jaya…
Dar mă feresc.
Când ne-am cunoscut, parcă am pășit într-o lume complet nouă. Pentru prima dată în viața mea, am știut ce înseamnă dragostea necondiționată și acceptarea deplină. Alături de Patrick, am descoperit o fericire cum nici nu credeam că există. Eram sigură că am atins fericirea din povești… dar el nu e Făt-Frumos, iar eu nu sunt o prințesă. Suntem doi oameni a căror iubire a trecut din lumină în umbră.

— Ar trebui să fii cu cineva care să te facă fericit.

Îl eliberez și simt cum mi se frânge inima. Cu toată dragostea pe care am simțit-o pentru el, șoptesc:

— Meriți asta.

Mă lupt cu încuietoarea și reușesc, în sfârșit, să deschid ușa. Îl aud cum mă strigă, dar nu contează. Chemarea lui nu mai înseamnă drumul spre casa noastră.

Patru

— Te rog, nu te duce!

Mama și-a împreunat mâinile ca pentru rugăciune.

Hotărârea de a mă duce în India a venit ca de la sine. Zile în șir după discuția cu Patrick, cuvintele lui mi-au stăruit în minte: *Ea vorbește cu mine.* Îmi răsunau în creier la tot pasul. După atâta amar de vreme în care m-am simțit pierdută, am devenit tot mai sigură că soluția era o evadare. Sarcinile pierdute mi-au răpit cu totul identitatea, nu mai știam cine sunt. În disperarea mea de a avea un copil, nimic altceva n-a mai contat… nici măcar eu.

Când i-am cerut șefei mele un concediu prelungit, mi-a oferit spațiu pe blogul unei prietene, ca să scriu despre experiențele trăite cât sunt plecată. Încântată de ocazia de a continua să scriu, am acceptat recunoscătoare.

După ce am bătut planurile în cuie, m-am dus acasă să le spun alor mei. Cu ochii plini de lacrimi, mama m-a implorat să nu mă duc. Rugămințile ei m-au făcut să șovăi o clipă, dar, sfâșiată de propria mea durere, mi-a fost imposibil să cedez.

— Spune-mi, te rog, de ce ți-e teamă? am întrebat-o pentru o ultimă dată.

— Îți cer să nu te duci.

Era de neclintit, refuzând să mi se confeseze.

— Ar trebui să fie de-ajuns.

— Îmi pare rău.

Am continuat amândouă să ne păstrăm secretele. Nu i-am spus că nu mai știu cine sunt. Sau că mi s-au rupt rădăcinile și acum sunt în derivă. Mă duc în India. Evadez din realitatea mea sperând că așa o să mă salvez.

— Trebuie să plec. Pentru mine.

A plecat înfrântă capul și, în tăcerea așternută, am șoptit:

— Pentru tine.

A tresărit. Am întins mâna și am strâns-o pe-a ei preț de o clipă, apoi am plecat.

* * *

În avion, netezesc scrisoarea mototolită de la unchiul meu. O mai citesc o dată, apoi o bag înapoi în geantă. Cu mâna pe abdomenul sterp, mă uit pe

ferestruica ovală. Avionul rulează pe pista aeroportului din inima Indiei, îmi pun jacheta subțire peste bluză, apoi îmi iau geanta cu laptopul și rucsacul.

Un cuplu obosit le cere copilașilor să tacă. Mă uit copleșită de invidie cum mama îl ia în brațe pe cel mic și-l oprește din plâns. Îmi bag nasul în decolteul tricoului și inspir adânc, dând vina pe mirosul de scutece murdare și curry, pentru greața care m-a luat pe neașteptate.

În sfârșit, se aud pași. Îi urmez pe ceilalți pasageri pe lângă însoțitoarele de zbor serviabile, în căldura înăbușitoare din terminalul imens. Umiditatea îmi umple plămânii și hainele se lipesc de mine, ca o a doua piele. Câțiva călători se izbesc de mine fără să-și ceară scuze, grăbindu-se să-și ridice bagajele sau să prindă alte avioane. Deasupra capului, țevi mari de oțel se încrucișează sub tavan și printre ele zboară rândunele.

Spațiul uriaș e umplut de zgomotul a numeroase glasuri. Mai fac un pas în terminal și dau de cerșetori care dorm pe lângă pereții tapetați cu un strat de murdărie. Aerul e îmbâcsit de fum de țigară și miros de transpirație. Călători frenetici pășesc grăbiți pe podeaua uzată și mizerabilă, către destinațiile lor. Hamali în bluze portocalii și pantaloni albi împing cărucioare pline cu valize. În intercom sunt repetate nume de pasageri, iar angajații aeroportului îi ajută pe călători să-și găsească porțile.

Mă opresc să absorb tot ce mă înconjoară. Deși am văzut poze, nimic nu m-a pregătit pentru realitatea patriei părinților mei și contrastul său cu țara mea. Nefiind sigură încotro s-o iau, mă uit la indicatoarele care atârnă din tavan, când sunt înconjurată de un grup de copii.

— Memsahib, cumperi. Place.

Cu degete subțiri, își țin marfa ridicată ca pe o comoară. Toți sunt slăbănogi și îmbrăcați în zdrențe. Chipurile lor implorǎ, în timp ce laudă excesiv zdrăngănelele ieftine.

Ca new-yorkeză sunt obișnuită cu cerșetorii. La fel de plină de vinovăție ca alții, le răspund prin reacția standard, adică clatin din cap și-mi văd de drum. Dar nu am avut niciodată de-a face cu copii. Îmi vine să vomit când îi văd cerșind, unii dintre ei așa de mici, că abia au învățat să meargă. Mă uit în jur să văd reacția altora, dar nimeni nu pare surprins de prezența lor. Durerea care s-a instalat permanent în inima mea se întețește.

Îmi regăsesc vocea și le întind un teanc de bancnote.

— Da. Mulțumesc.

Cu ochii mari, iau banii pe care-i ofer și se îndepărtează iute. Îi urmăresc cu privirea cum se îndreaptă spre ieșire trecând de la un pasager la altul, până se pierd în mulțime.

Bag mărgelele de plastic în poșetă și mă iau după indicatoare ca să mă duc să-mi ridic bagajul. Mă îndepărtez de poarta terminalului și mă cufund mai adânc în inima Indiei, iar la fiecare pas cercetez chipurile din jur. Nu recunosc pe nimeni și totuși știu că, în acest loc unde nu am fost niciodată, sunt o reflexie a fiecăruia dintre ele.

* * *

Trag după mine bagajele pe rotile către ieșire, spre indicatorul pe care scrie „Transport”. Deasupra, cerul e încețoșat de acumularea de smog. Soarele alunecă după un nor, dar canicula rămâne la fel de înăbușitoare. Un avion mare trece pe deasupra terminalului, înălțându-se spre cer. La prima vedere, scena arată la fel ca în oricare din numeroasele metropole pe care le-am vizitat. Mașinile zăbovesc în zonă ca să ia pasageri. Polițiști cu veste portocalii, reflectorizante, fluieră la ele ca să fluidizeze traficul.

Zăresc o stație de taxi și mă așez la coadă. În fața mea se agită o familie, iar în spate așteaptă un om de afaceri. Când îmi vine rândul, șoferul îmi ia valizele și le urcă în micul portbagaj al ricșei. E tânăr și înalt. Are mustață lungă, iar în colțul gurii îi atârnă o țigară.

Când mă întreabă unde vreau să merg, repet numele satului, pe care l-am învățat pe dinafară. Bunicul locuiește și acum în aceeași casă în care a crescut mama. E locul natal al mamei și cu toate astea n-am auzit niciodată de el până acum. Când tata l-a sunat pe unchiul Paresh ca să-i spună de călătoria mea, acesta ne-a ajutat să stabilim ultimele detalii.

Când șoferul intră în labirintul traficului, mă uit pe fereastra deschisă, refuzând să las să-mi scape vreo frântură din această nouă lume. Privesc cu entuziasm de turistă cum trecem prin aeroportul modern, apoi asfaltul se transformă în pietriș, după care pur și simplu în pământ. Vânzoleala din aeroport se revarsă pe străzile din jur, odată cu oamenii care-și văd grăbiți de drum. Nu-mi vine să-mi cred ochilor și izbucnesc în râs surprinsă când văd vaci care se alătură mulțimii, făcându-și loc, plimbându-se nestingherite.

— În țara dumneavoastră nu sunt vaci?

Șoferul îmi urmărește privirea.

— Nu sunt vaci care să umble libere, răspund eu. E ceva obișnuit?

Cu toate că știu că vacile sunt sfinte, nu mi-am imaginat niciodată că o să le văd hoinărind de capul lor pe străzi.

— Da. La fel și porcii, câinii și orice alt animal care dorește să exploreze.

Îmi prinde privirea în oglinda retrovizoare.

— Sunteți aici pentru religie?

La gât îi atârnă o cruce de aur.

În copilărie participam rareori la evenimente religioase. Odată, am întrebat-o pe mama de ce și, într-un rar moment de sinceritate, a recunoscut că a încetat să mai creadă în Dumnezeu încă de când era copil.

— Nu, nu pentru religie, răspund.

— Atunci de ce vreți în sat? În Madhya Pradesh sunt multe orășele, spune el. O să vă placă mai mult.

Ne strecurăm prin centrul orașului și ieșim pe un drum cu două benzi, mărginit de câmpuri arse de soare, în depărtare pasc niște oi. Femei scheletice cu sariuri prinse în talie și înnodate între picioare cară pe cap găleți cu apă. Nou-născuți care urlă atârnă greu pe șoldurile lor, protejați de soarele amiezii doar de eșarfa în care sunt ținuți. Un mic camion trece în goană, trăgând după el un căruț cu hrană pentru animale.

Absorb tot ce mă înconjoară, fascinată de scene pe care până acum le-am văzut doar în filme. Toată copilăria mea contrastează frapant cu sărăcia lucie din jurul meu.

— Pentru mama, spun încet, după care îi spun adevărul. Și pentru mine.

Restul drumului mă uit pe geam, pierdută în gânduri.

* * *

După aproape 45 de minute și kilometri întregi de câmpuri pustii, fără niciun fir de vegetație, intrăm într-un sat plin de case dărăpănate risipite printre case mai micuțe. Ca și la aeroport, străzile sunt pline de o mulțime de oameni. În timp ce șoferul se strecoară pe străduțele neasfaltate, sătenii se adună ca să se uite la noi. O fetiță îmbrăcată în tunică și pantaloni îmi face timid cu mâna, apoi fuge.

Intrăm pe o stradă nepavată. Aici, casele sunt la distanță mai mare unele de altele și sunt separate de terenuri vaste. Șoferul oprește la capătul unei lungi întinderi de pământ, în fața unei case bine întreținute, din beton. Bungaloul e alb și pe ici, pe colo se văd petice mici de vopsea jupuită. Un șir de trepte din beton duce la o verandă unde un hamac se leagănă aiurea în aerul uscat. Plante în ghivece înfrumusețează o pajiște cu gazon bine îngrijit. Următoarea casă e la aproape un hectar distanță. Strada de pământ contrastează cu locuința modernă.

Șoferul îmi dă jos bagajele. Face ochii mari când vede bacșișul zdravăn și face o plecăciune adâncă în semn de recunoștință. Mă uit după el cum se duce, până ajunge doar un punct în depărtare. Respir adânc, îmi iau bagajele și urc încet treptele către casa care i-a fost cămin mamei până s-a măritat, la 18 ani. Bat la ușă, dar nu răspunde nimeni.

— Alo? strig întâi încet, apoi mai tare.

Liniștea e spulberată de un câine care latră undeva, mai departe. Nevăzând niciun animal, mă întreb dacă nu cumva mi s-a părut. Bat iar, apoi fac un pas înapoi, începând să mă îndoiesc de înțelepciunea deciziei mele de a călători așa de departe de tot ce cunosc.

— *Yaha kaun heh?* strigă din depărtare o voce răgușită

— Alo?

Acum sunt sigură că nu mi s-a părut. Cobor repede scările, îndreptându-mă către voce.

— Amisha? întreabă cineva pe ton apăsat.

La capătul treptelor dau colțul și aproape că mă ciocnesc de un bărbat vârstnic. E puțin gârbovit și are părul grizonant. Cămașa tradițională de bumbac îi ajunge până la genunchi și pe sub ea are pantaloni largi din același material. Are picioarele încălțate în sandale de piele uzate. Lângă el, dă din coadă un metis de labrador de talie mare.

— Namaste.

Deși cunoștințele mele în privința obiceiurilor hinduse sunt limitate, știu destul cât să-mi lipesc palmele una de cealaltă și să fac o ușoară plecăciune. Neștiind dacă vorbește engleză, arăt spre casă și pronunț clar:

— Mama mea, Lena, a crescut în casa asta.

Mijește ochii și mă privește lung.

— Am sosit acum din America, adaug eu. Am primit o scrisoare din care am aflat că bunicul meu, Deepak, e bolnav.

Tac, auzindu-l cum exclamă, șocat. Întinde brațele spre mine, dar apoi își lasă mâinile să cadă înainte să mă atingă. Ochii i se umplu de lacrimi, care încep să se rostogolească pe obrajii bătrâni.

— Ai venit, șoptește într-o engleză elegantă, pur britanică, copleșit de emoție. În sfârșit, ai venit.

Buimacă, mă uit spre ușă, apoi iar la el.

— Ești bunicul? Deepak?

Clatină din cap.

— Eu sunt Ravi. Servitor în casa bunicilor tăi.

Se oprește și trage adânc aer în piept. Văzându-i expresia de pe chip, începe să mă doară stomacul.

— Îmi pare foarte rău!

Rămân mută când aud ce-mi spune apoi:

— Ai ajuns prea târziu. Am împrăștiat cenușa lui Deepak acum două zile.

Cinci

— „Aici greșește omenirea.”

După ce am intrat în casa părintească a mamei, Ravi aprinde lămpile, una câte una.

„Cu nesăbuință, cufundă cunoașterea în întuneric. Dar celor ce risipesc cu lumină acea beznă a inimii, splendid și limpede li se arată adevărul. Ca un soare de înțelepciune țâșnit peste orizont, ce se scutură de razele zorilor.”

— Ce frumos! N-am mai auzit asta niciodată.

Deși sunt nerăbdătoare să-l întreb de moartea bunicului, trag de timp așteptând să fie pregătit.

— E din *Bhagavad-Gita.* Unii îi zic carte de poezii, adaugă, arătând spre lămpi. Rostită la vreme de sărbătoare și de jale.

— Unchii mei… au venit? întreb, cu toate că știu că Paresh spunea în scrisoare că nu.

Chipul lui îmi răspunde înaintea lui.

— Nimeni.

— Îmi pare rău, spun, dar scuzele îmi sună a gol până și mie. Mama mea… a zis că nu poate veni.

E un străin, așa că nu-i spun tot ce mi-a spus mama.

— Bunicul tău știa, totuși a sperat. Cred că asta l-a ținut în viață până ce trupul lui a acceptat ceea ce mintea refuza să accepte.

În timp ce continuă să aprindă lămpile, mă plimb prin încăperea mică trecându-mi ușor mâna peste mobila veche. În colțul camerei e un scaun din marmură neagră, sculptat într-un model complicat, iar lângă el se află o urnă aurită. Pereții au culoarea fildeșului, iar podeaua e acoperită cu un covor scump. Ravi aprinde ultima lampă, urmat de câinele lui fidel.

— Cum îl cheamă? întreb.

— Eu îi spun Rokie. Pare să-i placă, așa că ne-am înțeles.

Zâmbim amândoi, apoi mă îndrumă cu un gest către un leagăn ca o canapea mare, atârnat de un cadru sculptat, ornat cu pietre prețioase, aflat în mijlocul camerei.

— Ia loc, te rog.

— Mulțumesc, spun și mă instalez pe pernele moi, de catifea, obosită după lunga călătorie. Vorbești foarte bine engleză.

— Am crescut pe vremea când englezii insistau să învățăm limba lor. Atunci părea o pierdere de vreme, dar acum – arată spre mine – sunt recunoscător.

— Cum a murit? întreb, în sfârșit.

Nu plâng pentru un om pe care nu l-am cunoscut, dar după lungul șir de pierderi, mi se pare nedrept să mai am încă una. Iar acum, că e mort, n-o să aflu niciodată răspunsul pentru care am venit până aici.

— Liniștit.

Îl scarpină pe Rokie pe creștet, iar câinele latră aprobator, după care se lungește pe podea.

— Îmi pare rău că am ajuns prea târziu.

— Poate că nu e prea târziu.

Dau să-l întreb ce vrea să spună, când îl văd că apucă o pernă mare de pe o canapea, o pune pe podea, apoi se așază pe ea. Jenată că el stă pe jos și eu pe canapea, sar repede în picioare.

— Nu, te rog, stai acolo. Bunica ta, Amisha, îmi spunea mereu: „Ravi, când ești aproape de pământ, îi auzi secretele.” Apoi începea să râdă, se urca chiar în leagănul în care stai tu acum și spunea: „Așa că te rog să-mi zici și mie ce afli”.

Îmi face semn să mă așez la loc și el se instalează confortabil pe perna lui.

— Ai cunoscut-o pe bunica?

Despre bunica se vorbea rareori. A murit tânără, așa că pronunțarea numelui ei era ca un nor negru, mereu amenințător. Când unchii mei vorbeau despre ea când ne vizitau, o făceau întotdeauna aproape în șoaptă și fără prea multe detalii. Peste chipul mamei se lăsa ceva ca un văl, iar ei schimbau imediat subiectul. N-a trecut mult timp, și nu s-a mai vorbit niciodată despre ea.

— Știu că a murit cu mulți ani în urmă.

— Așa e, însă uneori parcă s-a dus ieri.

Ravi cotrobăie prin buzunarul cămășii după o pereche de ochelari și le curăță lentilele cu poalele.

— Nepotul meu susține cu tărie că sunt mai buni decât ochii care m-au slujit mai bine de 80 de ani.

Îi pune pe nas și clipește ca să-și limpezească privirea. Când încep deodată să vad limpede, mă tem că are dreptate.

— Cum era?

Mai devreme o strigase de parcă era încă în viață, nu doar o amintire.

— Amisha.

— Avea chipul blând și inima puternică. Când te-am auzit, am crezut că era vocea ei, adusă de vânt, spune și închide ochii. Eram sigur că e în spatele meu, dar apoi ai strigat din nou și mi-am dat seama că m-am înșelat, zice deschizând ochii, după care îmi face cu ochiul. Am pornit să te caut de teamă să nu răgușești de atâta urlat.

— Am văzut-o doar într-o singură fotografie, mărturisesc eu.

Am găsit poza în copilărie. Era într-o cutie de pantofi, îngropată sub bonuri vechi și cupoane decupate. În imagine era o femeie care căuta cu privirea ceva în zare, ferindu-și ochii de strălucirea blitzului. Când am întrebat-o pe mama de poză, a luat-o fără un cuvânt și s-a întors în camera ei. N-am mai văzut niciodată fotografia.

— Bunica ta credea că fotografiile ascund adevărul despre o persoană, oferind în schimb doar o iluzie, spune Ravi și face o pauză, apoi adaugă: Sunt sigur că și-ar fi schimbat părerea dacă ar fi știut că tot ce avea să mai rămână din amintirea ei avea să fie o fotografie.

Rokie mârâie la o pasăre care trece prin dreptul ferestrei pline de praf. Ne uităm cum câinele dă buzna afară pe ușa deschisă.

— Ce face mama ta?

Întrebarea are o notă de disperare pe care nu o înțeleg. Nedorind să destăinui prea multe unei persoane pe care n-o cunosc, îi dau răspunsul pe care pare să-l dorească.

— E fericită.

Chipul lui Ravi e străbătut de un val de bucurie.

— Bunica ta ar fi tare mulțumită să audă asta.

— Erați prieteni? întreb, curioasă.

— Eram servitor în casa ei, dar sufletul bunicii tale a avut bunătatea să mă considere prieten.

I se frânge vocea, de parcă e răvășit de emoții. Își ferește ochii, refuzând să mă privească. Înghite repetat și strânge pumnii. Se albește la față și are o expresie chinuită.

— Ești bine?

Ascunde ceva, sunt sigură de asta, dar când îi cercetez privirea, pe chip i se pune o mască.

— Da, șoptește el.

Se adună și își regăsește vocea.

— Era unul din numeroasele ei daruri – să vadă dincolo de circumstanțele vieții cuiva și să accepte pe oricine cu brațele deschise.

Trupul i se încordează și-și pleacă rușinat capul.

— Sunt dalit, spune el de parcă ar fi o sentință care cere să fie comutată.

— Un paria?

Încuviințează din cap.

— În sistemul hindus de caste, suntem deseori considerați mai jos decât ființele umane. De multe ori suntem bătuți și agresați pentru motive minore.

Îmi înăbuș o exclamație de șoc, căci ziarista din mine e învățată sa asculte fără să aibă vreo reacție.

— Concepuți deseori accidental, mulți dintre cei din casta mea mor înainte să apuce să iasă din copilărie.

La ora de istorie, am învățat din manuale – texte și fotografii – cum sistemul de caste a definit generații de hinduși. Fiecare om era fixat într-un nivel de valoare predeterminat, în funcție de familia în care s-a născut. Paria erau pe cel mai de jos nivel și erau deseori considerați fără valoare.

Furioasă pe un sistem pe care nu-l înțelegeam, l-am luat la întrebări mai întâi pe profesor, apoi pe tata. Cel din urmă mi-a dat singurul răspuns pe care putea să mi-l dea: că istoria a dovedit în nenumărate rânduri că e greu să schimbi ceva ce oamenii cred că e adevărat. Am fost revoltată la nivel teoretic de nedreptatea sistemului. Acum, auzind vorbele lui Ravi, mi-e rușine de naivitatea mea și că nu am înțeles pe deplin adevărul pe care se baza realitatea concretă.

— Îmi pare rău.

De cum le rostesc, îmi dau seama că vorbele nu sunt nici pe departe deajuns.

— Să nu-ți pară, răspunde el, spre surprinderea mea. Tocmai pentru că eram nedorit, respins, tratat ca o povară pentru societate, am cunoscut-o pe bunica ta, zice și chipul i se îmblânzește când o pomenește. Pentru asta, aș trăi o sută de vieți ca paria, adaugă el, iar când îmi vede mila din privire, zâmbește. Bunica ta era o femeie mult mai evoluată decât lumea în care a

trăit. Din poziția ei de cap al acestei gospodării, i-a angajat aici pe toți membrii familiei mele. A fost salvatoarea noastră.

Vorbește despre ea cu profund respect, cu multă căldură, care însă se pierde imediat când îl menționează pe bunicul. Remarc contrastul și mă întreb care o fi motivul acestei deosebiri. Înainte să apuc să-l rog să-mi spună mai multe, se ridică de pe pernă și-mi face semn să-l urmez.

— Hai să-ți arăt palatul ei.

* * *

Ravi îmi prezintă restul casei, exclamând mândru că a fost una dintre primele în care s-a tras electricitate – un lux pe care eu l-am luat de bun toată viața. Locuința abia dacă are mărimea unei vile micuțe din America. La fiecare pas, încerc să mi-o imaginez pe mama jucându-se pe coridoare, mâncând în bucătărie și dormind în casă. Mă întreb ce a simțit în noaptea de dinainte de nuntă și dacă a suferit că părăsea casa în care a crescut. Încerc să vizualizez totul, dar nu reușesc să înțeleg ce a simțit mama când tatăl ei i-a ordonat să nu se mai întoarcă niciodată acasă după nuntă.

În ultima cameră, Ravi îmi prezintă patul – o saltea subțire peste arcuri metalice –, ca pe bijuteriile coroanei. Îmi dă un set de chei ruginite și promite să se întoarcă dimineață. Cu toate că am rezervat o cameră de hotel în orașul învecinat, mă bucur să stau în casa părintească a mamei, ca să arunc o privire în acea parte a ființei ei pe care refuză să mi-o împărtășească.

Epuizată, mă întind în pat și mă uit prin plasa de țânțari la cei patru pereți goi, dar gândul la mama mă face să mă perpelesc toată noaptea. Cu privirea pierdută în întuneric, aștept să mi se dezvăluie misterul copilăriei ei. Minutele se transformă în ore și adorm fără răspunsuri la întrebări.

La prima geană de lumină, începe să cânte un cocoș. Scot o mână de sub pătură și caut zadarnic ceasul deșteptător, până-mi dau seama că sunetul provine de la o pasăre adevărată. Cu un scâncet chinuit, îmi pun o pernă subțire pe cap, dar cocoșul nu se lasă cu una, cu două. După o scurtă bătaie în ușă, Ravi intră în cameră.

— Nu-ți place cum cântă animalele noastre?

În fundal, cocoșul continuă să cânte, insistând să scoale și morții. Ravi aduce o tavă pe care se află o ceașcă și o farfurie cu mâncare.

— Ți-am auzit protestele tocmai din living.

Ține ușa cu piciorul ca să intre și Rokie.

— Te-aș întreba dacă ești îmbrăcată, dar având în vedere că sunt aproape orb, nu cred că mai contează.

— Am fost prea obosită ca să mă mai dezbrac.

Mă strecor prin deschizătura plasei de țânțari și mă întind să iau tava. Inspir aroma care se ridică din mâncare.

— Nu trebuia să-mi aduci nimic, dar miroase minunat. Mulțumesc.

— Ești nepoata ei, spune Ravi de parcă e singura explicație necesară. Ceai și *ghatiya* – nu se poate ceva mai potrivit la micul dejun.

Lângă o ceașcă de ceai cu spumă deasupra se află o gustare crocantă.

— N-am mai băut niciodată.

Gust cu precauție. Amestecul savuros de ghimbir proaspăt și lapte îmi încălzește gura.

— E delicios!

Mai că suspin de plăcere.

— Pentru lapte poți să-i mulțumești caprei noastre.

Ravi zâmbește când vede că ridic întrebător din sprânceană.

— E pe câmpul din spatele casei. Ni l-a livrat în zori.

Mă uit curioasă la combinația spumoasă și mai iau o gură.

— Abia aștept să mi-o prezinți.

— Bunica ta susținea că e singurul mod de a începe ziua.

Ravi pune palma pe vechiul scaun din piatră de lângă biroul asortat.

— Termină de mâncat și apoi îți arăt unde să faci duș. Nu vrem să sperii capra când ți-o prezint, mă tachinează el. Și mai târziu, stăm de vorbă.

Mă uit după el în timp ce mănânc. Cocoșul se oprește, în sfârșit, din cântat. În liniștea care se așterne, îmi imaginez că-i povestesc lui Patrick ce-am văzut până acum. Când ne-am cunoscut, eram tăcută și rezervată – un obicei deprins de la mama. Patrick m-a ajutat să ies din cochilie, ascultându-mă cu interes când vorbeam. Era persoana căreia îi spuneam tot – bun sau rău – până ce n-a mai rămas nimic de zis. Ne învârteam brutal într-un ciclon de speranță și durere. Să-mi împărtășesc tristețea însemna să retrăiesc trecutul cu singura persoană care trecuse deja prin asta. Eram prea slabă să port pe umeri și durerea lui împreună cu a mea, așa că mi s-a părut mai sigur să nu mai împărtășesc nimic cu el.

Amintirile îmi dau târcoale, îmi vin în minte vremurile când căsnicia noastră era mai puternică decât tot ce ni se întâmpla. Trec prin toți acei ani ca prin secvențe dintr-un film, până aproape de ziua în care mi-a spus de Stacey. Toate aceste rememorări deschid din nou zăgazurile durerii.

Împing farfuria și mă duc la fereastră; aud voci de copii care se joacă. Șterg praful de pe pervaz și împing zăvorul până cedează. Ridic geamul și mă uit la copiii care dau șuturi într-o minge aproape dezumflată pe un teren fără iarbă. În jurul lor sunt câmpuri cu petice de vegetație ici și colo, și case similare cu aceasta. Zgomotul făcut de ei se amplifică atunci când încep să râdă cu toții.

Închid repede fereastra și o încui cu zăvorul. Respir adânc, cu spatele lipit de perete. După cât de sigură am fost că trebuie să vin aici, acum mă întreb ce-a fost în capul meu. Sunt complet singură într-un loc care nu are ce să-mi ofere, unde nu există nimeni căruia să-i pese de mine.

* * *

— Ăsta e dușul? întreb holbându-mă la baia veche.

Cărămizi din lut roșu, unele peste altele, formând pereți improvizați. Ramurile unui copac cu frunze late asigură protecție pe post de acoperiș. În mijlocul băii în aer liber se află un mic canal de scurgere. De la un perete la altul, abia încape o singură persoană.

— Uite și cele trei găleți cu apă, îmi arată Ravi, dar nu văd decât două găleți, într-un colț. Sunt pentru săpunit, dar fii cu băgare de seamă, că apa e fierbinte. A treia, mai încolo, îmi explică el, e cu apă călare, pentru clătit.

Îmi întinde un săpun mic.

— E lemn de santal. Bun pentru corp și păr.

Dă să plece, apoi se oprește.

— Era să uit. Șopârlele gecko pot fi foarte curioase, așa că să fii atentă la ele.

— Stai puțin! Ce-ai spus? Șopârle?

— Da.

Își pune palma streașină la ochi și cercetează copacul de deasupra băii.

— Avem multe pe-aici și parcă nu mai au nicio frică atunci când cineva face baie.

Uluirea mea îl face să zâmbească.

— Au căzut câteva și în capul meu bătrân, s-ar putea să li se pară că e un cuib. Baie plăcută!

Mă spăl iute, cu ochii în patru după reptile rebele. Îmi trec săpunul pe brațe, apoi pe abdomen, urmând liniile abia vizibile ale vergeturilor formate la ultima sarcina. Nu mi-am imaginat niciodată că o singură șină ruptă poate duce la deraierea unui întreg tren. Acum mă simt ca o proastă că am crezut altceva.

În loc să mă spăl pe cap, las apa caldă să-mi curgă în creștet, apoi pe gâtul încordat, ca să mă relaxez. Când termin, mă șterg cu prosopul subțire. Îmi pun pe mine rochia de vară înflorată și-mi strâng în coadă părul ud.

— În satul învecinat e un hotel, am rezervat acolo o cameră înainte să vin.

Mă legăn leneș în hamacul legat pe verandă, sorbind din limonada pe care mi-a făcut-o Ravi din lămâi proaspete. Cuburile de gheață încep să se topească în aerul fierbinte.

Ravi ciopleşte cu un cuțit capetele unei crenguțe. Le ascute până arată ca o scobitoare. Când termină, îmi întinde crenguța.

— Ca să-ți cureți dinții.

Întorc scobitoarea de pe-o parte pe alta ca s-o studiez. E totuși lungă și groasă, iar capetele nu-s chiar cum ar trebui. Nici prin cap nu-mi trece să bag așa ceva în gură.

— Mulțumesc, dar am la mine periuța de dinți.

Când încerc să-i dau înapoi crenguța, refuză s-o ia.

— Asta e mult mai bună. Ai să vezi.

Când vede că i-o întind în continuare, spune:

— Am făcut-o cu mâna mea pentru tine și sunt aproape orb.

Nevrând să-l jignesc, pun crenguța lângă mine. Buzele i se arcuiesc într-un mic zâmbet și-mi dau seama că m-a păcălit.

— Cum fac să chem o ricșă? întreb, sperând să ajung la hotel după-amiază.

— Nu e nevoie.

Ia o altă crenguță și reîncepe procesul.

— E casa ta.

— Nu vreau să deranjez.

— A fost casa *ei* și acum e casa ta, pentru cât timp dorești.

Vocea sugrumată a lui Ravi se frânge. Se întoarce spre mine și dă să vorbească, însă ceva din spatele meu îi atrage brusc atenția. Mă întorc să văd ce, dar e doar peretele.

— Ravi? spun întrebător când văd că i se lasă în jos colțurile gurii.

Ochii i se umplu de tristețe.

— Ce s-a întâmplat?

— Sunt clipe când sunt sigur că o văd, îmi spune încet. Stă pe verandă și mă tachinează că nu mi-am făcut treburile ca lumea. Sigur, multe erau de fapt treburile ei, dar era ocupată mereu cu scrisul. Când povestea ceva, avea în ochi o strălucire fără pereche. Prindea viață, îmi explică el ridicând mâinile demonstrativ. Gesticula frenetic în timp ce povestea. Te făcea să o asculți chiar dacă nu aveai timp.

Clatină capul și revine în prezent.

— Ai bătut cale lungă ca să asculți bombănelile unui moșneag.

— Era povestitoare?

Într-o clipă, simt o legătură cu ea cum n-am simțit niciodată cu mama. Întotdeauna m-am întrebat de unde venea dragostea mea pentru cuvinte.

— Da.

Degetele i se strâng în pumn.

— Era tânără și moartea părea neputincioasă în fața ei. Scria ore și zile în șir. În povestirile ei, și-a găsit fericirea.

Își freacă palma cu degetul mare de la cealaltă mână. Închide ochii și scutură din cap.

— Iartă-mă! Acum, la bătrânețe, se pare că prefer trecutul în locul prezentului.

— Ai ceva scris de ea? îl întreb cu gândul la scrisoarea care m-a adus aici. Unchiul meu a zis că bunicul avea să-i dea ceva mamei. Era vorba despre povestirile ei?

Îmi țin respirația, dorindu-mi din suflet să spună că da. Să spună că poate să-mi dea o frântură din femeia pe care n-o voi cunoaște niciodată. Când clatină din cap, îmi înăbuș dezamăgirea.

— Nu mai există niciuna.

Dă drumul cuțitului pe care-l folosea și acesta cade zăngănind la picioarele lui și apoi pe treapta următoare. Zgomotul îl face pe Rokie să latre.

— Le-a dat pe toate. După aceea, a promis să nu mai scrie niciodată.

— De ce?
— Erau bunul ei cel mai de preț și tot ce-i mai rămăsese de dat.
Vorbește neclar, fără să-mi explice.
— Atunci știi ce voia să-i dea bunicul mamei?
— Da.
Chipul i se înnegurează și privirea caldă devine distantă.
— Știu. Dar ca să-ți spun, trebuie să asculți mai întâi o poveste.
— O poveste?
— Una pe care bunica ta mi-a repetat-o în detaliu în ultimele ei luni de viață. E povestea ei, a bunicului tău și a mamei tale.
Trage adânc aer în piept și ochii i se umplu de durere.
— E povestea pe care până acum a trebuit s-o țin secretă.
— De ce până acum? întreb, neînțelegându-i reacția.
— Fiindcă acum bunicul tău a murit.
Ezită, alegându-și cu grijă cuvintele. Gârbovit cum e, se lasă pe spate, punând parcă distanță între el și ce a spus.
— A obligat-o pe mama să promită că n-o să se mai întoarcă niciodată în India, îi dezvălui eu, atentă la reacția lui.
Ravi face ochii mari, șocat, apoi îi coboară în pământ, deznădăjduit.
— A spus că e prețul pe care trebuie să-l plătească fiindcă s-a născut, adaug eu.
— N-am știut, spune Ravi rece, cu buzele tremurând de furie. Deși a fost mai bine pentru ea că nu s-a mai întors niciodată în locul care i-a făcut atâta rău, el nu avea niciun drept să-i smulgă acea promisiune.
— Adică i-a făcut rău? întreb încet.
Durerea din vorbele lui e o avertizare. Instinctul îmi spune să fug, să-i refuz propunerea și să las secretele mamei la locul lor, în siguranță, unde au fost și până acum. Dar acea parte din mine care e rănită, care tânjește după orice altceva în afară de durerea necontenită pe care o simt, cere să afle adevărul.
— Povestea va răspunde la toate întrebările tale, spune el încet. Dar dacă vrei s-o auzi, trebuie să rămâi aici.
Îmi aduc aminte ce am lăsat acasă – rămășițele unei vieți distruse.
— Rămân.
Ușurarea i se așterne pe chip.

— Bun. Aceasta a fost casa ei și a mamei tale. E dreptul tău, prin naștere.

Ravi se ridică și-mi face semn să-l urmez. Trecem încet pe lângă niște case din chirpici amestecate printre bungalouri asemănătoare cu al bunicii. Drumul de pământ e continuat cu un drum de asfalt. Vaste porțiuni de teren sunt pline de vegetație, pe când altele se întind maronii, neproductive. Frunzele arse din copaci stau neclintite în văzduhul uscat. Fructe pline de ciupituri de păsări atârnă pe crengile de jos. Trecem pe lângă o fostă moară de vânt, iar apoi orășelul devine mai modern, cu magazine și piețe înțesate de clienți.

Cu excepția câtorva murmure adresate lui Rokie, care merge fidel la picior, Ravi nu scoate nicio vorbă. Merg în urma lor, iar în sufletul meu neliniștea se luptă cu nerăbdarea de a afla în sfârșit povestea mamei mele. Sperând să le calmez pe amândouă, mă concentrez asupra priveliștilor și zgomotelor acestui sat, ai cărui locuitori mă urmăresc precauți, ca pe o străină ce sunt.

Ravi mă conduce spre o clădire abandonată joasă, din gresie, aflată în depărtare. Alături se află o căsuță mai mică, asemănătoare ca formă. Când ajungem, descuie o poartă și-mi face semn să vin după el. Odată intrați, se oprește să-mi urmărească reacția.

De cum trec pragul mă opresc și mă holbez uluită.

— O grădină?

Admir frumusețea din jur și mă plimb printre șiruri de felurite flori parfumate. Mă aplec să inspir parfumul unei flori albe cu un halou galben în jurul centrului negru.

— E incredibil de frumoasă!

— E piciorul-cocoșului, cred, spune Ravi. Bunica ta s-a încăpățânat să mă învețe. După atâția ani, mintea mea se teme să nu uite.

Arăt spre o grupare de flori de lângă șirul de piciorul-cocoșului și spun:

— Casia roșie, pe cale să înflorească.

— Te pricepi la flori, spune Ravi în timp ce eu trag pe nări parfumul puternic emanat de bobocii roz.

— Mamei îi plăcea să grădinărească și uneori o ajutam și eu.

Au fost unele din puținele momente în care a acceptat apropierea mea. Lucram în tăcere una lângă alta, punând și tăind plante și tufe.

— E fantastic, spun, arătând spre bogăția de plante și flori, unele abia îmbobocite.

Satul prăfuit prin care am trecut nu trăda prin nimic că ar putea exista o asemenea grădină între hotarele lui.

— E grădina bunicii tale, rămasă din alte vremuri, spune Ravi. Vino!

Mă conduce către o bancă aflată sub un fag. Crengile înfrunzite stau suspendate deasupra noastră, protejându-ne de soarele nemilos.

— Stai jos și am să-ți spun povestea ei.

Amisha
India sub stăpânire britanică
Anii 1930–1940

Șase

Amisha a chicotit la vederea paradei vacilor cu tălăngi la gât. Mama ei pusese câte o talangă fiecărei vaci și le împletise în cozi flori albe de karanda. Se înțeleseseră la 10 vaci ca zestre, iar părinții Amishei le aleseseră pe cele mai bune pentru fiica lor.

— Vacile o să danseze, a fredonat Amisha în văzduhul nopții înstelate, molipsindu-i și pe cei din jur cu bucuria ei.

Se legăna grațios în ritmul tobelor, în fața pavilionului Shamiana. Acoperișul cortului de nuntă lucea în lumina lunii, care se reflecta în pătratele multicolore ale pânzei de bumbac. Focul din interiorul înconjurat cu perdele de voal, căruia Amisha și Deepak îi dăduseră ocol de șapte ori, devenise de-acum o licărire slabă, aruncată de cei câțiva tăciuni care mai ardeau.

Amisha i-a zâmbit larg proaspătului ei soț, care o urmărea cu privirea. Deepak, aflat în picioare la doar câțiva metri de ea, i-a zâmbit și el, dar zâmbetul i s-a transformat pe loc într-o grimasă rușinată când mama lui, Chara, l-a certat cu voce tare.

— Nu se cuvine să te uiți fățiș la noua ta mireasă!

Petrecerea a continuat până târziu în noapte și s-a revărsat în stradă. Femeile erau îmbrăcate în sariurile lor de nuntă, cu modele complicate, în timp ce bărbații purtau *salwar kameezes* elegante. Cămășile de mătase brodată le ajungeau până la genunchi și pe dedesubt aveau pantaloni strâmți. După ce au mâncat pe săturate legumele gătite cu curry, au dansat pe cântece îngânate de țigani nomazi.

Când stelele au început să facă loc luminii, frații și părinții Amishei și-au adunat lucrurile, pregătindu-se de lunga călătorie spre casă. La plecare, aveau să-i spună adio Amishei, care până acum fusese a lor; deși avea doar 15 ani, de-acum era considerata femeie. La gândul că avea să fie lăsată singură aici, pe Amisha a cuprins-o spaima. Oaspeții și-au luat copiii adormiți de pe jos și i-au pus în căruță. Bărbații aveau să mâne cei doi boi care trăgeau căruța de lemn pe roți, iar femeile urmau să meargă în spatele căruței, pe jos. Până acasă, făceau o jumătate de zi, dar așa era obiceiul locului să se călătorească. După cum cerea tradiția, reușiseră să-și dea una din fiice unei alte familii.

— Mămico!

Când mama ei a întins brațele, Amisha a alergat la pieptul ei. Și-a ascuns fața în umărul mamei și trupul ei micuț a fost scuturat de hohote de plâns.

Când tatăl Amishei a pus mâna pe umărul ei, fata s-a întors și l-a îmbrățișat.

— De-acum, asta e casa ta. Să aduci fericire soțului tău și noii tale familii, i-a spus el cu vocea sufocată de tristețe.

Puteau să treacă luni, poate chiar ani până să-i vadă din nou. Cu toate că locuiau doar la două sate distanță, călătoria părea un lucru complicat, era greu să se pornească la drum.

Chara a luat-o de umeri pe Amisha, care continua să plângă. Le-a făcut semn din cap părinților fetei că era timpul să plece. Fiica lor fusese dată noii familii prin ritualul obișnuit al căsătoriei și de acum ea avea să trăiască cu Deepak și întreaga lui familie extinsă, în casa lor. Începând din acea zi, Amisha o accepta pe Chara drept mamă, iar viața ei nu avea să-i mai aparțină niciodată.

* * *

— Ești frumoasă.

Deepak a închis ușa dormitorului.

Prin ușa subțire, Amisha a auzit-o pe Chara dând instrucțiuni servitorilor să întindă pe jos cearșafuri și perne ca să improvizeze un pat. Cele două surori mai mici ale lui Deepak și părinții lui aveau să doarmă în mica încăpere deschisă de lângă camera de zi. Ca fiu unic, Deepak avea dreptul să folosească dormitorul. Amisha și-a înghițit nodul de emoție din gât și a ridicat capul împodobit cu bijuterii, întâlnindu-i privirea. Au rămas aproape unul de altul și s-au măsurat din priviri. Deoarece logodna lor fusese hotărâtă de părinți, azi se întâlneau pentru prima dată. El își trecu degetul peste pandantivul cu perle și diamante care atârna pe mijlocul frunții fetei.

În acea dimineață, mama și verișoarele mai mari ale Amishei așezaseră cu mare grijă lanțul de aur care împodobea cărarea din părul fetei. Îi puseseră în urechi cercei mari, rotunzi, din aur, iar la gât două coliere lungi. Mătușa Amishei îi pusese la încheieturi zeci de cercuri subțiri, din aur. „Să le păstrezi cu sfințenie”, îi spusese mătușa. „Sunt daruri din partea familiei tale.”

— Lucrurile frumoase fac pe oricine să arate frumos, a spus acum Amisha cu modestie.

— Iar o femeie frumoasă dăruiește frumusețe oricărui lucru pe care-l poartă, a răspuns cu aceeași monedă Deepak.

Amisha l-a cântărit din priviri, trecându-și printre degete tivul sariului ei trandafiriu. Deepak avea 19 ani, era cu patru ani mai mare decât ea, dar se foia emoționat ca un școlar. Era frumos, dar, și mai important, Amisha a văzut în ochii lui bunătate, și a fost recunoscătoare pentru asta.

Deepak a luat de pe masă o cutie de catifea cu bijuterii și i-a întins-o. Fata a deschis-o încet și a văzut o *mangalsutra* – tradiționalul lanț de aur cu mărgele din onix negru. Conform datinei străvechi, colierul era darul oferit de soț miresei lui în noaptea nunții. Simboliza legătura lor veșnică.

— E prea mult.

Cu toate că avea un design simplu, fata i-a recunoscut imediat valoarea. Aurul strălucitor era pur, iar pietrele lucitoare erau de înaltă calitate. Amisha nu mai văzuse o asemenea *mangalsutra* la nicio femeie din sat. A strâns colierul în mâna ei mica, promițându-și în sinea ei să nu-l scoată niciodată.

— M-am dus tocmai în oraș să-l cumpăr.

Deepak i-a dat părul deoparte, ca să i-l prindă la gât.

— Mi-aș fi dorit sa am ceva mai frumos pentru cineva unic cum ești tu, i-a aruncat el o privire timidă. N-am văzut niciodată o femeie dansând la nuntă pentru soțul ei. Ești deosebită.

Amisha s-a grăbit să-i explice:

— Îmi place să dansez. N-am vrut sa jignesc pe nimeni.

— Nici nu ai făcut-o.

— A fost odată o pasăre care voia să zboare singură departe de toate celelalte, a spus Amisha încet, în timp ce Deepak a început să-i scoată pe rând bijuteriile, lăsându-i doar *mangalsutra.*

O poveste era cel mai bun mod de a-i împărtăși noului ei soț ce simțea – teamă și nesiguranță, dar și plăcere văzându-l pe cel ales de părinții ei să-i fie soț.

— De ce ar face așa ceva? a zis Deepak și a privit-o în ochi.

— Se temea că dacă avea să se ia după stol, nu o să-și găsească niciodată locul, a spus și a privit în gol, imaginându-și zborul păsării. A zburat singură zile în șir, kilometri întregi. Când a ajuns la destinație, s-a crezut

tare curajoasă și deosebită. Dar când s-a uitat în jur, și-a dat seama că celelalte păsări ajunseseră în același loc cu câteva zile înaintea ei.

Deepak a început să scoată inelele care împodobeau degetele fetei. Când degetele lui au alunecat peste ale ei, Amisha a simțit primul fior de emoție.

— Până la urmă, nu a fost deloc diferită de celelalte. Așa cum nici eu nu sunt.

— Pasărea era o proastă, a spus Deepak, șocând-o.

— Pasărea spera să-și găsească locul ei, a dat Amisha să explice, dar Deepak i-a retezat-o.

— Calea păsării era stabilită de la început. A fost o pierdere de vreme să încerce să fie altfel decât celelalte.

Admonestarea lui i-a diminuat dorința. Amisha s-a mustrat în sinea ei. I-au răsunat în minte avertismentele mamei de a-și ține basmele pentru ea. Deepak a continuat să o dezbrace în tăcere. A desfășurat încet sariul până ce fata a rămas doar în jupe și bluză. El a inspirat adânc parfumul de apă de trandafiri și tămâie din țesătura sariului, apoi l-a așezat cu grijă pe podea.

— Mulțumesc, a spus ea.

Amisha și-a alungat din minte povestirea, ca să se concentreze la ce făcea el.

— Pentru ce? a ridicat el din sprâncene întrebător.

— Pentru că ai fost grijuliu cu sariul.

A ignorat durerea provocată de disprețul cu care îi tratase povestea și s-a concentrat la încercarea de a stabili o legătură cu el. A arătat spre sari și și-a mărturisit neliniștea:

— Sariul e tot ce mi-a mai rămas de-acasă.

— Acum, asta e casa ta, a răspuns Deepak apăsat.

A părut să observe cât de tare a surprins-o tonul lui și a mângâiat-o pe obraz, drept scuză.

— Mă bucur că m-am însurat cu tine. Speram să te bucuri și tu.

— Mă bucur.

Luată prin surprindere de mărturisirea lui, Amisha și-a înmuiat glasul.

— Sper să fii la fel de blând cu mine cum ai fost cu lucrurile dragi mie.

Deși mama și verișoarele ei îi explicaseră în detaliu ce se întâmpla în noaptea nunții, tot avea emoții. Nu fusese niciodată atinsa intim de un bărbat și se temea că nu avea să-l satisfacă.

— Mi-e teamă, i-a mărturisit el, trăgând-o mai aproape de trupul lui și sărutând-o pe creștet.

— Tu ești bărbatul.

Amisha a simțit tensiunea ce vibra în corpul lui și i-a văzut neliniștea. Faptul că și el avea emoții i-a încălzit inima.

— Mie ar trebui să-mi fie teamă, a spus ea.

— Nu vreau să te rănesc.

Deepak și-a lipit fruntea de a Amishei și și-a trecut mâna prin părul ei.

Amisha și-a înghițit nodul de emoție din gât. Părinții unei fete căutau cel mai potrivit partener pentru ea. Judecau băiatul după statutul părinților lui în comunitate și după ce spunea lumea. Odată hotărât mariajul, nu puteau decât să spere că noul lor ginere era un om moral și avea să se poarte frumos cu fata lor.

Amisha a început să-i descheie cămașa, dar Deepak a făcut un pas înapoi și a terminat el, apoi și-a scos tunica. Încă pe jumătate îmbrăcată, ea i-a întins mâna. Surprins, a ridicat-o în brațe și a străbătut scurta distanță până la pat.

— E nou, a spus mândru. Cumpărat anume pentru nunta noastră.

S-a lăsat și el în jos și a rămas în coate deasupra ei. Ezitând, și-a lipit buzele de ale ei. Amisha a deschis gura, așa cum o învățaseră mama și mătușile ei. El i-a ridicat încet fusta și a închis ochii. Fără să știe prea bine ce să facă, ea l-a privit până ce, în cele din urmă, a închis și ea ochii. Când a pătruns-o, ea a întors capul și a acceptat că el era noul ei cămin.

După ce a terminat, Deepak s-a întins pe burtă și a adormit. Amisha a așteptat până l-a auzit sforăind, apoi s-a ridicat încet din pat. S-a îmbrăcat pe tăcute, apoi a căutat o foaie de hârtie și un creion. S-a așezat pe jos în cel mai îndepărtat colț și a început să scrie.

Amisha a simțit când Deepak s-a trezit și a privit-o cum scria.

A ridicat privirea și s-au privit în ochi. În ochii lui a văzut mai întâi buimăceala, apoi lipsa de interes. Fără să-i adreseze vreo vorbă soției sale, Deepak a adormit din nou în lumina lunii aflate la apus. Amisha a continuat să scrie, găsind alinare în singurul loc care știa că-i aduce alinare – cuvintele care se ridicau din adâncul sufletului ei.

* * *

Amisha s-a trezit încet, descoperind-o pe Chara aplecată deasupra ei. Privirea i-a zburat spre locul gol de lângă ea.

— E timpul să te apuci de treabă, a anunțat-o Chara. Îmbracă-te repede și strânge patul ca să speli cearșafurile.

— Da, mămico.

Amisha a îndesat cearșafurile în coșul de nuiele pe care l-a așezat în echilibru pe cap. În drum spre terasă, a trecut pe lângă Deepak și tatăl lui, care mâncau așezați turcește pe podea. Cu toate că a onorat-o cu o privire, Deepak n-a scos o vorbă.

— Să nu rămână nici urmă de pete de sânge pe cearșafuri, i-a ordonat Chara.

Sariul de foarte bună calitate înfășură trupul masiv al femeii. Cu degete îndemânatice, și-a rearanjat părul într-un coc bine strâns. Când a terminat, și-a încrucișat brațele groase pe pieptul generos, în zăngănit de brățări scumpe. Marele bindi roșu de pe fruntea ei umplea tot spațiul dintre sprâncene.

— Cearșafurile astea sunt pentru întreaga casă, nu doar ca să te culci tu cu fiul meu pe ele.

— Desigur, mămico.

Amisha a strecurat în tonul ei o notă de falsă supunere.

Chara a răspuns cu o privire strecurată printre pleoapele mijite.

— Ai mare noroc să fii în casa asta, fiica mea. Ne-am coborât la nivelul vostru de milă, ca să-ți permitem să te măriți cu fiul nostru.

Familia lui Deepak deținea moara care hrănea oamenii din sat. Casa lor era construită în mare parte din beton, în loc de cărămizi și pământ, ca locuința în care fusese crescută Amisha. În seara în care s-a decis logodna, mama Amishei îi spusese cât era de norocoasă, susținând sus și tare că zeii i-au zâmbit fiicei ei.

— Fiul tău e la fel de bun la inimă ca și tine, mămico, s-a întors Amisha spre Chara.

Deși era o raritate să fii prietenă cu soacra, sperase măcar la un minimum de bun-simț în relația lor.

— Sunt o norocoasă că azi-noapte și-a făcut milă de mine. De două ori.

Chara a pășit amenințător spre ea.

— Îndrăznești să-mi vorbești așa?

Amisha și-a mușcat limba până a simțit gustul metalic al sângelui care i-a umplut gura.

— Îmi cer scuze.

Mama ei o avertizase să nu răspundă obraznic. Amisha a coborât în fugă treptele și a alergat la râu.

Ajunsă acolo, a frecat cearșaful cu o piatră săpunită. Când apa de clătit a rămas limpede, a adunat cearșaful și s-a îndreptat spre casă. A luat-o pe drumul cel mai lung, ca să aibă timp să savureze prima ei plimbare prin sat. S-a oprit să se uite cum se jucau copiii, în timp ce femeile se adunau ca să stea de vorbă. Alți săteni se întorceau de la piață cu coșuri pline de legume și haine noi.

Amisha a urmărit de la distanță un grup de ofițeri britanici care traversau piața din sat. Știa de la tatăl ei că în satul vecin era un Raj, un sediu al stăpânirii britanice. În satul ei, Amisha văzuse ofițeri bătând indieni pentru abateri minore. Când ofițerii s-au apropiat, a plecat capul și a așteptat ca aceștia să treacă. Răsuflând ușurată, și-a luat coșul și a alergat spre casă.

— Da' știu că nu te-ai grăbit deloc, fiica mea.

Chara stătea pe treapta cea mai de sus a verandei, refuzând s-o lase pe Amisha să intre. În timp ce Chara îi explica în detaliu toate noile ei sarcini, Amisha îndura soarele arzător.

— O să pregătești masa pentru toată familia, o să speli rufele la râu și o să ții casa curată.

Chara a aruncat o privire spre casă.

— Deepak o să fie la muncă, la moară. Să fii mulțumită dacă ai să-l vezi din când în când.

— Da, mămico.

În ierarhia noului ei cămin, Amisha știa că nu ocupa o poziție care să conteze cât de cât. Era subordonată întâi celor mai în vârstă ca ea, apoi soțului ei.

— Mulțumesc, a spus Amisha.

Apoi a trecut pe lângă Chara și s-a dus pe prispa din spate ca să întindă cearșaful la uscat. După care s-a apucat de curățenie. În seara aceea s-a prăbușit în pat, unde s-a chinuit fără succes să adoarmă. Câteva ore mai târziu, Deepak a intrat și el în cameră. Fără să-i spună o vorbă, bărbatul a adormit. Cu sforăitul lui în fundal, Amisha s-a uitat pe fereastră cum cerul nopții se lumina de ziuă.

Șapte

Sprijinită de peretele verandei din față, Amisha scria frenetic despre o discuție dintre o mangustă și o broască. Mătura stătea nefolosită la picioarele ei. Broasca susținea că ea nu este o gustare delicioasă și că era nevrednică de atenția unui animal așa grozav ca mangusta. Amisha și-a dat deoparte șuvițele căzute pe față și a început să înșire contraargumentele mangustei. Exact în acea clipă, le-a văzut în zare pe Chara și prietena ei, întorcându-se acasă de la templu. A ascuns iute tăblița, apoi și-a aruncat pe față un pumn de apă ca să pară transpirată. A luat mătura și s-a apucat să măture.

— Amisha, să ne aduci suc rece în casă.

Chara își făcea vânt cu un evantai tivit cu mătase și decorat cu imagini reprezentând un apus de soare.

— Grăbește-te! Doar nu vrem să ne leșine musafira de căldură.

Trecând pe lângă Amisha, Chara i-a aruncat evantaiul delicat ca să-l pună la loc.

În bucătărie, Amisha a turnat două pahare de suc de mango și a aruncat niște dulciuri pe o farfurie. În living, cele două femei stăteau pe divan. Amisha le-a servit și a dat să plece.

— Mă duc să termin de făcut curat pe verandă.

— Cum? Nora unei case așa de respectate nu are propriul ei servitor?

Prietena Charei a trecut în revistă dulciurile, apoi a ales *halwa* – morcovi copți și lapte îndulcit, cu alune mărunțite deasupra. La vederea apei care picura de pe fruntea Amishei, și-a țuguiat buzele dezgustată.

— Servitor? a zis Amisha și s-a oprit în loc, fixând-o cu privirea pe Chara. Despre ce vorbește mătușica, mămico?

— Nu am avut timp să găsesc unul potrivit, a ignorat-o Chara, concentrându-se la paharul cu băutură. Încă mai sunt nevoită să fac multe din treburile casei cât se odihnește Amisha.

Prietena Charei a băut o gură zdravănă de suc, apoi i s-a adresat direct Amishei:

— Locuiești aici de mai bine de o lună. Trebuia să ai de multă vreme un servitor al tău.

Deoarece servitorii costau doar câțiva cenți pe lună majoritatea caselor aveau trei sau patru. Chiar și familia Amishei avea doi angajați. Însă având doar un servitor în noul ei cămin, Amisha se spetise muncind.

A privit-o cu îndrăzneală pe Chara în ochi.

— Cu siguranță aveai de gând să-mi spui, nu-i așa?

— Bineînțeles, a fost nevoită Chara să încuviințeze văzându-se încolțită.

Dacă refuza să-i dea un servitor Amishei, avea să fie percepută drept rea în mod fățiș. Dacă s-ar fi certat vreodată Chara și Amisha, doamnele comunității aveau să-i ia partea Amishei, fiindu-le milă de ea. Vecinii își făceau deseori de lucru implicându-se unii în viața altora.

— Poți să-ți cauți tu un servitor pe placul tău sau pot să angajez eu unul.

Apoi, dornică să încheie subiectul, a decretat:

— Dacă alegi tu, alege cu grijă. Servitorul tău îți va ști toate secretele.

* * *

Amisha se apropia de moară legănând coșul plin cu mâncare. Pentru ea, era cea mai mare bucurie a fiecărei zile să le ducă prânzul lui Deepak și socrului ei la fabrica de făină. Doar drumul la moară și spălatul rufelor la râu erau ocaziile în care pleca de-acasă.

Și-a șters sudoarea de pe frunte cu marginea sariului. Temperaturile atinseseră niveluri record și nu se prevedea nicio schimbare. Intrând în moară, l-a zărit pe supraveghetor, îmbrăcat în bluză și pantaloni apretați, din bumbac maro, vorbind cu un tânăr. Amisha s-a sprijinit de perete, așteptând să termine. A început să depene în minte o nouă poveste, când supraveghetorul a început să țipe.

— Ravi, de câte ori să-ți mai spun? a spus amenințându-l pe băiat cu o linie. Pleacă de-aici, până nu pun pe cineva să te azvârle afară!

— Vă rog, domnule.

Neclintit, tânărul costeliv, cu piele închisă la culoare, nu s-a lăsat intimidat.

— O să mătur noaptea. Spăl toaletele. Fac orice, domnule. Trebuie să câștig un ban.

Ravi a căzut în genunchi și și-a împreunat mâinile.

— Să câștigi un ban? l-a scuipat supraveghetorul în față pe băiat. Un paria în moară? a continuat el, iar râsul lui a stârnit ecouri, dându-i fiori

Amishei. Vii din gunoi și nu meriți să câștigi niciun ban!

Amisha a estimat că băiatul avea 12, poate 13 ani, însă ochii lui flămânzi, disperați păreau să fie ai cuiva mult mai în vârstă. Frica lui umplea încăperea. Amisha a vrut să se întoarcă cu spatele, dar i-a atras atenția ceva din felul în care băiatul s-a ținut tare în fața insultelor.

— Aveți dreptate, domnule, a aprobat din cap Ravi. Pot să curăț toaletele după ce se închide moara, ca să nu jignesc pe nimeni cu prezența mea. Lucrez pe bani puțini, domnule. Vă rog!

— Ieși afară acum!

Supraveghetorul l-a împins pe Ravi, trântindu-l la pământ. Ravi s-a ridicat iute din nou în genunchi.

— Să-ți permit să lucrezi aici ar fi o insultă adusă alimentelor pe care le facem.

Amisha a cercetat chipul supraveghetorului, căutând o urmă cât de mică de compasiune, dar n-a găsit-o.

— Pleacă, până nu te iau la bătaie!

Amisha a făcut un pas spre ei ca să-i atragă atenția supraveghetorului. Când acesta a văzut-o, furia i s-a transformat pe loc în respect. A luat zâmbind coșul întins de ea.

— Îl duc imediat lui sahib.

— Mulțumesc.

Cu coada ochiului, l-a văzut pe Ravi ieșind înfrânt pe ușă.

— Cine e? a întrebat ea.

— Un paria, a scuipat supraveghetorul. Nu pricepe cuvântul *nu,* a clătinat el din cap, cu un aer scârbit. Vine în fiecare săptămână ca să se milogească să primească o slujbă, mai spuse, adulmecând mâncarea din coș. Miroase delicios! Sahib Deepak o să fie mulțumit.

A lăsat-o pe Amisha și s-a dus să livreze bunătățile.

Amisha a ieșit repede afară. Și-a ferit ochii de strălucirea nemiloasă a soarelui și l-a căutat pe tânăr. I-a zărit în depărtare silueta singuratică și a alergat spre el strigându-l pe nume.

Ravi s-a oprit și s-a holbat la ea. Când în sfârșit l-a ajuns din urmă, tânărul și-a împreunat mâinile și a făcut o plecăciune respectuoasă.

— Da, Shrimati? a întrebat el, folosind formula de adresare politicoasă, rezervată femeilor măritate.

Amisha și-a pus palmele pe coapse și și-a lăsat capul în jos ca să-și tragă sufletul. A inspirat adânc aerul uscat, încercând să-și oxigeneze plămânii.

— Te simți bine, Shrimati?

Fiind mai înalt ca ea, băiatul și-a îndoit genunchii și și-a plecat capul într-o parte ca să-i vadă fața. Neprimind răspuns pe loc, a aruncat o privire către fabrică, apoi către ea, părând să estimeze distanța.

— Nu-i *chiar* așa de departe, Shrimati.

Amisha s-a uitat urât la el printre gene. Văzându-i reacția, el a făcut un pas înapoi.

— Ia să te văd pe tine cum alergi în hainele astea, a bombănit ea. Parcă duci în spinare o oaie care te încălzește ca o pătură de lână, a spus ea gâfâind, după care l-a întrebat: De ce vrei să lucrezi la moară?

Întrebarea ei a părut să-l nedumerească, dar tot i-a răspuns.

— Aș lucra oriunde, Shrimati. Moara e doar unul din numeroasele locuri din care am fost azvârlit afară.

Amisha și-a amintit de ordinul Charei de a-și găsi un servitor în care să aibă încredere. Fiindcă Ravi nu locuia în sat, n-avea să facă parte din mulțimea loială Charei. Și-a mușcat buza, palmele au început să-i transpire și inima să-i bată iute. Planul îi încolțea în minte, dar în același timp se temea că avea să atragă furia Charei.

— Ai lucra oriunde?

— Cine ești? a întrebat plin de exasperare.

Se tot uita în jur. Amisha știa că-i era frică să nu fie bătut. Mai văzuse întâmplându-se asta atunci când un paria vorbea cu o femeie dintr-o castă superioară.

— Sunt nora proprietarului morii, a răspuns repede Amisha.

A spus-o fără urmă de mândrie, fiindcă poziția ei în societate conta prea puțin pentru ea. Văzându-l că face ochii mari de uimire, a adăugat:

— Vino să lucrezi pentru mine!

Se temea că, dacă mai aștepta, avea să găsească argumente ca să dea înapoi.

— E o cruzime să faci glume de-astea, a spus Ravi și i-a întors spatele, ascunzându-și cu greu disprețul.

— Nu râd, și nici tu n-ar trebui să iei în râs propunerea mea.

Dorința bărbatului de a fi mai mult decât i se permitea a rezonat profund în sufletul ei, iar Amisha nu-și putea închipui un camarad mai potrivit pentru ea.

— Acceptă oferta sau nu. Doar să-mi spui repede, ca să știu să caut în altă parte.

— Sunt un paria, a zis Ravi lovind țărâna cu piciorul desculț și ferindu-și rușinat privirea. E important să știi asta.

— Eu sunt femeie, a spus ea conștientă de realitatea în umbra căreia își ducea existența și uitându-se în sus, la soare. Acum am stabilit care ne este locul.

— Ești fiica proprietarului morii, a insistat Ravi. Părinții și frații mei sunt și ei vagabonzi. Destinul nostru e cerșetoria, a zis furios și, după ce a făcut o pauză, a murmurat: Oricât de tare m-aș strădui să-l schimb.

— Sunt nora proprietarului, l-a corectat Amisha. Amândoi ne ducem viața așa cum ne obligă circumstanțele.

Când s-a uitat la ea, fata a refuzat să-și ferească privirea.

— Soacra mea mă tratează ca pe o servitoare.

Ravi a părut să accepte că n-avea cum să câștige într-o discuție în contradictoriu despre înțelesul cuvintelor.

— E voie să fiu servitor în casa ta?

Refuzând să recunoască adevărul, Amisha a schimbat vorba:

— Ar trebui să-ți spun povestea unui cântăreț frumos.

— Mai bine nu, a replicat Ravi.

Fata l-a ignorat.

— Cântărețul acesta voia să facă parte dintr-o trupă celebră pentru melodiile și înfățișarea sa frapantă. Când a fost respins de trupă, s-a plâns pe toate drumurile de nedreptatea care i-a fost făcută, zise tânăra gesticulând însuflețit, parcă țesând povestirea cu mâinile. Un bătrân i-a oferit tânărului un flaut în schimbul unei pâini. „O să-ți dea ceea ce cauți”, l-a asigurat bătrânul. Fericit, bărbatul a făcut schimbul, convins că avea să fie primit curând în trupă. Înainte să plece, bătrânul l-a avertizat: „Dacă respingi muzica, o să pierzi totul”.

— Shrimati, oricât de frumoasă ți-ar fi povestirea, care-i este tâlcul? Mai sunt o mulțime de locuri minunate din care pot să fiu azvârlit azi, a spus el arătând în jur.

Amisha a ridicat din sprânceană și a continuat:

— Tânărul a cântat la flaut în fața celor din trupă, dar nu i-a impresionat. Nu după multă vreme, dintre dealuri s-a auzit un cântec. Vocea era melodioasă și în perfectă armonie cu flautul. Toată lumea s-a oprit să asculte. Din pădure a ieșit o femeie cu chip de căpcăun și trup de uriaș.

Intrigat, Ravi asculta acum cu atenție.

— Vocea ei… la acest capitol zeii îi zâmbiseră. Însă tânărul se credea mai presus de ea și i-a refuzat invitația de a cânta împreună. Așa cum fusese avertizat, și-a pierdut darul de a face muzică și a căzut într-o depresie profundă.

— Ce prost! a șoptit Ravi.

— Disperat, a implorat-o pe femeie să-l ierte. Cântând împreună, popularitatea lor a depășit-o pe cea a trupei.

Când a terminat de povestit, fata a zâmbit sigură pe ea.

Ravi a ridicat din umeri și s-a holbat buimac la ea.

— Și care e tâlcul poveștii?

— Că n-ar trebui să ne judecăm unul pe altul, a exclamat Amisha, șocată că el n-a înțeles. Hai să facem un pact! Eu n-o să te judec pe tine, iar tu nu ai voie să mă judeci pe mine.

— Shrimati… a dat să zică Ravi, dar Amisha l-a întrerupt.

— Am nevoie de un servitor, i-a zis ea și, anticipându-i obiecția, a adăugat: Aș fi o fraieră să caut pe cineva mai bun, când tu ești disponibil și dornic să muncești pe rupte! Plus că i-am da peste nas supraveghetorului, ce zici? a concluzionat Amisha și i-a făcut cu ochiul.

Tânăra vedea cum disperarea lui se lupta cu frica. Ravi a privit-o atent, apoi a încuviințat din cap.

— Ești o străină, dar mi-ai oferit mai mult decât a făcut-o vreodată oricine altcineva.

S-a lăsat în genunchi la picioarele ei și și-a împreunat mâinile a recunoștință.

— Mulțumesc, Shrimati. Promit să te răsplătesc pentru darul acesta în toate viețile mele.

Amisha a sărit înapoi și i-a făcut semn să se ridice.

— Te voi plăti, dar nu ești proprietatea mea. Suntem aproape de aceeași vârstă, așa că o să muncești cu mine. Mămica a spus că o să fii păstrătorul secretelor mele, dar, având în vedere că nu am niciunul, mă interesează mai mult să-mi asculți poveștile. Da?

Nedumerit, el a dat absent din cap:

— Da.

Amisha a oftat ușurată.

— Excelent! Și să nu mai cazi niciodată în genunchi în fața mea. Sunt destui oameni importanți în jur pentru așa ceva. Mă tem că eu nu fac parte dintre ei.

* * *

Amisha a tras cu ochiul de după peretele care despărțea bucătăria de sufragerie. Chara le punea în farfurie lui Deepak și soțului ei supă de linte cu orez. Tânăra își rodea o unghie trecând în revistă în minte toate metodele posibile de a aborda subiectul.

— Amisha!

Vocea tunătoare a Charei a acoperit zdrăngănitul oalelor și tigăilor manevrate de servitorul care continua să gătească.

— Adu niște lipii naan!

Amisha și-ar fi dorit din tot sufletul să rămână ascunsă. După ce îl angajase pe Ravi, se frământase mult din cauza deciziei luate.

— Amisha, ești surdă? a strigat Chara.

— Vin acum, mămico!

Încă o privire furișă și a văzut-o pe Chara servindu-le bărbaților okra. Era ritualul lor zilnic – Chara servea mâncarea, iar Amisha aducea lipii naan calde pe măsură ce erau preparate pe plită, la foc mic. Amisha a luat platoul de metal din mâinile servitorului, mulțumindu-i cu un scurt gest din cap. A tras adânc aer în piept și și-a luat inima în dinți.

— Mi-am găsit un servitor, a spus ea intrând în încăpere cu privirea spre perete. O să înceapă de mâine.

— Servitor?

Deepak s-a oprit din mâncat ca să-i arunce o privire. Când era acasă, vorbeau foarte rar. Uneori, noaptea, se întorcea spre ea tăcut, sperând amândoi să facă un copil, dar adormea imediat după aceea. La început, Amisha sperase la mai mult, dar a acceptat repede că relația lor era tipică celor mai multe căsnicii… ar fi fost o prostie să spere la mai mult.

— Da, i-a răspuns Amisha privindu-l în ochi și găsind în ea încrederea de care avea nevoie. Mămica a spus că ar trebui să am unul.

— Cine e? a întrebat Chara peste umăr, continuând să servească mâncarea.

— Îl cheamă Ravi și căuta de lucru la moară, a spus Amisha repede. Nu aveau nimic pentru el acolo, așa că i-am oferit eu o slujbă.

— Ravi? s-a uitat Chara la soțul ei. Îl cunoști?

Tatăl lui Deepak nu i-a răspuns pe loc soției lui. În schimb, a privit-o lung pe Amisha, cântărind-o cu ochi mijiți. Simțindu-i privirea, Amisha s-a uitat în altă parte. Așa cum se obișnuia, abia dacă vorbeau unul cu altul. Deepak și Chara se ocupau de orice interacțiune dintre ei.

— Un paria, a spus el în cele din urmă.

Amisha a auzit icnetul șocat al Charei cu câteva clipe înainte să vadă platoul de oțel plin cu mâncare zburând direct spre capul ei. S-a ferit instinctiv, iar platoul s-a izbit de perete, mâncarea împrăștiindu-se peste tot.

— Îndrăznești să aduci un paria în casa mea?! a zbierat Chara.

— M-am gândit că ar putea lucra în spate, s-a bâlbâit Amisha, căutând disperată o explicație plauzibilă. N-o să intre în casă.

— Ești o tâmpită! flutură Chara din mână de parcă alunga o muscă. Mi-e rușine că ești în familia mea. Căsnicia dintre tine și fiul meu s-a terminat!

Șocată, Amisha a dat înapoi, poticnindu-se. Cu palma la gură, abia a reușit să-și înăbușe țipătul de nefericire. A încercat fără succes să găsească vorbele cu care să repare totul. Rămasă fără nimic, n-a mai putut decât să rămână pe loc și să se uite cum tot viitorul i se prăbușea în ruine la picioare.

— Amisha, de ce l-ai angajat? a întrebat Deepak, fixând-o cu privirea.

Speriată, și-a ales cuvintele cu grijă.

— Familia lui e săracă și are nevoie de bani. Căutase peste tot de muncă. Mi s-a părut că pentru noi e o nimica toată să-l ajutăm.

— Știai care e statutul lui? a întrebat Deepak.

— Mi-a spus, a îngăimat ea și, cuprinsă de panică, și-a făcut de lucru cu tivul bluzei. M-am gândit că nu ne-ar costa nimic să fim omenoși.

În copilărie, Amisha refuzase să arunce cu pietre după paria care cerșeau mâncare din ușă în ușă. Pentru mulți copii era ocupația favorită, dar ei i se părea o cruzime.

— Mahatma Gandhi spune că sunt Harijans – copiii Domnului.

— Când ai avut tu timp să citești vorbele lui Gandhi? s-a rățoit Chara. De-aia ești mereu în urmă cu treburile?

— Mămico! a ridicat Deepak o mână ca s-o reducă la tăcere.

Cu o privire rapidă aruncată tatălui său, băiatul a obținut sprijinul de care avea nevoie. A făcut o pauză ca să se gândească, apoi și-a anunțat decizia:

— N-o să se atingă de mâncarea noastră.

— Nu, a acceptat repede Amisha.

Și-a ținut respirația, așteptându-i verdictul. Ultima dată când Deepak își arătase afecțiunea în mod deschis fusese în noaptea nunții lor. Amisha încercase de câteva ori să construiască o legătură emoțională cu el, dar Deepak adormise.

— Te va ajuta doar pe tine să-ți îndeplinești îndatoririle și se va ține la distanță de toată lumea, a continuat Deepak.

— Desigur, s-a bâlbâit Amisha.

— Atunci, această căsnicie nu s-a sfârșit, a decis Deepak.

Amisha aproape că s-a prăbușit de ușurare. Fixând-o cu privirea pe Chara, tânărul a spus:

— I-ai spus Amishei să-și caute un servitor și așa a făcut. Sunt sigur că o să fie tratat exact la fel ca celălalt servitor al nostru.

A întors privirea spre Amisha și a prevenit-o:

— Vom respecta decizia ta, dar, pe viitor, fă alegeri mai înțelepte.

— Da.

Amisha abia și-a stăpânit lacrimile de recunoștință. Era în siguranță, datorită lui Deepak. Gata să accepte orice, a spus:

— Așa o să fac.

Furioasă, Chara a ieșit val-vârtej din casă, nu înainte de a țipa la servitor să facă curat până se întorcea ea. Amisha și-a privit soțul pe sub genele lăsate. Pentru prima dată în toată căsnicia lor, a simțit un fior de sinceră afecțiune. În drum spre bucătărie, a spus în sinea ei o rugăciune, mulțumind zeilor pentru bărbatul pe care i-l aleseseră.

Opt

Amisha s-a foit în scaunul scump cu spătar, pe care Deepak îl cumpărase în urmă cu câteva luni ca să stea pe el când lucra la documentele afacerii. Luxoasa piesă de mobilier și biroul asortat erau sculptate din os. Pe fiecare centimetru erau pictate modele detaliate, inspirate din penele de păun. Având în vedere că afacerea prospera, Deepak s-a mândrit în fața Amishei și Charei cu frumosul set.

Fata a tăiat ultimele două cuvinte și le-a înlocuit cu sinonime. Ultimul vers al strofei se dovedise a fi cel mai dificil. Săptămâni în șir încercase să pună pe hârtie ceea ce suna așa de elocvent în mintea ei. Poezia era despre o ploaie intensă și splendoarea viiturii care a urmat. Mulțumită, în sfârșit, de creația ei, a pus jos tocul și hârtia. Așa se întâmpla de fiecare dată cu fiecare nouă povestire sau poezie. Cuvintele îi veneau în momente nepotrivite și o sâcâiau până erau exprimate.

— Shrimati.

După un ciocănit scurt, Ravi a intrat cu capul plecat.

— În curând o să vină soacra ta.

De anul trecut de când Ravi începuse să lucreze pentru ei, Chara angajase încă un servitor. Servitorii profitau și-i ordonau să facă orice îi spuneau. El se supunea fără să se plângă, fiind evident în al nouălea cer de fericire că avea o slujbă cinstită. Inițial, Chara refuzase să vorbească cu Ravi și chiar și acum, aproape că nu-l băga deloc în seamă. După angajarea lui nu mai vorbise cu Amisha săptămâni în șir și, ca să se răzbune, îi dăduse și mai mult de muncă.

Amisha a sărit din scaun, legănându-și burta imensă.

— Iartă-mă, micuțule, i-a spus ea primului ei copil încă nenăscut. Ravi, nu m-am apucat de cină. O să-mi smulgă părul din cap.

Ravi s-a crispat când i-a văzut mișcarea bruscă.

— Nu știu prea multe despre corpul femeilor, dar îmi închipui că bebelușul nu și-a dorit să alerge azi.

Amisha și-a mângâiat pântecul. Când a început să vomite zilnic, a sperat că era însărcinată. Când nu i-a venit ciclul, Chara i-a confirmat bănuielile. Cu excepția unui val de epuizare care a asaltat-o la început, sarcina fusese relativ ușoară. Amisha a descoperit cu surprindere că bucuria neașteptată

de a purta în pântece un copil a generat o dorință și mai mare de a scrie. Mintea îi era plină de povestiri și nu avea nici pe departe destul timp să le scrie.

— Îți faci prea multe griji, prietene, a spus mângâindu-se ușor pe burtă. Ăsta e puternic. Mă îngrijorează mai mult sănătatea mămicii. Ai văzut ce crize de furie face când lucrurile nu sunt făcute exact cum trebuie. La vârsta ei, asta-i poate provoca un stop cardiac, a mormăit ea ridicând din sprânceană.

— E gata, a spus el.

— Ce? s-a holbat ea la el, nedumerită.

— Am terminat curățenia mai devreme, așa că m-am apucat de cină, a explicat Ravi.

Ravi începuse să preia mai multe din îndatoririle ei. Pe la începutul sarcinii, Amisha l-a prins că spăla rufe înainte să apuce ea să o facă. Deseori, stătea până târziu ca să facă curățenie în timp ce ea trăgea un pui de somn stând în capul oaselor. Recent, începuse să dea în secret o mână de ajutor în bucătărie, la gătit, când Chara mânca la prietenele ei. Amintindu-și de promisiunea făcută lui Deepak, Amisha a simțit o strângere de inimă. Dar mâncarea lui Ravi avea gust mai bun decât a ei. Chiar și ceilalți servitori, care îl ostracizaseră inițial, i-au primit cu bucurie ajutorul.

— M-a ajutat un alt servitor și am avut grijă să ardem o lipie naan din două, exact cum faci tu. Așa, n-o să-și dea seama.

N-a mai continuat, dar pe buze i-a fluturat un zâmbet.

— Conopida și cartofii cu curry? a repetat Amisha meniul hotărât de Chara.

— Sunt făcuți, cu prea multă sare și fără urmă de condimente, exact cum…

Întrerupt de hohotul de râs al Amishei, a rămas nemișcat, mulțumindu-se să zâmbească.

— Mulțumesc. Mulțumesc, a spus ea. N-am putut să mă desprind, iar timpul a zburat mai repede decât trebuia.

Amishei i-a venit să-l îmbrățișeze, dar știa prea bine că nu ar fi fost o idee bună. În copilărie, mama ei o certa deseori pentru că îmbrățișa oaspeții și rudele. După ce a primit numeroase mustrări, a învățat să se abțină. În schimb, l-a strâns pe Ravi de umărul slăbănog.

— Prietene, mi-ai salvat din nou viața.

Amisha și-a îndoit foaia. De sub pat a scos o cutie de metal și a pus hârtia deasupra unui morman de alte poezii și povești. A închis cutia cu grijă și a împins-o la loc în ascunzătoare.

— Despre ce e? a întrebat Ravi deschizând ușa și urmând-o în bucătărie.

— Despre o ploaie urmată de o viitură splendidă, a spus ea încet, ca să n-o audă nimeni altcineva.

Ravi era singurul care știa că scrie.

— Viiturile ucid, a spus Ravi pe un ton firesc.

— Da, Ravi, a oftat ea adânc, ceea ce devenise un obicei în preajma lui. Dar totodată purifică și curăță resturile ca să crească ceva nou.

— Hmmm…

Ravi a cugetat la vorbele ei.

— Ai terminat-o?

— După umila mea părere, da, dar e mai bine să rămână ascunsă, l-a înghiontit ea cu umărul. Dacă o să-mi citească vreodată cineva aiurelile, o să-ți fie rușine să fii văzut cu mine.

Au văzut-o pe fereastră pe Chara urcând scările spre casă.

— Și acum, hai să o servim pe fiară. Pardon, pe mămica.

Nouă

Îmbrăcată în alb, culoarea tradițională a doliului, Amisha se pregătea să întâmpine încă un participant la înmormântare când a auzit țipătul celui de-al treilea fiu al ei străbătând casa. Fiindcă născuse cu doar două săptămâni în urmă, corpul ei a reacționat imediat și din sânii umflați a început să curgă lapte. Fără să audă plânsul fiului său, Deepak a continuat să vorbească cu oaspeții.

Chara murise liniștită, în somn, iar Amisha îi jelise sincer moartea. De-a lungul anilor, între ele se formase o legătură fragilă. Cu fiecare fiu născut de Amisha, Chara devenea tot mai blândă.

— Te-ai dovedit vrednică, a spus Chara încântată, după nașterea celui de-al treilea fiu.

Întinsă în pat, epuizată, Amisha s-a uitat la soacra ei, care ținea în brațe nou-născutul.

— Trei nepoți merită prețul pe care l-am plătit când te-am primit în casa noastră.

Chara l-a legănat în brațe, în timp ce moașa a pus o cârpă udă pe fruntea Amishei.

— Ai fost binecuvântată – un fiu n-o să te părăsească niciodată.

— Și o fiică ar fi la fel de neprețuită, a spus Amisha cu voce slabă.

— Nu mai spune prostii!

Chara a drăgălit bebelușul, gângurindu-i.

— O fiică născută din tine nu-ți aparține niciodată cu adevărat.

Amisha îi fusese alături Charei când se măritaseră cele două fiice ale acesteia. Amisha își amintise de nunta ei și, plină de compasiune, o luase pe Chara de umeri, ca s-o aline. Când Chara s-a întors spre pieptul ei și a început să plângă în hohote, cele două au trecut peste un prag nerostit și au devenit o singură ființă, unite astfel de tristețe.

Chara spunea deseori că iubirea unei fiice e trecătoare. Timpul petrecut de o fată cu familia ei era dedicat pregătirii pentru ziua în care avea să plece de-acasă ca să devină parte din familia altcuiva. O mamă își vedea fata ca pe o reflexie a ceea ce era și ea – o străină în casa în care trăia. Abia după ce creștea și însura un fiu putea o mamă să-și revendice, în sfârșit, locul în

lume. Pentru că atunci putea s-o privească pe mireasa care-i intra în casă ca pe o străină, iar ea era, în sfârșit, de-a casei.

Alungând amintirile, Amisha a privit cum oaspeții au pornit pe lungul drum către locul incinerării. Amisha și nou-născutul nu aveau voie să participe la ceremonie, pentru că învățăturile brahmanilor spuneau că moartea putea traumatiza un nou-născut și-l putea face să tânjească să se întoarcă acasă, în ceruri.

După plecarea ultimului oaspete, Amisha a alergat spre camera din spatele casei, unde mezinul ei plânsese până adormise. Deepak i s-a alăturat câteva secunde mai târziu. Amisha i-a luat mâna și a pus-o pe capul copilului lor. Fiii lor mai mari stăteau solemni lângă ei.

— O viață s-a stins – a spus Amisha, îndurerată de tristețea soțului ei – dar una nouă tocmai a sosit. Azi îi vei arde trupul, dar niciodată sufletul. Va rămâne pururi cu tine și fiicele ei.

Și-a cuprins cu brațul cei doi băieți.

— Lasă-ți fiii să-ți dea putere!

Deepak a strâns-o la piept. Surprinsă, Amisha l-a cuprins cu brațele de talie. Savurând senzația pe care i-o dădea îmbrățișarea lui, și-a relaxat trupul și s-a lipit de el. Amisha nu ținea minte s-o mai fi îmbrățișat vreodată soțul ei. Cu toate că erau căsătoriți de ani de zile, încă îi părea un străin. Comunicarea dintre ei era deseori limitată la întâmplările casnice. Fiii lor erau verigile din lanțul fragil care-i unea.

Când, după câteva secunde, Deepak a făcut un pas înapoi, Amisha i-a dat drumul imediat. A urmărit tăcută cum bărbatul își strângea în brațe cei doi fii mai mari. Cei trei s-au alăturat tatălui lui Deepak, care aștepta pe verandă, și i-au urmat pe participanții la ceremonie către locul incinerării.

Amisha a rămas singură între pereții goi ai casei și i-a spus în gând rămas-bun celei care-i ținuse loc de mamă și o dominase ani din viața ei. Și-a plecat capul către statuia lui Vishnu, protectorul universului, și i-a oferit mulțumiri pentru cei trei fii și pentru că aceștia dădeau un sens vieții ei. Și pentru că inima ei tânjea după mai mult, după camaraderia unui spirit asemănător cu al ei, și-a dorit în tăcere să nască o fiică.

* * *

Deepak stătea cu picioarele încrucișate pe podea, între cei doi băieți, și lua cina. Amisha trăgea de sfoara atașată de hamacul improvizat al lui Paresh, legănându-l ca să nu se trezească. Trecuseră șase luni de la moartea Charei. Între timp, tatăl lui Deepak se alăturase soției lui în viața de apoi. Deepak era acum singurul responsabil de venitul familiei, iar Amisha conducea gospodăria.

Cu toate că trăseseră recent fire pentru electricitate în casă, încă mai găteau la foc.

— Ravi, a spus Amisha când acesta a ieșit din bucătărie ducând o farfurie cu lipii naan calde, mergi și mănâncă cu ceilalți, până nu se răcește mâncarea.

După moartea Charei, Amisha îl promovase pe Ravi la rangul de șef al servitorilor. Acum îi organiza pe ceilalți și le stabilea îndatoririle individuale. Bina era verișoara lui Ravi și cea mai nouă servitoare. Născută cu buză de iepure, nu avea deloc succes nici la cerșit, nici la măritiș. Când Ravi a întrebat-o pe Amisha dacă nu-i putea da din când în când ceva de lucru, Amisha i-a oferit o slujbă permanentă. Deepak făcuse adăugiri la casă, așa că era mai mult spațiu de curățat.

— Am hotărât să extind afacerea, a anunțat-o Deepak în timp ce mânca. Am vorbit cu un fermier din Indore.

Auzind numele orașului aflat la distanță de o oră, Amisha a ridicat spre el o privire șocată.

— E la o oarecare distanță, a spus Deepak, văzându-i reacția. Dar a avut idei inovatoare și e deschis la ideea unui parteneriat.

Deepak fusese întotdeauna rezervat față de oameni, inclusiv față de ea. Amisha a presupus că se datora faptului că era singurul băiat și cel mai mare dintre copii. I-a fost foarte clar de mic că era de datoria lui să preia afacerea tatălui său. Orice gânduri de facultate sau ocazii care s-ar fi ivit fără legătură cu moara trebuiau respinse pe loc. Acesta era căminul lui, aceasta era moștenirea lui, iar Amisha știa că avea s-o onoreze. Așa că sclipirea de entuziasm din ochii lui a luat-o prin surprindere.

— Și Stăpânirea? a întrebat ea.

În Indore, britanicii aveau o prezență mai vizibilă. Deepak avea să aibă nevoie de aprobarea lor ca să poată finaliza afacerea.

— Asta s-a rezolvat, a răspuns repede Deepak.

— Se pare că deja ai hotărât totul.

S-a gândit la călătoriile spre Indore și înapoi. Aveau să fie drumuri pustii. Se auzea întruna de bandiți care atacau căruțele care treceau pe-acolo noaptea târziu. Dacă nu voia să-l știe pe Deepak pe drumuri în întuneric, acesta avea să fie nevoit să stea peste noapte în oraș și să se întoarcă acasă a doua zi. În absența lui, Amisha urma să fie și mamă, și tată pentru copiii lor. Decizia lui avea să fie povara ei.

— O să fie mai bine pentru familia noastră, s-a uitat Deepak către băieții lor. Le vom asigura un viitor mai bun.

Încheind discuția, Deepak și-a luat prânzul în tăcere, sub privirea Amishei.

Zece

— Ravi!

Amisha a început să se uite după el încă de pe treptele verandei. Strigă iar, mai tare și mai insistent.

— Ravi!

— Toți bărbații pe nume Ravi din satul ăsta și din următorul vor veni imediat aici, zise Ravi apărând de după colț cu un coș cu rufe în mâini. Și-atunci ce-o să le spui?

— Că Ravi al meu n-a răspuns când l-am strigat, așa că vă transmite tuturor scuzele lui, i-a răspuns înșfăcând coșul și luând-o înainte pe scări. N-o să-ți vină să crezi ce veste am primit!

— Nu am cum să cred, dacă nu-mi spui.

A luat înapoi coșul și s-a apucat de sortat hainele din el.

— Știi școala britanică?

Durase luni de zile să fie gata construcția nouă din afara satului. Curioasă, Amisha se oprise pe acolo aproape zilnic ca să vadă cum se înălța clădirea. Nu mai văzuse niciodată așa ceva.

— Azi am auzit un profesor englez cum îi spunea unui tată că toată lumea e bine-venită.

Amisha l-a ajutat pe Ravi să întindă rufele la uscat.

— Vor să ne educe. O să predea scrisul în limba engleză aici, în sătucul nostru.

Deepak era plecat de luni de zile. În tot acest timp, Amisha s-a apucat la modul cel mai serios să citească în ziarele locale despre războiul care devasta lumea. Era uluită că aceeași Stăpânire care-i ocupa țara lupta alături de America pentru a apăra lumea de un om pe nume Hitler. A citit în detaliu despre tragedii și privațiuni și a aflat că cele câteva victorii ale Aliaților au fost plătite cu un preț greu.

La petreceri, Amisha asculta atent când bărbații discutau despre nenumăratele regimente și batalioane de indieni care luptau sub comanda ofițerilor britanici. Bărbații nu cădeau de acord în privința deciziei de a trimite la război soldați indieni. În timp ce mulți dintre prietenii lui Deepak susțineau fără rezerve Stăpânirea, pe alții îi înfuria indiferența acestora față de drepturile și opiniile indienilor.

Însă viețile celor din familia ei nu erau afectate nici de război, nici de înmulțirea revoltelor din orașe împotriva stăpânirii britanice. Satul lor făcea parte dintr-un stat ce lucra cu britanicii prin intermediul unei alianțe auxiliare numite Central India Agency și era condus de un oficial guvernamental local pe nume Vikram. Fiind unul dintre cei mai bogați oameni din zonă, Vikram avea o relație strânsă cu Stăpânirea.

— Sir Vikram a primit școala cu brațele deschise.

Amisha presupunea că era felul lui de a da bine în fața imperiului.

— Poate că speră că ne vor învăța obiceiurile lor, a adăugat ea.

— Cine o să se ducă? a întrebat Ravi.

Când Amisha a arătat spre ea, Ravi nu și-a ascuns surpriza.

— Tu? s-a mirat el.

— N-o să-i deranjeze că o femeie în toată firea vrea să învețe, nu?

A văzut reacția lui Ravi și s-a simțit deodată prost că nu se gândise la asta.

— Crezi că m-aș descurca?

Familiile bogate din sat își țineau adesea fiicele în școală până terminau generala, iar în orașe, unele fete reușeau să se ducă și la facultate. Dar Amisha nu mai fusese lăsată la școală după ciclul primar, ca să dea o mână de ajutor în casă.

Însetată de învățătură, furase manualele fraților ei și le citise la lumânare, după ce se culca toată lumea. Apoi se apucase să inventeze povești. Le scria noaptea și în pauzele dintre treburile casnice. Abia când frații ei au adus acasă cărți scrise în engleză, Amisha s-a simțit complet deznădăjduită. Oricât de mult încerca, nu reușea să descifreze literele, nici să priceapă sensul cuvintelor.

— Datorită ție, sunt un paria care lucrează în casa unui om bogat, Shrimati. Nu există ceva ce nu poți realiza! a zis, apoi s-a oprit din împăturitul hainelor, ca să continue. Dar de ce limba engleză, Shrimati? N-ai mai vorbit niciodată despre asta.

— Ziarele încep să se tipărească în engleză și nu pot… Am încercat să învăț singură, dar n-am reușit, a zis jenată, străduindu-se să nu pară dezamăgită, ci concentrându-se asupra viitorului. Închipuie-ți cum o să fie când băieții mei o să-și vadă mama scriind în engleză. O să-i pot ajuta la lecții, a adăugat entuziasmată.

În sinea ei, a înălțat o rugă fierbinte către zei, sperând ca aceștia să-i asculte strigătul disperat.

— Poate într-o zi o să vrea chiar să citească povestioarele pe care o să le scriu în engleză, a mai spus ea.

Uneori, dorința de a scrie o copleșea. Când termina o povestire, avea un sentiment de împlinire. Când recitea cuvintele, se minuna că ieșiseră din mintea ei. Când povestirile ei ajungeau la sfârșit, era sigură că și pentru ea acela era sfârșitul. Dar în doar câteva zile, noi povestiri se luptau să-i atragă atenția. Că era vorba despre un bărbat pornit într-o expediție sau despre nașterea unui copil, povestirea începea să se desfășoare. Iar când viața îi permitea timpul necesar, călătoria își găsea și capătul.

— Atunci, du-te, a spus Ravi.

Amisha s-a holbat la el șocată.

— N-ai de gând să-mi spui câte obstacole voi avea de înfruntat? Să-mi înșiri toate motivele pentru care n-ar trebui să fac asta? Nu cumva ai febră? l-a tachinat ea.

— N-am nimic, Shrimati, a asigurat-o el. Spune-i prea-puternicei Stăpâniri ce mi-ai spus mie acum. Numai un profesor fără inimă te-ar putea refuza.

* * *

Amisha a încălzit amestecul de uleiuri volatile, apoi i-a masat cu el piciorul lui Deepak. Lumina lunii pătrundea prin fereastra dormitorului. Copiii adormiseră, în sfârșit, după o bătaie cu perne cu tatăl lor. Erau bucuroși să-l vadă după ce fusese plecat șapte zile. După ce i-a culcat pe copii, Amisha i s-a alăturat lui Deepak în dormitor.

— O să facem bani frumoși anul ăsta, a spus Deepak. Poți să le spui brahmanilor că de Diwali o să oferim o masă demnă de zei.

A suspinat de durere, iar ea i-a masat mai cu forță talpa.

Când se sărbătorea Noul An, cele mai bogate familii din sat le ofereau cerșetorilor mese bogate. Amisha și Deepak se alăturau bucuroși celorlalte familii prospere ca să plătească pentru sute de mese destinate sărmanilor. Întâi, preotul binecuvânta bucatele într-o ceremonie complicată, apoi cerea karma bună pentru donatori în anul care venea.

— Ți-a surâs Lakshmi, a spus Amisha, pomenind-o pe zeița bogăției și prosperității. Norocul tău e o binecuvântare pentru familia noastră.

Amisha și-a înghițit nodul de emoție din gât. Repetase de o sută de ori discuția despre școală pe care voia s-o poarte cu el, dar acum, confruntată cu realitatea, ezita. Cu bruma de curaj care-i mai rămăsese, a spus:

— Vreau să vorbesc cu tine despre scrisul meu.

De-a lungul căsniciei lor, Amisha încercase de două ori să-i vorbească despre scrierile ei. Începuse șovăitor prin a-i descrie cât de importante erau cuvintele pentru ea, dar el o întrerupsese, spunându-i că era o femeie grozavă și o mamă minunată, iar cu asta încheiase discuția.

— Subiectul ăsta poate să mai aștepte.

Și-a tras picioarele de la ea din poală și a întins-o pe pat. Când Amisha a deschis gura, el i-a acoperit-o tandru cu a lui. Cu degete îndemânatice, el i-a desfăcut bluza și sutienul, apoi i-a ridicat juponul deasupra taliei.

— Te rog!

Amisha știa că trupul ei era fertil. În timp ce alte femei din sat se plângeau că le lua o veșnicie să rămână însărcinate, Amishei îi fusese întotdeauna foarte ușor.

— Nu vreau…

S-a luptat cu anxietatea care-și înfipsese ghearele în ea și a încercat să găsească vorbele potrivite ca să-și exprime gândurile.

— Ce?

Deepak s-a oprit și a privit-o lung.

Gânduri despre școală îi roiau în minte. Deși parcă mai ieri le cerea zeilor o fiică, acum, că apăruse șansa de a merge la școală, voia să mai aștepte. A înghițit în sec, apoi a spus:

— Trupul meu nu e pregătit pentru un copil.

— Îți dau de lucru băieții mei, așa-i? i-a zâmbit larg Deepak în întuneric.

Fără să-i aștepte răspunsul, a continuat s-o mângâie. Când a pătruns-o, Amisha a întors capul și a început să se roage – singura opțiune care-i mai rămăsese. I-a ordonat trupului să se închidă și l-a implorat să respingă sămânța soțului ei. În timp ce el se mișca înlăuntrul ei, ea s-a uitat pe fereastră, către cer. În tăcere, s-a rugat ca sufletul unui copil care aștepta să se nască să fie trimis altei femei. *Găsește o mamă care să te întâmpine cu brațele deschise,* i-a spus ea copilului.

Când Deepak s-a legănat peste ea, Amisha a închis ochii. Imaginile noii școli i s-au perindat prin minte, apoi s-au topit. A fost o prostie din partea ei să creadă că era posibil. Când l-a simțit că se încordează, s-a resemnat că școala a fost doar un vis. Cu doar câteva secunde înainte de eliberare, Deepak s-a retras din ea. A luat cearșaful și a oftat în timp ce trupul lui atingea împlinirea în cutele bumbacului.

— De ce? a întrebat șocată Amisha.

S-a rostogolit de sub el și a dus cearșaful murdar într-un colț, apoi și-a aranjat hainele.

— Mi-ai dăruit trei fii, a răspuns el. Când o să fii pregătită pentru încă un copil, să-mi spui. O să văd dacă o să pot să ți-l ofer.

Și-a împreunat brațele sub pernă și a închis ochii. În câteva minute, dormea buștean.

Unsprezece

A doua zi de dimineață, Amisha l-a condus pe Deepak la gară, apoi s-a îndreptat spre școală. A rămas în fața clădirii, ascultând cum bărbații hinduși cântau în timp ce făceau ultimele finisaje la construcție.

— Amisha!

Sujata, o prietenă din sat, a venit lângă Amisha. Avea mâinile ocupate cu o mulțime de sacoșe cu legume și fructe din piață.

Amisha a îmbrățișat-o afectuos. Tocmai petrecuseră împreună ultimul weekend, când Amisha o ajutase pe Sujata să-și îngrijească socrul bolnav.

— Cum se simte?

— Mai bine, a răspuns Sujata. Mulțumesc încă o dată pentru ajutor.

Amisha a fluturat din mână ca și cum recunoștința ei era nemeritată.

— Mă bucur că se însănătoșește.

Sujata a aruncat o privire fugară către școală.

— Dacă ne predau britanicii, oare speră să devenim și noi britanici?

Amisha s-a strâmbat. Sperând să evite o discuție în contradictoriu, a spus cu diplomație:

— Poate că e felul lor de a ne răsplăti.

Amisha auzise alți săteni spunând că clasele se umpleau rapid.

— Copiii care merg la școală aici ar putea merge la facultate în Anglia. Ar avea șansa de a face mai mult cu viața lor.

— Soțul meu spune că albii speră să ne convertească cu o mână, în timp ce ne bat cu cealaltă, a repetat Sujata opinia împărtășită de cei care se opuneau școlii. Sper că nu te lași păcălită.

— Nu.

Amisha văzuse cu ochii ei ofițeri englezi care-și foloseau bastoanele ca să pedepsească indieni pentru abateri minore.

— Nu mă las păcălită.

Cu coada ochiului a văzut un ofițer britanic înalt vorbind cu muncitorii de la școală. Le-a spus ceva care i-a făcut să râdă, apoi s-a dat înapoi ca să continue să supravegheze ultimele retușuri.

După ce Sujata și-a luat la revedere, Amisha a rămas singură în drum, încercând să-și ia inima-n dinți și să intre în școală ca să întrebe dacă putea să participe la cursuri. Ideea i se păruse perfectă când o discutase cu Ravi.

Acum se întreba ce a fost în capul ei. Chiar dacă erau ore pentru ea, probabil că Deepak n-avea să fie de acord.

— Aproape că-mi vine să cred că ești supraveghetorul șantierului.

Amisha s-a întors șocată și l-a văzut lângă ea pe ofițerul britanic. Instinctiv, a făcut doi pași înapoi și și-a plecat capul ca să-l salute.

— Namaste.

— Namaste.

Avea brațul drept în ghips. Fiindcă nu-și putea împreuna mâinile, a făcut o ușoară plecăciune.

— Ești rănit, a spus Amisha pe negândite. În război?

Dându-și seama cât de directă a fost, s-a crispat și și-a plecat privirea.

— Îmi cer iertare. N-ar fi trebuit…

— Nu-i nimic.

A așteptat ca femeia să se uite la el, apoi a ridicat brațul în ghips.

— Tare mi-ar plăcea să pot spune că m-am rănit luptând în război, dar, din păcate, s-a întâmplat când am căzut dintr-un copac. Eu și niște prieteni ne jucam cu parașutele, a recunoscut spășit.

— Nu sunt prea mulți copaci la noi în sat, a spus Amisha cu voce scăzută, ca să nu atragă atenția.

Vădit încântat că ea continua conversația, a spus cu aer conspirativ:

— Eram în afara Londrei. Prietenii mei râd și acum de mine, a spus făcând o grimasă.

Amisha a aruncat o privire în jur, către strada pustie. Mulțumită că nu existau martori la discuția lor, a răspuns la întrebarea lui inițială:

— Nu sunt supraveghetorul șantierului.

El a izbucnit în râs.

— Ce bine! Aș fi rămas șomer.

— E clădirea ta?

Amisha s-a întrebat în sinea ei de ce își pierdea el timpul stând de vorbă cu o indiancă.

— Predai aici? a mai zis ea.

— Practic, e clădirea Majestății Sale, dar eu sunt categoric un umil supus.

Bărbatul i-a urmat exemplul și s-a uitat rapid în jur. Amisha s-a simțit mișcată de grija lui pentru reputația ei.

— Sunt directorul școlii. Nu predau, dar avem profesori foarte buni. Ai copii?

— Da, trei băieți.

Privirea ei rătăci iar spre clădire. Școala era făcută din cărămidă, cu o temelie de piatră. Muncitorii se urcaseră pe acoperiș și așezau ultimele bucăți de șindrilă.

— Nu pentru ei întreb.

— Nu?

— Sunt…

Amisha ezita să își spună scriitoare, și, cu toate astea, scria de când învățase alfabetul.

— Scriu.

S-a uitat repede în sus și a înghițit în sec. Și-a amintit de reacția lui Deepak când aflase de îndeletnicirea ei și cum îi minimalizase creațiile.

— Niște prostioare. Nimic important.

S-a uitat pe furiș la el, convinsă că avea să vadă ironie pe chipul lui. În schimb, a rămas stupefiată să vadă interes.

— Dar scriu în hindustani și…

— Vrei să înveți engleză, a terminat el fraza.

— Da.

În culmea fericirii, l-a privit în ochi. Era prima persoană din câte întâlnise în viața ei care înțelegea fără să fie nevoie să-i explice.

— Am încercat, dar nu reușesc să stăpânesc limba aceasta.

Cuprinsă deodată de sfială, și-a strâns marginea sariului în jurul umerilor. În dimineața aceea își periase părul și-l lăsase să-i cadă în valuri pe umeri. Pielea ei măslinie era naturală, fără urmă de machiaj, dar înainte să iasă pe ușă își pusese în urechi o pereche de mici verigi din aur.

— Atunci o să am grijă să rezerv un loc pentru tine, a spus el. În clasa de limba engleză.

— Poftim?

Amishei nu-i venea să creadă că era așa de ușor. Nu se putea să nu fie nevoie de completat formulare și de făcut plăți.

— Sunt femeie în toată firea.

— Regele și regina susțin pe oricine vrea să învețe.

Era scuza Stăpânirii pentru ocuparea Indiei – îi salva pe săraci și pe marginalizați. Însă în acel moment, Amishei nu-i păsa câtuși de puțin de

puterea sau motivele britanicilor. Nu se putea concentra decât la ocazia care i se oferise.

— Mulțumesc, a răsuflat ușurată, surprinsă să descopere că-și ținuse respirația.

Apoi a început să râdă, cu sufletul plin de fericire și bucurie neașteptată. El și-a stăpânit zâmbetul și a ridicat din sprânceană. Neintimidată și simțindu-se mai puternică decât oricând, Amisha a spus:

— Nici nu știu cum te cheamă.

— Stephen, a zis el și, după o pauză, a adăugat: Sunt locotenent.

— Ești de multă vreme în India?

Cu toate că știa că trebuia să fi pornit de mult spre casă, nu s-a putut abține. Își dorea ca această conversație să nu se mai termine.

Și-a ferit privirea de ochii ei, apoi a răspuns:

— De aproape șase luni.

Amisha a dat să-și arate compasiunea, să-i spună că nu-și putea imagina cum ar fi fost să stea atât de mult timp departe de copiii ei, când el a întrebat:

— Cum te cheamă?

— Amisha.

— Atât? a îmboldit-o el. Niciun nume de familie?

Fără să știe de ce se ascundea, ea a murmurat:

— Hai să fim deocamdată doar Amisha și Stephen.

Ca în cazul tuturor femeilor și copiilor, Amisha preluase numele din mijloc și cel de familie ale soțului ei.

El a părut să cântărească răspunsul ei, apoi a fost de acord.

— Amisha și Stephen să fie. Locuiești în sat?

— Da.

Furată de conversație, uitase – doar pentru o clipă – de viața și responsabilitățile sale. Casa ei era la doar câteva minute distanță, dar stând în fața școlii și vorbind despre educație, s-a simțit transportată în altă lume.

— Soțul meu… mă rog, cei din familia lui – s-a corectat ea – sunt proprietarii morii din sat.

El a făcut ochii mari, semn că auzise de ei.

— Familia ta aprovizionează satul cu cereale, a zis și, vădit impresionat, a adăugat: Vikram a vorbit elogios despre afacerea soțului tău.

— Foarte generos din partea lui.

Cuvintele tânărului i-au reamintit brutal care-i era locul. S-a uitat în direcția casei ei.
— Trebuie să plec.
— Sigur.
Deși erau deja la vreo doi metri distanță, el a mai făcut doi pași înapoi.
— Ne vedem la ore în prima zi de școală?
— Da.
Nu știa prea bine cum a reușit, însă a încuviințat din cap.
— Ne vedem la ore!
După ce a dat scurt din cap, el s-a îndepărtat. Când a ajuns în curtea școlii, Amisha l-a văzut pe Stephen că s-a întors să-i mai arunce o privire, dar ea era cu gândul la școală și la ce avea să-i rezerve viitorul.

Doisprezece

— Un carnet.

Amisha negocia cu fiul mijlociu, încercând să-i ia hârtiile din mână. Căutase alt blocnotes prin sertarul cu rechizite, dar nu găsise nimic.

— E frumos să împarți cu alții.

— Hmmm…

Jay și-a mușcat buza cântărind în mintea lui de șase ani opțiunile pe care le avea la dispoziție.

— E al meu.

— Eu l-am cumpărat de la piață pentru tine.

Amisha s-a întins din nou după carnet.

— Fiindcă vrei să fiu bun la învățătură.

Și-a tras mâna și a ascuns carnetul la spate.

— Ar trebui să te învețe la școală să-ți respecți mama. Dacă n-o asculți, înseamnă că n-o respecți, a spus ea amenințându-l teatral cu ambele arătătoare și făcând spre el doi pași ce nu prevesteau nimic bun.

— Ba ne învață ce e respectul, de aceea vin acasă cu note mari. Pentru tine.

Când mama lui s-a apropiat, băiatul a fugit în spatele sofalei și a țipat prefăcându-se speriat când ea l-a prins și a început să-l gâdile.

— Patru bucăți de ciocolată și-ți dau carnetul meu, a spus el printre sughițuri de râs.

— Două, a replicat Amisha, amuzată și impresionată de talentul lui de negociator.

Amisha punea deseori un pătrățel de ciocolată cu lapte în ghiozdanele lor, împreună cu pachetul de prânz. Jay, căruia-i plăceau dulciurile mai mult decât fratelui lui, implora întotdeauna să primească mai multă ciocolată.

— Altfel, ți se vor transforma dinții în ciocolată.

El a acceptat și i-a întins carnetul. Amisha l-a pupat pe frunte și s-a ridicat în picioare.

— Mulțumesc, Beta.

— La ce-ți trebuie? a întrebat el apucându-se să-și încheie nasturii vestei.

El și Samir, care plecase mai devreme ca să se ducă la școală cu prietenii, purtau același model de uniformă – pantaloni scurți maro, cămașă

și vestă.

— E doar un carnet, a adăugat el.

— Pentru că…

Amisha voia ca fiii ei să învețe de mici că femeile erau egale cu bărbații. Cu toate astea, rareori vedeau fete mai mari la școală.

— Am nevoie de el ca să lucrez.

— Ce să lucrezi, mămico?

S-a oprit din ce făcea ca să se uite la ea.

— Jay! s-a lăsat Amisha în genunchi și i-a luat mânuța. Femeile și bărbații sunt făcuți la fel, a zis, chinuindu-se apoi să-și găsească vorbele potrivite ca să-l facă să înțeleagă. Tu ai două mâini și două picioare; la fel și eu, a spus ea scuturându-și membrele, făcându-l să râdă. Tu ai doi ochi, un nas, o gură. La fel și eu, a spus căscând larg gura și scoțând un „aaaaaa" exagerat de lung, până i-a acoperit el gura cu mâna. Tu ai o inimă; și eu am o inimă, a continuat sărutându-și degetele și lipindu-le de pieptul lui, peste cămașă. Tu ai un creier; și eu am un creier, a spus atingându-i delicat fruntea cu a ei. Suntem la fel.

S-a oprit să vadă dacă băiatul a înțeles.

— Deci poți să faci orice? La fel ca tati? a întrebat el cu inocență.

— Așa cred, l-a mângâiat Amisha pe fruntea încruntată de nedumerire. Vreau să încerc, să văd dacă pot.

— De ce să nu poți?

— Nu știu.

Și-a pus bărbia pe creștetul lui și i-a mângâiat părul negru și aspru. Chipul lui era versiunea în miniatură a chipului ei, doar ochii erau ai lui Deepak. Îi veni imediat în minte o povestire prin care-i putea explica mai bine.

— A fost odată o fetiță care voia să se joace cu mingea împreună cu băieții, dar ei nu au vrut.

S-a asigurat că era atent la ea, apoi a continuat:

— Așa că s-a dus acasă și și-a tăiat părul.

— De ce a făcut una ca asta?

— Ca să se poată da drept băiat.

Jay s-a ridicat și a luat o minge cu care a început să se joace.

— Apoi a intrat în echipa băieților și, datorită ei, echipa a câștigat un campionat.

— Și au aflat adevărul?

A lăsat mingea să se rostogolească și s-a întors să se uite lung la ea.

— Da, a spus Amisha. Și nu i s-a mai dat voie să joace. Echipa s-a străduit în zadar să câștige încă un campionat și atunci și-au dat seama că ar trebui să schimbe regulile.

— Dar, mămico, fetele tot nu au voie să practice sporturi, a spus Jay, cu mintea lui tânără complet confuză.

— Nu, nu au, dar dacă nu li se dă voie să facă nimic, n-o să știm niciodată de ce sunt capabile, a spus bătându-l ușurel pe nas ca să-l înveselească. Sunt tare norocoasă că am trei fii isteți, a concluzionat și i-a pus ghiozdanul pe umărul fraged. Poate că unul dintre voi o să schimbe lumea asta a noastră. Ce zici?

— Zic că-mi place cel mai mult să fii mămica mea.

A sărutat-o pe amândoi obrajii, apoi a îmbrățișat-o strâns. Amisha l-a ținut în brațe până când el s-a foit ca să se elibereze. Cu o mână pe ghiozdan, a înșfăcat cu cealaltă carnetul pe care i-l dăduse.

— Dar tot nu-ți dau carnetul meu, a zis și a rupt-o la fugă pe ușă, râzând.

Amisha s-a uitat după el, întrebându-se dacă nu cumva era un semn că nu era bine să se ducă la ore, când ușa din spate s-a deschis și a apărut Ravi.

— Geanta ta, Shrimati.

Ravi i-a întins o geantă nouă – una asemănătoare cu ghiozdanele băieților.

— O să întârzii dacă nu pleci mai repede.

— Poftim?

Amisha s-a holbat șocată la geantă. Ravi plecase dimineață devreme, spunându-i că trebuia să se oprească la târg. Amisha presupusese că se ducea după legume.

— O geantă?

— Pentru școală, a precizat Ravi și a deschis-o larg, făcându-i semn să se uite înăuntru. Ai aici carnete și creioane. M-a costat o rupie ca să mi le ascută tâmplarul pe loc, a zis, după care a scos două radiere. Pentru toate greșelile pe care trebuie să le faci, a explicat Ravi, întorcând apoi geanta ca să-i arate cusăturile. Poate că nu e de cea mai bună calitate, dar poți să-ți duci rechizitele în ea, așa că… ce-ți mai trebuie?

Când în sfârșit Ravi și-a ridicat ochii s-o privească, a surprins-o ștergându-și lacrimile.

— Ce s-a-ntâmplat? A pățit ceva copilul?

— Nu. Paresh e bine, a șoptit ea luptându-se să-și recapete stăpânirea de sine. Îți mulțumesc!

— Am greșit cu ceva? a întrebat-o el privind-o cu atenție.

— Nu cred că ai putea să-mi greșești cu ceva, a spus Amisha, cu inima plină de emoție. N-am nimic, l-a asigurat ea când a văzut că o privea cu îndoială și, simțindu-se jenată, a început să râdă ca să-și ascundă tulburarea. Totul e perfect.

— Atunci e timpul să pleci, a spus el făcându-i semn spre ușă.

— Și copiii?

Tot ce știa erau copiii și casa. Și-a amintit de conversația cu Jay și s-a întrebat dacă avea dreptul să vrea mai mult.

— N-o să pățească nimic, a asigurat-o el. Îi iau eu de la școală, iar ei o să se joace de-o să facă prăpăd pe-aici, ca-n fiecare zi. Bina o să-i aștepte cu cina pregătită.

Când a văzut-o că ezită, Ravi a ridicat din umeri.

— Ai dreptate. Copiii n-ar trebui să-și vadă mama încercând astfel de lucruri. Ar putea rămâne cu sechele tot restul vieții, a zis și a luat un coș cu haine murdare pe care i l-a întins. Hai, ne așteaptă râul să spălăm toate rufele astea.

Pierdută în gânduri, Amisha a spus:

— Ravi, n-am apucat să vorbesc cu Deepak despre asta.

Soțul ei nu mai fusese acasă de săptămâni în șir.

— S-ar putea să nu-i placă.

— Atunci ar trebui să aștepți, a spus el fluturând din mână de parcă planurile ei erau insignifiante. Ce mai contează câteva zile? Sau mai sunt câteva săptămâni până se întoarce?

Vorbele lui au avut efectul dorit.

— Pot să fac asta?

Amisha l-a fixat cu privirea, iar răspunsul lui însemna pentru ea mai mult decât își închipuise.

— Cred că trebuie să faci asta, a spus Ravi cu simplitate. Cum o să te simți dacă n-o s-o faci?

Ea i-a dat înapoi coșul și și-a luat geanta de școală.

— Mă duc. Uite, mă duc.

A trecut pragul casei și a luat-o la fugă, călăuzită de lumina soarelui.

* * *

În timp ce Amisha alerga spre școală, geanta i se lovea de șoldul acoperit de sariul cambrat. Strada era plină de bălți de la ploaia din noaptea precedentă. Câțiva purceluși guițau bucuroși pentru că găsiseră mâncare printre gunoaiele aruncate în fața porților caselor din sat.

Le-a făcut cu mâna câtorva femei pe care le cunoștea, dar a rămas la o distanță suficientă cât să nu fie atrasă într-o conversație. Când s-a apropiat de școală, l-a zărit pe Stephen la intrare. A încetinit pasul, și privirile li s-au întâlnit. El a înclinat politicos din cap către ea, dar Amisha era sigură că a văzut ușurare în zâmbetul lui.

— M-am temut că te-ai decis să nu vii la școală, a spus Stephen deschizându-i ușa.

— Îmi cer iertare.

Îngrijorată că el întârziase din cauza ei, Amisha a început să-i explice:

— Fiul meu, Jay, se pregătea să plece la școală, iar eu nu aveam un caiet pentru notițe și, mă rog, e un ștrengar care refuză să-și împartă lucrurile cu alții, dar prietenul meu, Ravi, e așa de atent, încât mi-a luat de la târg…

— N-ai întârziat, a liniștit-o Stephen și, privind-o în ochi, a întrebat-o: Ești pregătită pentru ore?

— Da, a încercat Amisha să spună cât mai convingător, sperând că-l va convinge și pe el.

— Perfect!

Stephen i-a făcut semn să-l urmeze.

— Te conduc.

— Nu mai ai brațul în eșarfă, a murmurat Amisha în timp ce mergeau unul lângă altul pe coridorul îngust.

Avea grijă să păstreze între ei o distanță suficientă ca să nu li se atingă brațele.

— S-a vindecat?

— E ca nou.

Și-a suflecat mâneca și a îndoit cotul. Pielea palidă era încrețită și uscată.

— Încă mai arată ca una din crengile copacului în care m-am încâlcit.

A început să râdă, apoi s-a oprit brusc ca să o privească în ochi.

— Mă bucur mult că ai venit. Nu eram sigur că o să vii.

Amisha a ezitat înainte să răspundă. Să ascundă adevărul ar fi însemnat să mintă, dar să-l recunoască, părea o înfrângere.

— A fost cât pe ce să nu vin.

A trecut în revistă varietatea de desene colorate de pe perete. Semănau cu cele pe care le făceau băieții ei.

— M-am temut că din cauza dorințelor mele o să-mi neglijez responsabilitățile.

— Și n-o să fie așa?

El și-a băgat mâna în buzunarul pantalonilor săi kaki și s-a legănat pe călcâie. Atent la ea, și-a dat la o parte șuvițele de păr care-i intrau în ochi.

— Am privilegiul de a avea în jur oameni care-mi încurajează acest impuls, a spus și s-a gândit la Ravi, apoi și-a făcut iar griji din cauza lui Deepak… însă și-a alungat imediat îngrijorarea. Altfel, nu aș fi aici.

— Atunci ești norocoasă. Bunătatea adevărată e o raritate printre oameni, iar când o descoperi, sunt de părere că trebuie prețuită.

— Da, a confirmat Amisha cercetându-i chipul și văzând pe el doar sinceritate. Sunt complet de acord.

— Atunci, am găsit primul lucru pe care-l avem în comun.

Stephen a pornit din nou, iar Amisha l-a urmat. Femeia a remarcat că englezul făcea pași mai mici – ca și cum ar fi înțeles că sariul ei îi limita amploarea mișcărilor. Au cotit pe un coridor, apoi s-au oprit în pragul unei uși deschise. În aer plutea un iz de cretă și de dezinfectant.

— Am ajuns.

Amisha i-a studiat pe elevii din clasă. Deși majoritatea erau băieți, pe ici, pe colo mai erau și câteva adolescente. A avut din nou o ezitare, la fel ca mai înainte.

— Sunt cu toții niște copii, a șoptit ea.

— Sunt adolescenți, a răspuns Stephen. Am trecut în revistă listele tuturor claselor. Asta e cea mai potrivită.

— În comparație cu ei, eu sunt bătrână.

Deși nu avea nici 25 de ani, Amisha simțea povara anilor. Pendula deseori între senzația că era un copil care creștea copii și sentimentul că era o femeie bătrână are nu-și găsise niciodată locul. Dar fetele cu cozi de cal ședeau cuminți la locul lor, inocente și pline de speranțe.

— Nu, a dat s-o contrazică Stephen, dar Amisha l-a întrerupt.

— Nu pot să fac asta.

Fiecare cuvânt era încărcat de regrete. A mai aruncat o ultimă privire în clasă și s-a simțit sfâșiată de dezamăgire. Toți copiii erau îmbrăcați în uniforme occidentale – păreau de-a dreptul britanici, doar culoarea pielii îi trăda. În schimb, ea purta sari și efectiv ar fi putut să le fie mamă.

— Sunt o femeie care încearcă să primească o educație pe terenul de joacă destinat copiilor.

Regulile nu erau aceleași, iar ea nu avea nicio șansă să câștige. Scutură din cap, frustrată.

— Nu știu ce-a fost în capul meu.

— Vrei să înveți, a răspuns Stephen.

Amisha abia dacă l-a auzit. A întors spatele sălii de clasă și entuziasmului pe care-l simțise cu doar câteva clipe mai devreme.

— Trebuie să plec.

Fără să știe prea bine unde se ducea, a traversat rapid coridorul, căutând ieșirea.

Stephen s-a luat după ea, în timp ce ea se îndrepta către o altă ușă din capătul clădirii.

— Amisha, stai! a strigat el, fără să se oprească.

Femeia a refuzat să-l asculte. A deschis ușa ca să fugă, dar a încremenit brusc văzând priveliștea. Nenumărate flori deschise, printre tufe verzi, luxuriante. Copaci înalți ofereau umbră ca să te adăpostești de soarele nemilos. Peste pietrele pentru meditație curgeau cascade, iar un mic iaz aflat în mijloc reflecta razele soarelui. Mesele pentru prânz erau așezate strategic pe margine, acolo unde arbuști înalți ofereau intimitate. Alei marcate șerpuiau printre flori și copaci, pierzându-se în grădina splendidă.

— O grădină aici? s-a simțit ea luată prin surprindere de avalanșa de frumusețe. E un curcubeu de culori!

Florile se legănau în vântul ușor, amintindu-i Amishei de visuri și speranțe, de tot ce nu putea avea.

— Da, a spus el, ignorând priveliștea din jur, concentrându-se, în schimb, la ea. Amisha…

— Ești binecuvântat să ai atâta frumusețe la dispoziție, oricând vrei, a șoptit ea.

În sătucul lor, nu era considerată o prioritate amenajarea unei asemenea grădini. A tras adânc în plămâni aerul uscat, prăfos.

— N-am mai văzut niciodată așa ceva.
A tăcut, fiindcă vorbele o făceau să se sufoce.
— Nu pleca! a spus Stephen. Putem găsi o cale.
— Școala asta nu e pentru mine, a murmurat Amisha, dorind să-l facă să înțeleagă și zâmbindu-i timid. A fost o prostie să cred altceva.
— Ba e pentru tine, a spus el făcând un pas mic spre ea. E pentru oricine vrea să învețe.
— De ce insiști așa mult? l-a întrebat reușind să-și ascundă durerea. De ce-ți pasă?
A mai tras o dată aer în piept, încercând să-și controleze emoțiile. Însă n-a reușit să-și înăbușe dezamăgirea. Speranța o mânase aici. Acum trebuia să se confrunte cu propria nerozie.
— Pentru că vrei să înveți și asta e o ambiție nobilă, i-a răspuns Stephen luând o creangă și rupând-o în două. Nu contează dacă ești mic sau mare, a mai spus el, coborând vocea.
— Ba contează, a contrazis ea pentru prima dată în viața ei un bărbat. N-a fost înțelept din partea mea să accept.
A dat să treacă pe lângă el, dar a oprit-o cu vorbele pe care le-a rostit.
— Te-am văzut cum veneai mereu la școală, a spus strângând în pumn creanga ruptă. Mi-ai amintit de fratele meu.
Șocată, Amisha a ridicat capul. Nu-l văzuse niciodată și credea că vizitele ei trecuseră neobservate.
— Fratele tău? a întrebat nedumerită. De ce?
— Stăteai în fața acestei clădiri și te uitai cum sunt ridicate zidurile, a spus Stephen. Chiar și de la distanță, ți-am văzut speranța pe chip, a spus și, privind în gol, a recunoscut: Și el voia mereu mai mult de la viață și credea că și alții ar trebui să-și poată împlini visurile. Mi-a făcut capul calendar cu ideile lui.
A început să râdă, dorind cu disperare să-și aline durerea provocată de amintiri.
— Voia? a întrebat Amisha, remarcând timpul trecut.
— A murit în război, a șoptit și pe chip i s-a lăsat o umbră, ascunzându-i emoțiile. Am crezut că te pot ajuta. Pentru el.
— Îmi pare rău pentru pierderea ta, a spus Amisha, simțind o legătură stranie cu el. Îți sunt recunoscătoare că ai încercat. Dar mă tem că unele

lucruri nu se pot împlini, a adăugat întorcându-și privirea spre florile din jur.

Și-a șters repede o lacrimă solitară, sperând zadarnic că el n-o văzuse.

Treisprezece

Amisha a mers încet spre casă, cu geanta lovindu-i-se de coapsă. Își stăpânea lacrimile, fiindcă știa că dacă plângea nu rezolva nimic. De-a lungul timpului, învățase că în viață ai deseori dezamăgiri, fără scuze și fără explicații. S-a gândit că poate era, de fapt, vina ei. Când își dorise mai mult de la viață, își asumase riscul eșecului. A intrat în casă și l-a găsit pe Ravi ținându-l în brațe pe Jay, care plângea în hohote. Șocată, s-a repezit și l-a luat pe Jay la ea în poală. Și atunci a remarcat umflătura roșie din palma lui.

— Ce s-a-ntâmplat? a întrebat ea.

— I-am spus profesorului la școală povestirea ta, a zis el în timp ce Amisha îi ștergea lacrimile de pe față. A zis că povestirea e o obrăznicie și mi-a dat cu linia la palmă, apoi m-a trimis acasă mai devreme. De ce e o obrăznicie, mamă? a întrebat-o el cu ochii plini de lacrimi.

Amisha a fost copleșită de un cumplit sentiment de vinovăție.

— Nu știu, Beta.

L-a strâns tare la piept. Lacrimile pe care nu reușise să le verse pentru ea i s-au revărsat acum pe obraji pentru copilul ei. L-a legănat până s-a liniștit și a început sa moțăie în brațele ei.

— Vrei să te culci?

— Poți să-mi dai un pic de ciocolată mai întâi?

A dat uitării durerea din palme, iar speranța i-a luminat ochii roșii de plâns.

— Da, a fost de acord Amisha, incapabilă să-l refuze. O bucată de ciocolată și apoi la culcare.

Cu inima frântă, s-a uitat cum Bina îl ducea în bucătărie. Odată ce nu mai putea fi auzită, i-a zis lui Ravi:

— E vina mea. Eu i-am spus povestirea.

— Nu, a spus Ravi, și degetele i s-au încleștat pe castronul cu pastă de turmeric pe care-o folosise ca să-i oblojească rana lui Jay. A fost doar o povestire.

— Ești un nerod dacă crezi așa ceva.

Sentimentul de înfrângere s-a instalat adânc în sufletul ei. Stomacul i s-a făcut ghem gândindu-se la ce pățise fiul ei.

— Suntem amândoi niște nerozi.

Râsul lui Jay a țâșnit din bucătărie, dar asta nu i-a alinat mai deloc durerea din suflet.

— De ce ești acasă, Shrimati? s-a uitat Ravi la geanta Amishei. Nu te așteptam decât peste câteva ore, a spus și, văzând că Amisha tace, a întrebat-o: Ce s-a-ntâmplat?

— Cum spuneam, Ravi, suntem amândoi niște nerozi.

Amisha a aruncat geanta într-un sertar și, fără să mai scoată o vorbă, și-a urmat fiul în bucătărie.

* * *

Prima lună plină a lunii s-a ițit de după nori. Legenda spunea că cererile rostite în această zi aveau să fie onorate de zei. După ce s-a asigurat că Paresh era cu Ravi și că cei doi băieți mai mari se jucau cu prietenii, Amisha a pornit spre templul din sat. De când fusese pedepsit Jay, nu reușea să pună geană pe geană noaptea. O chinuia imaginea umflăturii roșii. Numai când și-a dat în sfârșit seama ce avea de făcut, a reușit să-și găsească liniștea.

Când s-a apropiat de templu, un mic grup tocmai pleca. Brahmanii terminaseră *puja* de seară, pregătindu-se să întâmpine luna plină. Aerul era greu de mirosurile uleiului de trandafir și al apei de cocos. După ce și-a scos pantofii, Amisha a urcat treptele de marmură ale templului cu pereți deschiși.

— Amisha.

Preotul înfășurat de la brâu în jos într-o pânză portocalie numită *lungi* și purtând un șal alb peste bustul gol s-a oprit din treburile sale ca s-o întâmpine.

— Nu te-am mai văzut de mult pe-aici.

— Așa e.

I s-a părut mai înțelept să nu-i spună adevăratul motiv al absenței ei – și anume că prefera să se roage în fața altarului improvizat acasă decât într-un templu.

— Aș putea să inventez o scuză, dar mă tem că ți s-ar părea șubredă, așa că…

Văzând că preotului nu i s-au părut amuzante vorbele sale, și-a mușcat buza ca să-și ascundă zâmbetul.

— Dacă nu te pleci în fața zeilor, cum vrei să-și plece ei urechea la rugămințile tale?

Expresia lui severă spunea limpede că dorea o explicație care să nu se vrea spirituală.

În loc să răspundă, Amisha i-a întins platoul metalic plin cu fructe și alune pe care le adusese ca ofrandă. Apoi s-a întins după clopotul care atârna din tavan și, apucându-l de limba din aliaj de metal, a lovit interiorul. A mai repetat gestul de două ori, o dată pentru fiecare din cei trei băieți ai ei, apoi a ascultat cum dangătele umpleau încăperea. Se spunea că sunetul clopotului dura exact atât cât trebuia ca să golească mintea și trupul de orice alte gânduri.

Amisha s-a lăsat în genunchi în fața vechii statui din bronz a lui Shiva.

— Protejează-i și prețuiește-i pe fiii mei, a spus încet, cu fruntea plecată în semn de respect. M-ai binecuvântat cu acești fii, dar să nu uiți niciodată că sunt mai întâi de toate copiii tăi, sub protecția ta.

A presărat o mână de petale de trandafir pe statuia zeului distrugerii și transformării.

Apoi s-a mutat în fața statuii zeiței Parvati, consoarta lui Shiva și zeița energiei universale. În copilărie, Amisha o punea pe mama ei să-i spună iar și iar povestea lui Parvati.

„Parvati a urcat în vârful muntelui Kailash, unde stătea Shiva într-o perpetuă meditație”, începea mama ei. „Voia să se plece în fața ființei lui supreme.” Fascinată, Amisha asculta fără să o întrerupă, deși știa povestea pe de rost. „Impresionat de hotărârea și caracterul ei ascetic, a cerut-o de soție, și acum ne veghează împreună.”

— Am o dorință, i-a spus ea statuii, simțindu-se inspirată de refuzul zeiței de a permite vreunui obstacol să stea în calea misiunii ei. Mi-am neglijat familia.

Amisha a aruncat o privire prin templu ca să se asigure că era tot singură.

— Slăbiciunea mea i-a rănit, a spus inspirând adânc și adunându-și curajul. Am încercat să fiu mai mult decât mi se permite să fiu.

Speranțele ei spulberate, amestecate cu durerea că Jay fusese pedepsit au copleșit-o. Primise întotdeauna cu bucurie poveștile, care erau constant

parte din ea. Greșeala ei fusese să presupună că nu făceau rău nimănui. Acum știa că nu era așa.

— Te implor, scapă-mă de această suferință! se rugă ea fierbinte, dorindu-și să fie ca toată lumea. Ar trebui să fiu mai atentă la îndatoririle mele, a zis și, coborându-și vocea, a încheiat: Îți mulțumesc pentru toate binecuvântările pogorâte asupra mea. Te rog să faci să-mi fie de-ajuns. Pune capăt setei mele de mai mult.

Și-a plecat capul, ascunzându-se de sine și de nevoia de a fi mai mult decât îi permitea viața ei.

Paisprezece

În zilele de după vizita Amishei la templu, Jay parcă uitase complet de incidentul de la școală. Însă pentru Amisha, întâmplarea era un memento constant al lucrurilor pe care nu le putea avea. A început să o ia pe alt drum când se întorcea acasă din sat, ocolind școala, și a acceptat că n-avea să aibă niciodată parte de educația englezească după care tânjea.

— Ne spui o poveste, Shrimati?

Așezată pe jos, Bina frământa făina de grâu pentru samosas.

— A trecut ceva timp de la ultima.

Ravi a ridicat privirea de la cartofii pe care îi curăța. După ce termina, avea să adauge la ei un castron cu mazăre și mirodenii.

— Se pare că m-au părăsit, a mințit Amisha.

Adevărul era că poveștile continuau să o bântuie necontenit, deși se străduia din răsputeri să le ignore. Nu putea decât să spere că rugăciunile ei aveau să fie curând ascultate.

— Poate că e mai bine așa, a concluzionat ea.

— Serios? a întrebat Ravi aruncându-i o privire neîncrezătoare. Poveștile au dispărut așa… ca soarele de pe cer?

— Soarele nu dispare, Ravi, a început să-i explice Amisha. Ne rotim noi în jurul lui.

Se pregătea să intre în detaliile pe care le aflase dintr-o carte, când l-a văzut că rânjea. Știa el că poveștile nu dispăruseră.

— Ba… știi ceva? Da, a spus ea, răzgândindu-se. Au dispărut ca soarele. Și ar trebui să repeți teoria ta în fața tuturor celor care-ți ies în cale. O să rămână cu gura căscată văzându-ți inteligența sclipitoare.

Înainte ca Ravi să apuce să răspundă, s-a auzit o bătaie în ușa de la intrare.

— Aștepți cumva musafiri azi? a întrebat Ravi, aruncând o privire spre peretele care separa bucătăria de restul casei.

Băieții mari erau la școală, iar Deepak era plecat din oraș. Cu excepția vocilor lor, în casă era liniște.

— Nu, a răspuns Amisha exact când s-a auzit o a doua bătaie. Probabil că e vreun vecin care-a trecut să ceară niște *lassi.*

Și-a șters repede mâinile pe un prosop, l-a mângâiat pe cap pe Paresh, care se juca cu niște castroane metalice, apoi s-a dus în living.

Ajungând la ușă, Amisha a descuiat repede și a deschis. Pe veranda casei ei, în uniformă impecabilă de ofițer britanic, Stephen și-a împreunat mâinile și s-a înclinat ușor.

— Namaste.

— Namaste, a repetat Amisha, șocată.

Aruncând repede o privire în spatele lui, Amisha s-a asigurat că nu era niciun sătean prin preajmă. Un reprezentant al Stăpânirii la ușa ei, în toiul după-amiezii, ar fi turnat gaz pe focul bârfelor.

— De ce ai venit aici? a întrebat ea, coborând vocea.

— Pot să intru? a întrebat Stephen întorcându-se să vadă la ce se uita ea.

— Da, sigur. Îmi cer scuze.

S-a dat înapoi și i-a făcut semn să intre.

— Ia loc, te rog, i-a spus arătând spre noul leagăn din mijlocul livingului, acoperit cu o cuvertură roșie. Te servesc cu ceva? *Chai? Lassi?*

— Nu, mulțumesc, a spus Stephen, legănându-se pe călcâie.

Fiind mai înalt decât Deepak, părea că pur și simplu umple încăperea. A cercetat camera, înregistrând rapid totul.

— De fapt, nu stau decât un minut. Soțul tău e acasă?

— E plecat din oraș.

Cuprinsă brusc de neliniște din cauza vizitei lui Stephan, Amisha a încercat să-și potolească nervozitatea.

— Ești aici din cauza felului în care ți-am vorbit la școală?

Dacă voia oficial scuze, avea s-o facă bucuroasă. Nu era nevoie să-l implice pe Deepak.

— Eram tulburată. Din cauza trecerii de la entuziasm la dezamăgire. Îmi cer iertare că am întrecut măsura.

Își frângea mâinile, negăsindu-și cuvintele potrivite ca să-și exprime regretul.

— Nu, Amisha, a spus el repede, părând aproape jenat de încercarea ei de a se scuza. Nu m-am simțit deloc jignit în ziua aceea.

— Atunci de ce ai venit?

Nodul din stomac i s-a risipit treptat, dar i-a lăsat un gust amar. Prezența lui o făcea să se simtă stingherită. Amisha văzuse mai mulți soldați britanici

trecând prin satul lor, de parcă făceau turul regiunii, dar Stephen era singurul care-i călca pragul.

— Vreau să-ți fac o ofertă în legătură cu școala, a spus el.

— Oh!

Luată prin surprindere, Amisha a amuțit. După ultima lor întâlnire, presupusese că nu avea să-l mai vadă niciodată pe acest soldat.

— Ești foarte amabil, dar n-o să meargă, a spus ea refuzând să-și facă speranțe, ca să nu fie dezamăgită din nou. M-am împăcat cu situația asta.

— Ascultă-mă, a zis el. Nu a fost ușor să fac asta, așa că ascultă-mă măcar din amabilitate, dacă nu de altceva.

Șocată de familiaritatea și îndrăzneala lui, Amisha a așteptat.

— Vino să le predai două zile pe săptămână celor din grupul din care o să faci parte. Învață-i pe toți să scrie… povestiri sau poezii, a adăugat el, apoi a făcut o pauză și cei doi s-au uitat lung unul la celălalt. Ca plată pentru serviciile tale, eu o să-ți dau meditații la limba engleză.

A spus totul cu repeziciune, apoi a tăcut.

Amisha a înlemnit de uluire.

— Dar nu sunt profesoară, a zis ea primul lucru care i-a venit în minte.

Părând ceva mai calm, el i-a zâmbit.

— Toți oamenii sunt și elevi, și profesori.

Și-a trecut mâna prin păr și deodată Amisha nu l-a mai văzut impunător, ci doar ca pe un tânăr care se străduia să pară mai matur.

— Asta am învățat la universitate.

— Nici nu știi ce scriu, a spus Amisha și a început să se plimbe în sus și-n jos.

— Atunci o să mă așez în bancă și o să aflu odată cu ceilalți, a spus cu un zâmbet larg, reflectat în ochi.

— De ce? a întrebat femeia, încercând să înțeleagă ce-i motiva acțiunile, dar fără să reușească. N-ai niciun motiv să-mi oferi așa ceva.

— Pentru că – a răspuns el pe loc, de parcă repetase răspunsul – eu nu renunț și sper să n-o faci nici tu.

Chipul i-a fost traversat de o umbră, dar a mascat-o iute, făcând-o pe Amisha să se întrebe dacă se gândea cumva iar la fratele lui.

— Tu vrei să înveți, iar eu vreau să te ajut.

— Ai să-mi predai tu?

Paresh a început să scâncească în bucătărie. Amisha a dat să se ducă la el, dar a auzit că-l liniștea Bina.
— Un membru al Stăpânirii?
— Da.
Stephan avea vocea plină de speranță, iar ea s-a întrebat de ce.
— Contează așa mult pentru tine?
— Sunt aici doar pentru o perioadă limitată de timp.
S-a dus la geam. Amisha s-a întrebat ce părere avea el despre străzile lor pline cu gunoaie și satul lipsit de orice urmă de vegetație. Umerii lui au căzut pentru o clipă, apoi Stephen și-a îndreptat spatele și s-a întors din nou spre ea.
— Să te învăț să citești ar putea fi singurul lucru bun pe care-l fac în India.
— S-ar putea să te dezamăgesc, a murmurat Amisha, anii de condiționare făcând-o să adauge: Se spune că femeile au creierul foarte mic.
Era o teorie foarte răspândită și, cu toate că Amisha refuza să-i dea crezare, s-a întrebat dacă el o credea.
— Nu prea avem ce face cu el, a mai zis ea.
— Atunci dă-mi voie să te ajut să evoluezi, a insistat el cu o licărire ghidușă în ochi. Stăpânirea chiar e aici ca să civilizeze și să modernizeze.
S-a uitat gânditor la ea, părând să-i înțeleagă dilema.
— Pot să citesc ceva scris de tine?
Ea a aruncat o privire neliniștită către dormitor, unde erau ascunse povestirile ei.
— Sunt toate în hindustani.
— Atunci o să am ocazia să-ți testez și abilitățile de profesoară, a tachinat-o el.
S-a dus repede în cameră și s-a întors cu o poezie. După ce i-a dat-o, s-a plimbat ca leul în cușcă în spatele lui. Din când în când, el arăta cu degetul un cuvânt, iar ea îl citea cu voce tare. Când a terminat, bărbatul i-a zâmbit. Văzând asta, inima ei s-a umplut de fericire.
— E minunată, a spus el.
Amisha și-a mușcat buza ca să nu țipe de bucurie.
— Am fost la templu, a zis în timp ce speranța prindea să se înfiripe în sufletul ei, iar ea se lupta s-o înăbușe. I-am rugat pe zei să-mi ia dorința de a scrie.

A văzut cum nedumerirea umbrea chipul bărbatului, așa că a încercat să-i explice în așa fel încât să înțeleagă.

— Fiul meu a fost aspru pedepsit de profesorul lui din cauza unei povestiri pe care i-am spus-o eu. Nechibzuința mea i-a adus durere.

— Îmi pare rău, a spus Stephen.

Amisha a văzut că era sincer, dar vorbele pe care el le-a rostit în continuare nu-i permiteau să mai continue să găsească pretexte.

— Dar tu ești singura vinovată dacă nu accepți oferta mea de a-ți face cunoscut talentul.

Cuvintele lui au rezonat puternic în adâncul sufletului ei. Era prima dată când cineva îi spunea că era talentată. Ironia a făcut-o pe Amisha să se crispeze. Scrisul ei era cea mai importantă contribuție la o societate care refuza să-l aprecieze. Conștientă de asta, îngenunchease în fața zeiței care avea puterea de a-i lua darul și a implorat-o să facă exact asta. Și totuși, gândul de a scrie din nou îi făcea inima să tresalte de încântare.

Poate că scrisul nu era o maladie care trebuia tolerată, ci un dar care trebuia prețuit și protejat. Povestirile erau singurul ei pașaport către locuri în care nu fusese niciodată. Fără ele, avea să fie captivă pentru totdeauna în acest sat.

— Am fost o proastă, a recunoscut ea.

— Numai dacă spui nu, a zis Stephen, parcă citindu-i gândurile.

Amisha a început iar să se plimbe dintr-o parte în alta, oprindu-se de câteva ori ca să studieze fie podeaua, fie pereții. Căuta un răspuns… un răspuns diferit de cel care era evident. Negăsindu-l, în cele din urmă a spus:

— Da.

— Da? a repetat el, de parcă simțea nevoia ca ea să-i confirme.

Amisha a încuviințat din cap, făcând o promisiune fără să se fi consultat cu Deepak.

— Eu o să-i învăț pe ei, iar tu o să mă înveți pe mine.

Amisha a zâmbit, apoi a izbucnit în râs, cu inima plesnindu-i de fericire.

— Însă te previn – dacă părinții acelor copii nevinovați se apucă să mă alerge cu torțe aprinse din cauza a ce i-am învățat pe copii, o să-i aduc direct la tine și-o să mă uit cum o rupi la fugă să scapi cu viață, l-a tachinat ea.

— Atunci sper din suflet că o să-i înveți de bine, a spus el, vădit ușurat.

— Nu m-am așteptat să te mai văd vreodată, a spus Amisha după o pauză.
— Ba trebuia să te aștepți, a șoptit el, aruncând o privire la ceas. Ne vedem la ore?
— Ne vedem la ore.
Fără să se poată stăpâni, Amisha a zâmbit larg și l-a urmat către ușă. În doar câteva minute, el îi oferise mai mult decât o făcuse vreodată oricine altcineva.
— Mulțumesc, a răsuflat ea ușurată, simțind nevoia să-i spună mai multe, dar neștiind ce.
El s-a oprit și i-a cercetat atent chipul.
— Cu plăcere, a spus cu blândețe.
Apoi a ieșit și a închis ușa.
Când Amisha s-a sprijinit cu spatele de ușă, l-a simțit de cealaltă parte, nemișcat. Au stat îndelung în tăcere, apoi a auzit în sfârșit cum pașii lui se îndepărtau.
Ravi a surprins-o pe Amisha sprijinită de ușă și a ridicat întrebător din sprânceană.
— Ajuți ușa să stea închisă?
— O să predau la școală, a spus Amisha împreunându-și bucuroasă mâinile. Iar Stephen, un ofițer britanic, o să mă învețe engleză.
Zâmbind, Ravi s-a întors spre bucătărie.
— Așadar, se pare că soarele a apărut din nou.

Cincisprezece

Amisha și-a scos sandalele și a îngenuncheat în fața templului improvizat într-un colț din capătul casei. În partea din spate a altarului erau așezate statui miniaturale ale lui Shiva și Parvati. O alta, a lui Ganesha, fiul celor doi, ședea între ei.

A tras adânc aer în piept și a aprins bucățica de fitil din bumbac înconjurată de unt topit.

— Azi se întoarce Deepak.

Cu flacăra de la fitil, Amisha a aprins două bețișoare parfumate și le-a așezat pe un platou de metal. A rotit apoi platoul în sensul acelor de ceasornic – semnul tradițional al respectului.

— Călăuzește-mă, Parvati, și dă-mi curajul tău! Dă-mi tăria ta și dă-mi onoare! Astăzi o să-l întreb pe Deepak dacă pot să predau la școală.

În mintea ei, Amisha trecuse din nou în revistă scena în care Stephen îi făcuse această propunere. Chiar și în timp ce-i povestea lui Ravi, tot i se părea ireală.

— Îți cer iertare pentru că te-am rugat să mă scapi de poveștile mele, a spus ea acum. Permite-mi să fac așa cum mă îndeamnă inima, iar familiei mele, care se bazează pe mine, să nu-i lipsească nimic din cauza mea.

Amisha s-a uitat în jur și a văzut urmele lăsate de copiii ei. Pantofii băieților mai mari erau împrăștiați în fața ușii. Desenele lui Jay acopereau peretele bucătăriei. Jucăriile lui Paresh erau presărate prin toată casa. Simțind că hotărârea i se clatină, Amisha a cerut:

— Dă-mi voie să fiu un receptacul pentru poveștile aflate în grija ta. Încredințează-mi-le mie și promit să nu le mai dezonorez niciodată.

Amisha a aruncat o privire pe fereastră, către femeile din sat care se plimbau cu copiii, ținându-și în același timp companie. Servitorii duceau rufe la râu, să le spele. Viața continua netulburată, în timp ce ea se ruga ca viața ei să se schimbe.

— Te rog să-l călăuzești pe Deepak să-și dorească asta pentru mine.

A sunat din clopoțelul pe care-l avea în mână, până ce sunetul i-a înăbușit frica.

* * *

— Afacerile merg bine.

Deepak și-a scos pantofii la intrare și s-a așezat pe podea ca să ia cina. A băut o înghițitură de lapte bătut așteptând ca Amisha să-i umple farfuria.

— Partenerul meu are mintea ascuțită, a spus Deepak, vădit entuziasmat.

— Ai fost înțelept să-l alegi ca să lucrezi cu el.

Amisha era fericită că Deepak reușea să-și extindă afacerea, chiar dacă asta însemna să nu mai stea pe-acasă, ceea ce era un preț mare. Dar dacă era să fie sinceră, abia dacă-i simțea absența. Când era în oraș, Deepak lucra deseori la moară până târziu. După aceea, se plimba prin sat cu ceilalți bărbați. Acasă își petrecea timpul liber cu băieții. Puținele momente pe care totuși le împărțeau aveau loc în dormitor, dar Amisha se împăcase cu gândul că mariajul lor nu era cu nimic diferit de al celorlalți.

L-a privit tăcută pe Deepak cum mânca. I-a dat un pahar cu apă caldă și un prosop cu care să se spele pe mâini și o ceașcă de semințe de schinduf, ca gustare digestivă. Între timp, a pus vasele murdare unele peste altele și a adunat resturile. Bina avea să le dea dimineață vacilor care cutreierau străzile.

— Dacă ai puțin timp, aș vrea să vorbesc cu tine.

— Am câteva minute înainte de culcare. Spune-mi ce te frământă.

Amisha s-a uitat la copiii care dormeau duși. Paresh era mulțumit cu spațiul lui, dar Jay se încolăcise pe fratele lui, ca să se încălzească.

— Știi școala britanică, a zis Amisha și a trimis în gând o rugăciune către ceruri, cerând ajutor. De lângă târg.

— Mi-a spus Vikram de ea.

Deepak începuse să-și petreacă mai mult timp cu Vikram. Pe măsură ce venitul lor creștea și poziția lor socială devenea tot mai bună, Deepak era deseori invitat la Vikram ca să fumeze țigări rulate de mână și să bea limonadă proaspătă. S-a lăsat pe spate, sprijinindu-se în coate. Cămașa subțire de bumbac pe care o purta s-a întins pe trupul lui subțire.

— Cred că e gata, a adăugat el.

— Este, a spus Amisha frângându-și mâinile. Am trecut pe acolo și am aflat că se studiază scrisul în limba engleză.

S-a oprit, neștiind cum să continue. A încercat să-și imagineze reacția lui, dar nu-și cunoștea soțul suficient de bine încât să poată ghici.

— Vrei ca băieții să meargă acolo?

Nu părea deranjat de idee, ceea ce i-a dat speranță Amishei.

— Nu, a răspuns repede. Sunt fericiți la școala lor. Le-ar lipsi prietenii și chipurile cunoscute.

A ales să nu pomenească de palma umflată a lui Jay. Amisha își asuma răspunderea pentru acest fapt.

— Nu le-ar plăcea să le schimbăm școala.

A auzit în minte vocea lui Stephen. Datorită cuvintelor rostite de el în ziua aceea, a fost sigură că putea face asta. Acum se chinuia să găsească tăria de a continua discuția.

— De fapt, mă gândeam la mine.

— Vrei să mergi la școală? a întrebat surprins Deepak.

— Directorul școlii mi-a oferit o slujbă de profesoară.

Amisha și-a îndulcit vocea, sperând că el avea să fie de acord fără să știe toate detaliile.

— Amisha, tu să muncești?

— Nu pentru bani.

Amisha i-a văzut buimăceala de pe chip. Fiindcă nu vorbise niciodată cu Deepak despre dorințele ei, acum își găsea cu greu vorbele ca să-i explice ce-și dorea.

— În schimb, o să mă învețe să scriu în engleză.

— La ce-ți trebuie?

Clătinând deja din cap, s-a ridicat și și-a scuturat ultimele firimituri de pe cămașă.

— Îmi doresc să învăț, a zis ea, după care, neștiind cum altfel să argumenteze, l-a implorat: Aș putea să-i ajut pe băieți la lecții cât ești tu plecat. Au început să rămână după ore la școală ca să fie ajutați, a conchis ea cu disperare.

Surprins de veste, Deepak a dat din cap.

— Îmi pare rău că nu mi-am dat seama. O să întreb de un meditator.

Crezând că discuția s-a încheiat, a dat să iasă din bucătărie, când Amisha a strigat:

— Fac orice-mi ceri! Vreau doar să mă lași să fac asta.

S-a ridicat și a rămas lângă perete, cu mâinile împreunate întinse spre el. De la ea, ca de la orice altă femeie, lumea se aștepta să-și susțină mai întâi tatăl, apoi soțul, iar în final fiii. Eșecurile și succesele lor defineau locul ei în lume.

— Trebuie să fii tu întotdeauna altfel, a spus Deepak oprindu-se, dar continuând să rămână cu spatele la ea.

— Poftim? s-a mirat Amisha și mâinile au început să-i tremure, așa că și-a încleștat degetele pe pliurile sariului ca să le potolească.

— În ziua cununiei noastre, ai dansat chiar și după ce se oprise muzica, a spus Deepak. Mi-ai întins mâna ca și cum tu mă primeai în casa ta, nu invers.

— Eram tânără, a spus Amisha, neînțelegând de ce aducea el vorba despre asta.

Ei i se părea că nunta lor avusese loc în altă viață.

— În seara aceea păreai încântat.

Dar Amisha știa că bărbatul din fața ei nu mai era băiatul cu care se măritase. Timpul și tradițiile îi modelaseră pe amândoi, transformându-i în cei care erau azi – doi oameni separați de distanță, dar uniți de copii.

— Apoi l-ai adus pe Ravi în casa noastră, a spus Deepak de parcă n-o auzise.

Râsul lui scurt a făcut-o pe Amisha să se înfioare.

— Ți-am spus în acea primă zi că nu trebuie să i se permită niciodată să atingă mâncarea noastră. Și cu toate astea, știm amândoi că ce mâncăm e gătit de el.

— E la fel ca noi, a argumentat Amisha. Paria se nasc la fel ca noi și se întorc la Domnul la fel ca noi.

Era prima dată când discutau despre asta. Și cu toate că simțea că pășea pe un teren instabil, Amisha a continuat cu bucurie schimbul de replici.

— Nu e o crimă că vrea să trăiască din munca lui.

— Nu. Și nici faptul că vrei să înveți nu e, corect?

— Mahatma Gandhi vorbește despre inteligența femeii, a contracarat Amisha. Spune că nu suntem slabe și că nu ar trebui să fim privite astfel.

Discursurile lui erau în toate ziarele și erau bine cunoscute de toată lumea.

— Sunt multe mărturii despre femei care i se alătură în lupta împotriva englezilor.

— Îi repeți cuvintele ca să justifici faptul că vrei să mergi la o școală britanică?

Tonul lui tăios arata foarte clar ce gândea. Înainte ca ea să apuce să răspundă, el a mai spus:

— Mama m-a avertizat în privința ta. „Un spirit captiv”, a spus. Era sigură că o să te eliberezi, indiferent pe cine aveai să rănești.

— Mama ta nu m-a cunoscut, a zis ea simțind cum, cu fiecare vorbă a lui, durerea o copleșea tot mai tare. Nu a fost corect din partea ei să spună asemenea lucruri.

Amisha și-a dat seama că se afla într-o situație din care nu avea cum să iasă învingătoare. Orice ar fi spus, el îi întorcea vorbele împotriva ei.

— De când îți urmezi visul de a extinde afacerea ești fericit. Speram să simt și eu cum e.

Amisha a dat să iasă din bucătărie.

— N-am vrut să fac rău nimănui.

— Și cu copiii ce s-ar întâmpla?

Plină de speranță, Amisha a înghețat, cu spatele la el.

— Bina și Ravi sunt aici să aibă grijă de Paresh. Samir și Jay sunt la școală în timpul zilei. E vorba doar de câteva ore pe săptămână.

— Ce-o să spună satul despre faptul că soția mea merge la școală?

S-a întors și l-a înfruntat. Știau amândoi că o singură bârfă îi putea izola de comunitate. N-ar fi însemnat doar pierderea statutului social, ci și a mijloacelor de trai. Deepak era mulțumit de viața lui și se aștepta să fie și ea la fel. Copiii erau sănătoși și afacerea lui prospera.

Amisha s-a simțit cuprinsă de disperare. Nu era drept. De ce visurile ei erau o amenințare la adresa vieții lor, iar el le urma pe ale lui fără să suporte niciun fel de consecințe? Înainte să apuce să vorbească, pe chipul lui s-a întipărit o tristă resemnare.

— Du-te. Ai grijă doar să nu uiți de îndatoririle tale.

Un val de ușurare a străbătut-o pe loc, deși a văzut cât de dezamăgit era că ea îi ceruse mai mult decât era permis.

— Mulțumesc.

Și-a împreunat mâinile și i-a zâmbit. Deepak a dat să plece fără să-i răspundă la zâmbet. Ea a înghițit în sec, apoi a întrebat:

— De ce?

— Cât călătoresc, tu porți pe umeri povara gospodăriei, a zis, după care a făcut o mică pauză și în final a reluat: Îți sunt recunoscător.

A trecut pe lângă băieți și s-a îndreptat către lampa cu gaz care licărea în colț. A suflat scurt și a stins flacăra, încăperea cufundându-se în întuneric. S-a dus în dormitor și a închis ușa după el.

Amisha a plecat în liniște din bucătărie. L-a mutat cu grijă pe Jay mai aproape de fratele lui, ca să se poată întinde lângă patul improvizat al lui Paresh. Lumina lunii era filtrată în șuvițe prin sticla ferestrei, risipind un pic bezna. Pe fundalul respirațiilor egale ale fiilor ei Amisha și-a imaginat viitorul. Smerită și recunoscătoare, s-a cufundat într-un somn adânc, învăluită toată noaptea în fericire.

Șaisprezece

Amisha a ajuns devreme la școală și, de unde stătea sprijinită de perete, s-a uitat cum treceau grupuri de elevi în uniformă. Când un băiețel i-a aruncat o privire, ea i-a zâmbit emoționată. Profesorii îi conduceau pe copii în clasele formate după vârstă.

A intrat în școală și a căutat ușa pe care scria „Șef corp profesoral” și dedesubt „Domnișoara Roberts”. A ciocănit o dată și a așteptat până a auzit o voce care o invita să intre. Înăuntru, o femeie severă era așezată la un mic birou maro. Femeia a privit-o inexpresiv.

— Sunt Amisha, i-a spus femeii și, cuprinsă brusc de îndoială, a întrebat: Domnul locotenent Stephen e disponibil?

— Îl găsești trei uși mai încolo. E cu un părinte.

Femeia a ocolit biroul și s-a postat în fața Amishei, cu brațele încrucișate la piept. Deși era îmbrăcată occidental, cu fustă lungă și bluză, Amisha a observat la încheietura mâinii ei drepte o brățară de aur, purtată de multe dintre femeile din sat.

— Deci ai venit să predai copiilor?

— Așa m-a rugat domnul locotenent.

Amisha habar n-avea ce făcuse de stârnise furia femeii.

— Ai certificat de profesor?

— Nu, a zis ea, simțindu-se deodată dată-n vileag, și strângându-și geanta la piept. Nu am.

— Atunci de ce predai aici? a întrebat-o și și-a încrucișat gleznele picioarelor încălțate în ghete. Să fim serioși, care ar putea să fie contribuția ta? Suntem o școală primară de prestigiu.

Singurul răspuns pe care-l avea era că-i ceruse Stephen s-o ajute. Dar femeia știa deja asta. Expresia ei disprețuitoare reflecta, bănuia Amisha, felul în care mulți britanici îi priveau pe indieni.

Amisha și-a îndreptat spatele și și-a adunat puținele puteri pe care le mai avea, dar tot se simțea mică pe lângă această englezoaică masivă.

— Am să predau aici fiindcă am fost invitată s-o fac, a spus și s-a gândit la poveștile ei și la ce însemnau pentru ea. Cât despre ce am să predau, asta nu prea știu, a recunoscut ea, în timp ce confruntarea cu această femeie o făcea să se simtă mai tânără decât era. Orice s-ar afla în inimile lor tinere,

despre asta o să le spun să scrie. Dacă povestirile lor îi transportă către tărâmuri îndepărtate, o să-i încurajez să facă această călătorie, i-a zâmbit Amisha femeii ce părea neînduplecată. Îi voi mai sfătui și ca atunci când călătoresc în poveștile lor, să-i respecte pe oamenii pe care-i întâlnesc și valorile pe care aceștia le prețuiesc. Nu e dreptul nostru să judecăm modul lor de viață, dar e o ocazie să învățăm de la ei.

A ignorat ochii mari pe care i-a făcut profesoara și a încheiat:

— Și să nu uite niciodată că atunci când întinzi mâna către celălalt cu respect, vei fi întâmpinat cu brațele deschise.

* * *

Amisha stătea în picioare la catedră, în timp ce copiii se foiau pe scaunele lor. Toți elevii purtau cămașă bleu. Fetele aveau fuste cafenii, iar băieții, pantaloni scurți. Odată așezați în bănci, cu spatele drept, au scos din ghiozdane hârtie și creioane ascuțite. Amisha i-a numărat repede – cinci fete și doisprezece băieți.

Cu o bucată de cretă albă pregătită în mână, Amisha i-a salutat.

— Bună dimineața!

I s-a răspuns cu un murmur. Amisha și-a scris pe tablă numele în hindustani. Creta a scârțâit, iar zgomotul a reverberat în tăcerea din încăpere.

— Eu sunt Amisha.

— Doamnă? a arătat un băiat aflat mai în față spre numele ei. Ăsta o să fie un curs de hindustani?

— Nu, și-a dat Amisha seama de greșeala făcută și și-a șters repede cu mâna numele, murdărindu-se de praf alb de cretă. Vom vorbi în engleză, dar vom începe prin a scrie primele câteva teme în hindustani.

Fiindu-i prea rușine să recunoască faptul că nu știa să scrie în engleză, a schimbat imediat subiectul.

— Îmi pare foarte bine că sunt profesoara voastră.

S-a uitat prin clasă, estimând că elevii aveau între 13 și 15 ani.

— Am trei copii, a anunțat ea.

— Merg la școală aici? a întrebat cu voce timidă o fată din spate.

— Nu. Merg la altă școală.

Amisha și-a tras scaunul mai aproape de ei.

— Îmi iubesc foarte mult băieții. Însă, ca mamă, mi-am dat seama de ceva, a spus ea pe ton firesc, de parcă purta o conversație. Când încerc să-i învăț ceva despre viață, mă ignoră. „Nu mai fugăriți purcelușii, că o să cădeți în noroi”, le spun și, cu toate astea, vin acasă plini de noroi. „Nu mâncați prea multe dulciuri, că o să vi se facă rău de la atâta zahăr!” Dar când gem de durere, zice vreunul: „Mamă, de ce am mâncat așa de multe dulciuri?”

Râsul copiilor i-a mai risipit emoțiile.

— Mi-am dat seama că nu foloseam metoda corectă când îi învățam ceva. Așa că i-am pus pe cei doi băieți mai mari să stea jos și le-am făcut o mărturisire.

Elevii s-au aplecat în față, de parcă așteptau să afle un mare secret.

— „Nu am mai fost niciodată părinte înainte să vă nasc pe voi”, le-am spus. „Așa cum voi învățați cum să fiți fiii mei, așa învăț și eu cum să fiu mămica voastră.”

— Așa le-ați spus? a întrebat o altă elevă.

Încântată că elevii reacționau la spusele ei, Amisha a încuviințat din cap.

— Așa. Au fost foarte surprinși. Probabil, credeau că m-am născut mămică.

Râsul copiilor a făcut-o să zâmbească.

— Așa că le-am propus o înțelegere. Ei aveau să mă ajute să fiu o mămică bună, iar eu aveam să-i ajut să fie fii buni.

Amisha s-a ridicat și-a început să se plimbe printre rândurile de pupitre.

— Acum propun fiecăruia dintre voi aceeași înțelegere. N-am mai fost niciodată profesoară. Dacă mă ajutați să devin o profesoară bună, o să fac tot ce-mi stă în putință să vă ajut să deveniți povestitori mai buni.

Toți cei din clasă au acceptat într-un glas.

— Excelent. Mulțumesc, a spus ea mulțumită și, pregătită să înceapă lecția, a întrebat: De unde vin poveștile?

— Din mintea noastră, a strigat un elev.

— Din alte povești pe care le auzim, a spus altul.

— Din visurile noastre, s-a auzit o voce de fată.

Amisha a căutat-o din priviri pe eleva care dăduse ultimul răspuns. A văzut în fundul clasei o fetiță cu pielea de un cafeniu-închis și părul negru împărțit în două codițe strâns împletite.

— Cum te cheamă, Beti?

— Neema.

— Neema, poți să-mi explici, te rog, răspunsul tău?

Cu o privire, Amisha i-a redus la tăcere pe băieții care murmurau nemulțumiți.

Neema a făcut o pauză, apoi a răspuns:

— Visăm la lucruri pe care nu le știm. Apoi transformăm acele visuri în povestiri.

— Cum poți să scrii ceva ce nu știi? a contrazis-o un băiat mai mare.

Înainte să apuce Amisha să spună ceva, Neema a răspuns făcându-și de lucru cu hârtia de pe pupitru:

— E posibil ca visul să fie singura fereastră către necunoscut. Poate chiar către o altă viață.

Amisha a aprobat-o dând din cap.

— Poate că fără propriile tale visuri, nu-ți rămâne decât să trăiești visurile altora, nu?

Sperând să atragă în discuție și restul clasei, a întrebat:

— Cui de-aici îi place să citească povestiri?

Mâinile au țâșnit în sus în toată clasa, deși Amisha a văzut doi băieți strâmbându-se la auzul întrebării.

— Excelent. Și-acum o întrebare și mai bună – cui de-aici îi place să scrie povestiri?

Jumătate dintre elevi au ridicat mâna.

— Bun.

Amisha își petrecuse noaptea trecând în revistă diverse planuri de lecție până să se oprească la o povestire anume.

— Un bărbat își construiește casa. Cu toate că prietenii l-au avertizat că planul nu e solid, el refuză să-i asculte. Vine un cutremur și casa se prăbușește. Bărbatul e prins sub dărâmături împreună cu o pasăre care trăia în copacul de lângă casă.

Amisha a cercetat chipurile elevilor și a fost încântată să descopere că le stârnise interesul.

— Există doar o singură gaură prin care intra aer ca să poată respira. Bărbatul trebuie să decidă cine primește oxigen.

S-a oprit ca să se asigure că încă mai erau atenți.

— Scrieți, vă rog, ce se întâmplă mai departe.

— Dar care e răspunsul corect? a strigat un băiat din ultimele rânduri.

— Nu există un răspuns corect, a răspuns Neema înaintea Amishei. E vorba despre alegeri și cum sunt ele făcute.

— Foarte bine.

Amisha s-a oprit lângă banca fetei. Era bine spălată pe față și avea în nas un mic diamant. Două mici diamante asortate îi împodobeau urechile.

— Știai că numele tău înseamnă „liberă”? a întrebat încet Amisha.

Când fata a încuviințat din cap, Amisha a spus:

— E un nume frumos.

— Mulțumesc, doamnă, a răspuns Neema cu capul plecat.

Amisha i-a simțit stânjeneala și a schimbat subiectul.

— Ai ridicat mâna când am întrebat cine scrie povestiri?

Fata a dat din cap.

— Câte povestiri ai scris?

— Câteva.

— Mi-ar plăcea să le citesc.

Înainte să treacă la altă bancă, Amisha a spus:

— Îți mulțumesc că ai venit la cursul meu!

* * *

— Se pare că te-ai descurcat bine azi, a spus Stephen.

Mergea alături de Amisha pe coridor. Într-un acord tăcut, au ieșit pe ușa din spate și s-au dus în grădină. Cursurile încă mai durau câteva ore, așa că locul era numai al lor.

— Copiii zâmbeau la ieșirea de la ora ta.

— Se poate să fi fost ușurați că se terminase în sfârșit ora, l-a tachinat Amisha.

De fapt, era recunoscătoare pentru entuziasmul vădit al elevilor și pentru implicarea lor.

Odată ieșiți afară, Amisha a observat că florile care fuseseră doar îmbobocite, când le văzuse ultima dată, erau acum complet înflorite. A pipăit petalele unei flori albe cu auriu, admirându-i frumusețea. Stephen a rupt-o, a mirosit-o, apoi i-a întins-o ei.

— Miroase-o.

Amisha a dus-o la nas, dar n-a simțit nimic – niciun parfum. Nevrând să pară proastă, a dat politicoasă din cap.

— E minunat.
— Serios? i-a luat el floarea din mână și a adulmecat-o din nou. Că eu nu simt nimic.
Văzând-o că face ochii mari, a început să râdă.
— Știai că nu are miros?
La vederea zâmbetului lui copilăros, Amisha nu și l-a putut reține pe al ei. Fericită, l-a întrebat:
— Putem să începem lecția?
— Acum? a răspuns el, privind-o atent.
— După ce mi-am petrecut dimineața uitându-mă cum învață copiii, descopăr că sunt nerăbdătoare să încep propriul meu curs, a recunoscut ea.
— Îți place aici?
Stephen a condus-o spre o bancă din cel mai îndepărtat colț al grădinii, ascunsă vederii de copaci și de un șir de tufe înflorite.
— Parfumul florilor o să mai atenueze durerea provocată de ignoranța mea, a spus Amisha așezându-se.
Nu dormise mai deloc în noaptea precedentă. Avusese emoții din cauză că avea să predea, dar în același timp era entuziasmată că avea, în sfârșit, ocazia să învețe. Își bătuse capul să descopere un motiv pentru care un bărbat ca Stephen își pierdea timpul ca să-i predea ei. Când s-a crăpat de ziuă și a cântat cocoșul, Amisha era deja trează.
— N-ar trebui să vorbești așa despre tine.
Stephen s-a așezat pe bancă suficient de departe ca să păstreze o distanță respectabilă.
— Atunci învață-mă bine și n-o să mai am motiv să vorbesc așa.
Pe un carnețel, Stephen a scris literele alfabetului cu litere mari și le-a rostit cu voce tare. Amisha a ascultat cu atenție. Pentru că vorbea engleza, a reușit să prindă cu ușurință pronunția literelor.
— Acum, tu! a îndemnat-o el.
A luat șovăitoare carnetul și creionul și s-a uitat la scrisul lui. A admirat siguranța cu care Stephen scria. Era locotenent în una dintre cele mai avansate operațiuni militare din lume și era aici, pierzând vremea ca s-o învețe pe ea alfabetul.
— De ce faci asta? a întrebat ea.
— Dacă încerci să-mi abați atenția de la sarcina pe care ți-am dat-o, să știi că n-o să-ți meargă.

A bătut cu degetul în creion, îndemnând-o să înceapă.

— E război în lume, a zis Amisha emoționată, începând să traseze liniile care formau litera *A*. Ochii îi săreau când la literele lui, când la ale ei. Se uita adesea cum Jay își exersa literele. A imitat mișcările fiului ei și a desenat o linie dreaptă, pe care a împerecheat-o cu una paralelă. Și-a dat seama de greșeală și a tăiat imediat, luând-o de la capăt. De data asta, a rămas cu creionul la capătul de sus al liniei și a format litera *A*.

— N-am știut, a spus el nonșalant, concentrat la scrisul ei.

— Atunci ai noroc că ți-am spus eu.

Amisha simțea că el îi urmărea mișcările mâinii. A încercat să scrie corect, cu precizie, apoi a trecut imediat la celelalte litere.

— S-ar putea să fie nevoie de tine ca să lupți pentru regele tău.

— Nu e și regele tău? a ridicat Stephen ochii ca s-o privească.

Amisha și-a cântărit cuvintele, mai ales că nu discutase niciodată despre asta cu un bărbat. Se temea să nu pară neroadă.

— Îmi închipui că e un om bun și că are intenții bune. Dar India nu e a lui ca s-o conducă, iar indienii nu sunt marionete pe care să le ducă cu zăhărelul.

— Asta crezi că facem noi? Mă refer la englezi.

Amisha ascultase discursurile lui Gandhi prin care îndemna la rezistență pașnică. Fără să-i răspundă, a preferat să-l întrebe:

— Crezi că o țară are dreptul să conducă o alta?

De cum i-au ieșit vorbele din gură, le-a regretat pe loc. Stephen era un soldat britanic care, făcându-și timp să o învețe pe ea să scrie, dădea dovadă de o bunătate cum nu-i mai arătase nimeni.

— Am sărit calul, a spus ea, rușinată. Iată-mă învățând de la un locotenent… și îndrăznesc să vorbesc în felul acesta. Îmi cer iertare.

— Nu face asta, a spus el cu voce tensionată. Te rog!

Amisha a dat să zică ceva, dar el s-a ridicat de pe bancă. L-a privit buimacă.

— Când suntem împreună și învățăm, nu-ți ascunde gândurile, a spus el cu frustrare în glas. Dacă faci asta, cum putem lucra împreună?

Ea a simțit cât de important era lucrul acesta pentru el și a încercat să-i explice.

— Nu e normal să vorbesc în felul acesta. Trebuie să dăm dovadă de respect.

— N-ar trebui ca respectul să fie meritat? a întrebat el firesc.

Nefiind capabilă să găsească un răspuns, Amisha a fixat cu privirea florile care-i înconjurau. Și, pentru prima dată în viața ei, s-a întrebat de ce nu-și pusese niciodată această întrebare.

Jaya

Șaptesprezece

Soarele a apus de mult, aerul răcorindu-se ușor. Ravi se apleacă să-l scarpine sub barbă pe Rokie, și când se mișcă îi trosnește spinarea. Câinele a așteptat răbdător ca ziua să cedeze locul după-amiezii și apoi amurgului. În tot acest timp, am stat pe bancă în fața lui Ravi, fascinată de poveste.

Când am venit în India, speram să-mi cunosc bunicul și să aflu ceva, orice, despre mama. Nu m-am așteptat nicicum să aud povestea unei femei de care auzisem rareori în copilărie. Povestea ei începuse și se sfârșise întotdeauna cu moartea ei când mama era mică. Orice alte informații erau considerate irelevante.

— Îmi doresc să fi cunoscut-o.

În timp ce mama trebuia să respecte fiecare regulă, să facă totul exact așa cum trebuie, Amisha a forțat limitele ca să-și găsească locul în lume. Mă întreb cine ar fi fost mama dacă ar fi fost crescută de mama ei.

— Mama știe ceva din toată povestea asta?

În întunericul tot mai dens de sub crengile fagului, Ravi și-a șters o lacrimă rătăcită pe obraz.

— Nu, șoptește el. Cum ți-am zis, i-am promis bunicii tale că o să-i spun povestea, dar până acum nu am putut.

Tușește și se chinuie să-și recapete răsuflarea.

— Te simți bine? întreb.

— Era povestea Amishei și ea ar fi trebuit s-o spună.

Privește lung în zare, cu mâinile fragile încleștate una de alta.

— Îmi doresc mai mult ca oricând să fie aici ca să-și amintească detaliile pe care mintea asta bătrână le-a uitat.

— Ce s-a întâmplat mai departe?

Nu-mi place deloc că îl presez până la epuizare, dar sunt însetată să aflu mai mult.

— Sunt un moșneag, Beți, îmi zice masându-și brațele. Oboseala s-a strecurat adânc în mușchii ăștia. Dacă nu-i ofer minții odihna necesară, trupul s-ar putea să se revolte și să se deterioreze de tot, îmi zâmbește el obosit, ridicând o mână. Și atunci o să trebuiască să-mi servești masa la pat ca să afli restul poveștii.

Închide ochii și se lasă pe spătarul băncii.

— N-am mai auzit niciodată povești despre bunica, șoptesc eu.

Având în vedere relația mea cu mama, nu m-am simțit niciodată legată de ținutul îndepărtat de unde venise ea. Deși India era pământul meu ancestral, nu era în amintirile mele și nici nu-mi era dor de ea.

— Mama n-a vorbit niciodată despre bunica mea.

— Mama ta știe doar ce au dorit alții să-i spună. Acele informații au devenit povestea ei.

— Și știe că există o altă poveste?

Încerc să descifrez puzzle-ul cu ajutorul pieselor pe care mi le oferă. Clatină din cap drept răspuns.

— Dar frații ei știau?

— Tu ești singura care a venit, spune el fără urmă de resentiment. Fiii Amishei au plecat în urmă cu decenii și nu s-au mai întors niciodată. Tatăl lor… spune și face o pauză – i-a așteptat ani de zile, îmi zice și-mi aruncă o privire. Cu timpul, a acceptat ceea ce trebuie să acceptăm cu toții. Că cei care pleacă au un motiv mai puternic decât să rămână.

Mă gândesc la puținele lucruri pe care le știu – că mama a fost crescută de o mamă vitregă care nu a putut avea copiii ei. S-a măritat la 18 ani și a plecat din India imediat după aceea. Fapte recitate de tata de câte ori îl rugam să-mi spună ceva, oricât de puțin.

Părând să înțeleagă disperarea mea de a afla mai multe, Ravi mă bate ușurel pe mână.

— Ai răbdare, Beti. În curând, povestea o să-și reveleze toate secretele.

Se ridică încet și pornește spre casă, înaintând cu ușurință pe poteca bătătorită.

* * *

Când aveam 12 ani, am întrebat-o pe mama dacă putem să dăm o petrecere de Halloween pentru mame și fiice. A cântărit întrebarea atât de mult, că m-am temut că avea să refuze. Când, în sfârșit, a acceptat, am fost în al nouălea cer. Am luat un carnet și m-am așezat pe canapea lângă ea ca să facem planuri. M-a ascultat tăcută, fără să contribuie cu idei, în timp ce eu descriam în detaliu mâncarea, decorațiunile și muzica pentru petrecerea noastră.

— Costumele! am țipat, dându-mi seama că uitasem cel mai important detaliu.

Am mers împreună la un magazin unde aveau doua costume de vrăjitoare pentru a întruchipa personajele din *Vrăjitorul din Oz.* Eu am încăput în cel mic – Glenda, Vrăjitoarea cea bună –, iar mama l-a luat pe cel al Vrăjitoarei rele. Îmi plăcea la nebunie pălăria ei ascuțită și prelungirea de bărbie care venea la pachet cu costumul.

În ziua petrecerii, m-am trezit devreme ca să pregătesc totul, dar când am coborât am descoperit că mama se ocupase deja de decorațiuni. Pereții erau plini de serpentine din hârtie colorată, pânze de păianjen, și păianjeni artificiali se târau prin toată casa, iar prin diverse colțuri ale livingului erau sicrie din care răsăreau mumii. Era perfect. Încântată, am strâns-o în brațe cu recunoștință. Trupul ei s-a încordat și a făcut repede un pas înapoi.

— Micul dejun e gata, a spus, apoi s-a dus în bucătărie.

În seara aceea ne-am întâmpinat invitații în timp ce muzica urla din difuzoare. Tata se uita amuzat cum casa se umplea de mame și fiice îmbrăcate ciudat. Mama râdea și s-a lăsat cuprinsă de atmosfera petrecerii. Pe tot parcursul copilăriei mele au existat rare momente în care atitudinea ei era schimbată, în care era fericită. Bucuroasă că acesta era unul dintre acele momente, m-am ținut aproape de ea, dornică să iau parte la bucuria ei. De două ori m-a cuprins cu brațul și m-a tras lângă ea într-o îmbrățișare.

— Arătați amândouă adorabil, ne-a admirat costumele mama unei prietene. Vrăjitoarea cea bună și Vrăjitoarea cea rea, corect?

— Corect, am spus, mai fericită decât țineam minte să mai fi fost de multă vreme. Eu sunt Vrăjitoarea bună.

Luată de valul distracției, n-am simțit când corpul mamei s-a încordat, și nici n-am văzut cum i-a pierit zâmbetul.

— Mama e Vrăjitoarea cea rea. O să arunce un blestem asupra tuturor, dar eu o să salvez pe toată lumea.

— Scuzați-mă, vă rog, a spus încet mama.

Și-a luat mâna de pe umărul meu și, fără să mai spună o vorbă, a urcat la ea în cameră. Îndurerată și buimăcită, am vrut să mă duc după ea. Dar 10 minute mai târziu, a coborât. Își scosese costumul, iar acum purta blugi și un tricou. Tot restul petrecerii a fost tăcută și retrasă, de-abia a scos două vorbe. În noaptea aceea am adormit plângând și am jurat să nu mai încerc niciodată să creez o conexiune cu ea.

Optsprezece

Am deschis fereastra în timpul nopții ca să intre un pic de răcoare. Acum e dimineața devreme și pe geam intră o adiere caldă, care-mi spulberă părul și-mi gâdilă fața. Cocoșul cântă iar la prima geană de lumină și aud cum satul prinde viață. Întinsă în pat, îmi pun palma pe abdomen. Închid ochii și-mi imaginez copilașii pe care i-am purtat în pântec așa de puțin timp! Oricât de tare mi i-am dorit, s-au dus pentru totdeauna.

N-am stare, așa că trag deoparte plasa de țânțari și mă dau jos din pat. Vad pe fereastră copii începând să se joace, în timp ce grupuri de femei pornesc la drum către râu ca să aducă apa și să facă baie. Pe cap duc oale goale pe care o să le umple cu apă pentru acasă.

Bărbați în maiouri albe stau în balcoane și se spală pe dinți cu periuțe făcute în casă. Scuipă peste balustradă în stradă, apoi se clătesc și fac gargară cu apă cu frunze proaspete de mentă. Mă uit fascinată la acest ritual. Pe birou stă neatinsă periuța pe care mi-a făcut-o Ravi.

— Ce-ai pățit aici, mamă? întreb cu voce tare. Ce l-a făcut pe tatăl tău să-ți ceară să-i faci o așa promisiune?

Încerc să mi-o imaginez copil, tânjind cu disperare după dragostea mamei ei. Mă gândesc la propria mea copilărie. Oricât ar fi fost mama de distantă, știam întotdeauna că era acolo. Pe parcursul suișurilor și coborâșurilor vieții mele, părinții mei și casa părintească au fost constanta mea. Ce-ar fi putut s-o împingă pe mama departe de mama ei?

— Bună dimineața! zice Ravi și intră după ce bate scurt în ușă, smulgându-mă din gânduri. Nu ești gata! constata dezamăgit. Îți pierzi ziua dormind?

— Cred că nici n-a răsărit bine soarele; spun făcând semn din cap către fereastră, dar el mă ignoră.

— Dar a răsărit, mă contrazice Ravi și așază o tavă pe masă, iar pe ea, lângă mâncare, e o bucată de lemn cioplit. Mă întorc când ești gata.

— Stai! îl opresc, în speranța că prezența lui o să mă ajute să mă scutur de indispoziția matinală. Mi-ai adus acest mic dejun minunat și nespus de îmbelșugat. Te rog, mănâncă cu mine!

— Nu, mă refuză el fără altă explicație.

— Ai mâncat deja?

Nu-mi imaginez că a făcut-o, doar dacă s-a trezit înainte să se crape de ziuă.

— Voi mânca la mine acasă.

Pornește spre ușa deschisă.

— Nu vrei să mănânci cu mine? zic, apoi iau tava și i-o întind. Atunci nu mănânc nici eu.

— O să mori de foame.

Ia tava și dă să iasă.

Curioasă, îi blochez calea.

— Preferi să mă lași să fac foamea decât să împărți o masă cu mine?

— Nu se cuvine să mănânc aici, cu tine.

Privește țintă peretele de deasupra capului meu.

— Atunci mâncăm în sufragerie.

Iau tava și-o iau înainte.

— Nu pot să mănânc cu tine în casa asta, spune el încet.

— De ce? spun nedumerită, încercând să pricep. Ai vreun motiv pentru care mi-ai adus toată mâncarea asta și acum vrei să pleci?

Mireasma ce se ridica din cupele pline cu arome și se răsucea în jurul nostru făcea să-mi lase gura apă. Ca la comandă, a început să-mi chiorăie stomacul.

— Într-un loc ca acesta, e de la sine înțeles că eu mănânc în spatele casei, explică el. Sunt un paria.

— Știu.

Cotrobăii prin bagajul meu limitat de cunoștințe și le combin cu ce mi-a spus el, încercând să descifrez înțelesul acțiunilor lui. Așez tava pe masa din fața leagănului.

— Dar mi-ai mai spus și că bunica mea te-a invitat în casa asta și te considera prietenul ei. Presupun că mâncai aici, cu ea?

— A fost o excepție.

Merge încet către ușa de la intrare, unde Rokie se joacă pe verandă.

— Îți cer să faci și pentru mine aceeași excepție, strig după el.

Se oprește, apoi se întoarce din nou către mine.

— Nu e lipsă de respect față de obiceiurile voastre, dar s-ar putea spune că ai dezonora amintirea bunicii mele dacă ai refuza să-i oferi nepoatei ei compania de care ea s-a bucurat atâta timp.

Se uită lung la mine, punându-mi vorbele în balanță, contra așteptărilor adânc înrădăcinate în el.

— Te rog.

Fac semn către leagăn și aștept. Cu o umbră de zâmbet pe buze, se apropie încet de el și ia loc. Iau două farfurii din bucătărie și mă instalez într-un scaun în fața lui. Împreună, dezvelim diversele feluri de mâncare de pe tavă.

— Miroase delicios.

Își umple farfuria, abia lăsând de ajuns pentru mine.

— Ar trebui să guști și tu ceva, face semn spre farfuria mea, cu gura plină. Cât mai prinzi ceva.

Zâmbind, iau ce a mai rămas și ne terminăm în liniște micul dejun.

* * *

După ce mâncăm, îl întreb pe Ravi de unde pot să dau telefoane internaționale și unde găsesc conexiune la internet. Îmi recomandă o cafenea aflată la vreo 20 de minute distanță. În timp ce ricșa se clatină pe drumul de pietriș presărat cu gunoaie, mi-l imaginez pe Deepak călătorind spre aceeași destinație. Povestea Amishei conținea descrieri de drumuri sterpe și pustii, iar în deceniile care au trecut de-atunci s-au făcut puține progrese în privința asta. Drumul neasfaltat se întinde pe kilometri întregi de-a lungul câmpurilor arse de soare și cât vezi cu ochii abia dacă se zăresc alți călători, poate doar doi-trei.

Conducătorul ricșei intră într-un orășel cu magazine moderne aliniate pe marginea străzilor. Drumurile sunt asfaltate și colțurile sunt marcate cu stâlpi de iluminat. Magazinele își întâmpină clienții cu vitrine în care sunt manechine îmbrăcate frumos în ținute occidentale și tradiționale. Vehiculul se strecoară printre oameni de afaceri și femei, elevi și mame cu copii care umplu străzile. Dintr-un magazin urlă un cântec din filmele indiene.

Șoferul oprește în fața unei cafenele.

— Orașul nostru este ca America, nu? arată el cu degetul spre cafenea, cu vizibilă mândrie. Dai telefoane de aici. Fără probleme.

Mesele din fața cafenelei sunt ocupate de tineri cu laptopuri. Încep să râd, uimită să văd cât de asemănătoare e această imagine cu a oricărei cafenele din New York. Înăuntru, tânăra de la tejghea mă întreabă într-o

engleză impecabilă ce vreau să comand. Deși numai câțiva kilometri despart satul de acest orășel, sunt două lumi diferite.

După ce comand un *chai* cu lapte de soia, mă duc în spatele cafenelei, la cabina telefonică de acolo. Trag adânc aer în piept și formez numărul, pe care-l știu pe de rost. Dincolo de ocean, telefonul sună și mama răspunde.

— Mamă, spun, după care mă opresc.

Emoții pe care le-am îngropat se ridică la suprafață și mi se pune un nod în gât. Stau acum în casa ei, dorm și mănânc în casa în care a crescut și, cu toate astea, îmi dau seama că nu știu mai multe despre ea decât înainte.

— Ce faci?

Nu sunt sigură pe mine, așa că vorbele mele sună oficial și pompos.

— Jaya? pare ea tristă. Tu ești?

De la mii de kilometri distanță o aud cum inspiră adânc.

— Ești bine? mă întreabă.

— Tatăl tău a murit, spun încet. Înainte să ajung eu.

Se lasă o tăcere asurzitoare și apoi aud un oftat.

— Atunci nu ai de ce să mai stai acolo, șoptește ea în cele din urmă.

Vocea îi devine aspră și, dacă n-ar fi fost pauza aceea aș fi crezut că într-adevăr nu-i păsa de acel om.

— Ar trebui să vii acasă.

— A murit liniștit. I-au împrăștiat cenușa, spun de parcă n-am auzit-o. L-am cunoscut pe servitor, pe Ravi. Îmi spune povestea mamei tale.

— Nu l-am cunoscut, spune ea deodată. Nu e nicio poveste, zice cu o voce plină de neliniște.

— Mamă…

— Viața ta e aici, Jaya. Munca ta, casa ta. Patrick…

— Patrick nu mai are nicio influență asupra vieții mele, o întrerup eu.

Nu-i spun că mă prăbușeam sub povara pierderilor de sarcină, nici că nu m-am așteptat niciodată ca o altă femeie să dea lovitura de grație căsniciei mele. Țin pentru mine și faptul că povestea bunicii mele e o pauză binevenită de la povestea mea și că, ascultând-o, am reușit să respir cu adevărat pentru prima dată după luni de zile. Ascund adevărul de mama, pentru că așa funcționează relația noastră și nu știu cum să mă port altfel.

— Căsnicia noastră s-a sfârșit, îi mărturisesc și, înainte să apuce să mai spună ceva, adaug: Nu pot să vin acasă. Nu acum! strig și fac o pauză, apoi o implor: Te rog, nu mai insista.

În tăcerea care urmează, mi-o imaginez cum se retrage în ea însăși și întrerupe legătura cu mine. O să-și îndrepte umerii și-o să se crispeze, dezamăgită. După starea ei de resemnare, urmează detașarea. Sunt luată prin surprindere când, în schimb, o aud spunându-mi:

— Tatăl tău se tot fâțâie prin bucătărie, așteaptă să vorbească cu tine. Dar cred că mai avem vreo oră de conversat, așa că va trebui să mai aștepte.

Amuțesc, uluită. Aceasta e o latură a mamei melc după care tânjeam cu disperare în copilărie. Se însuflețea și făcea glume care-i făceau pe toți să râdă. Zâmbetul îi stăruia pe buze ore în șir, dar eu am refuzat să mă las cucerită de ea și m-am înverșunat împotriva aparențelor pe care le afișa. Mi-am închis sufletul în fața ei, înainte să apuce ea să facă asta.

— Jaya!

Vorbele ei sunt pline de o durere sfâșietoare. Mi-o imaginez cu mâna încleștată pe telefon, luptându-se să-și stăpânească lacrimile.

— Te iubesc, Beti.

Încă șocată, rămân tăcută. E prima dată în viața mea când o aud spunându-mi că mă iubește. Când tăcerea continuă, îi dă tatei telefonul, fără să mai spună un cuvânt. Tata mă asaltează cu întrebări despre sat și despre planurile mele. Pe tot parcursul conversației, declarația mamei îmi răsună în minte. Ani de zile am tânjit să aud vorbele astea. Acum, când în sfârșit le-a rostit, refuz să reacționez După ce închid telefonul, deschid calculatorul și scriu rapid un salut către redactorul blogului pentru care urmează să scriu. Îmi trec degetele peste tastatură și mă gândesc ce să spun în prima mea postare. Trag adânc aer în piept, apoi încep să scriu.

> *Am călătorit douăzeci și patru de ore, lăsându-mi în urma căminul ca să-l vizitez pe al mamei. India e un loc în care nu am mai fost niciodată. Ca să fiu sinceră, nici nu mi-am dorit. Se spune că acasă e acolo unde ți-e inima. Doar când inima mi-a fost frântă, am reușit să rup legătură uzată și să călătoresc atât de departe de tot ce-mi era cunoscut.*
>
> *Sunt într-un sătuc unde fericirea se găsește în jocul cu mingea pe maidan sau în strângerea întregii familii la masă. Fericirea se găsește în ritualurile zilnice și în poveștile ascunse în norii trecători. Se găsește în viața trăită din plin. N-am știut niciodată până acum cum e asta. Mi-am trăit viața așa cum era de*

așteptat. Am urmat toți pașii necesari ca să-mi creez o viață perfectă. Fiecare treaptă urcată mi-a validat locul în lume. Am bifat fiecare căsuță pe care o cerea societatea. Puterea mea a ajuns să depindă de măreția realizărilor mele. Dar s-ar putea ca perfecțiunea să fie o iluzie, iar puterea, o slăbiciune.

În India, am început să ascult povestea unei femei pierdute în propria ei epocă. S-a străduit să-și găsească identitatea, rămânând în același timp credincioasă așteptărilor pe care le aveau de la ea cei din jur. Povestea ei mă face să-mi pun întrebări despre alegerile pe care le fac și motivele pentru care le fac. Având libertatea de a lua decizii, am luat oare vreodată o hotărâre, sau am urmat orbește pașii așternuți la picioarele mele de alții? Când ne întindem către stele, riscăm întotdeauna să cădem.

Am venit în India pentru că un bunic pe care nu l-am cunoscut niciodată era pe moarte. Dar nevoia mea de a evada izvora din alte motive. Am avut trei pierderi de sarcină. Când mi-am pierdut copiii, m-am pierdut și eu. Oriunde mă întorceam și oriunde căutam, nu reușeam să găsesc calea către tămăduire.

Înainte să începem să încercăm să avem copii, consideram de la sine înțeles că urma să se întâmple asta. Copiii erau următorul pas din viața mea care decurgea conform planului. Am clasat prima pierdere de sarcină la categoria anomalii. Am comparat-o cu o lucrare de control pentru care nu învățasem și am presupus că la teză aveam să iau notă de trecere. Când am încercat din nou, eram sigură că aveam să fac față fără probleme responsabilității de a duce sarcina la termen. Eram sigură că primele nouă luni erau începutul testului prin care aveam să dovedesc ce mamă bună eram. Când a fost limpede că eram pe cale să pierd a doua sarcină, sufletul mi s-a frânt. Am jelit copilul pe care l-am pierdut. Eram permanent conștientă de faptul că-mi lipsea ceva, ca un membru amputat. Unde mă duceam, unde mă-ntorceam, era un copil care-mi amintea că brațele mele erau pustii. Ultima pierdere de sarcină a eviscerat și ultima rămășiță a ființei mele.

Cu pierderile mele de sarcină, mi-am pierdut și căsnicia. Ca reporter, scriu articole despre copii care se îmbolnăvesc și presiunea pe care-o pune asupra unei căsnicii un copil bolnav. Cincizeci la sută dintre căsătorii se termină cu divorț. În cazul celor cu un copil cu nevoi speciale, sau cu un copil bolnav, procentul este considerabil mai mare. Dar cei dintre noi care n-au avut niciodată un copil? Ce șanse are căsnicia noastră să supraviețuiască tumultului suișurilor și coborâșurilor, speranței nebune, urmate de dezamăgire și apoi resemnare? Când abia te ții pe picioare, cum poți să sprijini pe altcineva? Căsnicia mea a devenit o altă victimă a sorții mele. Oricât de mult studiez știința nașterii, visez la noi începuturi sau mă rog să fiu mântuită, rămân neîmplinită. Nu pot să nu mă întreb dacă nu cumva e prețul pe care îl plătesc pentru că am întins mâna către stele.

Citesc ce am scris. Nu pomenesc nicăieri de mama, nici de tăcerea ei. Dar de la ea am învățat să-mi țin secretele bine ascunse. Prea condiționată ca să fiu capabilă să sparg tiparul, apăs tasta „Șterge". Închid calculatorul și-l bag în geantă. Îmi las capul pe spate și închid ochii. Norul întunericului plutește constant în jurul meu, încercând să mă absoarbă, dar lupt ca să nu mai pierd niciun minut. Arunc restul de *chai* în coșul de gunoi și opresc o ricșă ca să mă întorc la casa bunicii.

Amisha

Nouăsprezece

— Sim-plu, rostea Amisha cu voce tare fiecare cuvânt. Com-pli-cat.

Mândră de ea, s-a oprit și s-a uitat lung la Stephen, care marca fiecare cuvânt pe măsură ce ea îl citea. Auzind că tace, s-a uitat întrebător la ea.

— Ce este?

— Cum m-am descurcat? a oftat ea exasperată.

— Vrei complimente după două cuvinte? a arătat el spre lunga listă de cuvinte ce încă așteptau să fie citite. Ți-au mai rămas vreo sută.

— Dar am citit deja două, arătă Amisha spre hârtie. Au fost dificile sau complicate? a spus ea, cu îngâmfare.

— Nu, n-au fost.

A trecut iute în revistă lista de cuvinte și a arătat spre unul dintre ele.

— Citește-l pe ăsta!

Amisha și-a mijit ochii, concentrându-se.

— E-xas-pe-rant, s-a bâlbâit ea.

— Exact… ca tine, i-a replicat el dându-i lista și zâmbindu-i șiret. Continuă!

— Nu, a spus ea. *Exasperant*… s-ar părea că nu doar mie mi se aplică, și-a mușcat Amisha buzele ca să-și ascundă zâmbetul. E un obicei britanic să nu încurajezi pe cineva sau e o calitate personală?

— Vrei încurajări? s-a lăsat Stephen pe spate, sprijinit în coate. Mai am încă o sută de cuvinte care te așteaptă la mine în birou. Trebuie să citești șapte cuvinte pe minut ca să-ți îndeplinești sarcina, iar până acum ai ajuns la un cuvânt în șapte minute. Bagă viteză!

— Mare minune că nu lupți în război, în linia întâi! s-a uitat ea la următoarele câteva cuvinte, analizându-le dificultatea. Cred că cei de-acolo ar avea numai de câștigat de pe urma firii tale speciale.

Fără să-i dea ocazia să răspundă, a început să citească cuvintele mai repede decât înainte. În timp ce asculta, chipul lui Stephen s-a luminat de mândrie. Când ajungea la un cuvânt dificil, Amisha pronunța cu voce tare literele și le potrivea cu cunoștințele ei de limbă vorbită până ce prindea pronunția corectă.

Trecuse mai mult de o lună de când începuseră să lucreze împreună. Își începeau lecțiile după ore. După ce s-au lungit în mod repetat peste

jumătatea de oră stabilită, Stephen a sugerat să se întâlnească pentru mai mult timp și să facă lecții de trei-patru ori pe săptămână. Încântată, Amisha a fost de acord.

— Gata, a spus ea plină de mândrie când a ajuns la sfârșitul listei de cuvinte.

De fiecare dată când termina o pagină, avea o senzație de împlinire, cum nu mai simțise niciodată.

— Bine, a spus Stephen luându-i foaia din mână. Mă duc să aduc următoarele pagini.

— Când elevii mei îndeplinesc o sarcină, îi laud imediat, a bătut Amisha un apropo, zâmbind.

Adevărul era că voia să-i mulțumească. Fără el, n-ar fi citit la nivelul la care ajunsese să citească. A dat să spună ceva, dar el a întrerupt-o.

— Elevii tăi adolescenți? clătină din cap mustrător. Mă bucură să văd că te porți frumos cu copiii. Dar, pe de altă parte, e și normal să ai o legătură așa strânsă cu ei – sunteți la fel la minte și la suflet și împărtășiți aceeași dragoste pentru complimente.

Amisha a văzut licărirea ghidușă din ochii lui. O tachina ca s-o sâcâie și i-a văzut încântarea când a strâmbat iritată din gură.

— Te rog să te duci să aduci paginile.

Se jucau unul cu altul, și-a dat seama Amisha. Nu mai făcuse niciodată asta cu un bărbat. În copilărie, îi tachinase pe frații și pe prietenii lor. Dar când încă purta codițe, acea senzație de familiaritate dispăruse.

— Am să-ți dau și teme pentru acasă.

— Teme?

S-a ridicat ca să-l privească în ochi de la egal la egal. Instinctul, născut din ani de condiționare, i-a spus Amishei să-și plece privirea. Însă ea n-a făcut-o și s-a întrebat de ce.

— Nu am timp de teme.

— Nu? Bine, atunci peste câțiva ani s-ar putea să fii capabilă să traduci prima ta povestire.

Provocarea lui era limpede.

— Câțiva ani?

Nesiguranța s-a strecurat prin zidul protector care o înconjura când era în prezența lui. Amisha s-a îndepărtat câțiva pași de el și de vorbele lui.

Câțiva ani parcă erau o altă viață. Povestirile băteau deja la porțile minții ei, nerăbdătoare să fie spuse în această limbă nou descoperită.

— Amisha.

Din doar câțiva pași, Stephen era în fața ei. I-a văzul reacția și i-a spus sincer, dând uitării toate tachinările:

— Te descurci minunat! Mai bine decât mi-aș fi putut imagina. Cât ai clipi, povestirile tale se vor revărsa pe pagină și n-o să mai ai nevoie de mine.

— O să mulțumești Cerului că ai scăpat de mine.

De câte ori se gândea că el o ajuta, Amisha era uimită. Fericit pentru ea, Ravi o sfătuia în mod repetat să-și accepte norocul fără să pună întrebări.

— Promite-mi un singur lucru! a privit el lung cerul fără nori de deasupra capetelor lor. O povestire scrisă în engleză. Ca dar de despărțire.

Nu-i ceruse nimeni, niciodată, să scrie o povestire. Deși încercase de nenumărate ori să-i spună lui Deepak de scrisul ei, el schimbase subiectul de fiecare dată, vorbind despre copii, casă sau afacerea lui. Nu după multă vreme, Amisha a încetat să mai încerce.

— De ce?

— Ca să-mi amintească ce profesor grozav sunt.

Vorbele lui au risipit pe loc tensiunea care vibra între ei. Cu râsul Amishei răsunând în spatele lui, Stephen s-a retras în clădire ca să aducă celelalte materiale pentru cursul lor.

* * *

Amisha a ajuns la școală devreme. Lui Paresh îi fusese rău noaptea, din cauza unei viroze stomacale. Deepak fiind plecat, Amisha a fost recunoscătoare când Ravi și Bina s-au oferit să rămână peste noapte cu ea. Ravi a avut grijă de ceilalți băieți, în timp ce Bina spăla în spatele casei hainele pline de sucurile gastrice vomate. Când Amisha a plecat dimineață, toate simptomele bolii dispăruseră. Paresh se juca fericit, molfăind o *kulfi.* Cu inima îndoită că trebuia să plece, Amisha a fost ușurată când băiețelul i-a zâmbit și i-a făcut cu mânuța.

Așezată la catedra din clasă, Amisha a început să citească teancul de povestiri de la elevii ei. Tema dată de ea era simplă: o zână le îndeplinea două dorințe oricare ar fi fost ele. Putea fi ceva mărunt sau ceva care să le

schimbe viața. Însă zâna avea să le ceară în schimb un lucru la care țineau foarte mult.

Mulți dintre copii și-au dorit ca familiile lor să aibă mai mulți bani. Alții erau dispuși să renunțe la haine pentru jucării și la legume pentru ciocolată. Acele povestiri îi dădeau Amishei impresia că elevii aceia nu înțelesesem pe deplin scopul temei. Tocmai se apucase să citească o altă povestire, când a sosit Neema.

— Bună dimineața, doamnă, a spus ea.

Avea părul prins într-o coadă la spate. Hainele nu-i erau șifonate, fiind probabil călcate cu un fier încins pe sobă sau la foc.

— Ai venit devreme, a zis Amisha ridicând teancul de foi. Citesc minunatele povestiri de la clasa ta.

— Ați citit-o pe a mea?

Amisha a frunzărit prin teanc până a găsit-o pe a Neemei, spre fundul vrafului.

— O s-o citesc acum.

— Nu prea e bună, s-a scuzat Neema.

— Mi-e greu să cred asta.

Când Neema a început să se plimbe prin clasă, Amisha a trebuit să-și ascundă zâmbetul. Povestea începea cu o tânără zână care-i spunea unei fete că putea să-și pună două dorințe. În câteva secunde, fata și-a rostit cererea: cărți fără număr și timp să le citească. Zâna și-a fluturat bagheta și i-a îndeplinit dorințele. Când fata a scos o carte de pe raft, o alta a apărut ca prin farmec în locul ei. Apoi zâna a întrebat ce avea să-i dea fata în schimb. Fără ezitare, fata i-a oferit mariajul plănuit pentru ea.

— Mariajul a fost un sacrificiu major, a spus Amisha uitându-se la Neema.

— Zânei așa i s-a părut, a spus Neema abia auzit. Fata nu-l voia.

Neema a tras de elasticul din păr și și-a lăsat pletele negre să se reverse pe umeri. Strălucea de uleiul folosit ca să se protejeze de păduchi.

— Toate fetele trebuie să vrea să se mărite, nu? Așa că zâna a crezut că era un sacrificiu enorm.

— Nu crezi că mai ai puțin până să fii nevoită să vorbești despre căsătorie?

Amisha încă își mai amintea cum propriul ei tată a venit acasă și i-a spus că era logodită. În timp ce mama și frații Amishei sărbătoreau, ea s-a

ascuns în casă și a plâns ore în șir.

— Am 15 ani. Căsătoria mea a fost deja hotărâtă.

Neema a aruncat o privire la ceas, apoi la ușă, evitând ochii Amishei.

Măritată și ea la 15 ani, Amisha știa că fetele erau date spre căsătorie la orice vârsta. O familie săracă putea să-și dea fetița nou-născută la schimb pentru un sac cu orez. În unele sate, o fată de 15 ani era considerată prea bătrână. Amisha s-a întrebat dacă trecerea timpului avea să schimbe acest obicei. Însă nimeni, nici măcar englezii, nu reușiseră să facă ceva în acest sens.

— Ești fericită că te căsătorești? a întrebat-o Amisha.

— Așa se așteaptă toată lumea să fiu, nu?

A strâns furioasă din buze și a mijit ochii. Această manifestare a emoțiilor a făcut-o pe Amisha să nu-și mai încapă în piele de mândrie.

— Și oricum, e doar o povestire, a mai zis fata, așezându-se în banca ei și apucându-se să-și scoată din geantă creioane și hârtie. V-am spus că nu e prea bună.

— Neema, povestirea ta e minunată.

Fusese o vreme când Amisha ar fi scris o povestire asemănătoare. Dar din căsătoria ei au apărut copiii și nu i-ar fi sacrificat pentru nicio dorință din lume.

— Ai făcut o treabă excelentă cu cuvintele și imagistica. Sunt impresionată.

Vizibil emoționată de vorbele Amishei, Neema a făcut o pauză, apoi a spus șovăielnic:

— Logodnicul meu și-a dorit o soție educată. Tata spune că sunt foarte norocoasă.

— Neema?

Amisha a ezitat, știind că nu era treaba ei. Era doar profesoara fetei, iar Amisha știa că Neema trebuia să-și trăiască viața ca toată lumea.

— Îți dorești să fii fata din povestire?

Neema rămase tăcută, după care, în cele din urmă, a răspuns:

— Cât de neroadă aș fi?

Douăzeci

— Navaratri, a repetat Amisha, în speranța că dacă spunea cuvântul a doua oară, avea să-l ajute pe Stephen să-l înțeleagă. Sărbătoarea dinainte de Diwali?

— Doar pentru că-i spui numele mai tare nu înseamnă că o să înțeleg, a spus Stephen.

Luau o pauză de la oră și se plimbau la marginea grădinii. Era o zi superbă. Praful – care de obicei se rotea în aer – aproape că dispăruse. Deși norii temperau fierbințeala soarelui, printre ei se strecurau totuși raze care-i încălzeau Amishei brațele și ceafa.

— Dans. Femel împodobite cu cele mai scumpe bijuterii. La glezne purtăm brățări cu clopoței

Amisha și-a ridicat sariul ca să-i arate brățările pe care le purta la glezne.

— Între 20 și 30 de brățări de sticlă pe brațe, care să se asorteze cu *chaniya choli* pe care le purtăm.

— Deci zornăiți când mergeți, a tachinat-o el.

Când a văzut-o strecurându-i printre gene o privire amenințătoare, a devenit serios.

— *Chaniya choli?* a întrebat el încurajând-o să continue.

— Cele mai bune haine ale noastre, i-a mai aruncat ea o privire încărcată de reproș. Bluze cu mâneci scurte, fuste asortate de mătase, până la genunchi și o pânză subțire înfășurată pe deasupra.

Părinții ei nu-și putuseră permite decât cel mai ieftin *chaniya choli,* așa că Amisha și-a cumpărat mărgele ieftine, din sticlă, și le-a cusut pe costum ca să-i dea strălucire.

— Femeile își lipesc pe frunte hindi cu mici diamante, a spus Amisha arătând către zona dintre sprâncenele ei.

— Ca să se vadă că sunt măritate.

— Da.

Și-a amintit cum l-a urmat pe Deepak în jurul focului de șapte ori și cum el și-a înmuiat după aceea degetul mare în pasta de cinabru și i-a însemnat fruntea. Nu conta mărimea punctului roșu, conta doar ca toată lumea să știe că ea era acum a lui.

— Ca să se vadă că sunt măritate, a repetat încet Amisha.

— Tu nu porți hindi, a spus Stephen cercetându-i fața.

— Nu.

Amisha și-a plecat privirea în pământ. La scurtă vreme după căsătorie, purtase unul mic, iar apoi, după nașterea lui Samir, nu mai purtase deloc.

— Nu port, a repetat ea.

— De ce? a vrut să știe Stephen.

Amisha a ezitat, temându-se să nu pară o prostuță.

— Uneori uit.

I-a aruncat o privire lui Stephen ca să-i cântărească reacția. Declarația ei l-a făcut să zâmbească. Simțindu-se deodată jenată, Amisha a ridicat din umeri.

— Fetițele poartă hindi de orice culoare vor, iar văduvele nu poartă deloc.

— Femeile măritate poartă roșu, nu? a întrebat Stephen.

Amisha a încuviințat din cap. Știa că Stephen trebuie să fi văzut hindi roșu la femeile din sat.

— Cum a început această tradiție?

Amisha a arătat între sprâncenele ei.

— E al treilea ochi. Când vezi un bindi, îți amintești care e scopul mai profund al vieții, țelul suprem – împlinirea deplină a potențialului sinelui. În temple încă mai înseamnă asta. Al treilea ochi e fixat asupra lui Dumnezeu, iar bindi semnifică pietatea, amintindu-ți să-L ții pe Dumnezeu în centrul gândurilor tale, a concluzionat ea, aducându-și aminte de Chara, care insista ca Amisha să poarte bindi. Dar cred că semnificația s-a pierdut în timp.

— Se întâmplă mai des decât îți închipui.

Când Amisha s-a uitat surprinsă la el, bărbatul a adăugat:

— India vrea să-i dea afară pe englezi, dar uită de ce am venit inițial. Am venit să dăm o mână de ajutor.

Amisha a tăcut, procesând spusele lui.

— Ai învățat asta la școală sau asta crezi tu?

— Amândouă, a spus el fără să ezite. Tu ce crezi?

Semăna cu întrebarea lui anterioară. Amisha s-a gândit la revoltele repetate prezentate la știri – indienii luptând împotriva britanicilor. Dată fiind frecvența lor tot mai crescută, părea că șederea pașnică a Stăpânirii Britanice în India se apropia rapid de sfârșit. Cu toate că se instalaseră la

putere în 1858, India luptase din răsputeri cu britanicii în timpul Rebeliunii din 1857, dar nu reușise să pună stavilă colonizării. Acum, sub influența lui Gandhi, indienii își regăseau vocea și strigau că vor să fie independenți.

Însă Anglia le refuza cererea. India era considerată giuvaerul din coroana Imperiului Britanic. India le aducea englezilor atât beneficii materiale, cât și economice. Pierderea acestei țări ar fi fost o lovitură grea pentru Anglia și imperiul său. Britanicii continuau să se opună din răsputeri independenței Indiei, intensificându-și prezența militară și mărind numărul personalului deplasat acolo. Ba chiar l-au băgat la închisoare de mai multe ori pe Mahatma Gandhi, sperând să înăbușe rebeliunea.

Când dădeau petreceri, Amisha asculta cu atenție când Deepak și ceilalți bărbați vorbeau despre situația din India. Însă acum, cu Stephen, nu voia să discute despre dezbinarea dintre poporul ei și poporul lui. În schimb, s-a întors la conversația despre sărbătorile indiene.

— Navaratri, a spus ea din nou, gândindu-se că nu se putea ca el să nu fi auzit de sărbătoarea asta măcar o dată. Începutul celor Nouă Nopți ale Zeiței!

Părând să înțeleagă nevoia ei de a schimba subiectul, el a spus, amabil:

— Pornește de la ideea că nu știu și spune-mi tu!

— Vrei să știi?

Amisha de-abia aștepta să-i dea detalii despre festival. Era o perioadă în care familiile și prietenii dansau toată noaptea. Oamenii trăiau o fericire rară. De Navaratri, Amisha le mulțumea zeilor că se născuse indiancă.

— Sigur?

— Mi-ar fi frică să spun nu, a zis cu mutră serioasă.

Stephen a încetinit pasul când au ajuns la ultimul copac din grădină. S-a sprijinit de trunchi, punându-și un picior peste celălalt. Și-a suflecat mânecile cămășii și Amisha a văzut cum îi strălucea părut de pe antebrațe. S-a lăsat pe iarbă, sigură că el îi va urma exemplul.

— Se sărbătorește Anul Nou. Fiecare casă e luminată de *diyas.*

Micile flăcărui ale lămpilor de lut erau permanent reumplute cu ulei, ca să ardă douăzeci și patru de ore.

— Nouă zile dansăm.

Preferata Amishei era prima zi, când oamenii aduceau drept ofrandă zeilor și zeițelor dulciuri și flori.

— Începem cu Navaratri și terminăm cu Diwali, spuse ea, ridicând entuziasmată tonul. Artificiile luminează cerul. Ușile și ferestrele sunt acoperite cu flori și frunze de mango.

Amisha a cules o floare deschisă care căzuse din copac. A mirosit-o, apoi i-a dat-o lui Stephen. Acesta a luat-o și a mirosit-o și el.

— Facem schimb de daruri și dulciuri cu cei dragi, apoi ne rugăm să evoluăm spiritual și să ne dea zeii tărie.

— Tărie pentru ce? a întrebat el având pe chip o expresie de sincer interes.

Amisha a cântărit toate motivele pentru care se ruga. I-au venit în minte Neema și povestirea ei despre sacrificiu

— Ca să acceptăm tot ce ne oferă viața – bune și rele. Stephen a ridicat privirea spre cer, apoi a coborât-o din nou asupra Amishei. Ea l-a văzut cum își înghite cu greu nodul din gât și s-a întrebat dacă se gândea la fratele lui. Până la urmă, a iscodit-o:

— La cine te rogi?

Nu era întrebarea la care se aștepta.

— La Ganesha și părinții lui.

Ganesha era cel ce îndepărta obstacolele. Faptul că se afla aici și învăța de la Stephen era dovada că adulația ei era răsplătită.

— Zeul-elefant? a întrebat Stephen

— Da.

Impresionată că știa, Amisha i-a explicat:

— E fiul lui Shiva. Știi povestea?

Spre surprinderea Amishei, Stephen a încuviințat din cap.

— Tatăl lui i-a tăiat capul din greșeală, apoi l-a înlocuit cu capul primului animal care i-a ieșit în cale.

— Ca să-și ceară iertare, i-a dăruit fiului său puterea de a îndepărta toate obstacolele vieții, a terminat povestea Amisha.

— Dezvăluind astfel calea spre iluminare. Poate ca ar trebui să mă convertesc.

Amisha a ridicat repede capul și a văzut sclipirea din ochii lui.

— Cauți calea spre iluminare, locotenente?

L-a înghiontit cu cotul, dar și-a regretat pe loc îndrăzneala. Jenată, și-a împreunat mâinile în poală.

— Unii ar spune că ar trebui.

Zâmbetul lui i-a mai risipit încordarea. El s-a ridicat și a început să se plimbe prin grădină dintr-o parte în alta, părând neliniștit.

— Templul din sat te-ar primi cu brațele deschise.

A dat să spună că templul nu face discriminări, dar apoi și-a amintit de Ravi și Bina și și-a înghițit vorbele.

— Un reprezentant al Stăpânirii în templu? a clătinat Stephen ușor din cap. Cred că iluminarea mea începe și se termină în grădina asta.

Amisha n-a știut ce să-i răspundă, așa că s-a lăsat tăcerea. În cele din urmă, ea a spus:

— Sărbătoarea onorează și zeițele.

A așteptat până ce Stephen și-a reluat locul la o distanță acceptabilă de ea, la umbra copacului.

— Cele mai puternice trei zeițe – zeița puterii și forței, zeița bogăției și zeița cunoașterii și a învățăturii. Nouă zile de dans, trei zile ca s-o sărbătorești pe fiecare dintre ele.

Cu un bețișor, a desenat în țărână literele alfabetului englez.

— În Anglia aveți vreo sărbătoare dedicată zeițelor?

El s-a lăsat pe spate, sprijinit în coate.

— Nu există nicio zeiță în Biblie, și nici în altă parte.

— N-aveți zeițe? a întrebat șocată Amisha. Atunci cu cine sunt zeii?

— Cum adică? Cu cine se culcă?

Un val de fierbințeală s-a ridicat pe gâtul Amishei, până la obraji. Ochii lui Stephen sclipeau amuzați urmărind-o.

— Din câte știm noi, Dumnezeu nu se culcă cu nimeni a spus Stephen. Și e doar unul singur. Fără plural.

— Aha, a spus Amisha, amuțind.

— Pari surprinsă, a zis și s-a uitat la ceas constatând că mai era o oră până se terminau cursurile. Ai învățat la școala despre alte religii?

Când l-a auzit pomenind de școală, Amisha s-a uitat în altă parte, ca să evite privirea lui scrutătoare.

— După șase ani de școală, n-am mai fost lăsată să merg la cursuri, ca să ajut în gospodărie.

— După șase ani? a întrebat Stephen, făcând calcule în minte. Aveai unsprezece ani?

— Da, a răspuns Amisha.

Își putea imagina ce gândea el. Era o țărăncuță needucată, iar el făcea parte din puternica Stăpânire. N-avea cum să nu se întrebe de ce-și pierdea timpul cu ea. Se simțea deodată complexată, iar încântarea ei de mai devreme s-a risipit instantaneu. A căutat o scuză ca să plece, convinsă că el avea să-i ceară un motiv.

— Probabil că ai treabă. Ți-am ocupat prea mult din timp cu aiurelile mele, a spus ea.

A dat să se ridice, când mâna lui Stephen a trecut ca o părere peste a ei. Doar pentru o clipă, făcând-o să se întrebe dacă nu cumva își imaginase atingerea. Nu durase suficient ca să atragă atenția cuiva. Nici a zeilor la care Amisha se ruga, nici a vreunor ochi iscoditori ai celor care lucrau acolo. Dar durase suficient ca să-i amintească cine era el – un bărbat căruia i-a păsat de ea destul încât să vrea să o învețe ceva.

— Îmi pare rău. Probabil că ai fost distrusă când te-au retras de la școală, a spus încet Stephen.

— N-a fost așa de rău, a reușit Amisha să rostească în ciuda nodului de emoție din gât. Am luat pe furiș cărțile fraților mei și le-am citit, i-a mărturisit ea, după care a făcut o pauză, copleșită de amintirile acelor vremuri. La scurt timp după aceea, am început să scriu.

— O persoană cu talentele tale ar trebui să aibă lumea la picioare.

Copleșită de vorbele lui, Amisha s-a ridicat brusc în picioare ca să-și ascundă emoțiile care amenințau să se reverse. Cu o fluturare din mână, i-a făcut semn să o urmeze.

— O să te învăț dansul lui Navaratri, a spus ea.

— O, nu.

A urmat-o, dar și-a încrucișat brațele la piept.

— Dădaca mea a încercat să mă învețe să dansez.

Postura lui nu lăsa loc de negocieri.

— Eu nu dansez.

Amisha s-a uitat pe jos după rămurele. I-a dat două, apoi a mai căutat prin jur până a mai găsit încă două.

— Toată lumea dansează.

Dansul era o modalitate de a celebra fiecare ocazie importantă – căsătorii, sărbători etc. Pentru Amisha, era momentul în care bărbații și femeile se reuneau fără să se gândească sau să-și bată capul cu rolurile tradiționale ale sexelor.

Nu-i văzuse niciodată pe englezi alăturându-se petrecerilor locale, din grădina lor, dar Amisha a început să-l vadă pe Stephen ca pe o persoană dincolo de acel context.

— Tu mă înveți engleză, eu o să te învăț să dansezi.

— Tu vrei să înveți engleză, s-a tânguit Stephen. Eu nu vreau să învăț să dansez.

Amisha i-a ignorat protestele. A apucat capătul neregulat al bățului lui și l-a așezat pe poziție. Și-a ocupat locul în fața lui și a ridicat câte un băț în fiecare mână, făcându-i semn să o imite.

— Fă ce fac eu!

Cum el nu s-a supus, ea a vânturat din bețe până ce el, cu un oftat adânc, a făcut cum voia ea.

— Mulțumită? a întrebat-o.

— Da.

Amisha și-a înăbușit râsul văzându-l cum ținea în sus două crăci cu frunze.

— Acum, împinge un băț în față și lovește-l pe al meu, așa.

Amisha i-a arătat, apoi a făcut la fel cu celălalt băț.

— Bravo, a spus ea. Observi cât de bine îți secondez mișcările?

— Fiindcă reușesc să-ți lovesc bățul cu al meu? O să am grijă să mă revanșez când o să te învăț eu pe tine să te joci cu bucăți de lemn, a spus sec Stephen.

Amisha l-a ignorat.

— Acum, facem asta de cinci ori și, la ultima lovitură, te învârți în loc și treci la următoarea persoană din cerc. Vezi?

Amisha a făcut o piruetă. Părul i s-a rotit ca un evantai, iar sariul i s-a desfăcut. Piciorul i s-a agățat în tiv și femeia s-a împiedicat.

— Ușurel!

Exact când Amisha era pe punctul să se prăbușească, el s-a repezit și a prins-o de subsuori. Atingându-i ușor sânii din greșeală, a ajutat-o să-și recapete echilibrul.

— Ești bine?

— Da, a murmurat Amisha. Mulțumesc!

A simțit pe obraz respirația lui caldă. Jenată, s-a desprins din brațele lui. Căldura ce-a învăluit-o la atingerea lui se lupta cu așteptările sociale adânc înrădăcinate în ea.

— Îmi cer iertare. M-am entuziasmat prea mult.

— Nu e nevoie să-ți ceri iertare, a asigurat-o el, așteptând ca ea să se uite la el, după care i-a spus: Poate că e important să învăț pașii dansului tău.

Douăzeci și unu

— Astăzi o să scriem prima noastră povestire în engleză.

Amisha a dat fiecărui elev un carnețel, după ce a scris tema pe tablă, în engleză.

Cu o seară înainte, îl ajutase pentru prima dată pe Jay cu tema la engleză. După aceea, copilul se urcase la ea în poală și-i mulțumise. Ea își înghițise nodul de emoție din gât și apoi îl strânsese în brațe și-l gâdilase. Când copilul a fugit râzând, ea a aruncat o privire spre templul improvizat și a înclinat din cap drept mulțumire.

Acum, cu talentul ei artistic limitat, Amisha a desenat Pământul și a colorat oceanele cu albastru și uscatul cu verde.

— Cine poate să-mi spună de unde venim?

Ideea temei îi venise Amishei după ce ea și Ravi avuseseră o discuție cu băieții despre karma și locul prestabilit de univers pentru fiecare om. În inocența lui, Jay întrebase ce crimă comisese Ravi în viața lui anterioară de ajunsese să se nască paria în viața asta. Amisha a dat să-l certe, dar Ravi a asigurat-o că era în regulă, însă, cu toate astea, niciunul dintre ei nu știa să răspundă de ce un om se năștea având o anumită poziție socială.

— Dumnezeu? a răspuns un elev.

— Evoluție. Ne tragem din maimuțe, a răspuns altul.

— Și cum ne trăim viața?

Amisha le-a văzut nedumerirea și a încercat să explice.

— Odată născuți, mai suntem controlați de persoana sau evenimentul care ne-a creat? Suntem doar niște marionete?

Elevii au clătinat din cap.

— Atunci cum luăm decizii?

— Cu inima.

Răspunsul Neemei era șovăielnic, sunând mai mult a întrebare. Amisha a încuviințat din cap, ca s-o încurajeze.

— Cu instinctul, a adăugat un băiat dintr-o bancă din față. Cum simțim că e bine.

— Cu sufletul nostru? l-a întrebat Amisha pe băiat.

Când el a încuviințat, ea a spus:

— Excelent – toți ați răspuns excelent, a zis Amisha și, după ce s-a asigurat că elevii erau atenți, a continuat: inima și sufletul lucrează pe bază de emoții. Nu se opresc întotdeauna să se gândească la ce e bine și ce e rău, doar la ce vor și ce le trebuie. Așadar, ce le călăuzește?

— Creierul, a venit răspunsul din fundul clasei.

— Corect. Mințile noastre ne îndrumă către ceea ce ni se pare nouă acceptabil să creăm, să protejăm sau să distrugem. Și de unde își obține creierul nostru inteligența?

Amisha s-a uitat prin încăpere așteptând un răspuns. La început, în clasă a fost liniște. Copiii se uitau unii la alții ca să vadă dacă știa vreunul răspunsul. În cele din urmă, un elev din față a spus:

— Din ce învățăm sau am fost învățați. Din informație?

— Excelent! Dar chiar și îndrumați de creierele, inimile și sufletele noastre, putem să facem orice vrem? Avem libertatea să luăm propriile noastre hotărâri?

Când elevii au murmurat că nu, i-a întrebat:

— De ce nu? Cine nu ne lasă?

Părinții, a spus repede un elev, făcându-i pe toți să râdă.

— Stăpânirea, a șoptit o fată din fața clasei.

— Regulile, a spus Neema.

Entuziasmată de interesul elevilor, Amisha a spus:

— Vreau să scrieți toți despre cum creezi ceva ce-ți dorești, cum distrugi ceva de care nu ai nevoie și cum protejezi ceva vital. Dar trebuie să explicați ce simt inima, sufletul și mintea voastră în legătură cu fiecare eveniment.

* * *

Când a intrat Stephen, Amisha făcea ordine în clasă. El s-a uitat pe tablă.

— Pământul?

— Tema lor.

Amisha a dat să șteargă desenul.

— Stai!

Stephen abia dacă i-a atins mâna în care ținea buretele, dar ea a făcut imediat un pas înapoi. El a citit rapid ce scrisese ea.

— Inima, mintea și sufletul?

Neștiind dacă Stephen era de acord, Amisha a spus:
— Mi s-a părut un subiect care merită abordat.
El a încuviințat din cap, iar Amisha a avut un mic sentiment de triumf.
— Este! a zis Stephen și și-a îndesat mâinile în buzunarele pantalonilor săi kaki. Păcat că n-am avut și eu în copilărie astfel de teme. Aș fi un bărbat mult mai înțelept.
S-a sprijinit de tablă și s-a întrebat cu voce tare ce ar crea.
— Poate o mașină foarte rapidă? a zâmbit el când a văzut-o pe Amisha că-și dă ochii peste cap.
— Ești binedispus, a remarcat ea. Probabil fiindcă se apropie sărbătorile. În țara ta li se spune Crăciun, da?
— Da.
A așteptat-o să-și adune lucrurile. S-au îndreptat spre grădină într-un acord tăcut. Stephen i-a ținut ușa deschisă, apoi a urmat-o afară din clădire. S-a prins de o creangă groasă și s-a ridicat în mâini până a ajuns cu bărbia la ea.
— Vine mama în India.
— Ce bine!
Cu toate că el vorbea rareori despre familia lui, Amisha era sigură că era încântat de vizită. Când i-a aruncat o privire nefericită, ea l-a întrebat:
— Nu e bine?
Ridicând din umeri, bărbatul s-a prins de altă creangă.
— Mama e altfel.
— Nu e frumos să spui asta, a zis Amisha îndulcindu-și vorbele cu un zâmbet.
S-a întins și a rupt o frunză de pe creanga de care atârna el.
— Te-a născut.
Stephen a dat drumul crengii și a aterizat pe ambele tălpi.
— Nu cred că a fost alegerea ei.
S-a așezat pe bancă și i-a făcut loc și ei.
Amisha i s-a alăturat. În ultimele luni, se simțise tot mai în largul ei stând aproape de Stephen când nu era nimeni în preajmă. Fără să-și dea seama, își creaseră propriile reguli aplicabile între zidurile școlii. Însă de câte ori era departe de Stephen, Amisha își făcea griji din cauza comportamentului ei. Se gândea la Deepak și la căsnicia lor și vinovăția i se strecura în suflet. Își promitea să dea înapoi și să se comporte conform standardelor

societății. Dar apoi petrecea timp cu Stephen; interacțiunile lor erau naturale și firești și îi era mai greu să se prefacă indiferentă decât să fie ea însăși în prezența lui.

— Mama ta nu era afectuoasă?

Amisha a scurmat cu vârful sandalei în pietrișul de pe alee.

Hohotul lui scurt de râs era trist și gol.

— Eu și fratele meu eram undeva la periferie pe lista ei de interese.

— Și tatăl tău?

Deși era fascinată, Amisha ezita să fie prea indiscretă. Dorința de a afla mai multe despre el a câștigat, așa că a întrebat:

— Sunteți apropiați?

— Depinde ce înțelegi prin asta, a răspuns Stephen.

El și-a ridicat privirea spre cer, apoi s-a îndreptat spre ea.

— Din cauza lui sunt aici, a spus arătând în jur cu un gest. Favoruri cerute unor prieteni din facultate care acum conduc țara.

— Nu ești fericit aici.

Amisha știa asta. Fusese foarte clar în privința asta când se cunoscuseră, dar în adâncul sufletului sperase că și lui îi plăceau sesiunile lor la fel de mult cât îi plăceau ei.

— Nu sunt nefericit.

I-a prins privirea și a fixat-o câteva clipe, după care s-a uitat repede într-un punct aflat deasupra capului ei. Cu mintea în altă parte, a murmurat:

— Doar că suntem în plin război și prietenii mei luptă.

— Tu de ce nu ești cu ei?

A început să se plimbe încolo și-ncoace prin fața ei. Mărul lui Adam i s-a ridicat când și-a înghițit nodul din gât.

— Ți-am spus că fratele meu a murit, nu?

A așteptat ca ea să dea din cap, apoi a continuat:

— A murit în luptă. Era în Forțele Aeriene Regale. După aceea, am fost trimis în India în loc să fiu trimis în linia întâi. Tata mi-a găsit cea mai sigură și respectabilă slujbă.

Lacrimile i-au umplut ochii Amishei.

— Fratele tău era mai mare?

— Cu numai douăzeci de luni, i-a răspuns, râzând puțin înainte să recunoască: Toată viața mi-am dorit să fiu ca el și, în același timp, l-am urât.

Odată rătăcit printre amintiri, umerii i s-au relaxat și trăsăturile i s-au îmblânzit.

— Îmi făcea niște farse colosale. Și eu picam în plasă de fiecare dată.

— L-ai iubit.

Nu era o întrebare, dar, cu toate astea, Stephen i-a răspuns:

— Da. Îl iubesc și acum, s-a corectat el și a dat un șut unei pietricele, apoi s-a uitat după ea cum sare într-un boschet. Se pare că nu se termină odată cu moartea, a tras el adânc aer în piept, apoi a spus: Nu știu dacă i-am spus-o vreodată. Iar acum e prea târziu, a zis clătinând din cap.

Amisha își dorea să-l aline. Să-i spună că avea să se simtă mai bine odată cu trecerea timpului, dar habar n-avea dacă era adevărat. Așa că s-a mulțumit să-l asculte, rupându-i-se inima de mila lui, în tăcere.

— Și tatăl tău? Cum face față?

— Nu știu, a spus Stephen încet. De câte ori sun acasă, nu e acolo ca să-l întreb.

— Dar trebuie să fie un om bun, a spus Amisha cu convingere.

— De ce crezi asta? a întrebat Stephen privind-o atent.

— Pentru că tu ești un om tare bun, a zis Amisha.

Când a privit-o în ochi, ea a refuzat să-și ferească privirea. Pe când înainte se simțea stingherită și emoționată, acum între ei era o senzație de familiaritate și dezinvoltură!

— Dacă ar fi avut de ales, nu aș fi aici. Tata s-a gândit că traiul printre cafenii e cel mai mic dintre două rele, a recunoscut el cu voce scăzută.

Amisha a tresărit la auzul denumirii peiorative folosite atât de frecvent de englezi. L-a întrebat agitată:

— Asta crezi și tu?

Îi aștepta răspunsul cu speranță, dar și cu teamă. Dacă recunoștea că împărtășea vederile tatălui lui, Amisha se întreba cum și-ar mai fi putut continua lecțiile.

— Înainte de război, fratele meu călătorea mult.

În clădire, orele luaseră sfârșit. Zgomotul făcut de copiii care vorbeau și umblau pe coridoare s-a revărsat în grădină prin ușa închisă. Stephen s-a oprit și a tras cu urechea până ce s-a așternut din nou liniștea pe coridoare, apoi a continuat.

— Bineînțeles că India era inclusă în itinerariul lui. Când s-a întors, mi-a spus că aici era o altă lume, iar asta îi înspăimântă pe unii. Dar în venele

fiecărei ființe umane de pe Pământ curge același sânge. Trebuie doar să privești dincolo de variațiile de culoare a pielii și de cultură.

Ușurată, Amisha a aprobat din cap:

— Pare să fi fost un bărbat înțelept.

— Apoi mi-a tras un pumn în burtă, ca frații, și mi-a zis că nu sunt nici destul de curajos, nici destul de bărbat ca să plec vreodată de-acasă.

Amisha i-a văzut pe chip durerea provocată de retrăirea momentului.

— Mi-a spus că trăiesc sub fusta mamei.

Amisha i-a auzit suferința din glas și inima i s-a rupt de mila lui.

— Și așa e?

El s-a cutremurat.

— Pe naiba! Eu și mama nu suntem deloc apropiați, a spus și a cântărit reacția Amishei. În general, e foarte rezervată. Este exact opusul tău, sunt sigur.

Era ultimul lucru pe care se aștepta Amisha să-l audă. El a împins cu piciorul grămăjoara ei de pietriș.

— Pun pariu că băieții tăi știu întotdeauna exact ce gândești.

— Îmi fac griji, a spus pe loc Amisha. Mă rog să nu se omoare, la câte prostii fac.

— Băieții tăi știu cât de mult îi iubești, a contracarat Stephen. Ai face orice pentru ei.

— N-aș fi o mamă bună dacă s-ar întâmpla să-mi pună vreodată la îndoială iubirea și loialitatea.

Amisha refuza să sacrifice din timpul petrecut cu ei, așa că aștepta să se culce înainte să-și învețe cuvintele și să corecteze lucrările elevilor. Asta însemna că erau multe nopți când termina de învățat privind răsăritul.

— Exact asta e diferența dintre mama și tine, a spus Stephen. Îți pasă de ce știu ei și ce cred.

Neștiind prea bine cum să răspundă la un asemenea compliment, Amisha a întrebat:

— Ce o să faceți cât e aici?

El s-a gândit puțin.

— Mergem la Taj Mahal, New Delhi, Bombay.

— Deci un tur tipic britanic? l-a tachinat Amisha.

— Ce altceva ne recomanzi?

Amisha a rupt o floare dintr-un boschet și i-a oferit-o lui Stephen.

— Du-o la Kashmir. Poate pe muntele Abu.

— Muntele Abu?

— Un drum periculos și întortocheat, tăiat în curbele unui munte, i-a explicat Amisha arătându-i cu mâinile. Drumul duce la un vârf unde se află un templu extraordinar, sculptat din marmură.

Familia ei făcuse o călătorie acolo cu ocazia unei nunți. Încă își mai amintea uluirea pe care o simțise când văzuse priveliștea.

— Sau Dhal din Sringar. E un lac maiestuos, înconjurat de flori care fac ca aceea pe care o ai acum în mână să pară modestă prin comparație.

A zâmbit, cu sufletul încălzit de amintire.

— Continuă, a încurajat-o Stephen încet.

— Kashmir e cel mai grozav dintre toate.

Amisha auzise că membrii Stăpânirii și nevestele lor considerau Kashmirul stațiunea lor privată și locul lor de distracție.

— Raiul pe Pământ, locotenente. Văi largi înconjurate de munți, păduri verzi, luxuriante, și un peisaj așa de frumos… că-ți dau lacrimile – visul oricărui pictor.

Amisha și-a amintit de singura ei vizită acolo. Familia ei își permisese cu greu călătoria și dormiseră pe podea, acasă la un prieten. În apropiere, pe ușile unui hotel britanic opulent se revărsa muzică.

— În timp ce soarele încălzește petalele florilor, versanții din depărtare sunt acoperiți cu zăpadă, a spus Amisha. Dar nimic din toate astea nu se compară cu oamenii.

Își amintea cum cei care locuiau acolo își deschideau larg inimile și ușile caselor plutitoare pentru toți vizitatorii.

Stephen o asculta tăcut cum depăna amintiri.

— Ți se taie respirația.

Amishei i-ar fi plăcut la nebunie să se întoarcă acolo, dar costul călătoriei era exorbitant, iar Deepak nu putea să lase afacerea nesupravegheată.

— Când eram acolo, tata mi-a spus că frumusețea în formă atât de pură trebuie să fie rară, fiindcă numai așa o apreciază oamenii cu adevărat.

Amisha avea șase ani când tatăl ei plănuise această călătorie cu familia. Amândoi admiratori la fel de pasionați ai splendorii care-i înconjura, ea și tatăl ei stătuseră unul lângă altul pe malul lacului. Copleșiți de frumusețea zonei, priviseră munții care serveau ca fundal pentru câmpurile cu flori.

— Du-o acolo, locotenente, și arată-i mamei tale frumusețea naturală care rivalizează cu castelele voastre magnifice din Anglia.

Era prima dată când Amisha povestea cuiva despre călătoria care însemnase atât de mult pentru ea, singurele momente pe care își amintea să le fi petrecut în copilărie doar cu tatăl ei. Ca mulți alți bărbați, era ocupat cu munca și frații ei, lăsând-o pe Amisha cu mama sa.

Stephen a întins mâna și i-a atins o șuviță de păr lipită de buza de jos. El a ezitat aproape imperceptibil, cu ochii fixați într-ai ei, apoi a lăsat șuvița să-i alunece printre degete și i-a așezat-o după ureche.

Amisha a închis ochii când degetele lui i-au atins în treacăt lobul urechii, adăstând puțin pe pielea ei moale și veriga mare de aur din ureche. Gestul simplu, dar intim aproape că a făcut-o să plângă. Vinovăția simțită pentru că nu se ferise de atingerea lui i-a împovărat sufletul și i-a accelerat pulsul. S-a convins singură că pentru Stephen n-a însemnat nimic, însă pentru ea însemna încălcarea tuturor conceptelor despre bine și rău care îi fuseseră inoculate de mică. Dar indiferent ce spuneau regulile, ea nu se putea împotrivi.

— Tatăl tău are dreptate, a spus încet Stephen. Rareori vezi o asemenea frumusețe.

Douăzeci și doi

Amisha și Ravi măturau veranda din față când a trecut un grup de soldați. Deși erau în haine civile, fiecare dintre ei avea la șold micul baston cunoscut tuturor localnicilor.

— Ce te frământă, Shrimati? a întrebat Ravi continuând să dea cu mătura.

— De ce întrebi? a răspuns absentă Amisha oprindu-se să se uite la bărbații care treceau.

— Pari nefericită, a spus Ravi.

Amisha s-a întors spre el ridicând din sprânceană.

— Te preocupă fericirea mea?

Ravi a ridicat din umeri și și-a văzut de treabă.

— În mod normal, nu, dar având în vedere că-mi dai mai mult de lucru, am devenit brusc nefericit.

Ravi adunase cu mătura o mică grămăjoară de gunoi. Cu mintea în altă parte, Amisha împrăștiase gunoiul din nou pe toată veranda.

— Așadar, o să-mi fac griji pentru fericirea ta chiar și numai ca să-mi ușurez eu viața.

Amisha s-a uitat la gunoiul împrăștiat și s-a crispat.

— Iartă-mă! s-a sprijinit ea în mătură. Mă gândeam la locotenent, a recunoscut.

— Când se întoarce? a întrebat Ravi.

— Curând.

Amisha nu știa data exactă. Deși își închipuia că profesorii de la școală știau, ezita să-i întrebe. Aparent, acceptaseră ideea că ea preda la școala lor, dar nu făceau niciun gest care să-i dea de înțeles că ar fi bine-venită printre ei.

— Ce-l deosebește pe locotenent de ei? a întrebat Ravi arătând spre ofițeri.

Aceștia se uitau la un grup de copii care juca cricket. Când unul dintre puști a dat o lovitură bună, s-au alăturat și ei celor din echipă care aplaudau și ovaționau.

— Nu știu cum să-ți descriu, s-a străduit Amisha să-i explice. Când suntem în grădină, pot să-i vorbesc cum doresc.

O trata ca pe egala lui. Alături de el simțea că putea fi ea însăși fără nicio teamă și, datorită acestui lucru, începea să se descopere pe sine însăși.

— Mi-am dat seama că sunt fericită, a spus ea, nefiind prea sigură că știuse până atunci ce însemna asta.

Ravi asculta fără s-o întrerupă. Când a văzut zâmbetul de pe chipul ei, i-a zâmbit și el.

— Absența lui trebuie să fie greu de îndurat.

— Spui asta fără să mă judeci, a zis ea precaut.

— Scrii povești dinainte să te cunosc.

Ravi a făcut o pauză, apoi a zis cu blândețe:

— Știu că n-ai putut niciodată să le împărtășești.

N-a mai adăugat *cu Deepak.*

— Am fost judecat fiindcă mi-am dorit mai mult decât mi se permitea. Am fost batjocorit și certat. Numai tu ai înțeles și m-ai acceptat. Ce fel de om aș fi dacă te-aș judeca acum?

Amisha și-a înghițit nodul de emoție din gât.

— Mulțumesc.

Și-a controlat emoția și s-a gândit la o povestire care i-ar fi putut explica mai bine sentimentele, atât ei, cât și lui Ravi.

— Vrei să-ți spun povestea… regelui și a prințului?

— Dacă tot mi-ai dublat munca, ar fi un moment excelent să faci să treacă timpul mai repede.

Ravi a întins mâna după mătura Amishei și ea i-a dat-o bucuroasă. S-a așezat într-un scaun și s-a gândit la povestire.

— Un rege își conducea regatul cu mână de fier și reguli stricte, așa cum făcuseră și strămoșii lui.

A făcut o pauză, așteptând să-i vină în minte următoarea parte a povestirii.

— Regele avea doar un singur fiu. Când prințul a moștenit tronul, și-a amintit de sfatul tatălui său de a conduce regatul la fel ca el.

Peste drum, unul dintre ofițeri li s-a alăturat copiilor la joacă. Râsetele celor mici au întrerupt firul poveștii. Amisha și Ravi s-au uitat în tăcere la ei, fără să spună ce gândeau.

— Dar prințul era orb și avea limba deformată, așa că vorbirea lui era deseori bolborosită, a reluat Amisha. S-a întrebat cum ar putea conduce având aceste handicapuri.

A închis ochii și și l-a imaginat pe prinț și durerea lui. Presiunea la care era supus ca să fie cine nu era.

— Și-a mărturisit temerile celui mai bun prieten. Acesta i-a spus: „Du-te la oameni. Dacă nu-i poți vedea, atinge-i. În loc să le dai ordine, ascultă-i și auzi ce are de spus poporul tău".

— Înțelept prieten, a spus Ravi și a pus deoparte mătura ca să asculte restul poveștii.

— Așa că prințul a făcut cum a fost sfătuit. A îmbrățișat copiii. Când a făcut asta, a simțit oase unde ar fi trebuit să fie carne. Când a luat în palme fețele femeilor, și le-a retras pline de lacrimi. Oamenii lui erau flămânzi și săraci.

Glasul Amishei s-a înecat în lacrimi în timp ce vorbele se revărsau din ea.

— Vorbele taților erau pline de durere. Voiau o viață mai bună pentru copiii lor. Voiau școli și muzică. Creioane colorate pentru copiii lor ca să poată desena. Cărți cu poezii pe care să le citească noapte de noapte până adormeau.

Captivat, Ravi a întrebat:

— Și ce-a făcut prințul?

— A decis să nu conducă la fel ca regii dinaintea lui. Datorită prietenului lui, prințul a condus cu inima, iar handicapurile lui au devenit atuurile lui.

Amisha s-a gândit la propriul ei loc în lume și la handicapurile pe care le purta cu sine.

— Și de aceea, poporul l-a iubit.

Neliniștită, a aruncat o privire în casă, apoi iar la jocul care era pe sfârșite. În cele din urmă, a recunoscut:

— Locotenentul mă face să cred că valorez ceva, indiferent cine sau ce sunt.

Când era cu el, era convinsă că era inteligentă și valoroasă. Datorită ocaziei pe care el i-o oferise, își putea imagina că orice era posibil.

— Când e plecat, mă întreb dacă această convingere a mea nu e cumva doar o iluzie.

Părând să înțeleagă, Ravi a încuviințat din cap.

— De dragul tău, sper să se întoarcă curând.

* * *

Elevii se foiau în bănci așteptând. Neema se oferise să le citească ea prima povestirea ei, dar de cinci minute stătea în picioare uitându-se fix la vorbele de pe hârtie. Degetele ei erau așa de strâns încleștate pe hârtia subțire, încât Amisha se temea să n-o rupă.

— Beti, a spus ea blând.

Văzând că Neema abia îi aruncă o privire, a întrebat-o:

— Vrei să începi să-ți citești povestea?

— Da, doamnă.

Cu glas tremurător, Neema a început să citească cu voce tare povestirea pe care o scrisese pe tema dată.

O fată proaspăt căsătorită mergea spre casă alături de soțul ei. El se sprijinea într-un baston, pe când picioarele ei tinere ardeau de dorință să danseze. Dar nu se auzea nicio muzică, doar bufnitura ritmică a bastonului în timp ce ea își adapta pasul la al lui. De la căsătoria lor trecuseră o zi și o noapte. La căderea nopții, fata a căutat protecție la lună. A căzut în genunchi și lacrimile ei au udat pământul.

A văzut o străfulgerare de lumină și și-a văzut viața dinainte și pe cea de acum, dar când și-a scrutat viitorul, imaginea era goală. „Călăuzește-mă ca să fiu cine vreau să fiu”, a cerut ea, dar răspunsul a fost doar tăcerea. Și-a căutat propria tărie și a devenit propria ei sfetnică. „Vreau să explorez lumea”, a șoptit ea. S-a uitat la stele și la cer și și-a imaginat o altă lume decât a ei. A mulțumit unei puteri supreme că o zămislise. Apoi și-a pus o mână în dreptul inimii și a întrebat-o fără vorbe ce-și dorea. „Fericire”, a auzit. Apoi și-a pus o mână pe pântece și a pus în șoaptă aceeași întrebare. „Libertate”, a auzit răspunsul.

Fata și-a ridicat chipul spre lună, ale cărei raze erau singura lumină ce împrăștia întunericul. Și-a pus pe frunte vârful degetelor și a ascultat în pulsația ritmică a sângelui răspunsul care zăcea în adormire. Încă o străfulgerare, și fata a încuviințat din cap. Acum știa ce trebuia să facă pentru a proteja ceea ce era vital.

Și-a luat rămas-bun de la casa în care fusese condamnata să-și petreacă tot restul vieții. Cu fiecare pas făcut către autonomie,

inima îi era mai ușoară și sufletul mai neclintit. Pe marginea prăpastiei, s-a uitat în hău. Îmbrățișarea abisului o chema, iar pasul ultim a dus-o către libertate.

— Neema!

Amisha așteptase să se golească clasa. După Neema, alți elevi își citiseră cu voce tare povestirile. Unii abordaseră evenimentele mondiale, precum războiul sau foametea, în timp ce alții aleseseră teme mai apropiate inimii lor. Un băiat scrisese despre lupta dintre bine și rău, sub forma unor monștri care se războiau. Dar niciuna nu provocase șocul și întrebările pe care le provocase povestirea Neemei.

— Povestirea ta a fost foarte profundă.

— Mulțumesc, a spus ea încet.

Neema a adunat creioanele cu radierele roase și le-a băgat în geantă.

— Ești o scriitoare foarte talentată.

Amisha a pășit cu grijă și și-a ales cu atenție următoarele cuvinte.

— Îți place la școală?

Fata s-a uitat în jur, la clasa goală.

— Logodnicul meu invită mulți ofițeri britanici în casa lui.

Neema și-a făcut de lucru cu diamantele din lobii urechilor. Fie n-o auzise pe Amisha, fie o ignora dinadins.

— Vrea să fiu capabilă să socializez cu ei fără să par proastă. Pentru asta primesc educația englezească.

— Tu ce vrei?

Amisha s-a întins s-o ia de mână pe fată, dar Neema și-a smuls-o din strânsoare. Pe Amisha o speriase povestirea – nu era sigură dacă era un avertisment sau doar expresia unei imaginații prea bogate.

— Nu contează.

Umerii Neemei s-au lăsat și fata a strâns pumnii.

— Cum poți visa, când soarta ți-a fost deja pecetluită?

Și-a luat cărțile și a deschis ușa.

— Neema! a strigat Amisha, încercând s-o oprească.

Zadarnic. Neema plecase deja.

Jaya

Douăzeci și trei

Tata a lucrat din greu ca să-și construiască propria carieră medicală de succes. Încă din copilărie, era de la sine înțeles că aveam să mă alătur lui și apoi să preiau cabinetul. Viitorul meu ca medic era bătut în cuie înainte ca măcar să înțeleg ce însemna. Când am crescut, am descoperit că eram mai puțin interesată de medicină și mai mult de cuvinte. Când a venit vremea facultății și a trebuit să-mi aleg specializarea, le-am dezvăluit părinților că alegeam jurnalismul. M-am pregătit sufletește pentru dezamăgirea tatei, dar am fost surprinsă când a spus că mă înțelegea. Recunoscătoare, am dat să mă ridic de la masă, când mama a intervenit:

— Am hotărât că vei fi medic, a spus ea.

— Nu, am zis, refuzând să mă supun. O să fiu reporter.

— Jaya…

— E viața mea, am spus tăindu-i vorba. E dreptul meu să fac ce mă face fericită.

— Fericirea nu e un dat, m-a corectat ea. Te vei face doctoriță.

Tata m-a rugat să ies din cameră ca să stea de vorbă cu mama. După aproape o jumătate de oră, au ieșit împreună și mi-au spus că-mi susțin decizia. I-am mulțumit tatei și am plecat fără să-i adresez vreo vorbă mamei. N-am mai pomenit niciodată niciun cuvânt despre ziua aceea sau despre hotărârea mea.

* * *

Dimineața, eu și Ravi ne plimbăm prin sat, iar seara îmi spune povestea în timp ce mâncăm. În seara asta, luăm cina într-un restaurant cu specific din Punjab. Spre deosebire de soteurile de legume picante pe care mi le pregătește Ravi, aperitivele de Punjab sunt scăldate în smântână grasă și unt. Devorez pilaful cu legume.

— Toată lumea e tare amabilă și primitoare.

Fac cu mâna unui grup de copii care își fac de lucru în preajma noastră.

— Le-ai făcut ziua memorabilă, spune Ravi ștergând temeinic farfuria cu naan. Nu suntem obișnuiți cu străinii.

— Străini avem o mulțime, spune proprietarul restaurantului în timp ce ne umple iar paharele cu *lassi* de mango.

Riduri adânci îi acoperă fața tăbăcită și mâinile. Și-a asortat pantalonii largi din bumbac alb cu o cămașă cu mânecă scurtă. Pielea îi e aproape la fel de întunecată ca părul.

— Rareori avem cu noi un oaspete al lui Sahib Ravi.

— Cum, farmecul lui deosebit nu atrage hoarde de oameni? întreb aruncându-i lui Ravi o privire obraznică.

— E prea ocupat să aibă grijă de casa răposatului sahib și de celelalte proprietăți ale lui, spune proprietarul punând pe masă un platou plin cu dulciuri. Angajează oameni care să îngrijească grădina și moara. Moara n-a mai fost folosită de ani de zile, dar nici măcar un păianjen nu îndrăznește să intre, de teamă să nu-și piardă viața.

— Tu plătești pentru îngrijirea proprietăților?

În timpul petrecut zi de zi cu el am aflat că nu are o sursă de venit.

— Dar nu mai are cine să te plătească.

— Familia ta m-a plătit regește cât am lucrat pentru ei, spune el de parcă asta era un motiv suficient.

Își termină desertul din două înghițituri, apoi își înmoaie șervetul în paharul cu apă ca să-și curețe mâinile.

— E răspunderea mea să am grijă de ce e al lor, așa cum ei au avut grijă de mine.

Proprietarul își pleacă fruntea în semn de respect pentru Ravi. Iar mie îmi spune:

— Chiar și după moartea lor, el e tot servitorul de încredere al familiei dumneavoastră. Mama dumneavoastră ar trebui să fie mândră.

— Ați cunoscut-o pe mama?

De când am venit aici, nimeni n-a pomenit-o. Parcă nici n-ar fi existat.

Privirea lui se oprește la Ravi și între cei doi pare sa aibă loc un schimb de mesaje pe tăcute.

— Doar din vedere.

E evaziv și e foarte clar că ascunde ceva.

— Arătați exact ca ea.

Înclină din cap către amândoi apoi pleacă.

— De ce nu o cunoaște nimeni pe mama? întreb după plecarea lui. A crescut aici, însă e o străină.

În loc să-mi răspundă, ia o bucată de *halwa* și mi-o întinde. Muștele care intraseră și ieșiseră din restaurantul cu spațiu deschis aterizează pe masa noastră atrase de mirosul dulce. Încerc să le alung cu șervetul împăturit, dar nu reușesc decât să le aduc și mai aproape de noi.

— Era rezervată, spune el. Rareori ieșea din casă când era copilă.

— Nici măcar ca să viziteze grădina? întreb, minunându-mă că reușise să se țină la distanță.

— Nu-i cunoștea semnificația.

Așa cum se întâmplă deseori când îmi spune povestea, privirea lui e bântuita și cuvintele măsurate.

— Bunicul tău a închis școala după moartea bunicii tale. În anii care au trecut de-atunci, a murit o mare parte din grădină, spune el și chipul îi e traversat de un nor de tristețe, apoi își freacă fața cu mâna. Abia după moartea celei de-a doua soții mi-a dat voie să intru iar acolo.

— Ai reușit s-o faci să înflorească din nou ca-n vremurile ei bune.

Tăcerea lui este un răspuns. Trebuie să fi îngrijit cu dragoste fiecare floare, fiecare tufă. Mă întreb ce-a făcut bunica mea ca să merite o asemenea loialitate?

— N-am știut că școala era a lui. Cum s-a întâmplat?

Clatină din cap și știu că-mi va da același răspuns – povestea va dezvălui curând secrete. De când ne-am cunoscut, am învățat că nu ajung nicăieri cu insistențele.

— Erai la fel de încăpățânat și când trăia bunica?

Zâmbește, și-l întreb:

— Acum, că bunicul a murit, cine e proprietarul școlii?

— Mama ta.

Mă holbez la el, șocată.

— Unchii tăi au renunțat la partea lor din casă și moară. Bunicul tău a lăsat școala mamei tale, să facă ce vrea cu ea. A spus că școala era de drept a ei.

— Mama știe asta?

Nu-mi pomenise niciodată de așa ceva, nici înainte de călătoria mea, nici când am vorbit la telefon.

— Nu știu, clatină el încet din cap, vădit obosit. Biroul care se ocupă de proprietate spune că scrisorile trimise au rămas fără răspuns, continuă, iar umerii îi cad, a înfrângere. Dacă proprietățile nu sunt revendicate în șaizeci

de zile de la moartea lui Deepak, guvernul le va vinde la licitație, înghite el în sec. Amintirile bunicii tale – moștenirea lăsată de ea – vor fi pentru totdeauna pierdute.

* * *

Stau pe verandă și mă uit în gol, în noaptea întunecată. Pe cerul luminat de stele strălucește luna plină, o priveliște pe care rareori am văzut-o în Manhattan, din cauza luminilor orașului. După cină, Ravi s-a dus acasă, dar eu sunt prea agitată ca să dorm.

Procesez lucrurile dezvăluite de Ravi, plimbându-mă între pereții împodobiți. Îmi trec mâna peste mai multe piese de mobilier, închipuindu-mi vremurile când aici era căminul bunicii și al mamei mele. Din povestire se vede cât se poate de clar cât de mult își iubea Amisha casa și familia. Și atunci de ce i-ar refuza copiii bunurile?

Mă gândesc la propria mea casă, acum goală. A fost mai ușor decât mi-am închipuit să o las în urmă. Când ne-am mutat acolo, eu și Patrick am petrecut ore în șir decorând spațiul scump care ne valida pe noi și carierele noastre. Am aranjat și rearanjat fiecare obiect de artă și de mobilier, până ce și-a găsit locul perfect. Ni se părea că putea fi căminul perfect numai dacă fiecare lucru era perfect – pe atunci, asta era extrem de important pentru noi. Abia când am tânjit ca mânuțele unui copil să răstoarne casa cu fundul în sus mi-am dat seama că nu amenajările interioare, și nici reputația cartierului nu fac dintr-o casă un cămin, ci oamenii care reprezintă o familie.

Îmi iau laptopul și-l pun în poală. Ating tastele cu degetele, simțind calmul pe care numai scrisul mi-l aduce. Prea obosită ca să mă cenzurez în ceea ce spun, încep să scriu.

> *Mi-am început cariera de reporter la secția Economic. Se potrivea cu nevoia mea de adevăr susținut de cifre. Dar după ce am devenit destul de blazată încât să nu mai cred tot ce auzeam, am fost promovată la secția Sport. Nu fusesem niciodată o „suporteră”, așa că vă imaginați atât surprinderea, cât și groaza mea auzind statisticile sportive recitate de bărbați prin vestiare, crezând cu toții că eram la fel de fascinată ca ei de*

viteza cu care era aruncată o minge de baseball, în comparație cu ultimele 20 de aruncări. După șase luni, am implorat să fiu transferată la secția Tehnologie. În schimb, redactorul-șef mi-a propus secția Literatură. Cărțile sunt oarecum o dilemă pentru mine deși prețuiesc cuvintele mai presus de orice, povestirile nu m-au atras niciodată. Dar mi-am deschis mintea și am ajuns să apreciez faptul că și în ficțiune pot să existe fărâme de adevăr. Închipuiți-vă fascinația cu care am aflat că bunica mea – o *femeie care a murit înainte să mă nasc – dorea cu pasiune să scrie ficțiune. Speranța că într-o zi scrierile ei aveau să fie prețuite o ținea în viață.*

În limba engleză, „speranță" e unul din cele mai scurte și simple cuvinte; mai ales în contrast cu unul dintre cele mai complicate, cum ar fi „histerosalpingografie". Speranță – un cuvânt atât de simplu, cu un înțeles atât de profund! Intelectuala din mine nu-i poate lua în serios aserțiunea, iar scriitoarea din mine n-a înțeles niciodată atracția intangibilului. Și cu toate astea, era singurul lucru de care bunica mea și atât de multe altele ca ea se puteau agăța ca de un colac de salvare. Bunica își dorea să își scrie povestirile în engleză, o limbă străină ei. Mie, nepoatei care a avut parte de tot ce-i mai bun în viață, mi se pare un vis teribil de simplu. Am ales scrisul drept carieră. Dacă mi se pare că ceva e important, pun cuvintele pe hârtie. E o opțiune mai sigura decât să le rostesc cu voce tare. Niciodată n-am pus creionul pe hârtie speriată de consecințele pe care le-ar putea avea faptul că-mi urmez vocația. Nu mi-a trecut niciodată prin cap să cer permisiunea sau să mă întreb dacă aveam voie să fiu mai mult decât voiau alții. În viața pe care o duc, mi se pare de la sine înțeles să am visuri. Oricare ar fi ele, presupun din start că sunt posibile.

E ca un duș rece să aflu de existența unei femei, la doar o generație distanță de mine, care a dus o viață pe care nu mi-o pot imagina, nici n-o pot înțelege. Îmi vine să intru în pământ de rușine din cauza naivității mele și mi-e jenă să recunosc că bula în care trăiam se întunecase așa de tare, încât nu-mi mai vedeam decât propria umbră. Uitându-mă acum în urmă, cred că toți ne

protejăm de ceea ce ne e prea greu să știm. Dar acea scuză e exact asta: doar o scuză. Durerea bunicii mele pare de neînțeles, în schimb puterea ei e un exemplu pentru mine. În comparație cu ea, eu sunt slabă. Având în vedere convingerile pe care le aveam legate de propria mea forță interioară, descopăr umilă că am mari lacune la acest capitol. Ca un cetățean al lumii și ca femeie, nu pot decât să mă străduiesc să evoluez. Ce presupune asta încă este o enigmă pentru mine, dar fac primul pas în această călătorie și de-abia aștept să văd unde mă duce. S-ar putea să învăț câte ceva pe acest drum.

Poate că încă mai am o speranță.

Când termin, dau să apăs butonul „Trimite”, dar ezit din nou. Durerea trăită în ultimii ani a devenit un secret bine păstrat. Când am avut nevoie de Patrick, nu am apelat la el, ci am ales să trec singură prin toate și să-l las și pe el să se descurce singur. Era ușor să fim împreună când eram puternici, dar părea imposibil când eram vulnerabili.

Acum, obosită să mă tot ascund, am recitit postarea pentru blog și apoi am apăsat butonul „Trimite”. Înainte să apuc să-mi pun la îndoială decizia, am închis calculatorul și m-am dus la culcare.

Douăzeci și patru

Îmi trec prin păr un pieptene des ca să mă caut de păduchi. De câteva zile nu mă pot opri din scărpinat, iar Ravi a sugerat că s-ar putea să fi luat păduchi. Apăs dinții pieptenului pe scalp și zăresc o mică insectă cafenie. O culeg cu o scobitoare și apoi repet procedeul. Încă unul și, până să termin, alți doi.

— Ce scârbos! bombăn.

— Te referi la ceva anume sau e doar o observație generală? întreabă Ravi când mă găsește pe veranda din spate, dar văzând micul pieptene dă din cap înțelegător. Micii noștri prieteni ți-au urat deja bun venit în India?

— Faptul că-i consideri prieteni ar putea fi sursa acestei probleme, arăt spre capul meu, deloc amuzată. Ai vreun sfat cum să scap de ei?

— Îți aduc mai târziu pastă de mușețel. Îi sufocă.

— Abia aștept.

Îmi strâng părul la spate și-l împletesc repede. Am făcut duș mai devreme și mi-am tras pe mine o rochie de vară. Ieri am plănuit cu Ravi să explorăm câteva dintre celelalte orășele. Când mi-a spus că nu ieșise din sat decât de câteva ori în viața lui, am insistat să vină cu mine. Auzim din casă un ciocănit la ușa de la intrare. Mă uit la Ravi.

— Aștepți pe cineva?

— Nu am prieteni, spune Ravi firesc.

— Da, da! De-aia suntem opriți la tot pasul de oameni care vor să te salute, spun dându-mi ochii peste cap, după care deschid ușa.

Pe verandă, o fetiță de maximum opt ani se foiește de pe-un picior pe altul. Două codițe împletite îi cad pe umeri, iar rochia scurtă cu mâneci bufante îi ajunge fix până la genunchii juliți. În picioare are sandale aurii și pe unul din degete are un inel. Pe brațele cafenii poartă șiruri de brățări din plastic.

— Bună.

Mă uit surprinsă la Ravi, care ridică din umeri dându-mi de înțeles că nu știe care-i treaba cu vizita asta.

— Pot să te ajut cu ceva?

— Jaya Shrimati?

— Da, eu sunt Jaya. Tu?

O invit în casă, dar îmi face semn să o urmez.

— Te caută cineva la telefon, Shrimati. În magazinul tatei, sare ea de pe verandă, aterizând în picioare. Te rog, vino repede, să nu se întrerupă legătura.

— Te aștept aici, spune Ravi când mă uit la el.

Ținând pasul cu picioarele ei iuți, o întreb:

— Cine e la telefon?

— Un bărbat din altă țară. Tata a vorbit cu el.

Trebuie să fie tata. Îngrijorată, grăbesc pasul.

— De unde știi cine sunt?

— Toată lumea știe, se uită ea pe furiș la mine, cu timiditate. Ești din Statele Americane?

— Din Statele Unite? Da, spun zâmbind când o văd cum se entuziasmează.

— N-am primit niciodată la magazin un telefon din Statele Americane, zice și, cu o maturitate remarcabilă pentru vârsta ei, adaugă: Liniile de telefon nu sunt prea bune. Hai mai repede!

Nereușind să mă țin după ea pe tocuri, mă opresc să-mi scot încălțările. Tălpile îmi lipăie prin țărâna de pe potecă. Înainte să vin aici, dacă mi-ar fi spus cineva că aveam să alerg desculță printr-un sat indian, aș fi zis că vorbește prostii. Acum nu-mi pot imagina că aș putea fi în altă parte.

Aerul uscat îmi flutură părul în timp ce traversez în goană satul, până ajungem la periferia satului vecin. Ne apropiem de șirul de magazine cu țigle pe acoperișuri și fără perete în față. Câțiva oameni se holbează la noi, dar, în rest, trecem neobservate.

— Aici!

Fata deschide ușa unui magazin mai modern decât celelalte.

Când intrăm, ne izbește în față un val de aer rece, de la aparatul de aer condiționat. În magazin, într-un decor opulent, sunt vitrine de sticlă pline cu bijuterii din aur de 22 de carate. Pe tejghea se află vitrine verticale rotative, încuiate, în care sunt expuse inele și cercei cu diamante. La sosirea noastră, un bărbat bine îmbrăcat iese de după tejghea.

— Namaste. Eu sunt Sanjay, proprietarul magazinului.

Face o plecăciune ușoară, cu mâinile împreunate. Spre deosebire de majoritatea sătenilor, poartă pantaloni de stofă și cămașă de costum. Primii

câțiva nasturi sunt descheiați, dând la iveală un lanț subțire, cu un pandantiv cu simbolul Om.

— Namaste.

Dintr-un mic altar se ridică fum de tămâie.

— Îți mulțumesc că ai trimis-o pe fiica ta după mine.

Când pomenesc de fetița, bărbatului i se luminează fața.

— Biroul e în spate, mă conduce el pe o ușă din fundul încăperii, într-o camera micuță. Domnul de la telefon a întrebat de tine pe nume.

Închide ușa ca să-mi ofere intimitate.

În încăperea prăfuită se află o măsuță și cutii din catifea cu bijuterii, puse unele peste altele pe raftul de lângă un recipient deschis în care sunt semințe de rodie. Duc la ureche receptorul greu al telefonului fix

— Alo?

Nu aud pe nimeni, așa că repet:

— Alo? E cineva acolo?

— Jaya? se aude întrerupt vocea lui Patrick din cauza paraziților de pe linie.

Mă izbește un val de emoții. De când am venit aici, m-am străduit din răsputeri să nu mă gândesc la el. Acum îmi amintesc de respirația lui caldă pe gâtul meu când mă ținea noaptea în brațe. Entuziasmul lui când găsea informații noi care puteau influența un caz la care lucra, sau râsul lui amuzat când am cumpărat toate hăinuțele pentru copil. Deodată, ca și cum te-ai uita la o scenă tăiată dintr-un film, îmi amintesc cum m-a găsit făcută ghem pe podeaua băii după prima pierdere de sarcină. M-a luat în brațe și m-a dus în pat, unde am plâns unul în brațele celuilalt. A fost prima și ultima dată când am jelit împreună pierderea noastră.

— Patrick? strâng eu în pumn firul telefonului. Mă auzi?

Se aud fâșâituri, apoi se lasă tăcerea. Dezamăgită, îmi las capul pe spătarul scaunului și mă lupt cu amintirile care vor să iasă la suprafață.

După a doua pierdere de sarcină, tânjeam să mă sprijin pe Patrick – să-l am aproape de mine în speranța că puterea lui se va strecura în sufletul meu –, dar n-am făcut primul pas. Patrick mi-a fost alături, purtând în același timp pe umeri propria lui durere. A vărsat lacrimile pe care eu nu le-am putut vărsa. A jelit când durerea mea nu s-a îndurat să-mi ofere o clipă de alinare. Drumul lui către vindecare a însemnat să se întoarcă la viața

normală. Cu fiecare pas pe care l-a făcut, m-a lăsat tot mai mult în urmă. În final, am fost singură, fără să știu cum să umplu golul din jurul meu.

Dar trecutul nu a fost întotdeauna plin doar de suferință. Înainte de pierderile de sarcină, pașii noștri se sincronizau deseori, iar la începutul relației noastre, am învățat cum să fim o echipă.

Când ne-am mutat împreună, eu și Patrick ne-am certat îngrozitor într-o seară din cauză că fiecare voia să vadă alt serial. La acea vreme, cearta părea atotcuprinzătoare, de parcă includea fiecare aspect al relației noastre, nu doar un serial. M-am temut că dacă nu ajungeam la un compromis, relația noastră se îndrepta spre dezastru. În acel moment, am uitat de toate orele petrecute până atunci îmbrățișați în apartamentul lui sau al meu, uitându-ne împreună la televizor. Cearta s-a încheiat când Patrick m-a pus la podea și m-a sărutat până m-am calmat. În noaptea aceea am făcut dragoste ore în șir.

Pierdută în trecut, mă întreb acum dacă Patrick mă sună ca să mă întrebe dacă nu ne putem totuși împăca. Ca și cum, ca prin farmec, în mijlocul suferinței noastre, el ar fi găsit o cale care să ne aducă înapoi fericirea. Ridic receptorul ca să-l sun. Verigheta mea de aur, pe care n-am scos-o de pe deget, aruncă o sclipire. Mă joc cu ea, învârtind-o pe deget în timp ce formez numărul. M-am gândit de atâtea ori să o scot, dar în toată suferința din ultimele luni, aveam nevoie de o ancoră, chiar dacă acea ancoră era doar în mintea mea.

Se formează legătura telefonică peste continente. Mă gândesc la ultima conversație purtată cu el și mărturisirea lui despre Stacey. Mă gândesc cum o ține în brațe și o sărută. Simt că-mi vine pe gât sucul gastric. Când spune „alo”, pun receptorul în furcă fără să scot o vorbă. Închid ochii și aștept să se atenueze durerea și abia după aceea plec spre casă.

Amisha

Douăzeci și cinci

Amisha făcea curat pe bănci. După fiecare oră, avea grijă să facă ordine în clasă, ca să nu le dea motiv profesorilor să se plângă de ea. Ajunsese la ultima bancă, când a auzit pe cineva în spatele ei.

— Crăciun fericit! a spus Stephen când ea s-a întors spre el.

A închis ușa, apoi a pus jos o geantă mare.

— Te-ai întors!

Amisha a alergat spre el și s-a oprit la câțiva centimetri în fața lui.

— M-am întors. Ți-a fost dor de mine? a tachinat-o el.

Arăta obosit. Hainele lui, de obicei bine călcate, erau acum șifonate. Iar cravata îi era desfăcută. Avea cearcăne.

— Da, a recunoscut Amisha, fără să-i pese dacă era deplasat să-i spună asta, prietenul ei se întorsese și ea refuza să-l mintă. Mi-a fost… nespus de mult.

Amishei îi fusese sfâșietor de dor de el. Își umpluse orele lucrând cu elevii ei, dar de fiecare dată când se apropia de școală, își simțea inima grea și sufletul însingurat. Îi lipsiseră conversațiile lor și compania lui. În timpul absenței lui Stephen, încercase să vorbească cu Deepak despre unele dintre subiectele pe care le discutase cu Stephen, dar soțul ei îi întorsese spatele, complet dezinteresat.

Acum, Stephen i-a întâmpinat cuvintele cu o lungă tăcere. Ochii lui i-au scrutat pe ai ei. Convinsă că depășise o limită, Amisha a făcut doi pași înapoi, umilă.

— Îmi cer iertare, s-a bâlbâit ea, simțind cum i se evapora entuziasmul.

A dat să-i spună că vorbise pe negândite, dar el a întrerupt-o.

— Am obligat-o pe mama să stea trează până târziu în noapte ca să vorbim despre subiecte cât se poate de plicticoase.

S-a apropiat până ce ea a ridicat ochii spre el și l-a privit în ochi.

— M-a ajutat să-mi omor timpul până mă întorceam.

Amisha a înghițit în sec, apoi a tras cu greu aer în piept. A auzit vorbele pe care el nu le rostise. Erau cele de care se temuse, dar nu le dăduse glas niciodată – că deși despărțirea lor fusese scurtă, le fusese dor unul de celălalt mai mult decât într-o simplă prietenie.

A întins mâna până la doar câțiva centimetri de ea. A așteptat, ca să-i dea șansa să spună nu, însă ea n-a putut. Dorea cu disperare să simtă atingerea lui, chiar și pentru o clipă. Când a văzut în ochii ei încuviințarea, amestecată cu vinovăție, a dat din cap înțelegător. I-a strâns mâna doar pentru o secundă, apoi i-a dat drumul.

Amisha a auzit în minte vocea Charei spunându-i să plece de acolo. Soacra ei ar fi urlat că aducea rușine asupra ei și a întregii familii dacă se bucura de compania lui Stephen. Preț de numai o clipă, Amisha și-a cântărit opțiunile. Cel mai înțelept era să plece, dar, pentru prima dată în viață, voia să decidă singură. Să hotărască ce era bine și ce era rău, atâta timp cât nu afecta pe nimeni. Au început să o macine întrebări pe care nu-și imaginase niciodată că avea să și le pună, dar, cu toate astea, singura ei reacție precaută era să le ignore.

— Crăciun fericit! a spus iar Stephen, rupând tăcerea și, în același timp, a luat geanta de lângă ușă și i-a întins-o. Ți-am adus un cadou.

— Poftim? s-a mirat bucuroasă că-i era distrasă atenția de la gânduri și, luând geanta, zise: Nu trebuia.

Geanta era grea.

— Eu nu sărbătoresc Crăciunul.

Ultimul dar pe care-l primise Amisha erau bijuteriile date la nuntă drept zestre.

— Atunci ar trebui să ți-l iau înapoi.

A întins mâna să-i ia geanta, dar ea s-a ferit. Zâmbind, a strâns geanta la piept.

— E a mea, a șoptit. Mulțumesc.

Amisha a scos un pachet din bancă.

— Crăciun fericit, a spus, întinzându-i șovăielnic cadoul frumos împachetat.

Când îi povestise despre Navaratri, îl întrebase care era sărbătoarea lui preferată. Fără ezitare, el îi spusese tot ce știa despre Crăciun. Când pomenise de cadouri, Amisha se hotărâse să-i ofere și ea unul. Cumpărase de la piață hârtie subțire și o vopsise cu șofran, apoi împachetase cadoul cu multă atenție și meticulozitate.

— Pentru mine?

Stephen a făcut ochii mari văzând pachetul pe care ea i-l întindea.

— Nu, pentru mine. Îmi place să-mi fac singură cadouri, a murmurat Amisha, simțindu-se în largul ei alături de el.

— Mi-ai luat un cadou, a repetat el luându-l.

Nu bănuia cum avea să reacționeze el, iar bucuria lui copilărească era complet neașteptată.

— Da, a spus, încântată că-și ascultase instinctul.

— Tradiția spune să scuturi un cadou înainte să-l deschizi, a spus Stephen.

Amisha a început să râdă când el a făcut-o, iar apoi, urmându-i exemplul, a scuturat geanta într-o încercare inutilă de a afla ce conținea. El a izbucnit în hohote de râs.

— Acum o scuturi? O să spargi ce e înăuntru dacă nu ești atentă.

— Acum?

Amisha nu știa sigur cum se proceda în cultura lui. Se întreba dacă era la fel ca într-a ei – deschizi cadoul și-i mulțumești la nesfârșit celui care ți l-a dat sau aștepți până ești singur și apoi trimiți un bilețel de mulțumire.

— Nu, la anul, de Crăciun, a spus Stephen. Când o să fiu plecat la război, poți să-mi trimiți o scrisoare ca să-mi spui dacă ți-a plăcut.

Cuvintele lui au stârnit ecouri în sufletul ei. Amisha era sigură că o tachina, dar mintea ei deja absorbise informația. Ultimele două săptămâni fără el fuseseră foarte dificile. Îi lipsise mai mult decât crezuse că era posibil. Dar gândul că poate nu o să-l mai vadă niciodată a zguduit-o din temelii. Următoarea respirație i-a umplut plămânii cu aer mort.

El trebuie să fi văzut cum i se schimbase expresia, fiindcă i-a dispărut pe loc zâmbetul.

— Glumesc, Amisha, a spus încet. Nu mă duc nicăieri.

Oricât de mult și-ar dori, și-a spus Amisha, dar nu a spus-o cu voce tare. În orice caz, a încercat să-și ascundă numeroasele emoții care știa că-i traversau chipul. Când ochii ei s-au umplut de lacrimi, ai lui s-au umplut de durere. Amisha s-a dojenit pentru reacția deplasată și și-a înăbușit imediat emoțiile. I-a zâmbit forțat, încercând să se adune.

— Desigur, a murmurat simțindu-se ca o neghioabă. Te rog să-mi accepți scuzele. Doar că… s-a poticnit ea în vorbele încâlcite cu sentimente. Războiul e periculos, iar tu ești prietenul meu, a mai zis ea, sperând că explicația ei părea rezonabilă.

— Deschide cadoul, a spus el cu blândețe, scoțând-o din încurcătură.

Amisha a desfăcut cu grijă baierele genții și a scos cadoul. Un mic lăstar răsărea dintr-un ghiveci de lut plin cu pământ.

— Un copac? a întrebat Amisha uitându-se uluită la cadou.

— Din Anglia, a spus blând Stephen. E un *Fagus sylvatica,* sau fag european, i-a zâmbit el. Crește în Anglia. E considerat regele copacilor britanici.

— Cum l-ai adus până aici?

Mâinile ei mici au cuprins cu ușurință baza ghiveciului.

— Am cerut cuiva o favoare, a zis pipăind frunzele groase, lobate, ca o palmă. A fost livrat cât am fost plecat. Am vrut să-ți fac o surpriză.

A făcut o pauză, uitându-se la copac, apoi la ea.

— Am vrut să-ți dau ceva de la mine de acasă, ca să-l ai cu tine, aici. Trăiește peste o mie de ani.

— Mult după ce noi n-o să mai fim.

Amisha a mângâiat cu degetul frunza atinsă de el. I-a cercetat chipul căutând răspunsul pe care îl știa deja. Când el a păstrat tăcerea, ea a spus:

— Mi-ai făcut un dar minunat și-ți rămân îndatorată că mi-ai adus o asemenea splendoare.

— N-ai nicio datorie față de mine, dar dacă ai avea, ai plătit-o deja cu darul pe care mi l-ai făcut mie.

Stephen a tras de firul care lega pachetul și a rupt hârtia dând la iveală o cărticică. Amisha îi scrisese numele cu litere englezești perfecte și dedesubt, mai mic, cu literele ei. El i-a aruncat o privire, dar ea s-a mulțumit să zâmbească și i-a făcut semn să deschidă coperta.

Înăuntru, scrisă din nou cu litere meticulos desenate, era o povestire care avea loc în Anglia. Fascinat, Stephen s-a așezat și a citit cu voce tare cuvintele revărsate pe pagini.

> *Un tânăr își pierde fratele. Neconsolat, tânărul amenință cerurile cu prăpăd și ravagii dacă nu-l lasă să-și vadă fratele pentru o ultimă dată. Când nu primește răspuns, începe să distrugă lucruri dragi sufletului zeilor.*
>
> *— Destul! strigă zeii. De ce vrei să vorbești cu el?*
>
> *— Ca să-i spun ceva ce n-am apucat să-i spun, răspunde tânărul.*

Vrea să-i spună fratelui său ce are în inimă. Lucruri pe care e sigur că fratele lui nu le știe.

— Ai cinci minute, cad la învoială zeii. În schimb, îți luăm vocea. De acord?

Tânărul acceptă imediat înțelegerea. Când fratele mort apare și tânărul începe să vorbească, fratele ridică mâna ca să-l reducă la tăcere.

— Știu deja, spune fratele mort. Știu că m-ai iubit.

Se oprește și își pleacă fruntea când emoțiile încep să-l copleșească.

— Am știut întotdeauna că mă respectai. Amintirile noastre vor face întotdeauna parte din ființa ta.

Când tânărul se holbează șocat la fratele pierdut, acesta îi explică:

— În inima mea, am știut mereu, spune el. Suntem frați. Inimile noastre sunt una.

Rostind el ceea ce voia să-i spună tânărul, fratele mort s-a asigurat că tânărul își păstra vocea. Se îmbrățișează strâns. Când zeii decid că li s-a scurs timpul, fratelui pierdut i se umplu ochii de lacrimi când dă să spună adio. Acum tânărul e cel care ridică mâna ca să-l oprească.

— Nu e adio, spune el, șocându-și fratele pierdut, care era speriat și singur. E la revedere.

Și cu toate că astfel își pierduse vocea pentru totdeauna, tânărul îi dăruise fratelui său singurul lucru pe care nu-l avea: speranță.

Amisha a încercat să termine de făcut ordine, dar se tot uita la Stephen ca să-i cântărească reacția. Când în sfârșit a ajuns la ultima pagină, el a ridicat ochii și a privit-o lung.

— Cum ai făcut asta?

Povestirea îi venise în minte Amishei în noaptea care a urmat după ce Stephen îi spusese de fratele lui. Când s-au apropiat sărbătorile, Amisha s-a hotărât să-și încerce mâna și să scrie povestirea în engleză. Cu ajutorul ei, voia să-i spună lui Stephen că fratele lui știa cât de mult îl iubise. I-a luat săptămâni în șir să pună cap la cap povestirea simplă, dar nu s-a lăsat. A

scris-o noaptea, după ce adormea Deepak. Cu toate că știa că nu făcea nimic rău, se simțea vinovată că-și dedica timp ca să facă un dar altui bărbat.

— Îți place?

— Mai mult decât ți-ai putea închipui vreodată, a spus Stephen, cu glas stins.

Amisha a simțit o bucurie cu care nu era deloc obișnuită. De teamă să nu spună ceva care să-i pună pe amândoi într-o situație jenantă, a arătat spre copăcel:

— E nimic față de el.

A îmbrățișat ghiveciul.

— Vreau să-l plantez. Pot?

— Aici?

Părea surprins. Și-a trecut palma peste ochi, ștergând lacrimile adunate în ei.

— Credeam că-l iei acasă.

— Nu pot.

L-a privit intens în ochi. Era pentru prima dată când recunoștea ca interacțiunile lor trebuiau ținute secret. A văzut în ochii lui că o înțelegea și și-a ferit privirea, temându-se de semnificația acestui lucru.

— Locul lui e în grădina noastră, a spus ea, cu o notă de veselie forțată în voce.

A luat planta de la ea și au pornit împreună spre grădină. Amisha a căutat locul perfect și a găsit un petic de pământ lângă banca pe care obișnuiau să stea. A început să sape în pământ cu mâinile, fără să bage în seamă noroiul care-i păta pantalonii de bumbac, fiind prea concentrată să găsească locul perfect în care darul lui să poată face rădăcini.

— Stai să te ajut.

Stephen a găsit o mică lopată și a început să sape. Odată ce groapa a fost suficient de mare, s-a lăsat pe călcâie și a privit-o. Ea a scos cu grijă lăstarul din ghiveci și l-a plantat. Stephen a umplut groapa cu pământ, pe care l-au bătătorit împreună, cu palmele, ca să fixeze copacul.

— Gata, a spus Amisha satisfăcută. Acum copacul are o casă.

— Da.

Stephen s-a uitat în jos la copăcelul abia răsărit.

— Un loc unde să poți veni peste ani ca să-ți amintești de timpul petrecut de noi aici, împreună.

* * *

— Amisha, a strigat-o Stephen din ușa clasei goale. Poți să vii, te rog, în biroul meu? A sosit tatăl Neemei, a spus încet. Vrea să stea de vorbă cu noi.

Neema lipsea de mai bine de o săptămână. Amisha își făcuse griji și îi pomenise chiar și lui Stephen de asta, dar el îi spusese că școala nu primise nicio veste de la părinți. Acum, nerăbdătoare să afle vești, a mers repede cu Stephen către birou. El i-a făcut semn să intre prima în spațiul înghesuit, apoi a urmat-o, închizând ușa după el.

— Ea e Amisha, a prezentat-o Stephen. E profesoara Neemei.

Indianul și-a împreunat palmele.

— Namaste, a spus el. După cum îi spuneam locotenentului, Neema a fost rănită într-un accident, i-a zis el Amishei.

— E teafără? a întrebat Amisha, îngrijorată pentru fată.

— Am venit să vă informez că n-o să mai poată veni la școală.

Tatăl n-a răspuns la întrebarea Amishei, în schimb i-a întins niște bani lui Stephen.

— Ăștia ar trebui să fie suficienți pentru taxa fiului meu pe anul acesta.

A dat să iasă, apoi a ezitat.

— Vorbea deseori de cursul tău, Shrimati, i-a spus el Amishei. I-a plăcut să învețe de la tine.

— Am câteva lucrări mai vechi de-ale ei pe care aș vrea să le discut cu ea, a spus Amisha când tatăl fetei a dat din nou să iasă.

A simțit cum privirea lui Stephen devenea tăioasă, dar îngrijorarea pentru fată era mai importantă decât dezaprobarea lui.

— Pot să trec pe la voi ca să-i urez însănătoșire grabnică și să-i dau lucrările?

— Nu e nevoie, a spus imediat tatăl. Am să-i transmit eu urările tale de bine.

— Vă mulțumesc că ați venit, a intervenit Stephen venind lângă Amisha. Vă rog să ne spuneți dacă putem face ceva pentru Neema.

L-a condus afară pe bărbat. Când s-a întors, a găsit-o pe Amisha mergând în sus și-n jos prin biroul lui. A dat să spună ceva, dar Amisha l-a întrerupt.

— Știu că ești furios, dar trebuia să încerc.

— Nu avem dreptul să ne amestecăm în viețile lor, a spus el și, când ea a încercat să protesteze, el a întrerupt-o. Școala trebuie să aibă mare grijă cum interacționează cu familiile elevilor, a mai zis, frecându-se la ceafă, vădit iritat de situație și de circumstanțele ei. Stăpânirea nu poate obliga indienii să-și trimită copiii la școlile noastre. Dacă părinții cred că ne folosim de prezența copiilor lor în școli ca să le dictăm ce să facă în casele și familiile lor, o să-și retragă copiii de la școală.

— Și-atunci… asta e?

Cu toate că explicația avea logică, Amisha tot era supărată.

— Îmi pare rău.

Expresia de pe chipul lui arăta clar că vorbea din inimă.

— Nu putem face nimic.

— Asta nu-i suficient, a spus Amisha, îngrijorata pentru fată.

— Trebuie să fie, a răspuns Stephen. Îmi pare rău. Știu cât țineai la ea.

Jaya

Douăzeci și șase

Când aveam 16 ani, un vecin de pe stradă s-a îmbolnăvit de cancer. Era un caz grav, cu slabe șanse de supraviețuire și îl aștepta o luptă în care sorții erau împotriva lui. Soția lui era o tânără mamă cu trei copii sub cinci ani. Vecinii au stabilit un program de ajutor cu alimente și, cu toate că mama abia cunoștea familia respectivă, s-a înscris și le ducea cina o dată la două săptămâni. După câteva luni, oamenii îi ajutau mai rar, întorcându-se la viețile lor. Cam pe atunci, mama a venit acasă cu o tonă de cărți de bucate cu rețete americane. În următoarele luni, în fiecare weekend, mama încerca o nouă rețetă în loc de meniul ei standard. Înainte să pună masa pentru noi, ducea mâncare familiei fără să ne anunțe. Nu vorbea niciodată despre asta acasă și nici altcuiva din afară nu spunea nimic.

Bărbatul acela s-a făcut bine, iar familia a dat o petrecere în casa lor ca să sărbătorească. La petrecere, soția a ridicat paharul în cinstea persoanei care-i adusese cina în fiecare seară. Habar nu avea cine era și spera ca acea persoană să recunoască. I-am aruncat o privire mamei, care a rămas cu ochii în jos, uitându-se în paharul pe care-l ținea în mână. Soția a întrebat iar, dar i s-a răspuns doar prin tăcere.

— Dacă știe cineva cine e acea persoană, vă rog să-l spuneți că-i sunt nespus de recunoscătoare, a zis în cele din urmă femeia.

Mai târziu în aceeași seară, mama mi-a spus noapte bună și a pornit spre camera ei.

— Mă mir că n-ai spus nimic, am zis. Ți-ar fi recunoscut și apreciat tot efortul făcut.

În acel moment mi se părea că îi păsa mai mult de familia aceea decât i-a păsat vreodată de mine. Învățase să gătească mâncăruri care le plăceau și-și luase măsuri de precauție să le ducă cina fără să fie observată. Din punctul de vedere al fiicei sale care tânjise toată viața cu disperare după orice dovadă de afecțiune, era o ocazie ratată; familia respectivă și-ar fi arătat cu siguranță recunoștința, aprecierea și respectul.

— Nu pentru mine am făcut-o, a spus imediat, clătinând din cap și frângându-și mâinile. Am făcut-o pentru ei, pentru că aveau nevoie. Atât.

A plecat la culcare, dar m-am uitat lung după ea, întrebându-mă ce era cu umbra de teamă care i-a traversat chipul la gândul că ar fi putut fi dată în

vileag.

* * *

M-am trezit dimineață cu gândul la Patrick. Înainte să ne căsătorim ne certam rareori, iar în puținele ocazii în care nu eram amândoi de acord cu ceva, rezolvam întotdeauna situația stând de vorbă. Înainte, nu i-aș fi închis niciodată telefonul în nas. Dar acele vremuri trecuseră. Ridic mâna și las razele soarelui să sclipească pe verigheta de aur. Când mi-a pus-o pe deget, am jurat să ne iubim pentru tot restul vieții. Rotesc inelul și trag de el încet ca să-l scot. Se oprește la încheietura degetului și refuză să iasă. Îl smucesc, dar e înțepenit. Ușurată, îl împing la loc și mă dau jos din pat.

Odată îmbrăcată, ies și mă iau după mulțime, ajungând astfel într-o piață în aer liber. Străzile sunt pline de vânzători ambulanți și clienți vorbăreți. Trec pe lângă fiecare cărucior, admirând și cântărind totul, de la fructe și legume proaspete până la cărți. Mă opresc să admir un șir de eșarfe.

— Le fac cu mâna mea.

Tânăra din spatele căruciorului din lemn pe două roți îmi întinde o eșarfă de mătase. Pe fondul roșu, elegant, se amestecă delicat modele alambicate verde-deschis, iar tivul este de un albastru-indigo. E cadoul perfect pentru mama: o eșarfă pe care s-o poarte în serile reci. În America, un asemenea șal ar costa peste o sută de dolari.

— Cinci rupii.

Cumpăr trei și trec la altă tarabă, unde un băiețel ține ridicați la vedere ardei grași verzi și roșii, plini de pământ.

— Proaspeți. Vezi? N-au pete maro.

Sub unghiile lungi are același pământ negru, ceea ce mă face să mă întreb dacă a cules cu mâna lui legumele în dimineața aceea.

— Cumperi? Foarte bun.

— Da, cumpăr.

Mă hotărăsc ca în seara asta să-l răsplătesc pe Ravi pentru mesele pe care mi le-a gătit. Cotrobăi pe toată taraba lui și aleg roșii coapte și ceapă. După ce plătesc cumpărăturile, femeia de la următoarea tarabă ridică un mănunchi de sunătoare.

— Pentru bebe.

Femeia, care pare să se apropie de 90 de ani îmi zâmbește larg cu gura știrbă.

Căruciorul ei e plin cu jucării ieftine de plastic și cuburi de lut. Fiecare cub are pictate pe el în culori vii litere din alfabetul indian.

— Nu. N-am bebe.

Mă îndepărtez de îndată ce începe să încerce să mă convingă să cumpăr.

Alți vânzători sunt la fel de insistenți, făcându-mi semne ca să mă atragă spre marfa lor. Incapabilă să rezist, cumpăr un sari pentru mama și o cămașă de mătase pentru tata, precum și diverse alte lucruri. Era o vreme când n-aș fi cumpărat nici moartă prostioarele astea cu zorzoane și le ironizam pe prietenele mele care-și luau așa ceva. Susțineam întotdeauna că lucrurile ieftine erau o risipă de bani. Acum mă gândesc la Neema, la bunica mea și la toți ceilalți oameni care nu fac altceva decât să încerce să-și ducă viața cum pot mai bine. În alte circumstanțe, aș fi putut să ajung și eu în situația lor.

Din obișnuință, sunt cât pe ce să iau o cămașă pentru Patrick, dar mă opresc la timp. Furioasă că era să fac o greșeală, încep să mă dojenesc, când Rokie apare din senin și sare pe mine, gata-gata să mă dărâme.

— Ori nu-ți place mâncarea mea, ori ai de gând să gătești pentru mine, spune Ravi, la câțiva pași în urma câinelui.

— Îmi place la nebunie mâncarea ta, dar acum o să gătesc eu pentru tine.

Iritată de indispoziția mea, îl îmbrățișez pe Rokie care mă linge obsesiv.

— Am fost la cumpărături, spun ridicând mândră coșul plin.

— Văd, deși sunt aproape orb.

Se uită prin coș, apoi mă întreabă cât am plătit. Când îi spun, izbucnește în hohote de râs.

— Ai finanțat satul pentru următoarele șase luni.

— Sunt cadouri pentru acasă.

Îmi zâmbește.

— Ai aceeași expresie încăpățânată ca bunica ta, spune și se sprijină greu în baston. E în regulă că ai plătit așa de mult – nu există preț prea mare pentru un dar făcut din toată inima.

Trecem pe lângă restul vânzătorilor și Ravi o ia pe un drum mai ocolit către casă.

— Hai să-ți arăt unde locuiesc. Poți să gătești la mine.

* * *

Plecăm din piață și o luăm către cartierul lui, iar casele devin tot mai mici și mai dărăpănate. Cotim pe o alee îngustă, de maximum doi metri lățime. Străzile sunt pline de noroi și balegă. Șanțurile de scurgere săpate pe marginea drumului sunt înfundate cu coji de mango și roti. O haită de câini vagabonzi scormonesc după mâncare printr-un morman de gunoaie. La fiecare pas pe care-l fac, văd sărăcia de care am auzit, dar pe care nu o văzusem niciodată cu ochii mei. Copiii care aleargă pe străzi sunt mai mult goi. Sunt slabi, iar chipul lor pare mai matur decât vârsta lor. Stresul li se citește pe față. Eu, în copilărie, nu avusesem niciodată grija mesei sau a unui acoperiș deasupra capului care să-mi ofere siguranță. Ceea ce pentru mine fusese ceva firesc, pentru acești copii era un lux.

Ravi se oprește în fața unei cocioabe din mijlocul mahalalei. Casa lui e lipită de altele dintr-un lung șir. Acoperișul are găuri ici și colo și de pe colț picură în stradă apă maronie.

— Acasă, îmi ține el ușa deschisă, plin de mândrie. Bine-ai venit!

Mă crispez când văd podeaua de lut și pereții murdari ai celor două cămăruțe care înseamnă casa lui. În cea de-a treia – o bucătărie – are o sobă cu gaz pusă pe jos și o oală plină cu vase murdare.

— Ravi, e… îmi caut eu cuvintele potrivite ca să nu-l insult, dar nu reușesc. Aici locuiești?

Prin comparație, casa mea părintească și apartamentul din New York sunt adevărate palate. Mă doare sufletul pentru el, dar îmi ascund reacția ca să nu-l jignesc.

— Da, iar tu ești bine-venită, spune el.

Ravi umple o cană uzată cu apă dintr-o găleată și o toarnă în castronul lui Rokie. Ne uităm amândoi cum o lipăie pe toată, apoi se duce agale la pătura lui de pe podea, se întinde și se cuibărește ca să tragă un pui de somn.

— De când îl ai?

— De zece ani, răspunde Ravi. Într-o zi, mă duceam în sat și el mergea în aceeași direcție. De atunci, nu ne-am mai despărțit.

Simplitatea legăturii dintre ei mă face să zâmbesc. Atât Ravi, cât și câinele lui sunt fericiți în căsuța lor modestă, dar, cu toate astea, mi-e greu să înțeleg. Am considerat întotdeauna că bunurile materiale care-mi fac viața ușoară sunt de la sine înțeles, dar acum, văzând ce mândru e Ravi de

puținul pe care-l are, mi-e rușine să recunosc că nu-mi amintesc să fi apreciat vreodată pe deplin tot ce am. Sunt copleșită de dezamăgire din cauză că nu am avut niciodată așteptări mai mari de la mine.

— De ce nu locuiești în casa bunicii? îl întreb în cele din urmă.

Un șoarece aleargă iute de-a lungul peretelui subțire, apoi dispare într-o mică gaură din colț. Rokie se trezește, latră feroce la șoarece, apoi se culcă la loc.

— Pentru că este a familiei tale. Și-apoi, le-aș lipsi prietenilor mei, spune făcând un gest către gaura în care a dispărut șoarecele. Se bazează pe mine să-i hrănesc.

— Unde e familia ta?

Îmi aduc aminte că în ziua când ne-am cunoscut a pomenit ceva de un nepot.

— Fiul meu și soția lui locuiesc cu nepotul și familia acestuia. Nu stau departe, zice Ravi scoțându-și sandalele și masându-și tălpile. Soția fiului meu mi-e ca o fiică. Sunt binecuvântat că soarta a fost așa de generoasă, spune zâmbind ca pentru sine. Vrea să mă duc să locuiesc cu ei ca să aibă grijă de mine. Și de fiecare dată îi spun: „Încă nu, fata mea. Încă nu”.

— De ce? întreb nedumerită. Chiar ar putea să aibă grijă de tine.

— Da, dar atunci cine ar mai avea grijă de casa și grădinile Amishei? întreabă el cu blândețe. Sunt fericit aici, spune arătând în jur.

— Și soția ta?

Se vede că în casă lipsește mâna unei femei. În colț se află o lampă cu gaz, iar peste salteaua de pe podea e întins un șal rupt. Trei seturi de ținute asemănătoare cu cea de pe Ravi sunt împăturite cu grijă și așezate lângă pat.

Mi-ar fi greu să-mi amintesc toate hainele pe care le-am aruncat de-a lungul anilor. Ceva era demodat, îi lipsea un nasture sau pur și simplu părea uzat – sunt doar câteva dintre pretextele de care m-am folosit ca să-mi înnoiesc garderoba. În schimb, Ravi se poartă cu mare grijă cu puținul pe care îl are.

— I-am împrăștiat cenușa în râu cu mulți ani în urmă, își scoate el ochelarii și-și trece o mână peste chipul întristat. Și înainte de asta, am incinerat un fiu; a murit când avea trei ani.

Își încălzește mâinile la lampa cu gaz.

Deși soarele e pe cer și razele lui sunt puternice, uitându-mă la Ravi îmi alung un fior rece.

— Ești bine, Ravi?

— Fiul meu spune că nu e destulă carne pe oasele astea, spune suflându-și în palme ca să se încălzească. Râd eu, dar când mi-e frig în plină caniculă, n-am de ales și trebuie să recunosc că s-ar putea să aibă dreptate.

— Ai fost la doctor? întreb, îngrijorată.

Deși ne cunoaștem doar de puțin timp, mi se pare că a trecut mai mult. Poate din cauza povestirii sau poate din cauza timpului petrecut împreună, Ravi a ajuns să-mi fie drag.

Zâmbește, arătându-mi astfel că-mi apreciază grija.

— I-am făcut o promisiune bunicii tale. Nu există boală care să mă poată doborî până n-o îndeplinesc.

Se uită fix peste creștetul meu, undeva în spate și privirea îi rătăcește foarte departe. Mă întreb dacă și-o imaginează iar pe bunica.

— Atunci când va veni vremea mea, n-o să mă salveze nici măcar o sănătate de fier, scutură el din cap și pare să se smulgă din tristețe. Așa că în seara asta o să savurez mâncarea ta și poate o să mai cer încă o porție.

— Nu gătesc prea bine, spun, înduioșată de declarația lui.

— Atunci o să mă bucur de ea și mai mult, fiindcă nici bunica ta nu gătea prea bine. Asta mă convinge că ești cu adevărat urmașa ei.

Spăl legumele într-o strecurătoare veche, în timp ce Ravi aprinde plita cu gaz portabilă. Odată spălate, tai legumele și le arunc în tigaie. Ravi vine apoi cu câte-un praf din diverse mirodenii, pe care le adaugă în amestec din recipiente fără etichetă.

— Ce ai acolo? întreb.

Mirodeniile arată precum cele pe care am văzut că le folosește mama.

— Semințe de muștar.

Ia un pumn de semințe mici și negre, apoi arată spre o pudră roșie.

— Ardei iute, iar ăsta – ridică o pudră galbenă – e turmeric.

Zdrobește un cățel de usturoi și niște ghimbir și le amestecă în oală, după care pune o ceapă tăiată mărunt. Toate încep să sfârâie împreună cu restul ingredientelor. Mulțumit, spune:

— O să fie gata imediat.

— Ce mă bucur că m-ai lăsat să gătesc pentru tine! îl tachinez.

Mirosul mirodeniilor umple camera și mă face să salivez. Până acum, nu m-am gândit niciodată la lucrurile banale pe care eu le am, precum un frigider sau apă curată. Acum mă întreb dacă o să mai văd vreodată viața la fel.

— Mama ta nu te-a învățat să gătești?

În copilărie mă uitam la mama cum gătea. Parcă nicicând nu era mai fericită decât când era concentrată să pregătească masa. Dar de câte ori îi ceream voie s-o ajut, mă alunga, spunându-mi să găsesc altceva de făcut.

— Nu. Îi plăcea să gătească singură.

Dar dragostea ei pentru gătit trebuia să fi venit de undeva.

— Mama e o bucătăreasă excepțională. Cine a învățat-o?

Se oprește, cu mâinile suspendate deasupra oalei pe care se pregătea s-o dea deoparte de pe foc.

— Mama ei vitregă, a spus el încet. A insistat ca mama ta să învețe.

— De dragul tradiției sau…? întreb, sperând că va spune da.

Ravi clatină din cap.

— Îi cerea Lenei să pregătească zilnic cele trei mese pentru familie.

— Și acum face același lucru.

N-am avut niciodată pe masă o mâncare care să nu fie perfect gătită sau prezentată. Am presupus că asta îi aducea bucurie, dar acum mă simt dezamăgită.

— Gătește în fiecare zi.

— Soțul tău gătea? întreabă când vede că nu continui.

— Nu, îi spun recunoscătoare pentru tentativa de a schimba subiectul. Soțul meu… fostul meu soț, mă corectez, apoi mă opresc.

Mă foiesc pe loc, simțind un nod în stomac. E prima dată când îi spun așa. Trag adânc aer în piept și-mi strâng rădăcină nasului între degete, încercând să-mi amintesc întrebarea.

— De obicei mâncam în oraș, răspund în cele din urmă.

— Ați divorțat? întreabă Ravi cu blândețe, văzându-mi reacția.

— O să divorțăm curând, spun și simt că mă ia durerea de cap când mă gândesc la ultimii câțiva ani. Ne-am confruntat cu multe pierderi în căsnicia noastră.

Întunericul începe să-mi dea târcoale. Au trecut câteva zile de la ultimul episod. Pauza din ultima vreme mi-a dat speranțe că mi-a trecut.

— Durerea noastră s-a dovedit a fi mai puternică decât noi, închid ochii, prea slabă ca să mă pot opune.

— Jaya? spune Ravi.

Când deschid ochii, e în picioare în fața mea. După îngrijorarea de pe chipul lui, îmi dau seama că iar am dispărut în întuneric.

— Îmi pare rău, șoptesc, urând faptul că pierd controlul și constatând că pare să mi se întâmple de fiecare dată când mă gândesc la Patrick sau la copii. Cred că m-am pierdut puțin… zic și, când văd că mă privește în continuare îngrijorat, încerc să-l liniștesc: Sunt bine, jur! Poate că uneori mintea mea are nevoie de o pauză.

— Faptul că ai venit în India? întreabă Ravi blând. Te-a ajutat să uiți?

— Probabil. Scrisoarea mi-a oferit pretextul perfect.

Îmi amintesc ce a spus la început despre unchii mei.

— În acel moment, părea mai înțelept să evadez decât să rămân.

— Uneori e cea mai înțeleaptă reacție, îmi spune și-mi face semn să mă așez pe podea în fața lui. Hai să mâncăm!

Douăzeci și șapte

Simțindu-mă ca o localnică, trec pe lângă șiruri de ziduri de chirpici între care este foarte puțin spațiu. Femeile trebăluiesc în curți, bătând hainele spălate ca să scoată apa din ele sau făcând baie în gălеți bebelușilor, care urlă din toți rărunchii. În jurul nostru, păsările cântă la unison cu scârțâitul carelor cu boi care trec pe uliță. Bărbații, majoritatea cu bustul gol, biciuiesc animalele ca să se miște mai repede sub soarele nemilos. Un câine vagabond mă latră până ce își pierde interesul când un băiețel aruncă pe strada plină de balegă un pumn de coji de mango din care picură sucul. Privesc totul, minunându-mă de mintea umană și de abilitatea de a crea un cămin în orice circumstanțe. Toți acești copii, care supraviețuiesc cu atât de puțin, sunt mai puternici decât aș putea să sper că o să fiu eu vreodată.

Biroul fondului funciar și impozitelor se află la o distanță de două sate. Steagul indian flutură în vârful unui par imens. Copii pe jumătate goi aleargă printre aspersoarele din curte, deși nu prea e cine știe ce iarbă de udat.

În birou, trei ventilatoare rotative fac să fluture teancurile de hârtii de pe mese. Încăperea e înghesuită, abia dacă ai pe unde trece. Pe perete e atârnată o poză alb-negru cu Mahatma Gandhi. Un bărbat și o femeie în uniformă lucrează la niște dosare. Un alt bărbat, îmbrăcat și el tot în bluză și pantaloni scurți cafenii, mă întreabă dacă am nevoie de ajutor.

— Am venit pentru proprietatea care include casa, moara și școala, spun și întind pașaportul ca să-mi verifice identitatea. Sunt nepoata răposatului proprietar.

Scoate dosarul și-l răsfoiește.

— Unchii dumneavoastră au renunțat la toate drepturile asupra casei și morii. Mama dumneavoastră e unicul proprietar, spune după ce îmi verifică identitatea.

Îmi întinde documentele oficiale care includ scrisorile de la toți cei trei frați. Citesc pe sărite scrisorile și restul dosarului. Scoate o ultimă scrisoare și mi-o întinde.

— Am primit-o acum o săptămână. Mama dumneavoastră nu e interesată de proprietăți.

— Poftim?

Iau scrisoarea și citesc cele două fraze prin care mama renunță la toate drepturile asupra proprietăților. Declară oficial ce vrea să facă cu ele.

— O să vindem proprietățile la licitație, îmi explică el când ridic privirea. E o veste bună. Moara o să poată face iar făină, întreprinzătorii locali o să poată închiria școala. Bunicul dumneavoastră a refuzat întotdeauna.

Bărbatul îmi întinde diverse oferte de la afaceriști locali. Le iau pe toate cu mâini tremurânde.

— O să primiți un venit substanțial.

— De ce bunicul nu a vândut școala? întreb, în speranța că bărbatul îmi poate răspunde.

— Spunea că nu e dreptul lui s-o vândă, îmi răspunde la fel de nedumerit ca mine. A stat așa, părăsită, ani de zile, dar el a refuzat s-o vândă.

Îmi închipui grădina bunicii și cum, în mijlocul acelei splendori, a descoperit cine era. Moara pusese mâncare și pe masa mamei, și pe a bunicii cât au trăit în sat. Propria mea poveste se împletește cu a lor, deși o descopăr abia acum.

Îmi trec degetul peste scrisorile care-mi ard în poală. Tot n-am idee ce s-a întâmplat cu mama sau ce i-ar fi putut face pe cei trei frați ai ei să renunțe la drepturile lor, dar simt cu fiecare părticică din mine că școala și casa sunt la fel de esențiale pentru poveste, ca și oamenii care le-au populat. Deși nu prea știu ce o să fac cu proprietățile, nu pot lua decât o decizie.

— Ne-am răzgândit. Nu vindem nimic. Am venit să revendic proprietățile și să le păstrez în familie.

* * *

— Ravi?

Bat la ușă și aștept. I-am promis că trec pe la el după ce vin de la biroul fondului funciar.

Îmi deschide ușa un băiat mai înalt decât mine. E îmbrăcat în aceeași uniformă pe care am văzut-o la copiii din sat când se duc la școală – o bluză albă și pantaloni scurți maro, cu șosete albe până la glezne. Are ochii înfundați în orbite și poartă ochelari cu rame de sârmă.

— Namaste! spun și arunc o privire în casă peste umărul lui. Ravi e acasă?

— Ești musafira din America a străbunicului?

Când confirm dând din cap, se luminează la față.

— Eu sunt Amit, strănepotul lui, îmi spune într-o engleză literară, pronunțând clar fiecare cuvânt. Străbunicul vorbește des despre tine. E o plăcere să te cunosc.

— Locuiești la câteva sate mai încolo, nu? întreb, amintindu-mi ce mi-a spus Ravi.

— Da, spune invitându-mă printr-un gest să intru. Pot să te servesc cu apă sau suc de trestie-de-zahăr? Dau acum o fugă în piață să iau.

— Nu, te rog, îl opresc punându-mi mâna pe a lui, înduioșată să-l văd așa emoționat. Un pahar de apă ar fi grozav, mulțumesc.

Scoate apă cu un polonic din oala cu apă fiartă și umple un pahar.

— Ai venit direct de la școală?

— Da. Vin cât de des pot ca să mă asigur că Dada e bine, spune el, folosind cuvântul indian pentru *bunic.*

Se așază pe jos cu picioarele încrucișate și-mi oferă un scaun pliant. În loc să-l iau, mă așez și eu pe jos, cu picioarele sub mine. Nu spune nimic, dar pe chip i se citește surprinderea.

— În ce clasă ești? întreb sorbind din apa călduță.

— A opta, roșește el. M-au mutat la o clasă mai mare datorită notelor la teste, spune și-și face de lucru cu ațele din preșul pe care stă. Îți place India?

— Da, foarte mult.

Cu toate că plecarea mea în India a fost un pretext ca să evadez, de atunci am aflat multe lucruri despre femeile care mi-au fost înaintașe. Înțelegând fiecare eveniment, fiecare detaliu care le-a influențat viețile, reușesc să înțeleg mai bine viața mea.

I-am luat cândva un interviu unui guru New Age care vorbea despre cum chestiunile rămase nerezolvate ale strămoșilor se pot transmite urmașilor până la a doua sau chiar a treia generație. Acțiunile din prezent pot ajuta la rectificarea greșelilor făcute în trecut. Și chiar dacă iertarea păcatelor e imposibilă, înțelegerea lor poate ajuta la evitarea repetării acelorași greșeli.

— Dada Ravi al tău a fost foarte bun cu mine, spun eu.

— Mi-a spus odată că oamenii uită multe, dar nu uită niciodată o persoană care a fost bună cu ei.

— E un om foarte deștept, spun, convinsă că Ravi se referise la bunica mea. Poate că tu semeni cu el?

— Aș fi binecuvântat dacă ar fi așa, spune în timp ce, cu poalele cămășii, șterge ochelarii de rezervă ai lui Ravi. Tu câți copii ai?

Deși subiectul îmi stârnește amintiri dureroase, întrebarea lui nevinovată nu mă supără. În tot satul, femeile de vârsta mea sunt mamele a trei sau patru copii. Fiecare umblă prin sat cu unul agățat de ea și cu ceilalți urmând-o.

— Nu sunt binecuvântată cu un copil, așa cum e binecuvântat Ravi Dada să aibă un copil minunat ca tine.

— E foarte generos din partea ta să spui asta, îmi zice și se uită la ceasul mic de la mână, după care se ridică. Trebuie să plec. Sora mea… adaugă el și se foiește de pe-un picior pe altul. Îi e greu să-și care cărțile.

Clătesc paharele în timp ce Amit își strânge lucrurile. Mă uit după el și-mi propun să-l întreb mai multe pe Ravi despre strănepoții lui.

* * *

— Am hotărât să păstrez proprietățile, spun ținând telefonul lipit de ureche.

— Nu le vreau, Jaya. Nu înseamnă nimic pentru mine.

Încerc să-i spun cât de importante sunt pentru mine, când îmi spune:

— Nu vreau să te rețină acolo.

Brusc, înțeleg. A trimis scrisoarea prin care renunță la drepturi ca să mă aducă acasă. Nevrând să mă cert cu ea, schimb subiectul.

— Mama ta scris tot timpul povești.

Cu toate că până acum nu m-a atras beletristica, acum îmi doresc din tot sufletul să citesc scrierile Amishei.

— Își dorea cu disperare să scrie în limba engleză. A predat la o școală britanică în schimbul lecțiilor de engleză de la un membru al Stăpânirii.

— Era…, încearcă mama să mă întrebe ceva, dar se oprește și o aud cum se străduiește să gestioneze informația, așteptând-o răbdătoare să-și regăsească vocea. A fost fericită?

Ravi m-a întrebat același lucru despre mama.

— Așa cred.

Conform poveștii, copiii erau cea mai mare sursă de bucurie din viața ei. În ciuda dificultăților acelor vremuri, n-a pierdut niciodată din vedere ceea ce era important.

— Era puternică. Ai fi fost mândră de ea.

O aud pe mama cum inspiră adânc, apoi se lasă tăcerea. Continui să-i povestesc despre femeia pe care n-a cunoscut-o niciodată și care-i era mamă.

— Avea o grădină. E splendidă. Plină de toate florile pe care ți le poți imagina și un fag din Anglia. Și-a petrecut foarte mult timp acolo cât a învățat engleza.

— De ce-ți spune povestea asta? șoptește ea. De ce-ți spune toate astea?

— Cred că are legătură cu ceea ce a vrut să-ți dea tatăl tău, îi mărturisesc și, când văd că nu spune nimic, o întreb. Tot nu vrei să știi?

— Nicio poveste din lume n-o să schimbe ce s-a întâmplat.

Ceva din felul în care rostește vorbele îmi reține atenția.

— Ce s-a întâmplat, mamă?

O aud cum suspină – un sunet de jale, imposibil de definit.

— Mamă?

— Te rog, vino acasă.

Când o aud plângând, îmi dau și mie lacrimile.

— Sunt lucruri pe care nu ți le-am spus niciodată.

— Atunci spune-mi-le acum! o implor.

În jurul meu, zgomotul din cafenea se estompează până ce agitația din mintea mea îl acoperă complet.

— Ce-mi ascunzi?

— Jaya, unele secrete trebuie să rămână pentru totdeauna ascunse, spune ea încet.

Complet pe neașteptate, îmi vine în minte Patrick. Căsnicia noastră părea o carte deschisă, până ce am început să încercăm să facem un copil. La acea vreme, mi se părea mai sănătos să ascult numai de instinctele mele, în loc să ascult de Patrick sau de medici. Eram sigură că știu pașii corecți care trebuiau făcuți și care era cea mai bună cale către scopul nostru. Nu l-am auzit, fiindcă nu am vrut să-l aud.

Când căsnicia noastră s-a destrămat și el și-a găsit sprijinul în Stacey, eram sigură că era vina lui. Acum mă gândesc cât de multe i-am ascuns – temerile mele, durerile mele și vidul care împingea totul și pe toți afară din viața mea. Mi se părea mai sigur să-i ascund totul. Cum puteam să-i explic nevoia mea disperată de a avea un copil și că mă simțeam ca o ratată, când abia reușeam să înțeleg eu însămi?

— Nu, mamă, nu trebuie! am spus spre propria mea surprindere. Temerile tale îți spun ce vrei să auzi, dar mai mult te rănesc decât te ajută.

— De aceea ești în India, Jaya? întreabă cu blândețe. Ca să-ți confrunți temerile? Sau ca să fugi de ele?

Încerc să trec peste vorbele ei și să le pun pe seama disperării de a mă aduce acasă.

— Fug de ele.

O aud trăgând scurt aer în piept, ceea ce-mi arată ca e la fel de surprinsă de mărturisirea mea ca și mine. Îmi vine să-i spun că povestea mă face să mă simt mai bine. Că nu mai simt fiecare zi ca pe o povară ce-mi apasă umerii. Că sunt chiar momente când, pierdută în poveste, uit de durerea care și-a găsit sălaș permanent în sufletul meu.

— N-am știut ce altceva să fac. Când m-am despărțit de Patrick, am simțit că nu a mai rămas nimic din mine.

— A sunat aici și a întrebat de tine, spune ea încet.

Acea parte din mine care vrea să se agațe de speranță e redusă la tăcere de fapte și logică. Patrick și-a continuat viața alături de Stacey, iar cu timpul, inima și mintea mea vor trebui să accepte asta. Verigheta pe care încă nu reușesc s-o scot îmi arde degetul.

— A sunat și aici.

Nu-i spun că probabil voia să finalizeze probleme rămase nerezolvate. Că probabil Stacey îl împingea de la spate ca să obțină libertatea necesară ca să-și continue viața.

— Lăsăm amândoi trecutul în urmă, o mint eu.

El a fost prima mea iubire și e greu să accept că n-o să mai fim niciodată împreună.

— Atunci de ce aud suferință în vocea ta? întreabă ea.

— N-am de ales, mamă.

Mă opresc și tăcerea plutește îndelung între noi.

— Ți-am citit articolele, schimbă ea subiectul, luându-mă prin surprindere. Sunt foarte bune.

Oricât de tare m-a dezaprobat pentru cariera pe care mi-am ales-o, nu pierdea nimic din ce scriam. Era o contradicție pe care n-am înțeles-o niciodată.

— De ce ai vrut să mă fac doctor?

N-am mai întrebat-o niciodată, dar acum, având în vedere ce aflu despre bunica, mi se pare imperativ să-i pun această întrebare.

— Fiindcă tatăl tău e doctor, spune ea, ca și cum era o explicație suficientă. E fericit, are succes. Am vrut să ai parte și tu de același lucru.

E un răspuns incredibil de simplu. Privind lucrurile din perspectiva ei – și acum e prima dată când încerc să o fac –, îmi dau seama că e o mamă care voia tot ce e mai bun pentru copilul ei.

— Îmi iubesc meseria, mamă, spun blând. Asta mi-e menirea.

— Atunci sunt recunoscătoare.

— Mamă?

Mă gândesc la următoarele mele cuvinte, alegându-mi-le cu atenție.

— Indiferent ce o să aflu din poveste, vreau să știi că te iubesc. Că te-am iubit întotdeauna.

O aud plângând, apoi îmi spune încet că și ea mă iubește. După câteva secunde, aud tonul telefonului. Pun jos receptorul și încep să mă întreb dacă nu cumva trebuie să o înțeleg pe ea, ca să mă înțeleg pe mine. Stau ore în șir și, în minte, întorc gândul pe toate fețele. Când cafeneaua începe să se golească și barista anunță că închide, mă întorc la Ravi.

Amisha

Douăzeci și opt

În ziua sărbătorii Holi, Amisha s-a trezit devreme. Străvechiul festival al culorilor celebra sosirea primăverii. Pe tot cuprinsul țării, câmpiile erau înflorite și speranțele pentru o recoltă bogată renășteau. Sărbătoarea reunea toate castele și ambele sexe, iar oamenii sărbătoreau prin culori și petreceri. Adoratorii lui Krishna îl omagiau imitându-i spiritul jucăuș. Legendele spuneau că, în copilărie, Krishna le hărțuia fără milă pe *gopis* – nevestele și fiicele păstorilor de vaci.

Amisha și-a periat părul până a prins strălucire, cu toate că știa că în curând avea să fie îmbâcsit de vopsea colorată. A aruncat o privire la micul ceas pe care-l adusese Deepak de la oraș. Era o extravaganță, dar el a insistat că le trebuia.

— E târziu.

Amisha și-a mai verificat o dată reflexia în oglinda mică de pe perete, apoi a ieșit grăbită din cameră. Întâi aveau să participe cu toții, ca familie, la rugul public, apoi aveau să se alăture comunității de pe străzile aglomerate ca să se stropească cu apă colorată și să arunce praf colorat unii în alții.

— E gata toată lumea?

Sătenii se uitau cum copiii se cățărau pe acoperișurile terasate, amenajate pentru dormit, și împrăștiau prafuri colorate peste oamenii de jos, din stradă. Culorile vii cădeau din cer ca un curcubeu care se topea în aer. Pudra colorată le îmbâcsea părul și hainele și toată lumea râdea. De Holi, toate grijile și aproape toate prejudecățile erau date uitării și toți se colorau unii pe alții, fără deosebire.

— Arătați cu toții perfect, ca de obicei.

Amisha și-a strâns tare în brațe băieții mai mari, apoi le-a aranjat hainele. Copiii și-au pus sandalele lăsate la ușă. Amândoi purtau cămăși identice lungi, de culoarea fildeșului, peste pantaloni strâmți, de aceeași culoare.

— Prietenii mei se joacă deja, mama.

Jay a arătat către grupul care aștepta afară. Între timp, Samir s-a strecurat pe ușă afară, făcându-i cu mâna.

— Nu vreau să arăt perfect.

Jay a început să se smucească din mâinile ei, opunându-se manevrelor sale.

— Vreau să mă joc.

— Atunci, joacă-te!

Când a dat să se retragă de lângă ea, Amisha l-a luat cu drag în brațe.

— Dar nu pot să am un Holi bun până nu mai primesc o îmbrățișare de la cel mai bun fiu mijlociu al meu.

A tras lângă ea trupul lui îndărătnic, iar când l-a strâns la piept, el a capitulat și a pupat-o pe umăr.

— Mulțumesc.

A rămas în ușă și s-a uitat încântată cum cei doi băieți s-au alăturat prietenilor lor.

Deepak a ieșit din bucătărie cu un pahar de lapte bătut în mână. Ca și Samir și Jay, purta o tunică lungă, albă, peste pantaloni strâmți.

— Au plecat?

— Da.

Sosise de cu seară, cu trenul. Jay și Paresh se aruncaseră în brațele lui, iar Samir îi strânsese solemn mâna.

— Sunt fericiți să-l aibă pe tatăl lor cu ei de Holi.

Pentru Amisha, absențele soțului nu aveau în continuare aproape niciun impact asupra vieții ei de zi cu zi. Cu ajutorul lui Ravi și al Binei, îi venea ușor să conducă gospodăria și să îngrijească copiii. Când Deepak venea acasă, oricum își petrecea cea mai mare parte a timpului la muncă sau cu ceilalți bărbați din sat. Interacțiunile lor rămâneau rare și limitate ca sferă de interes.

— O să mă duc și eu în oraș, a spus Deepak punând paharul pe masă. Vikram l-a invitat pe locotenent să participe la sărbătoare alături de săteni, a spus el, ca o completare lipsită de importanță. Mi-a zis aseară.

Deși Stephen îi spusese deja Amishei de invitație în urmă cu câteva zile, la școală, ea nu pomenise de asta. Încercase să-i povestească lui Deepak de conversațiile ei cu Stephen, dar acesta o luase peste picior, întrebând-o ce-ar putea să aibă de discutat ea cu un ofițer britanic. După aceea, n-a mai vorbit niciodată despre conversațiile lor din grădină, nici despre orele pe care le petreceau împreună doar ei doi.

Nu i-a împărtășit lui Deepak cât de firești erau conversațiile cu Stephen sau că, chiar și atunci când nu vorbeau, se gândea la ce avea să-i spună. Nu-

i putea spune lui Deepak nici cât de bucuroasă era că Stephen avea să vadă culorile de la Holi și să afle ce semnificație aveau. A ținut pentru ea că abia aștepta să vadă cum o să se lumineze ochii lui Stephen la vederea spectacolului. Era sigură că o să-i placă sărbătoarea la fel de mult ca ei și-și dorea din suflet să fie lângă el în timp ce se bucura de eveniment. Își dorea să treacă prin experiența festivalului cu un bărbat care ajunsese să-i fie prieten într-un fel pe care nu și-l imaginase vreodată.

Voia să-i arate lui Stephen cum, la sfârșitul nopții, când nu mai rămânea apă colorată de aruncat și brațele erau obosite, toată lumea se aduna pentru o ultimă masă. Brahmanii râdeau în timp ce Jains și celelalte caste superioare împărțeau mâncare. Pentru o singură noapte, oamenii nu erau separați în funcție de ierarhie socială. Pentru Amisha, aceea era cea mai minunată priveliște din lume. Acesta era unicul motiv – se convinsese ea – pentru care era așa de încântată că Stephen avea să participe. Dar cu fiecare dorință, venea și conștientizarea faptului că sentimentele ei erau interzise. În dorința ei de a petrece timp cu ofițerul, încălca toate regulile societății și culturii ei.

Acum stătea în prag și se uita după soțul ei care pleca cu copiii în oraș. Afecțiunea pe care o simțea pentru Stephen însemna o trădare față de Deepak și legămintele făcute în fața lui Dumnezeu și a familiei ei. Cu capul plecat, a așteptat până în ultima clipă să se alăture celebrării.

În timp ce bărbații vorbeau, Amisha îl privea pe Stephen din locul ei, între femei. Stephen a bătut pe spate un bărbat, râzând de ceva ce spusese acesta. Deși stătea în mijlocul grupului de prieteni al lui Deepak, Amisha putea să jure că păstra o distanță imperceptibilă. O distanță pe care ea n-o simțea niciodată când erau împreună.

În comparație cu mulți dintre săteni, prietenii lui Deepak aveau un nivel înalt de educație. Unii aveau afaceri în sat, în timp ce alții erau antreprenori, care se ocupau de propriile lor proiecte. Succesul era numitorul lor comun, succesul îi unea. În comunitatea lor și în cele din jur, ei controlau direcția în care se îndrepta satul, pentru că făceau mai mulți bani decât alții. Li s-a alăturat Sir Vikram, adus de șoferul lui personal.

— Locotenente.

Vikram i-a strâns mâna lui Stephen.

— E foarte amabil din partea ta că ai venit la sărbătoarea noastră.

— Îmi face plăcere să fiu aici, Vikram, a răspuns Stephen. Mi-ar fi părut rău să pierd o asemenea ocazie fericită.

Bărbații și-au continuat discuția despre afaceri și situația economiei locale. Trăgând cu urechea, Amisha și-a dat seama că evitau subiectul tulburărilor dintre britanici și localnici. Și pentru asta, era recunoscătoare.

Observând că Amisha se uita la bărbați, prietena ei, Sujata, i-a urmărit privirea. Când l-a observat pe Stephen, Sujata a icnit și apoi s-a uitat repede la Amisha.

— Un membru al Stăpânirii aici?

— Da, a confirmat Amisha și și-a dezlipit privirea de la el ca să se concentreze la Sujata. E un locotenent de la școală.

Cu toate că Amisha nu vorbise niciodată despre timpul petrecut la școală, știa că toată lumea din sătucul lor mic era la curent.

— A venit să serbeze Holi cu noi.

Sujata s-a uitat urât la Stephen.

— Nu e indian. N-are ce căuta aici, a spus ea cu dispreț vădit. Soldații trebuie să se întoarcă de unde au venit.

— În Anglia? a spus Amisha păstrând un ton degajat.

— Ciuma pământului.

— Nu sunt toți așa, a spus Amisha, abia reușind să-și ascundă consternarea la auzul unei asemenea insulte la adresa lui Stephen, dar și-a înghițit reacția onestă și a spus: Unii ne vor binele.

— De când te duci pe la școală îți place de ei? Ce? Îți dorești cumva să fii de-a lor?

Sujata a ridicat vocea ca să le atragă atenția celorlalte femei.

— Amisha noastră vrea să fie englezoaică!

Amisha trebuia să aibă mare grijă. Dacă se certa cu ele, aveau să continue să-i pună la îndoială sentimentele. Dacă nu spunea nimic, aveau s-o sâcâie până ce rupea tăcerea. I-a aruncat iar o privire lui Stephen, care vorbea cu Deepak.

— Îmi doresc la fel de tare ca tine să-i văd pe soldați plecați.

Minciuna i-a venit ușor pe limbă și a sperat că sunase convingător. S-a întors cu fața la ele și cu spatele la bărbați.

— Dar sunt aici. Poate dacă învățăm de la ei, o să fim suficient de puternici ca să luptăm cu ei?

— Asta faci tu, Amisha? s-a alăturat conversației o altă prietenă, Tara. Înveți carte, ca să ne eliberezi de Stăpânire? Deepak bhai a lipsit prea mult de-acasă, a spus Tara numindu-l pe Deepak „frate”, așa cum se făcea în mod convențional. Amisha are atâta timp liber, că și-a pierdut mințile.

A luat-o pe Amisha de umeri și a strâns-o scurt la piept.

Femeile acestea erau cele mai vechi prietene din sat ale Amishei. Multe dintre ele se măritaseră cam odată cu ea și, de-a lungul timpului, deveniseră apropiate. Dar oricât de multe ar fi avut în comun, niciuna dintre ele nu părea să înțeleagă dorința Amishei de a scrie.

Amisha a râs cu ele, ușurată că depășise momentul.

— Mă duc la școală ca să nu fiu nevoită să-mi petrec toată ziua cu voi, doamnelor!

Femeile au trecut la alte subiecte, îndreptându-se către mesele cu mâncare. Fiecare familie aducea aperitive pentru toată lumea. Femeile au început să le pună de mâncare copiilor. Holi ținea deseori două nopți, dar această primă noapte era apogeul sărbătorii.

Amisha s-a uitat către Stephen și privirile li s-au întâlnit. Ochii lui au trecut peste petele de vopsea roșie și albastră de pe sari, apoi s-au oprit la galbenul care-i brăzda părul. A făcut un pas spre ea, după care a părut să-și amintească brusc unde se afla. A sufocat-o regretul. El s-a mulțumit să-i facă discret cu mâna. Amisha se pregătea să-i răspundă la salut, când l-a văzut pe Deepak. Și-a luat seama, și regretul a copleșit-o. Și-a plecat capul și n-a mai răspuns la salutul lui.

Când una dintre doamne i-a cerut s-o ajute, Amisha s-a întors repede cu spatele la el. A început să scoată capacele de pe celelalte vase cu mâncare, când l-a auzit pe Deepak spunându-i lui Stephen:

— Soția mea e foarte fericită la voi la școală.

— Iar nouă ne pare bine că vine la noi, a murmurat Stephen.

Amisha a sesizat încordarea din vocea lui și și-a dat seama că era îngrijorat de cum avea să reacționeze ea.

— E un câștig pentru noi, a adăugat Stephen.

— Ești foarte generos, a râs Deepak, atât de rapid și firesc, de parcă erau prieteni vechi, nu cunoștințe recente. Mi-e greu să mi-o imaginez pe nevastă-mea profesoară la o școală britanică.

Demoralizată de declarația lui Deepak, Amisha a ciulit urechile ca să audă răspunsul lui Stephen, dar zgomotul vaselor era prea mare. În scurt

timp, bărbații li s-au alăturat la masă ca să-și ia farfurii cu mâncare. Stephen a rămas către capătul mesei urmărindu-i cum interacționează.

Amisha și-a ocupat locul în spatele mesei și a început să umple farfurii. Copleșită brusc de rușine, s-a concentrat să-i servească pe ceilalți cu mâncare. Stephen o știa pe femeia care la finalul lecției îi cerea s-o mai învețe ceva. Pentru el era femeia care l-a învățat să danseze și amenința să-l împingă jos de pe bancă atunci când o tachina. Femeia pe care o știa Stephen nu era limitată de reguli, ci zbura liberă în înalturile lumii pe care o crea ca povestitoare.

După ce toată lumea a fost servită și femeile au început să mănânce, Stephen s-a apropiat de ea.

— E totul în regulă cu tine? a întrebat încet.

Ca să evite să atragă atenția, păstra o distanță suficient de mare între ei.

— Da, a murmurat ea.

Privirea ei s-a furișat spre Deepak, iar ochii lui Stephen i-au urmărit pe ai ei. Ca să-și arate înțelegerea, i-a cerut iertare din priviri.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să dau buzna la evenimentul vostru de familie, a spus el. Ar trebui să plec.

— Sunt fericită că ești aici, a mărturisit ea repede, iar după o pauză, a adăugat: Doar că nu am voie să fiu.

Amisha și-a imaginat cum trebuia s-o vadă el acum – supusă și ancorată în așteptările pe care le avea de la ea lumea ei. Acum, că o văzuse în lumina realității, probabil că regreta timpul pe care-l pierduse învățând-o engleză. Cu inima frântă, a umplut repede o farfurie cu un amestec de nuci, alune și stafide și o budincă din grâu, zahăr brun și unt.

— *Prasad?* l-a întrebat ea încet și, când l-a văzut că ezita, a împins farfuria către el. Eu am făcut-o, însă e bună.

Când Stephen a luat-o, degetele lui le-au dezmierdat ușor pe ale ei sub farfurie, împletindu-se pentru o clipă cu ele. Ea l-a privit în ochi, buimacă și nesigură.

— Sunt recunoscător că am putut să vin azi aici, a spus el încet, să nu-l poată auzi nimeni altcineva. Văzându-te fericită printre cei dragi mi-a amintit cât de norocos sunt că mă bucur de prietenia ta.

— Și eu că mă bucur de a ta, a șoptit Amisha, recunoscătoare că el definise interacțiunea lor și-i stabilise limitele.

A oftat uşurată şi l-a privit bucuroasă cum se înfrupta din *prasadul* făcut de ea, golind farfuria.

Douăzeci și nouă

Amisha era în clasă când s-a deschis ușa. A ridicat privirea și a văzut-o pe Neema în prag, cu fața acoperită de marginea sariului ei. Purta o bluză cu mânecă lungă, iar fusta de sub sari îi ajungea până la glezne.

— Neema! a alergat Amisha la ea și s-a oprit la timp să n-o strângă la piept. Ai lipsit luni de zile, Beti! i-a strâns ea ușor mâna fetei. Ce mai faci?

Neema a făcut o grimasă și și-a retras mâna.

— Bine, a răspuns și, deși puternică, din vocea ei lipsea convingerea pe care o avea pe vremea când venea la ore. Mi-a spus tata că ai întrebat de mine.

S-a întors cu spatele, ascunzându-și fața.

— L-am implorat să mă lase să vin.

— Beti? a zis Amisha și a închis fără zgomot ușa clasei. Ce s-a întâmplat?

Neema a clătinat din cap și toate instinctele materne ale Amishei s-au activat pe loc. A tras deoparte cu blândețe marginea sariului Neemei și, șocată, și-a mușcat buza ca să nu țipe. Toată partea dreaptă a feței Neemei era încrețită și maro-închis de la arsuri. A cuprins cu mâna tremurândă obrazul fetei.

— Nu contează.

Neema s-a dat deoparte, forțând-o pe Amisha să-i dea drumul. I-a înconjurat talia cu brațele. Totul la ea arăta că era înfrântă și distrusă.

— Pentru mine contează, a spus Amisha, cu inima îndurerată de mila copilei. Te rog.

Pe obrajii fetei au început să se rostogolească lacrimi. Amisha a luat-o de umeri, ca s-o încurajeze. Încet, printre suspine întretăiate, Neema a spus:

— Înainte de rugăciune, aprindem un foc, un *agni.*

Marginea sariului ei s-a ridicat, dezvăluind arsurile de pe gâtul și umărul ei. Amisha a clipit ca să-și oprească lacrimile și a ascultat cu atenție.

— Agni e zeitatea care reprezintă toate celelalte zeități. E mesagerul zeilor. Cât timp arde, focul devine legătura noastră cu zeii supremi.

Era motivul pentru care se aprindeau *diyas* înainte de fiecare sesiune de rugăciuni și pentru care templele aveau zeci de *diyas* aprinse în orice moment. Focul îndeplinea rolul de poartă pe care sufletul intra în rai.

— Focul trebuia să fie puntea mea de legătură cu lumea de dincolo. Evadarea mea din această lume, a hohotit Neema cu lacrimile șiroind pe fața ei tânără.

Amisha a simțit că nu mai are aer. S-a luptat să-și stăpânească lacrimile și a luat-o în brațe pe fata care plângea.

— Ți-ai dat foc? a șoptit Amisha.

— A fost singura cale pe care-o puteam alege.

Neema și-a smucit nasturii de la mâneci dezvelindu-și antebrațele. Amândouă erau arse mult mai rău decât fața. Pielea devenise de un negru intens, iar încrețiturile treceau de cot, urcând spre umeri. Cicatrici asemănătoare îi acopereau și abdomenul.

— Acum reprezint și mai puțin decât reprezentam înainte, a spus Neema ștergându-și lacrimile. Nu mă mai vrea, și-a acoperit ea fața cu mâinile, continuând să plângă în hohote. Logodnicul meu nu mă mai consideră demnă de el.

Amisha a strâns-o la piept în timp ce suspinele-i zguduiau trupul tânăr. Minutele parcă au fost ore, cât fata și-a plâns deznădejdea în brațele Amishei. Tot ce a putut face Amisha a fost s-o țină în brațe, lăsând tăcerea lor să umple neantul. Secată de lacrimi, Neema a făcut un pas înapoi și s-a chinuit să-și încheie bluza.

— Neema!

Amishei i se rupea sufletul de mila fetei a cărei viață n-avea să mai fie niciodată la fel.

— Beti…

— Când trupul mi-a luat foc, durerea a fost cumplită, a spus Neema, cu voce plină de dezgust față de sine. Sufletul meu s-a opus din răsputeri morții. Creierul mi-a ordonat să țip după ajutor. Așa m-au găsit. Fiindcă am implorat să fiu salvată, a mărturisit ea și a deschis ușa cu o smucitură, privind în gol către coridorul pustiu. Acum, inima mea se întreabă în fiecare zi de ce.

* * *

Amisha pășea tăcută alături de Stephen prin grădina goală. Nici nu simțea soarele care-i ardea nemilos. Când Neema ieșise din clasă, Stephen

era în fața biroului lui. Așteptase în tăcere cât Amisha o condusese pe fată până la ricșă.

— Putem să ne plimbăm puțin? a întrebat încet Amisha după plecarea Neemei.

El a acceptat imediat și a urmat-o afară.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Stephen când au fost singuri.

— Și-a dat foc, i s-a frânt vocea Amishei și lacrimile cărora nu le putuse da frâu liber de față cu Neema i s-au revărsat acum pe obraji. A vrut să moară.

— Dumnezeule!

Cuvântul era încărcat cu tristețe și resemnare.

— A țipat după ajutor, a continuat Amisha, luând de pe jos o pietricică și aruncând-o în trunchiul unui copac. Așa că acum e vie, dar înfrântă, a concluzionat ea furioasă, luând încă o pietricică și aruncând-o din nou. A vrut să scape de soarta care-o aștepta. Moartea i s-a părut singura cale, a vorbit Amisha și și-a cuprins trupul cu brațele. Tema pe care le-am dat-o… Le-am zis să facă o alegere.

— Amisha, nu e vina ta!

Stephen a întins mâna spre ea, dar și-a strâns degetele în pumn și l-a lăsat să cadă înainte să o atingă. Își lărgise nodul cravatei.

— Nu tu ai făcut asta.

— Cineva e vinovat, l-a contrazis Amisha. Cine își asumă răspunderea pentru ce s-a întâmplat cu ea? a zis, dar Stephen n-a răspuns nimic. Puteam să fac ceva s-o opresc, a rostit, cu sufletul apăsat de vinovăție și tristețe. Ar fi trebuit să fac ceva.

— Ce?

El i-a pus o mână pe umăr și a strâns-o ușor. Amisha s-a încordat, apoi s-a relaxat sub atingerea lui.

— Nu puteai face nimic nici tu, nici altcineva, ca s-o salvezi pe fată, a spus și, frustrat, a recunoscut: Dacă ai fi intervenit, ar fi fost repercusiuni.

Amisha știa că era norocoasă că fusese primită la școală. Odată cu acest privilegiu, venea și conștientizarea faptului că trebuia să aibă grijă cum se purta. Nu avea voie să încalce niciodată limitele cu elevii, pentru ca Stephen să nu fie nevoit să intervină. Totuși, toate aceste lucruri i se păreau acum doar pretexte și-i era rușine că nu luase atitudine.

— Povestirea ei a fost un strigăt după ajutor, a recunoscut Amisha. Și eu nu am răspuns.

— Părinții Neemei nu ar fi acceptat intervenția ta, i-a amintit Stephen.

Fapta Neemei nu era ceva nemaiauzit. În lumea lor, fiecare persoană trebuia să-și găsească în felul său calea și un mod de a o străbate. Dacă era o potecă nebătută, atunci acea persoană risca să pășească pe ea singură, abandonată de cei convinși că știau mai bine ce îi trebuia.

— Aș fi putut să-i spun că există o altă cale.

— Există? a zis Stephen și a luat de pe jos pietricica aruncată de Amisha. În copilărie, mă jucam ore în șir luptându-mă cu o sabie și un scut. Tata m-a întrebat cu cine mă lupt. „Mă pregătesc pentru oamenii răi”, i-am spus. Mi-a zis că, uneori, cele mai grele lupte sunt cele pe care le ducem cu noi înșine.

— Ce-a vrut să spună?

Gânditor, Stephen a cumpănit câteva secunde înainte să răspundă.

— Toți ne ducem propriile războaie. Dacă am învățat ceva în timpul petrecut aici este că nu știi întotdeauna cine ți-e dușman. Dar dacă ai noroc, vei lupta cu demnitate și onoare indiferent cine e adversarul tău, a spus, dându-i pietricica. Neema era deznădăjduită. Cred că a luptat în singurul fel pe care-l știa.

Treizeci

— Te rog, spune-mi de ce.

Ravi nu ceruse niciodată concediu până azi. Acum cerea o săptămână întreagă.

— Ești bolnav? a insistat Amisha și, înainte ca el să apuce să-i răspundă, s-a aplecat peste rufele pe care le împătureau și i-a atins fruntea cu un deget. N-ai febră, i-a mai zis ea.

— Poate că nu-i așa rău că nu ți s-a permis să mergi la facultate.

I-a dat peste mână, apoi i-a întins Binei un teanc de prosoape ca să le pună în dulap.

— Dacă alegeai să vindeci bolnavi, mă tem că n-ar fi supraviețuit nicio zi în grija ta.

— Protestezi de fiecare dată când te ating, așa că nu îndrăznesc să-ți iau temperatura cu palma, i-a replicat Amisha.

— Dacă te-ar vedea vecinii că pui mâna pe un paria, cred că aș avea parte de o moarte neprevăzută, în somn, a comentat Ravi. Și dacă ar ști că le dai să mănânce mâncare și dulciuri făcute de un paria, ai avea și tu aceeași soartă.

După ce a pus la loc prosoapele, Bina li s-a alăturai iar și a spus:

— Datorită ție, Ravi, Shrimati e considerată cea mai bună bucătăreasă din sat.

— Când o să fiu pe patul de moarte, o să le dezvălui acest secret prietenilor noștri, a promis Amisha.

— Ai face bine să speri că-ți pierzi auzul înainte să-ți pierzi viața, fiindcă urletele lor de furie vor fi asurzitoare, i-a replicat Ravi.

— Am remarcat tentativele tale de a schimba subiectul conversației și, dacă-mi permiți, bravo! i-a zâmbit Amisha. Și-acum, răspunde-mi la întrebare. De ce vrei să-ți iei liber?

— Am nevoie de odihnă, a dat-o cotită Ravi. Munca asta m-a epuizat.

— Minciuna nu e cel mai mare talent al tău, a declarat Amisha.

Nu-l mai auzise niciodată spunând un neadevăr.

— Se spune că prin exercițiu atingi perfecțiunea. Tu mai încearcă și-o să-ți spun cum te descurci.

— O săptămână, a oftat Ravi, frustrat. Nu se poate să fie așa de complicat să mă ajuți.

— Cercul ăsta în care ne tot învârtim începe să-mi dea amețeli.

A scos un morman de ardei iuți roșii și i-a împrăștiat pe un platou. Odată uscați, aveau să fie pisați și făcuți fulgi.

— Te rog să-mi spui, ca să ieșim din buclă.

— Se însoară, a răspuns Bina. Au! a țipat ea când Ravi a plesnit-o cu un ștergar.

— Te însori? a făcut Amisha ochii mari, bucuroasă. Adevărat?

— Au insistat părinții, a spus Ravi șovăielnic. Datorită ție, suntem binecuvântați cu un venit. Vor nepoți.

Cu excepția orelor când dormea, își petrecea fiecare moment în casa ei, făcând orice era nevoie. Pentru loialitatea lui, Amisha îl plătea de trei ori mai mult decât salariul datorat. Cu banii, Ravi cumpărase o locuință pentru el, părinții și frații lui. Nu avuseseră niciodată una. Deși era mică, el i-a spus Amishei că era castelul lor.

— Ce veste minunată! De ce nu mi-ai spus?

În mintea Amishei era un iureș de idei de cadou. O petrecere în cinstea lor și mâncare pentru brahmani. Aveau să aibă nevoie de mobilă pentru casă. Trebuia doar să găsească o cale să manevreze lucrurile în așa fel încât el să nu se poată opune.

— Sigur e frumoasă, i-a dat ea un ghiont Binei. Tot ce-i mai bun, pentru Ravi al nostru cel frumos, așa-i, Bina?

Amishei îi venea să-l îmbrățișeze ca să-și arate bucuria că el se căsătorea. Însă nu putea. Nu când furia oricărui om care s-ar fi întâmplat să treacă pe-acolo și să-i vadă le putea schimba pentru totdeauna viețile. Nici când erau singuri nu-l îmbrățișa niciodată. Așa că s-a mulțumit să-i zâmbească și să-și împreuneze strâns mâinile în semn de recunoștință pentru vestea bună.

— Sunt un norocos, a spus Ravi, copleșit de bucurie.

— Ea e cea binecuvântată. Faptul că a pus mâna pe tine e răsplata supremă pentru o femeie.

— M-am rugat… a ezitat Ravi, devenind reținut deodată. M-am rugat să aibă sufletul și generozitatea ta.

Amisha s-a oprit din ce făcea și s-a uitat lung la el. I s-a strâns inima. Vorbele Charei, spuse cu atâția ani în urmă, i-au răsunat în urechi. *Găsește*

pe cineva în care să ai încredere. Soarta îi dăruise o persoană care-i devenise confident și prieten apropiat.

— Eu sunt cea privilegiată, a spus Amisha, fără urmă de glumă. Faptul că ești prietenul meu în viața asta îmi arată fără nicio îndoială că am făcut mult bine în viața de dinainte. Puțini oameni sunt așa binecuvântați ca mine.

* * *

În acea după-amiază, Amisha ședea tăcută în timp ce Sujata, Tara și alte femei din sat discutau despre recentele întâmplări din localitate. Amisha și Ravi pregătiseră *kachori* pentru întrunire. Pregătirea bilelor umplute cu *moong daal* galben, piper negru, boia iute de ardei și pastă de ghimbir le luase toată noaptea. Ravi pregătise drept garnitură un castron mare cu *chevda,* un amestec de linte prăjită, alune, mirodenii și tăiței din făină de năut.

Și-au petrecut după-amiaza discutând despre cele mai bune locuri pentru cumpărături și despre calitatea mătăsii.

— Numai în oraș merită să faci cumpărături, au căzut toate de acord.

Tara a sorbit o gură de apă-de-cocos și a zis:

— Amisha, mâncarea asta e excepțională. Te-ai depășit pe tine însăți-.

— Mulțumesc, a spus Amisha fără să adauge că o ajutase Ravi. E plăcerea mea să mă bucur de compania voastră.

Tocmai când se pregătea să mai zică ceva, s-a auzit o bătaie în ușă. S-a scuzat și s-a dus să deschidă. În prag stătea Neema.

Șocată, Amisha a condus-o în casă. Trecuseră câteva săptămâni de când fusese la școală.

— Ce mai faci, Beti?

Neema își ținea chipul ascuns la adăpostul sariului. Zărindu-le pe celelalte femei, a spus:

— Îmi cer iertare. N-am vrut să deranjez. Pot să vin altă dată.

— Noi tocmai voiam să plecăm, au zis prietenele Amishei și au început să-și strângă lucrurile. Trebuie să pregătim cina pentru copii.

Cât timp femeile și-au luat rămas-bun, Neema s-a retras deoparte, la distanță de privirile lor cercetătoare. Când s-a golit casa, a scos din geantă

un plic ieftin. Pe fața lui, Neema scrisese cu litere perfecte numele Amishei. Era o invitație la nunta Neemei, în weekendul următor.

— Am venit să-ți dau asta.

— Te măriți? a întrebat stupefiată Amisha.

Neema și-a frânt mâinile, cea arsă contrastând cu pielea netedă a celeilalte.

— M-am jucat cu focul ca un copil, a șoptit ea. Acum trebuie să accept consecințele ca un adult.

A dat să mai zică ceva, apoi s-a oprit, a înghițit în sec de două ori, după care a explicat:

— Mi-au găsit un mire la trei sate mai încolo. Peste două zile o să fie o ceremonie mică, dar sper să poți veni.

— Cu ce se ocupă?

Palmele Amishei au început să transpire de frică. Știa că singurul gen de bărbat dispus să-și ia o mireasă desfigurată ar fi unul care se folosea de arsurile ei ca să stârnească mila altora. Cu toate că-i era groază de răspuns, a așteptat.

— Cerșește, a spus Neema, confirmând temerile Amishei. A fost de acord să se însoare cu mine și să mă întrețină cum poate, contra unei mici sume de bani ca zestre.

— Vino să lucrezi pentru mine!

Zeci de idei treceau cu viteza fulgerului prin mintea Amishei. Refuza să accepte că cerșetoria era singura opțiune pentru Neema.

— Pot să-ți găsesc o slujbă aici.

— Nu pot, a clipit Neema repede ca să-și oprească lacrimile care amenințau să se rostogolească pe obraji. În prima zi de curs ne-ai spus povestea omului și a păsării, a privit ea țintă în podea. Nu exista decât o mică breșă prin care să respire. Noi trebuia să hotărâm ce se întâmpla mai departe.

— Îmi aduc aminte.

Inima Amishei se frângea de părere de rău. Știa că Neema avea talentul și potențialul de a deveni o scriitoare de succes, însă avea să-și trăiască viața ca cerșetoare.

— Eram sigură că bărbatul trebuia să-și facă griji pentru propria viață, a spus Neema.

Majoritatea copiilor scriseseră un final similar.

— Dar acum înțeleg că era vinovat. Ar fi trebuit să ia pasărea în căușul palmelor și să-i ofere ei aerul proaspăt.

— Și bărbatul? a întrebat Amisha.

— Soarta lui a fost hotărâtă în ziua în care a construit casa. Dacă acea casă nu se prăbușea la cutremur, ar fi căzut cu altă ocazie. Dar, ca ultim gest, ar fi trebuit să salveze pasărea nevinovată, de consecințele greșelilor făcute de el.

— Neema?

Amisha a încercat să înțeleagă legătura dintre poveste și oferta făcută Neemei de a lucra pentru ea.

— Propunerea ta e generoasă, dar nu o pot accepta, a șoptit Neema. Statutul părinților mei în societate s-ar diminua cu timpul din cauza desfigurării mele, dacă aș lucra aici și aș continua să locuiesc la ei, și-a șters ea lacrimile. Aș fi văzută ca o piază rea. Fratele meu e tânăr și are toată viața înainte. Nu se poate să-i fie afectat viitorul din cauza alegerii mele. E o binecuvântare că n-o să mai fiu o povară pentru părinții mei, i-a zâmbit ea timid Amishei și a deschis ușa. Sper să poți veni la nuntă.

* * *

Amisha a alergat într-un suflet la școală. Când a ajuns, Stephen o aștepta la intrare. Fără o vorbă, el i-a făcut semn să intre în biroul lui.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat el.

— S-a măritat, a răspuns Amisha.

Venise direct de la mica nuntă organizată de părinții Neemei. Fusese limitată la rudele de gradul unu și *pujari* care prezidase ceremonia.

— Am privit-o cum a înconjurat focul de șapte ori și cum a plecat după aceea cu el.

Amishei îi venea să arunce cu ceva sau să pocnească pe careva. În schimb, a început să se plimbe în sus și-n jos prin spațiul mic.

— Nimeni n-a vărsat o lacrimă. Pur și simplu, s-au uitat după ea cum se îndepărta, a strigat ea.

— Nu puteai face nimic, a spus cu blândețe Stephen.

Și-a frecat ceafa.

— Dar englezii?

Amisha s-a întors către el. Era aceeași discuție în contradictoriu pe care o mai purtaseră, dar Amisha nu s-a putut abține. Nu vedea înaintea ochilor decât durerea Neemei și frica ei de ce-o aștepta.

— Voi ce puteți face?

— Amisha…

— Știu, a spus ea, bănuind ce avea să-i răspundă. Nu aveți dreptul să interveniți.

Pereții micii încăperi au început să se apropie, golind-o de oxigen. Era furioasă și voia să-și verse furia.

— Mă așteaptă elevii mei.

— Poate că ar trebui să-ți iei liber azi. Ești îndurerată.

Stephen s-a așezat între ea și ușă. Amisha i-a văzut compasiunea, dar n-a putut reacționa la ea.

— Nu eu sunt cea care își va petrece tot restul vieții pe străzi.

Amisha a trecut pe lângă el și a ieșit pe ușă. A simțit cum o urmărea cu privirea.

În clasă, toți elevii erau deja așezați în bănci și așteptau răbdători.

— Îmi cer scuze că am întârziat.

Amisha a început să citească cu voce tare tema pe care o planificase, dar Neema continua să-i umple mintea, alungând toate celelalte gânduri. A închis caietul și s-a întors cu fața spre clasă.

— Astăzi o să facem ceva diferit, a spus ea.

Stephen s-a strecurat în clasă pe ușa din spate și s-a sprijinit de perete, neobservat de elevi. Amisha l-a ignorat și și-a continuat ideea care tocmai îi venise în minte.

— Suntem o colonie a Angliei, care e condusă de un rege și o regină. Fiecare dintre voi învață într-o școală britanică. Dar noi suntem indieni și avem multe obiceiuri și cutume care sunt diferite de ale lor.

Amisha s-a uitat pe furiș la Stephen, care o urmărea tăcut.

— Prietena voastră și fosta mea elevă, Neema, s-a măritat azi-dimineață.

Și-a ținut emoțiile sub control, știind că pășea pe un teren minat. O izbucnire emoțională deplasată l-ar fi obligat pe Stephen s-o cenzureze, dar, în același timp, acești elevi erau viitorul. Ei erau cei care puteau pune umărul la schimbarea societății. Ei puteau oferi o altă variantă de final poveștii Neemei. Puteau oferi o altă opțiune oricui voia ceva diferit – altceva decât ceea ce decideau alții pentru ei.

— E fericită? a întrebat o fată din spate.

Amisha a închis ochii auzind întrebarea. Probabil că de accidentul Neemei nu știau decât vreo doi elevi. Fratele ei păstrase secretul față de colegi, iar Neema fusese practic închisă în casă după aceea.

— A acceptat faptul că mariajul era următorul pas din viața ei.

— Care e tema?

Plictisit, un băiat din fața clasei a început să mâzgălească ceva pe caiet.

Amisha s-a gândit puțin.

— O să scriem despre cum s-ar schimba țara noastră dacă ar fi condusă de o femeie.

În spatele clasei, Stephen s-a dezlipit de perete, fixând-o cu o privire sfredelitoare. Amisha l-a ignorat. O altă elevă a ridicat mâna.

— Da, Gita?

— Dacă ar fi condusă de regină?

— Nu, nu de regină. Nu de Stăpânire. De o femeie născută în India și crescută cu sistemele de credințe și standardele sociale indiene. Fiecare dintre voi trebuie să-și imagineze o femeie indiancă ce sfidează aceste obiceiuri, care sfidează aceste norme și ne conduce țara.

— Cum este Gandhi?

— Gandhi luptă pentru independența noastră, a spus Amisha. Eu vorbesc despre conducătoarea unei Indii independente. Vorbiți-mi despre această femeie și despre cum ne va conduce ea.

— Păi, asta e o poveste? a întrebat nedumerit unul dintre băieții mai mari.

— E ceva ce-ți poți imagina că s-ar putea întâmpla? a întrebat Amisha, pe un ton mai aspru decât intenționase și, când toți au rămas tăcuți, a zis: De aceea e o poveste. Fiindcă e ficțiune.

Stephen a ieșit din clasă pe tăcute, la fel cum intrase. Amisha și-a continuat ora, asigurându-se că elevii au înțeles tema înainte să le dea timp să scrie.

După plecarea elevilor, Amisha a citit poveștile lor. Era mândră că fiecare încercase să-și imagineze cât putea de bine o situație în care o femeie conducea India. Poveștile lor, deși uneori comice, erau oneste. Le-a băgat într-un plic mare și tocmai îl lipea când a intrat Stephen.

— Un lider indian? a întrebat el înfundându-și mâinile în buzunare.

— M-am mirat să te văd în clasă.

— Cred și eu. Dacă știam că aveai să încurajezi o revoltă, m-aș fi gândit de două ori înainte să-ți ofer postul de profesoară.

— Te temi de o femeie la conducere? a întrebat Amisha. Nu și-a dat seama că-și ținea respirația până n-a răsuflat ușurată la auzul răspunsului lui.

— Nu, a spus Stephen privind-o atent. Dar trebuie să-mi fac griji când unul dintre profesorii mei propovăduiește elevilor ideea unui lider indian.

— N-am făcut asta, s-a oprit Amisha, iritată. Nu luam o poziție politică. Am făcut-o pentru Neema, a ridicat ea plicul, tremurând de furie. Am vrut să-i trimit ceva care să-i arate că nu trebuie să fie deznădăjduită. Să-i arate că nu trebuie să renunțe la speranță.

— Și ai crezut că poveștile copiilor vor reuși să facă asta? a întrebat Stephen.

Cu toate că în vocea lui nu era nici urmă de nuanță, Amisha tot s-a simțit prostuță și măruntă.

— A fost un gând ridicol, a aruncat ea plicul pe catedră.

— Nu, n-a fost.

Stephen a luat plicul și a scris pe el numele Neemei.

— O să-l trimit prin curier la noua ei locuință.

— Mulțumesc.

Considerația pe care i-o arăta a luat-o prin surprindere pe Amisha.

El s-a aplecat ca să o privească în ochi.

— Amisha, regret ce i s-a întâmplat. Orice aș fi spus mai devreme, te rog să nu uiți asta.

— N-a fost drept ce i s-a întâmplat, a plecat Amisha capul, și ochii i s-au umplut de lacrimi. Merita o soartă mai bună.

Dar povestea Neemei nu era prea diferită de altele care se petreceau în timpul lor, în acel loc. Oricât și-ar fi dorit Amisha s-o ocrotească și s-o încurajeze, Neema nu ar fi putut face mare lucru cu viața ei.

— Știu, a spus Stephen, privind-o tăcut.

Treizeci și unu

La câteva zile după nunta Neemei, Amisha tot nu reușea să și-o scoată din minte pe fată. O durea sufletul de fiecare dată când se gândea la ea. Și-a petrecut ore în șir în grădină cu Stephen, vorbind despre toate și nimic. Iar el parcă înțelegea nevoia ei de a se pierde în subiecte banale, ca să uite de fata pe care n-o putuse ajuta.

— Și fratele tău? a întrebat Amisha în timp ce se plimbau, pentru că, de când îi spusese de el, ea ardea de nerăbdare să afle mai multe. V-ați petrecut mult timp împreună?

Stephen nu i-a răspuns pe loc, iar Amisha s-a întrebat dacă nu cumva subiectul era încă prea sensibil. A dat să-i spună că nu era nimic dacă nu voia să vorbească, dar el a vorbit:

— Eram prieteni, iar asta spunea multe despre noi.

Stephen parcă s-a retras în sine amintindu-și de casă.

— În copilărie, ne băteam, ca toți băieții. Iertarea venea numai după o trântă la pământ și pumni în diverse locuri vulnerabile.

Ca adulți – i-a explicat el – au devenit apropiați și au descoperit că aveau mai multe în comun decât sângele care le curgea prin vene.

— Pentru asta, sunt recunoscător.

— Nu te așteptai să fiți apropiați? a întrebat Amisha.

— Părinții mei nu vorbeau despre sentimentele lor, a spus Stephen. Am presupus că eu și fratele meu le vom urma exemplul.

— Îți pare bine că n-ați făcut-o, a spus Amisha, simțind afecțiunea pe care-o avea el pentru bărbatul pe care-l pierduse. Familia e importantă.

Și-a amintit ce-i spusese el despre tatăl lui.

— Tatăl tău s-a asigurat că ești în India, și nu în război. Cu siguranță, te iubește foarte mult.

— Un soldat în India, a spus Stephen fără să încerce să-și ascundă mânia. Tata și-a dorit să fiu unul din numeroșii paznici ai comorii furate de rege.

— Asta crezi? a întrebat Amisha.

Era prima dată când Stephen recunoștea că India nu aparținea țării lui natale.

— Că merităm să fim liberi? a mai spus ea.

— Dacă spun că da, îmi trădez poporul. Dacă spun că nu, te trădez pe tine? a întrebat el, reducând-o la tăcere.

— Nu, i-a spus în cele din urmă Amisha. Libertatea Indiei nu e o garanție că toată lumea o să fie liberă. Amândoi au înțeles că se referea la Neema.

— Asta vrei? a întrebat el. Să fii liberă?

— Ce să fac cu libertatea? a încercat Amisha să glumească. Vorbește gura fără mine.

Înainte să apuce el să mai spună ceva sau să insiste până scotea de la ea un răspuns mai profund, ea a schimbat subiectul.

— Regreți timpul petrecut aici?

— Acum, nu, a spus Stephen privind-o în ochi. Dar mi-e dor de prietenii mei de-acasă și uneori și de familie, a zis făcându-i cu ochiul, după care a făcut o pauză. Nu-ți vezi prea des familia, nu?

Într-una din numeroasele lor conversații își povestiseră trecutul.

— Nu, a răspuns ea. După ce o femeie se căsătorește, nu mai are aproape niciun motiv să ia legătura cu familia ei.

Amisha învățase să-și alunge durerea pe care o simțea de câte ori se gândea la ei. Fuseseră toată viața ai ei, până o dăduseră soțului și fusese dată uitării.

— Locuiesc departe? a întrebat Stephen.

— N-ar fi departe dacă mergi cu trenul. Dar nu contează distanța. Pur și simplu, să-i văd nu e o prioritate.

Cu copiii de care trebuia să aibă grijă și cu Deepak mereu plecat, nu era ușor să facă această călătorie. Și cu toate că-i era dor de mama care o născuse și apoi o dăduse străinilor, știa că mama ei nu o cunoscuse niciodată cu adevărat. Visurile și dorințele ei deveniseră un secret bine ascuns.

— Așa vrea femeia? a întrebat Stephen.

— Nu, așa cere tradiția, a spus Amisha.

Surprinderea de pe chipul lui a nedumerit-o.

— Nu așa se face și la tine în țară?

— Nu, a răspuns el.

Amisha și-a amintit că el îi spusese că amândoi bunicii lui locuiau lângă casa în care crescuse.

— De ce să desparți o femeie de familia ei după căsătorie?

În copilărie, Amisha își văzuse prietenele date unor familii străine prin căsătorie. Cu doar câțiva ani – dacă nu chiar doar câteva luni – mai mari decât Amisha, plângeau și implorau să nu fie trimise de-acasă. Se rugau să li se dea voie să rămână cu familiile și frații lor și să continue să trăiască în singura lume pe care o știau.

— Ca să înceapă să facă copii. De preferință, băieți. Zestrea cerută de familia mirelui creștea odată cu vârsta fetei. O noră tânără putea începe imediat să producă fii. Familii mari, compuse din oameni de diverse grade de rudenie, trăiau înghesuite în case mici. Fiii și noile lor familii locuiau cu părinții și frații necăsătoriți.

— Fiindcă ei pun umărul ca să-l sprijine pe tată, a spus Stephen.

După ce trăise atâta timp în India, începuse să cunoască obiceiurile.

— Susțin financiar familia.

— Singurele lucruri care contează e să se căsătorească și să aibă fii.

Amenințarea divorțului sau a alungării din casă atârna permanent deasupra capului miresei dacă nu-și îndeplinea îndatoririle tradiționale.

— Familia naturală a soției nu are nicio utilitate. E o risipă de timp pentru ea și îi afectează productivitatea.

Amisha a încercat să ascundă oroarea pe care i-o provoca acest obicei, dar când a văzut mila de pe chipul lui Stephen, și-a dat seama că a citit-o ca pe o carte deschisă.

— Îmi pare rău, a spus Stephen.

A venit spre ea, apoi s-a oprit.

— Asta e, a spus Amisha, care prețuia cultura și tradițiile ce impuneau iubire necondiționată pentru copii și familie, însă, cu toate astea, neputând să ignore imperfecțiunile care existau. Trebuie să fie un motiv pentru care se practică obiceiul ăsta, nu? a întrebat ea, fără să aștepte un răspuns. Toate tradițiile trebuie să aibă o sursă. Poate că, la acea vreme, acest comportament era necesar.

— Așa sună foarte filosofic, a tachinat-o Stephen, dar Amisha i-a văzut admirația din privire. E logic. Femeile sunt singurele care pot naște, astfel încât bărbații sunt liberi să întrețină familia.

— Și când aceste roluri nu mai sunt necesare? a întrebat Amisha.

Neputând să aibă o astfel de conversație cu Deepak, savura din plin fiecare clipă.

— Și dacă tradiția e doar un pretext ca lucrurile să rămână exact așa cum au fost dintotdeauna?

— Te referi la Ravi și Bina? a întrebat Stephen citindu-i, parcă, gândurile.

Ea îi vorbise deseori despre iritarea pe care i-o provocau limitele impuse de obiceiuri asupra lor.

— Tot nu sunt primiți în templu?

— Printre altele.

Amisha știa că mulți paria trăiau cu frica în sân să nu fie omorâți. Nu îndrăzneau să supere sătenii de teama repercusiunilor.

— Uneori pare doar un pretext pentru răutate. Când toată lumea se poartă la fel, poate că ți se pare un comportament acceptabil?

— Dacă societatea acceptă comportamentul, consecințele sunt aproape inexistente, a fost de acord Stephen.

— Numai o persoană extraordinară ar putea să ia atitudine împotriva normei.

Amisha s-a gândit iar la Gandhi și la cuvintele despre libertate pe care le rostea neobosit.

— Regele și regina ta par să fi găsit toate pretextele necesare ca să invadeze India. Poate că nu sunt cu nimic diferiți de noi, ceilalți.

— Iar eu sunt soldatul lor loial, a spus el, șocând-o. Mă folosesc de rolul meu ca să-i țin pe indieni în banca lor? s-a întrebat el cu voce tare.

Când ea a dat să răspundă, el a întrebat-o:

— Tu ce ai face altfel? Dacă ai fi în locul meu.

Ea și l-a imaginat refuzând să vină în India, iar gândul i-a frânt inima.

— Nimic. E ușor să vorbești, dar un singur bărbat – a spus ea, făcând o mică pauză – sau femeie nu poate schimba mentalitatea unui întreg popor.

S-a străduit să-și exprime gândurile cât mai limpede.

— N-am vrut să spun că tu n-ar trebui să fii aici.

A tras adânc aer în piept și i-a aruncat o privire furișă, sperând că el înțelegea ce voia ea să spună. Dar tăcerea lui a îndemnat-o să continue.

— Aș păstra lucrurile exact așa cum sunt, ca să poți rămâne aici.

După această mărturisire, Amisha a amuțit, temându-se iar că spusese ceva deplasat sau că întrecuse o limită nerostită.

— Ai sacrifica libertatea Indiei pentru lecții de engleză? a spus Stephen, încercând să mai risipească atmosfera apăsătoare dintre ei. Poporul tău te-ar

putea renega.

— Poporul meu duce o bătălie pe care nimeni n-ar trebui s-o ducă – pentru libertatea de a fi el însuși.

Amisha știa că răspunsul dat era prea simplu. Înainte ca Stephen să apuce să o mustre pentru asta, a continuat:

— Dar cu toată furia și ura, e imposibil să mai vezi și binele care a venit odată cu răul.

— Atunci de ce vă opuneți? a întrebat Stephen arătând spre grădină și școală. Vă oferim tot ce e mai bun din ce avem noi. Drumuri mai bune, școli. India nu avea nimic din toate astea înainte.

Amisha știa că nu se certa cu ea, ci îi prețuia părerea, iar asta îi umplea inima de fericire.

— Cu ce preț?

S-a gândit la conflictele despre care citise – la opresiunea și deznădejdea pe care le simțeau chiar și cei mai puternici dintre indieni.

— Nu ne putem găsi identitatea atâta timp cât altcineva ne spune cine suntem.

— Asta facem? a întrebat Stephen, apoi a tăcut, căzând pe gânduri. Îi forțăm pe indieni să devină cine avem noi nevoie să fie? a zis și, înainte ca Amisha să apuce să-l aprobe sau să-l contrazică, a întrebat-o: Libertatea ți-ar da dreptul să fii cine vrei să fii? Ravi ar începe să fie tratat ca un egal, și nu ca un paria?

— Nu, a răspuns sincer Amisha.

Oricât și-ar fi dorit să creadă că independența Indiei însemna independență pentru toată lumea, știa că era foarte posibil să nu fie așa.

— Dar ar fi un început, nu?

Deasupra lor a zburat în formație un stol de păsări, umplând cerul cu țipetele lor.

— Când ești împins la pământ, se pare că ai două opțiuni. Să te supui și să rămâi acolo, sau să te ridici și să întrebi de ce.

— Ca tine? a întrebat Stephen și, văzându-i nedumerirea, i-a explicat: Când mi-ai spus că vrei să vii la școală, ai spus că vrei asta fiindcă îți dorești mai mult.

Și-a aplecat capul într-o parte și a cântărit-o din priviri.

— Întotdeauna lupți pentru ce vrei?

Amisha s-a holbat la el, uluită că-și amintea ce-i spusese într-o discuție pe care ea o uitase.

— Cred că e iresponsabil să nu lupți, deși nu e întotdeauna alegerea cea mai înțeleaptă. Mai ales dacă consecințele i-ar putea răni pe cei dragi. Neema a luptat cât de bine a știut, iar prețul plătit e unul pe care nu și l-ar fi imaginat niciodată.

— Nu e așa peste tot, a spus el cu blândețe. Ai opțiuni.

— Da?

Amisha știa că, în orașe, femeile și paria aveau mai multe drepturi. Dar în sătucul ei, acea lume părea foarte departe.

— Unde? În Anglia? a precizat ea.

— Anglia trebuie să mai evolueze, dar în viața de zi cu zi femeile sunt considerate egale cu bărbații.

Și-a împreunat mâinile și s-a întins cu brațele deasupra capului.

— Nu că n-ar exista bărbați care ar prefera modul ăsta de viață. O femeie care să fie permanent la cheremul unui bărbat poate fi împlinirea unui vis, a tachinat-o el.

— Pentru tine? l-a provocat Amisha.

— Nu m-am gândit niciodată la asta. Căsătoria îmi pare undeva într-un viitor îndepărtat, dar când o să vină momentul, îmi imaginez că o să vreau alături de mine o femeie care să-mi fie egală, a fixat-o el cu privirea. Pe cineva care să-mi fie atât prietenă, cât și confidentă.

— Sună minunat, a recunoscut Amisha.

Se temea să aprofundeze subiectul, însă tot l-a întrebat:

— O să fie englezoaică?

De cum i-au ieșit vorbele din gură, și-a dorit să le ia înapoi, dar era prea târziu.

Întrebarea a rămas suspendată între ei.

— Da. Așa cred, s-a bâlbâit Stephen, vădit stingherit. Un englez să se însoare cu o indiancă?

— Nu, n-ar merge, nu-i așa?

Era ceva nemaiauzit! Membrii Stăpânirii erau aici ca să civilizeze țara, nu să socializeze cu indienii.

— Părinții tăi n-ar fi de acord.

— Nu, a spus Stephen cu o voce în care se citea frământarea și trecându-și mâna prin păr. Tu ce ai vrea? Dacă ai fi putut alege?

— Nu… nu știu.

Amisha s-a întors cu spatele la el, incapabilă să-și imagineze iubirea, sau un bărbat care s-o prețuiască pentru mai mult decât capacitatea ei de a face copii și a ține o casă.

— Nu știi?

Pășeau pe un teren sensibil, despărțiți de o graniță invizibilă. Amândoi erau definiți de cultura lor. Amisha nu avea altă opțiune decât să se plece în fața convențiilor societății. Puținele reguli pe care le încălca, le încălca sperând să nu existe nicio consecință.

— Aș vrea pe cineva care să creadă în mine, a răspuns în cele din urmă Amisha.

— Atât? a întrebat el, uluit.

— Ar fi mai mult decât aș putea spera vreodată. Asta mi-aș dori pentru fata mea, dacă o să am vreodată una.

— O fată, zici? a zis Stephen cu un zâmbet.

— Dar la cum stau lucrurile – a spus cu ezitare Amisha – nu știu dacă aici ar fi locul potrivit pentru ea.

Stephen a părut șocat.

— N-ai vrea să rămână în India?

— Dacă India ar deveni un loc în care să-și poate alege calea, atunci da, aș vrea să rămână aici. Ar fi căminul ei. Noi… a făcut ea o pauză, gândindu-se la Deepak. Noi am fi familia ei.

Amisha și-a cântărit lumea, așa cum era în acel moment. S-a gândit la opțiunile inexistente.

— Dar aș vrea să aibă parte de mai mult decât mine.

— Mai mult? a întrebat Stephen, încurajând-o să continue.

— Un loc unde să poată fi orice vrea, a spus Amisha, unde visurile s-o poată purta oriunde și singurele ei limite să fie cele pe care și le impune singură.

S-a gândit o clipă.

— Știi vreun astfel de loc? l-a întrebat.

— În Anglia…

Stephen s-a oprit, amintindu-și, ca și ea, ce spusese mai devreme.

— Acolo ar fi o *cafenie,* a spus Amisha, folosind cuvântul utilizat de mulți dintre britanici.

Stephen a tresărit, dar n-a corectat-o.

— Poate în America? a spus el.

Când Amisha i-a aruncat o privire întrebătoare, Stephen a ridicat din umeri.

— N-am fost niciodată. Dar fratele meu… a zis și a făcut o scurtă pauză. M-a pus să-i promit că o să vizitez într-o zi America.

— Când o să te duci, să-mi spui neapărat cum e, a zis Amisha.

Niciunul n-a menționat că, odată plecat din India, erau slabe șanse să se mai întoarcă.

— Să-mi spui dacă e un loc unde fiica mea ar fi fericită.

— Promit!

Jaya

Treizeci și doi

Ravi adună flori și fructe pentru templu și le aranjează cu grijă pe tavă. M-a întrebat ieri dacă vreau să merg la templul unde mergea bunica. Așa era obiceiul înainte de sărbătoarea Holi. Dornică să văd unde se ruga, am spus da pe loc.

— Crezi în Dumnezeu?

Deși nu sunt o persoană religioasă, puțina credință pe care o aveam a fost zdruncinată din temelii după pierderile multiple de sarcină. Mi-a fost greu să accept că un Dumnezeu bun poate fi așa de crud. Acum, că am ascultat poveștile lui Ravi, mi-e și mai greu.

— Am venit pe lume necredincios. Cum aș fi putut crede? întreabă el încet. Poporul meu e judecat și condamnat de oameni pentru abateri ce nu încalcă nicio lege, își pleacă el capul și-l văd că se luptă cu durerea. Trecutul ar putea fi uitat dacă nu ar fi lucruri care să ne amintească de el în ziua de azi, spune și, după ce tace o clipă, pierdut în gânduri, continuă: Dar compasiunea oamenilor m-a obligat să cred că trebuie să existe ceva sau cineva mai puternic, care să fi creat în lumea aceasta asemenea perfecțiune.

— Te referi la bunica.

— Mă refer la inima ei, mă corectează el. Ca ființă umană, era imperfectă, ca toți oamenii. Dar inima ei se străduia întotdeauna să fie corectă cu ceilalți, chiar și atunci când nu era corectă cu ea însăși. Și de aici… perfecțiunea ei.

— A avut noroc de un prieten care să aibă atâta admirație pentru ea, am spus, emoționată de vorbele lui.

— Datorită ei, duc o viață pe care nu mi-aș fi putut-o imagina niciodată. Eu sunt cel norocos, spune el, după care se cufundă în tăcere.

Dau să-l mai întreb ceva, când îl văd că se uită undeva în spatele meu. Privirea îi devine absentă, ca de fiecare dată când a spus că a văzut-o pe Amisha, iar chipul lui are brusc o expresie incredibil de vinovată și rușinată. Scutură din cap și revine în prezent. În câteva secunde, ridică un zid în fața emoțiilor lui până ce chipul îi devine complet inexpresiv. Pornește din nou la drum, cu Rokie la picior.

— Când eram studentă, am asistat la exhumarea unui cadavru îngropat în urmă cu decenii, rup eu tăcerea. În cimitirul respectiv, albii erau

înmormântați separat de negri.

Ravi mă ascultă atent în timp ce ne continuăm drumul.

— Toate pietrele de mormânt aveau inscripții care vorbeau despre cât de iubit fusese răposatul și despre rolurile pe care le jucase în viața lui – părinte, copil, bunic. Nici măcar un cuvânt nu pomenea de culoarea răposatului.

— În moarte, nu conta, spune Ravi.

— Nu. Tot ce mai rămăsese din el erau oasele. Ca la toți oamenii.

M-am întrebat dacă știa că la sfârșit suntem toți la fel doar un cadavru și faptele noastre și amintirile altora rămase ca să spună cine am fost.

— Orice ne-ar separa în viață n-are nicio importanță în moarte.

— Bunica ta a scris odată o poezie despre faptul că singurul lucru care rămâne din noi după moarte sunt oamenii cărora le-am afectat viața. Tot restul e doar o fațadă.

Se oprește în loc ca să se uite la mine.

— Cred că bunica ta ar fi fost tare mândră dacă te-ar fi cunoscut.

Vorbele lui au o încărcătură de bucurie amestecată cu regret pe care nu o înțeleg.

— Mulțumesc, îi spun eu recunoscătoare.

Îi iau tava din mâini ca să poată merge sprijinindu-se în baston.

— Mama nu-și amintește de tine. Cum e posibil?

Ravi amuțește.

— N-am fost acolo cât a crescut mama ta, spune el, poticnindu-se în propria explicație. La scurtă vreme după moartea Amishei, am fost înlocuit în casă de alți servitori.

Chipul i se crispează pentru o clipă și grăbește pasul. Cu fața întoarsă de la mine, Ravi schimbă subiectul.

— Și copilăria ta? Cum a fost?

Mă abțin să insist.

— Tata era ocupat cu munca.

Ceea ce însemna că de obicei eram doar eu cu mama. În copilărie, am atribuit distanțarea ei faptului că nu mă iubea, dar acum, că știu o parte din poveste, îmi pun la îndoială presupunerile.

— Am avut o copilărie frumoasă.

Comparativ cu copiii pe care îi văd pe străzi, am fost binecuvântată.

— Am fost întotdeauna bine îngrijită.

— Ai spus că Lena e fericită? întreabă lent Ravi.

Curioasă în continuare să aflu motivul întrebării, încerc să fiu cât mai sinceră.

— Nu e nefericită.

Chipul i se crispează și mă ascultă cu atenție.

— Tata o iubește foarte mult, spun și fac o pauză. Noi două nu suntem prea apropiate.

— De ce? întreabă încet.

— Nu știu, recunosc. N-a fost niciodată rea cu mine doar distantă.

— Îmi pare rău, șoptește el.

— N-are de ce, spun zâmbind, ca să mai risipesc tensiunea. Dacă am învățat ceva din călătoria asta e că sunt o norocoasă să am viața pe care o am. Nu cred că am știut asta până acum.

Dă din cap, părând să-mi accepte spusele.

— Ești bună la reportaje? întreabă Ravi, făcându-mă să râd.

— Uneori, îi răspund eu cât de onest pot. Pentru mine e important să scriu cât pot eu de bine.

Munca mă împlinise și dăduse sens vieții mele. Abia după sarcinile pierdute m-am întrebat care mi-e locul în lume.

— Dar aveam nevoie de o pauză. Asta a însemnat venirea mea aici.

— Pierderea de care ai pomenit, spune Ravi.

— Am pierdut trei sarcini.

Îmi șterg repede lacrimile când încep să se rostogolească pe obraji. Cu toate că întunericul zilelor care au urmat încă mai stă la pândă, nu mai e așa de amenințător ca înainte.

— Am vrut să dau naștere unui copil. Am vrut să fiu mamă.

La acea vreme, asta era tot ce voiam. Procesul înghițise toate aspectele vieților noastre.

— Faptul că n-am putut mi-a zdrobit inima.

— Și soțul tău?

— Patrick? A găsit o cale ca să-și revină.

După prima pierdere, Patrick s-a întors imediat la muncă, în timp ce eu abia dacă reușeam să fac fața la serviciu. Inițial l-am invidiat că a reușit să treacă peste pierdere, iar apoi am început să-i port pică pentru capacitatea de a se pierde în muncă și viața de zi cu zi. Nu mi-a trecut niciodată prin

minte să mă întreb ce simțea văzând că mă pierde, înghițită cum eram de propria durere.

— Eu n-am găsit tăria s-o fac. Odată cu pierderea copiilor, m-am pierdut și eu. Și oricât m-am străduit, n-am reușit să-mi găsesc o cale să-mi revin.

Acum, de fiecare dată când văd un copil, îmi amintesc cât de mult își dorea Patrick o familie. La fel de mult ca mine, dar, orbită de propria mea suferință, nu am putut-o vedea pe a lui. Privind în urmă, încerc să-mi imaginez o altă cale sau alți pași pe care i-am fi putut face ca să evităm soarta. Am fost întotdeauna foarte sigură de căsnicia și viața noastră. Acum mă gândesc la o viață fără el și îmi pare pustie.

— Suntem despărțiți, îi spun încet. Când mă întorc, probabil că vom demara procedura de divorț.

— Am ajuns, spune Ravi, abia auzit.

Încetinește și arată undeva în față.

Construcția superbă îți taie respirația. Zece coloane rotunjite din marmură străveche susțin un acoperiș piramidal sculptat cu modele alambicate de o frumusețe rară. Stâlpii erau la distanțe egale unii de alții și nu exista niciun perete care să împiedice mirosul intens de tămâie cu aromă de iasomie să se reverse în aerul din jur. Mai multe șiruri de pavilioane micuțe duceau la un altar acoperit cu o cupolă, de care atârnau sute de clopoței. Templul era înălțat mult deasupra solului și 40 de trepte duceau către intrarea fără ușă.

— Este…

Rămânând fără cuvinte, mă holbez la construcție. Templul pare străvechi. Îmi imaginez cum curenții de aer pe care-i simțim poartă rugăciuni șoptite cu ani și ani în urmă. În aer plutesc fantome de soți și soții și iubiri tinere și vechi dureri.

— Când a fost construit?

— Cu multe sute de ani în urmă.

Ravi îl contemplă de parcă îl vede pentru prima dată.

— Cât de des vii aici?

Mă întreb de ce nu m-a adus până acum în acest loc.

— Era o vreme când nu aveam voie să intru, răspunde el sincer. Prima dată am venit înainte de moartea bunicii tale. Și atunci am rămas la distanță, ironizându-i supremația. După aceea, am venit ca să-mi urlu furia

și jalea. Când ni s-a permis, în sfârșit, să intrăm, nu voiam să am nimic de-a face cu sanctuarul religios care nu fusese în stare să-mi salveze prietena.

— I-ai cerut lui Dumnezeu s-o salveze?

— L-am implorat, mă corectează el. Dar rugăciunile mele au rămas fără răspuns. Atunci eram sigur că lui Dumnezeu nu-i pasă de dorințele sau durerea noastră.

— De ce au dat voie să intre paria? întreb.

— Ne era rușine de reacția lumii la sistemul nostru de caste. Ne-a obligat să facem legi care să ne declare egali, nu inferiori, spune el și se uită la templu, apoi iar la mine. Dar legile schimbă doar cu timpul ce e în sufletele oamenilor.

O familie coboară treptele. Fiecare dintre ei poartă pantofi.

— Hai să dăm bună ziua.

Urmez exemplul lui Ravi și-mi scot pantofii la poalele treptelor. Zeci de alte perechi sunt aruncate acolo în dezordine.

— De ce? întreb arătând spre ei.

— Se spune că energia meditativă circulă din tălpi în sus, zice el. Doar desculț îl poți simți în tine pe Dumnezeu, spune el, iar când începem să urcăm treptele de marmură, adaugă: Și numai fără încălțări îți dai seama cine s-a spălat și cine nu, așa-i?

Puhoaie de oameni urcă și coboară treptele. Femeile îi țin aproape pe cei mici, iar băieții și fetele zburdă liberi. Ravi mă conduce la un șir de statui de zeități de lângă perete. Un mic clopot de bronz atârnă din tavan, cu un șiret asortat.

— Sună din clopot, copilă. Brațele mele sunt prea bătrâne ca să se mai întindă spre cer.

Apuc limba cât pumnul care atârnă de șiret și o lovesc de marginea clopotului. Sunetul ascuțit îmi străpunge urechile. Ravi ia fructe și flori de pe platoul lui de argint și le așază la baza statuii lui Shiva. Brahmanul *pujari,* un bătrân înfășurat într-un sari portocaliu, primește ofranda adusă de Ravi templului cu o scurtă înclinare din cap. Așa cum li se cere tuturor *pujari,* omul a renunțat la toate plăcerile lumești în favoarea unei vocații mai înalte.

Clopotul răsună în tot templul și reverberează prin tot satul. Ținând perfect ritmul, preotul începe strofele unui cântec. Ravi se așază și-mi face semn să-i urmez exemplul. Îmi acopăr picioarele cu poalele rochiei și mă

așez și eu. Femeile și bărbații se alătură preotului și cântă împreună despre dragoste, rugându-se ca viitorul să le fie prielnic lor și celor dragi. Versurile mă liniștesc, închid ochii și mă pierd în muzică.

* * *

— *Prasad.*

Ravi îmi întinde o farfurie plină cu mâncare, din care se înfruptă restul congregației.

— Trebuie s-o mănânci.

Îmi amintesc de partea din poveste în care Amisha îi oferă *prasad* lui Stephen după Holi, așa că iau ofranda. Amestecul mi se topește în gură. Golesc rapid farfuria.

— Fac la fel pentru fiecare *puja?*

Ravi arată către niște lumânări aprinse.

— Acelea se aprind primele și apoi tămâia.

Pujari dă tonul grupului la cântece de recunoștință și adulație.

— Sunt milioane de manifestări ale divinului.

Ravi mă conduce către unele dintre statuile poleite cu aur aflate peste tot în templu.

— Fiecare alege la ce zeitate se roagă, în funcție de obiceiurile sale religioase. Se spune că fiecare zeu are un scop, o putere, spune el încercând să găsească cuvântul.

— Ca în mitologia greacă, spun eu.

— Nu știu, recunoaște Ravi firesc. N-am mers la școală.

Într-un colț îndepărtat se află o siluetă sculptată în bronz. Stă în echilibru într-un picior, de parcă e în toiul unui dans, iar numeroasele ei brațe sunt întinse în toate direcțiile.

— Cine e?

Ochii săi de cristal alb sunt hipnotici.

— Ai ales bine, spune Ravi. O cheamă Durga, spune el și apoi se uită la mine. Hindușii o consideră sursa universală a întregii puteri, energii și a creativității.

Vine lângă mine și admiră simbolul.

— E superbă.

Fur o floare dintr-un aranjament și o depun la picioarele ei.

— Da, spune Ravi, privindu-mă. Era și favorita bunicii tale, zice și, când vede că tac, vorbește el din nou: Bunica ta era o femeie foarte puternică. Cred că tu, nepoata ei, vei descoperi în tine aceeași putere, îmi zâmbește el. Și-acum, hai să sărbătorim Holi cum făcea bunica ta.

* * *

După *puja,* ne alăturăm maselor de oameni care se îndreaptă către piața satului. Cu o noapte înainte, Ravi îmi pomenise de sărbătoarea Holi. S-a gândit că mi-ar plăcea să văd culorile și energia sărbătorii anuale așteptate cu nerăbdare atât de copii, cât și de adulți. Orice trecător era o țintă. Străzile răsunau de râsete ore în șir după apusul soarelui. Apoi, așa cum făcuseră secole la rând, toți sătenii, indiferent de castă, se adunau și mâncau împreună.

Eu și Ravi pregătiserăm două coșuri cu baloane pline cu vopsele colorate ca să le aruncam în trecători. Când ne apropiem, mulțimea se împarte în două cercuri, situate față în față. Femeile sunt îmbrăcate în fuste și bluze albe, iar bărbații poartă pantaloni albi și cămăși lungi din bumbac. Majoritatea hainelor sunt deja stropite cu culori. Toți țin în mâini două bețe și încep să le lovească de ale persoanei din față în perfect sincron, apoi fiecare trece la următoarea persoană aflată la rând. Pe măsură ce ritmul muzicii crește, se mișcă și ei tot mai repede, până ce sudoarea le șiroiește pe fețe.

— Dandiya Raas, zice Ravi și se uită la mine. Dansul pe care bunica ta i-l arăta locotenentului.

Oamenii din mulțime râd când pierd ritmul și încep să se desprindă rând pe rând din șir. În scurt timp, dansul se oprește și începe un război în toată legea, în care toată lumea aruncă cu culori în toată lumea.

— O să mai danseze? întreb cu speranță.

— În seara asta, după-masă. O să li te alături? întreabă el.

— Da.

Mă gândesc la bunica și la încercarea ei de a-l învăța pe Stephen pașii. Mi-l imaginez învățând între zidurile grădinii, cu crengi pe post de bețe. Dacă ar mai fi fost în viață, oare aș fi învățat pașii de la ea? Oare mama și-ar fi îmbrățișat cultura în loc să o respingă?

— Mi-ar plăcea.

Ravi aprobă din cap, părând încântat de răspunsul meu. Dau să mai zic ceva, când îl zăresc la distanță pe Amit. Vine spre noi ținând strâns de mână o fetiță. Două cosițe îi acoperă urechile și-i cad pe umeri. Are părul negru-cărbune și pielea de culoarea lemnului întunecat. Ambele picioare îi sunt cuprinse în proteze de metal care duc în sus către un corset de metal ce-i cuprinde trupul micuț și se termină cu un guler cervical.

— Cine e? întreb.

Ravi nu răspunde.

— Ravi?

— Strănepoata mea, Misha.

— Misha de la *Amisha?* întreb încet.

Zâmbește.

— Da. A fost prima fată născută în familia mea. A fost norocul ei să primească numele bunicii tale.

Îmi înăbuș sentimentul de profundă recunoștință pe care mi l-a provocat gestul lui de a o elogia astfel pe bunica.

— Are opt ani.

Când Amit ne vede și ne face cu mâna, Ravi îi răspunde la fel.

— Ani la rând, nora mea n-a putut face copii. După multe posturi și luni pline, am fost binecuvântați cu Amit. N-am îndrăznit să mai cerem unul, căci cum ar putea să se repete perfecțiunea? a zis el sufocându-se de emoție. Apoi a venit la noi Amisha și s-a dovedit că ne înșelaserăm.

Când copiii ajung la noi, Ravi îi trage pe amândoi la piept și-i îmbrățișează. Ravi mi-o prezintă pe strănepoata lui, care se uită la mine cu ochi mari.

— Ți-o prezint pe frumoasa mea strănepoată, Misha.

Mă aplec până ajung la nivelul ei ca să o privesc în ochi și-i întind mâna. Se uită la Amit, care aprobă din cap. Când își pune mânuța într-a mea, îi spun:

— E o plăcere să te cunosc, Misha. Ești foarte frumoasă, exact cum a spus străbunicul tău.

Se luminează la față la auzul complimentului.

— Mulțumesc! zice și apoi arată spre coșul meu, plin de baloane cu vopsea. Te joci cu noi?

În coșul ei mai sunt doar câteva baloane.

— Nu, scumpo, spun uitându-mă în coșul ei. Străbunicul tău și cu mine le-am făcut pe astea pentru tine și fratele tău.

Când i le întind, se uită lung la coș, buimăcită. Îl împing spre ea cu blândețe.

— Ia-le, te rog!

Îmi stăpânesc cu greu lacrimile. Misha e mai micuță decât orice copil de opt ani pe care l-am văzut vreodată. De la sosirea mea, am văzut o mulțime de copii în timpul plimbărilor mele prin sat. Unii erau cerșetori cărora le-am dat bani, dar pe care nu i-am întrebat niciodată care era povestea lor. Fiindcă nu puteam face nimic ca să le schimb situația, era mai sigur pentru mine să nu știu. Însă acesta e sângele lui Ravi. Copilul e viitoarea generație a lui Ravi, iar el e prietenul meu. S-a purtat cu mine de parcă ne cunoșteam de secole, când, de fapt, ne cunoaștem de foarte puțin timp.

— Nu uita să le împărți cu fratele tău, îi spun.

— Mulțumesc, spune Amit uitându-se la sora lui. I-ai făcut un Holi de neuitat.

— Ai renunțat la arsenalul tău, zice Ravi și ne uităm amândoi cum Amit și Misha se alătură celorlalți copii și încep să se joace. Cum o să te mai joci?

— De ce nu am cunoscut-o până acum, Ravi? întreb, ignorându-i glumele.

Mă întorc cu fața la el, la acest bărbat care își dedică ore în șir din timpul lui ca să-mi împărtășească povestea familiei mele, în timp ce pe a lui o ține secretă. Mi-e rușine de propriul meu egocentrism, că n-am întrebat mai multe despre viața lui și m-am concentrat numai asupra vieții mele.

— Spune-mi mai multe despre familia ta, îl implor. Te rog.

Ravi ezită.

— Fiul meu e muncitor și are o nevastă vrednică. Nepotul meu lucrează ca ucenic la un croitor. Ca și tatăl lui, muncește din greu și e un om bun, care-și iubește familia din tot sufletul.

Ravi se oprește de mai multe ori ca să salute câțiva săteni.

— Strănepoții mei se joacă având inimile ușoare și mințile libere, mai spune el, și, după o pauză, adaugă: Sunt recunoscător că pot face asta.

— De ce nu mi-ai spus de Misha?

— Ai stat cu mine în fiecare zi, ascultând povestea unei femei pe care nu ai cunoscut-o niciodată. Ai râs și ai plâns odată cu bunica ta, în timp ce se

lupta să-și găsească locul.
Chiotul unui copil ne întrerupe conversația. Copiii încep să arunce cu baloane unul în altul, vopsindu-se în toate culorile curcubeului.
— Nu am vrut ca povestea Mishei să o pună în umbră pe a familiei tale.
— Ce te-a făcut să crezi că ar fi așa?
Zâmbește, dar pe chip are o expresie de tristețe profundă.
— Fiindcă ești nepoata Amishei.
Mă uit cum Misha aleargă cât poate ea de repede ca să țină pasul cu fratele ei. Se tot împiedică din cauza protezelor metalice. Văzând cât se chinuie surioara lui, Amit se oprește și vine lângă ea ca s-o ajute să se țină pe picioare.
— Ce s-a-ntâmplat? întreb.
— Poliomielită, spune el urmărindu-mi privirea. Ni s-a spus că are noroc că poate merge. Pe mulți alții, boala i-a lăsat imobilizați.
Când mă uit la el, spune:
— Sunt condamnați să-și petreacă tot restul vieții într-un scaun cu rotile, dacă și-l permit familiile.
— Cum aș putea să ajut?
— Faptul că întrebi e de ajuns. Mulțumesc, spune el.
Ne uităm amândoi tăcuți cum copiii continuă să arunce cu baloane unii în alții. În scurt timp, li se alătură și adulții și din cer cade praf colorat.
— Îmi pare rău că n-ai reușit să te joci.
Nu-i răspund. Dacă s-ar fi născut, copiii mei ar fi dus vieți îndestulate. Boli ca poliomielita n-ar fi fost niciodată un pericol pentru ei. Și-ar fi făcut griji pentru școală și prieteni, pentru balul de absolvire și destinația vacanței de primăvară. Mă simt rușinată, dar mă și pune pe gânduri faptul că mi-am trăit viața pe tușă, fără să știu sau să-mi pese că alții trăiesc în asemenea condiții vitrege.

* * *

— Jaya, voi aveți paria în America? mă întreabă Amit, legănându-se în hamacul de pe verandă.
Îmi tot spusese Shrimati, până ce am insistat să-mi spună Jaya.
După Holi, Amit și Misha au rămas peste noapte în casa bunicii, cu mine și cu Ravi. Misha și-a implorat părinții, care au fost de acord, după ce i-am

asigurat insistent că nu deranjau. Dimineață, Misha și Ravi dispar ca să se pregătească, iar eu și Amit așteptăm. Ne uităm la valurile de oameni care trec prin fața casei. După petrecerea care a durat până târziu în noapte, plutește în aer un sentiment general de fericire.

Nu-i răspund pe loc, atentă să-i cruț sentimentele.

— Nu, nu există paria.

— Toată lumea e tratată la fel? întreabă el, cu invidie.

— Mi-aș dori să fie așa.

Mă gândesc la America și propriile ei probleme legate de inegalitate. La istoria ei plină de perioade în care cei diferiți au fost tratați ca fiind inferiori.

— Există oameni care sunt tratați diferit, nedrept, în comparație cu ceilalți.

Informația pare să-l surprindă, ceea ce mă face să întreb ce imagine are el despre America.

— Cum se decide în America cine face parte din clasa inferioară?

Întrebarea mă face să mă cutremur. A pus-o ca și cum e de la sine înțeles că trebuie să existe o clasă inferioară. Că nu toată lumea are dreptul să fie tratată la fel.

— Legea spune că toți suntem egali, dar uneori, unii oameni sunt făcuți să se simtă inferiori.

— Cine?

— Pot deveni ținte grupuri de oameni care sunt altfel, îi răspund eu. Uneori, oamenilor le e frică de ce nu cunosc. Poate să fie culoarea pielii sau pe cine iubesc. Poate chiar și câți bani câștigă. Motivele sunt diverse.

— Tu ai fost vreodată ținta unor asemenea nedreptăți?

Mă gândesc la drepturile și privilegiile pe care le consider de la sine înțelese. La viața mea plină de șanse pe care bunica nu le-a avut niciodată. Pe care Ravi nu le are.

— Nu, am avut mare noroc. Am fost întotdeauna tratată ca toată lumea.

— Ești norocoasă.

Amit dă din picioare și hamacul se leagănă înainte și înapoi. Din cauza mișcării, părul îi flutură în adierea vântului.

— Dar tu…

Am rețineri să-l întreb, de teama răspunsului. Cu toate că nu vreau să cred că strănepotul lui Ravi a fost victima prejudecăților, știu că e o prostie.

— Ai fost vreodată tratat diferit?
— Sunt un paria, spune Amit, ca și cum ăsta e un răspuns suficient. Familia mea ne tratează pe mine și pe Misha la fel, dar în afara familiei…
Lasă fraza în suspensie.
— Și nu te supără?
Se uită iute la mine, apoi își ferește privirea. Încordarea din trupul lui reverberează în toată încăperea, iar chipul i se crispează. Mă întreb dacă a învățat să-și reprime emoțiile din cauza anilor de condiționare.
— Dada Ravi a lucrat pentru o familie respectată, spune Amit gânditor. Datorită lor, suntem tratați cu mai mult respect. Eu și sora mea mergem la cea mai bună școală. Dada Ravi spune că avem noroc.
Ridică bărbia și rostește vorbele cu eleganță. Pentru un copil de 12 ani, are o tărie pe care i-o invidiez.
— Dar știu că nu toată lumea e la fel de norocoasă ca noi, așa că sunt recunoscător pentru tot ce avem. E suficient.
Îmi zâmbește, dar pe chip îi apare o mască ce-i ascunde gândurile.
— Sunteți gata? întreabă Ravi venind pe verandă. E timpul să udăm și să curățăm florile din grădină.
Amit merge în urma noastră, în timp ce Misha turuie tot drumul, distrându-ne cu întrebări și povești despre planurile ei pentru azi. Ajunși la școală, Amit și Ravi intră în clase, iar eu și Misha alegem grădina.
Misha duce stropitoarea și merge pe lângă mine, în timp ce eu tai trandafirii. Respirația ei devine greoaie și îi e tot mai greu să țină pasul. Încetinesc și fac pași mărunți ca să mă adaptez ritmului ei. Când văd că ea continuă să gâfâie, o întreb dacă putem să luăm o pauză. Fără să-i aștept răspunsul, mă așez pe o bancă.
Misha urcă pe bancă lângă mine și-și leagănă picioarele. Protezele se pocnesc cu zgomot de bancă. Arată spre o tufă de trandafiri.
— Dada Ravi taie întotdeauna spinii înainte să ne dea florile.
— Bună idee.
O las să aleagă subiectele și mă relaxez, savurând conversația.
— Au nevoie de ei; altfel ar fi perfecte.
Se ridică de pe bancă sprijinindu-se în ambele mâini. Odată ce-și recapătă echilibrul, se duce la o tufă de trandafiri. Se apleacă atât cât poate ea și taie o floare, evitând spinii. Îi miroase parfumul, apoi mi-o întinde.

— Dada Ravi spune că dacă ceva e perfect, Dumnezeu nu poate renunța la el.

— Mi se pare corect.

Cuvintele ei îmi aduc în minte imagini de copii pe care nu i-am putut purta în pântece. Ca o mamă plină de mândrie, mi-i imaginez în toată perfecțiunea lor. Indiferent cum ar fi fost, i-aș fi iubit necondiționat, ca Amisha pe copiii ei și Ravi pe strănepoți.

— Ca mine.

Misha miroase un alt trandafir, strâmbând din nas când petalele îi gâdilă nările. Smulge petalele una câte una și le presară pe pământ.

— Dada Ravi spune că de aceea am proteze.

Mi se taie respirația când aud cu câtă încredere acceptă explicația lui Ravi. Îmi aduc aminte de pozele mele de când eram bebeluș, în care se vede de la o poștă pe tâmpla mea un mare punct negru. Mama mi-a explicat odată că semnul negru era cea mai bună cale de a ascunde un copil de privirea Domnului. Dacă își dădea seama că dăduse din mână ceva perfect, cum sunt toți nou-născuții, atunci putea lua copilul înapoi în Rai. Pata mima o imperfecțiune.

— Cred că Dada Ravi al tău are dreptate.

Clipesc ca să-mi rețin lacrimile ce amenință să se reverse.

— Și eu.

Plină de energie, începe să umble prin grădină. Protezele se ciocnesc una de alta. Iau stropitoarea și o umplu din nou cu apă. Curățăm și udăm împreună restul grădinii.

Aseară am învățat Dandiya Raas. E dansul tradițional interpretat în timpul sărbătorilor hinduse. Cu două bețe în mâini, formezi împreună cu ceilalți două cercuri mari și stați cu fața unii la alții. După cinci mișcări anume, treci la persoana următoare și repeți aceiași pași cu noul partener. Te învârți așa, în cerc, ore în șir, mișcându-ți trupul în ritmul muzicii. E frumos nu numai datorită simplității sale, ci și datorită capacității sale de a aduna la un loc o mulțime de oameni. Copii, bărbați și femei se pierd pe sine în toate acele ore cât sunt sincronizați în mișcare.

N-am mai dansat de ani de zile. Ultima dată a fost la nunta mea, când îmi doream ca muzica să nu se mai oprească niciodată. Înainte de nuntă, dansam în cluburi, la petreceri, și aveam chiar și sesiuni spontane de dans în livingul meu. Anii au trecut și gândurile au început să mă copleșească, până n-am mai auzit versurile și am pierdut ritmul.

În timpul vizitei în India, mi-am petrecut mult timp cu un bărbat care mi-a devenit bun prieten. Azi i-am cunoscut strănepoata. Fiindcă s-au născut paria, destinul le-a fost trasat înainte să deschidă ochii în lume. Sunt considerați nevrednici și fără valoare pentru societatea în care trăiesc. Dar chiar și în cele mai potrivnice circumstanțe, prietenul meu își ține fruntea sus și-și învață strănepoții să prețuiască lucrurile pe care alții le consideră ca de la sine înțelese.

Istoria ne arată că avem nevoie de etichete ca să ne definim locul în lume. Sute de ani, oamenii i-au categorisit pe alții drept inferiori ca să se simtă ei superiori. Culoarea, sexul, clasa socială, religia, handicapurile fizice, orientarea sexuală și familia din care ne tragem… toate astea sunt doar câteva dintre modurile în care un grup e separat de altul. La fiecare persoană care se declară superioară, o alta trebuie să fie inferioară. Dar când îi călcăm pe alții în picioare ca să obținem ce vrem, ce spune asta despre noi, ca specie umană? Înseamnă asta că scopul dorit e atins, sau dă naștere unui tipar de comportament din care nu mai putem ieși niciodată?

Ce-ar fi dacă am fi cu toții egali unii în ochii altora și ne-am mândri cu ceea ce vedem în oglindă? Vorbesc despre o utopie și risc să fiu ridiculizată, dar aflându-mă într-un sat la mii de kilometri distanță de lume, o să risc. Ce-ar fi ca, doar pentru o zi, să lăsăm deoparte tot ce ne desparte și să ne unim datorită a tot ce avem în comun? Doar pentru o zi, am vedea că, dincolo de toate variațiile, suntem toți la fel, cu speranțe, visuri, temeri, tărie și slăbiciuni similare. Doar pentru o zi, am putea sta umăr la umăr, nu divizați, și ne-am purta cu ceilalți așa cum ne dorim să se poarte alții cu noi.

Istoria ne arată că acea zi nu va veni niciodată. Diferențele dintre noi ne dau un scop în viață – atât în bine, cât și în rău. Unii o văd ca pe o ocazie de a se strădui să fie ceea ce nu sunt, în timp ce alții o iau ca pe o scuză de a-i umili pe cei care îi sperie. Pornind de la ideea aprecierii dansului, pe care am exprimat-o mai sus, mi-aș imagina o lume în care muzica ne definește. Încetinirea și accelerarea ritmului ne-ar dicta mișcările, iar sufletele și mințile noastre s-ar legăna după melodie. Pe scenă ar fi loc pentru fiecare persoană, și fiecare voce ar fi auzită. Cântecele ne-ar ajuta să trecem peste diferențele dintre noi și ne-ar celebra similaritățile. Și în final, am fi cu toții mai buni pentru că am dansat împreună.

Înțelepciunea venită odată cu vârsta ne spune că nu ne putem petrece viața dansând. Dar sper să găsesc o cale prin care etichetele puse mie ca fiică, reporter, soție și, mai nou, viitoare divorțată, să nu mă definească. În schimb, fiecare persoană nou întâlnită va reprezenta o ocazie de a evolua și nu mă voi sfii deloc să fac primul pas. Fie ca prin modestie să-mi regăsesc propria putere, iar la finalul călătoriei, sper să învăț când să mă plec umilă pentru ca alții să poată ridica fruntea cu mândrie.

Amisha

Treizeci și trei

Deepak i-a făcut loc pe canapea lui Stephen ca să se așeze lângă el.

— A fost foarte amabil din partea ta să accepți să iei masa la noi acasă.

A pus o mână pe umărul lui Stephen. Amisha rămăsese cu gura căscată când soțul ei îi spusese că-l invitase pe Stephen la masă după ce se întâlniseră acasă la Vikram. Deepak i-a zis că locotenentul acceptase cu eleganță, dar ea se întreba cât de relaxat se simțea Stephen acum.

Amisha își petrecuse toată dimineața făcând curat în casă împreună cu servitorii, pentru Raksha Bandhan – o celebrare a relației dintre un frate și sora lui. Janna, îmbrăcată într-un sari din mătase georgette și cu brățări de aur pe brațe, vorbea încet cu copiii despre școală făcându-și vânt cu evantaiul. Cea mai mică dintre surorile lui Deepak, Janna nu fusese niciodată apropiată de Amisha. Dar era măritată cu un bărbat care locuia la două sate mai încolo, așa că se vedeau de câteva ori pe an.

— Probabil că dă din evantai ca să alunge viermii, i-a șoptit Ravi Amishei în timp ce încălzeau mâncarea.

Deoarece Deepak insistase să le interzică lui Ravi și Binei să-i servească pe oaspeți, ei au rămas în bucătărie să ajute la prepararea mâncării.

— Știi că-s atrași de rahat, în orice formă ar fi el.

— Șșșșșșș! Să nu te audă! a început Amisha să râdă.

El s-a oprit, dar pe buze i-a rămas un zâmbet. Ravi n-o plăcuse niciodată pe Janna. După ce fusese angajat, o prevenise deseori pe Amisha despre cumnata ei că era manipulatoare și răzbunătoare. Acum, cu o dexteritate și eficiență pe care Amisha o invidia, Ravi a pus legumele într-un castron și supa în altul. A stropit mâncarea cu zeamă de lămâie și apă de ghimbir ca să ușureze digestia.

— Cina e gata, a strigat Amisha din bucătărie.

Deepak i-a făcut semn lui Stephen s-o ia înainte și s-au așezat amândoi pe podeaua tare. Amisha ducea cu grijă în echilibru trei castroane. Când a intrat în zona pentru luat masa, i-a aruncat o privire lui Stephen. Ocupat să discute cu cumnatul lui despre planurile privind noua recoltă, Deepak nici n-a băgat-o în seamă. Pășind spre ei, piciorul Amishei s-a prins în tivul sariului. S-a smucit, cât pe ce să se împiedice și să cadă. Stephen s-a sprijinit imediat într-un braț ca să sară s-o ajute. Amisha i-a făcut disperată

un semn categoric cu capul, insistând să rămână pe loc. Dacă îndrăznea s-o ajute, gestul avea să fie văzut ca o insultă adusă lui Deepak. Înțelegând, Stephen a rămas pe podea, dar cu ochii fixați în continuare într-ai ei.

Amisha a umplut întâi farfuria lui Deepak, apoi pe a lui Stephen cu legumele cu curry. I-a întins cumnatului ei o grămăjoară de naan, iar acesta a pasat-o apoi celorlalți doi bărbați. Odată servită mâncarea, ea le-a dat fiecăruia un șervet umed ca să se șteargă pe mâini după ce terminau de mâncat.

— Nu avem tacâmuri, i-a spus Amisha lui Stephen. Îmi pare rău.

— Amisha, îți faci probleme degeaba. Prietenul nostru o să mănânce ca un indian.

Deepak a apucat cu vârful degetelor a bucată de lipie și a luat cu ea ca într-o lingură niște *sakh,* un fel de mâncare din legume. Stephen i-a urmat cu ușurință exemplul și a început să mănânce.

— Nu găsești mâncare ca asta la tine în țară. Am dreptate, nu? a întrebat Deepak după prima îmbucătură.

— Ai dreptate, Deepak. Ar fi imposibil să găsesc în țara mea o Amisha cu un asemenea talent culinar excepțional.

Sucind vorbele lui Deepak, i-a mulțumit Amishei pentru masă în singurul mod în care putea. Când și-a plecat capul ca să soarbă supa, a ridicat ochii ca să se uite la ea. Și-a dezlipit ochii de la ea doar când a intrat Janna în spațiul pentru luat masa.

— E prima dată când guști din mâncarea Amishei, locotenente? Mă mir! a spus Janna pe un ton perfid.

S-a sprijinit de tocul ușii, continuând să-și facă vânt cu evantaiul.

— Amisha își petrece foarte mult timp la școală, nu?

Amisha s-a crispat în sinea ei. I-a aruncat iute o privire lui Deepak, ca să-i vadă reacția, dar el continua să mănânce.

— Janna, a spus Amisha cu voce severă, la școală învăț și predau. Nu gătesc.

— Da, avem mare noroc să o avem pe Amisha, a zis Stephen oprindu-se din mâncat ca să se uite la Janna, dar aceasta și-a ferit privirea, stânjenită. Deși e mare păcat că doar ea este dornică să-și facă timp ca să ajute copiii să învețe. Ești oricând bine-venită să dai o mână de ajutor.

— Bârfe, locotenente, a intervenit soțul Jannei, fără să vadă roșeața furioasă ce se răspândea pe obrajii soției lui. Janna e prea ocupată cu

bârfele, ca să predea la școală. Deepak, e bine că Amisha e ocupată. Nu te torturează nimeni zi de zi obligându-te să asculți scandalurile despre toți sătenii.

* * *

După cină, toată lumea s-a adunat în living. Amisha a aprins *diyas* și a recitat o rugăciune în fața statuii lui Ganesha, în timp ce restul grupului a rămas în tăcere, rugându-se cu mâinile împreunate.

— Tatăl lui Ganesha l-a creat în copilărie, i-a spus soțul Jannei lui Stephen.

De unde stătea, de lângă Amisha, a arătat către statuile din micul templu improvizat. Amisha le-a făcut semn lui Deepak și Jannei să vină mai aproape.

— Am auzit asta undeva, a spus Stephen, zâmbindu-i Amishei.

Deepak a început să spună o rugăciune prin care-i ura surorii lui mai mici o viață plină de prosperitate și fericire. Rugăciunea s-a încheiat cu promisiunea lui de a o proteja dacă avea să fie vreodată nevoie. Janna a rostit propria ei rugăciune, în care promitea să-și iubească fratele pentru totdeauna.

— Fie ca zeii să pogoare asupra ta toată fericirea pe care o meriți, bhai! a spus Janna.

Și-a înmuiat degetul mare într-un castron cu praf roșu de cinabru, apoi l-a apăsat pe fruntea lui Deepak.

Janna a luat *rakhi* – un șnur sacru roșu cu auriu – pe care i-l întindea Amisha și l-a legat la încheietura mâinii lui Deepak. Odată făcut nodul, Deepak i-a dat Jannei un fișic de rupii în semn de mulțumire, încheind astfel ceremonia.

— Locotenente, ce părere ai despre tradițiile noastre? Ar fi de acord Stăpânirea cu ele? a întrebat Deepak în timp ce Amisha le servea *chai* proaspăt celor din grup. Deepak a luat o înghițitură zdravănă din băutură în așteptarea răspunsului lui Stephen. Pe fereastră se auzeau copiii, care se jucau cu câteva găini fără stăpân.

Pe tot parcursul ceremoniei, Stephen stătuse sprijinit de peretele din fundul încăperii. A luat o ceașcă de lichid fierbinte, mulțumindu-i Amishei cu o înclinare din cap.

— Cred că poporul tău e norocos că are ocazia de a arăta în mod public cât de mult țineți la frații și surorile voastre, a răspuns el cu diplomație. Pentru noi e ceva neobișnuit ca frații să aibă asemenea afecțiune sinceră unii pentru alții, așa că oricum tradiția ar muri rapid, probabil, a glumit Stephen, răsplătit de râsetele grupului.

— Aveți vreo soră, locotenente? s-a alăturat Janna discuției.

— Nu, nu sunt așa norocos ca Deepak, a răspuns Stephen și s-a uitat pe furiș spre Amisha care și-a mascat hohotul de râs prefăcându-se că tușește. N-am nicio soră.

— Păcat!

Janna s-a întors spre Amisha.

— Locotenentul a fost așa de amabil cu noi, încât a permis cuiva cu statutul nostru inferior să învețe în distinsa lui școală. Mi s-ar părea corect să-i arăți și tu un pic de recunoștință.

— Surioară? a spus Deepak. Ce tot spui?

Amisha l-a văzut pe Deepak ascunzându-și un oftat. Știa că nu-i plăcuseră niciodată fazele pe care i le făcea soră-sa încă de când mai locuia cu ei. Fiind mezina, Jannei i se permisese mai multă libertate decât celorlalți și pășise întotdeauna pe granița delicată dintre buna purtare și cea problematică. În noaptea de dinaintea căsătoriei surorii mai mari, Janna s-a plâns că ținuta ei nu era destul de elegantă. Când nemulțumirea ei n-a fost băgată în seamă, a vărsat henna roșie pe toate veșmintele, obligându-și părinții să-i cumpere altele noi.

— Locotenente, a insistat Jenna în continuare, ignorându-l pe Deepak, în hinduism e ceva obișnuit ca atunci când un om dă dovadă de o generozitate deosebită față de o femeie, ea trebuie să-l numească frate. Nu există moment mai bun să vă consolidați relația decât ziua de Raksha Bandhan.

— Surioară! a intervenit Amisha care, deși avea nervii întinși la maximum, a reușit să-și stăpânească tremurul vocii. E deplasat să-i bagi locotenentului pe gât credințele noastre. E oaspete în casa noastră și e aici ca să asiste, nu să participe.

A fixat-o cu privirea pe Jenna, încercând în același timp să-și calmeze bătăile rapide ale inimii.

— Sunt sigură că locotenentul ar fi onorat, i-a tăiat-o Jenna. Așa-i, frățioare? l-a întrebat ea direct pe Deepak.

Deepak și-a ignorat sora, cântărindu-l pe Stephen.

— Ai fost deosebit de generos că i-ai permis soției mele să învețe la școală.

Și-a așezat ceașca goală de *chai* pe masă ca s-o ia mai târziu servitorii.

— Locotenente, ar fi o onoare pentru noi să ne fiți frate în umila noastră casă.

Amisha s-a uitat neajutorată la Stephen, care se uita la toți cei prezenți. Ea a așteptat cu inima la gură să vorbească, temându-se de răspunsul lui.

— Aș fi onorat să accept acest dar, a răspuns Stephen.

Amisha s-a holbat la el șocată, apoi și-a amintit că era privită. A simțit că Stephen se uita la ea, studiindu-i reacția.

— Nu știu dacă mai avem un *rakhi,* a murmurat ea. Am cumpărat de la templu doar un șnur sfințit.

— Putem folosi fir roșu, a zis Janna ducându-se la bufetul unde Chara ținea întotdeauna trusa de cusut și găsind o bucată mică de ață roșie pe care a ridicat-o triumfătoare. E subțire, dar cred că o putem folosi.

Amisha a luat firul, șovăind să-l atingă. Pășind încet, nu și-a dat seama că se oprise la un metru de Stephen până n-a strigat-o Deepak. Când și-a ridicat privirea către el, a văzut că o privea mirat.

— Amisha, a repetat el, încurajând-o.

— Sigur.

A făcut ultimii pași către Stephen ca pe cărbuni încinși. Amisha ar fi preferat arsura lor.

— Dă-mi mâna, a șoptit când a ajuns lângă el.

Stephen a fixat-o cu privirea în timp ce-și descheia manșeta și-și sufleca mâneca, dezgolindu-și încheietura. Amisha a văzut îngrijorarea din ochii lui, dar nu i-o putea alina. Nu acum, de față cu toată lumea. Cu mâini tremurătoare, Amisha i-a pus firul la încheietură. Când a dat deoparte firele de păr ca să nu le prindă în nod, l-a auzit oftând. Trupul ei a reacționat pe loc și ea a simțit că îi transpirau palmele. Când s-a apucat să lege capetele, a încercat să împungă cu unghia unul din capete, sperând să rupă firul.

Stephen s-a strâmbat când Amisha l-a împuns în schimb pe el.

— Scuze, a mimat ea cuvântul, concentrându-și toată energia asupra procesului complex pe care îl îndeplinea.

Prefăcându-se că o ajuta să lege nodul, Stephen și-a dus cealaltă mână la încheietură. Convinsă că el avea s-o oprească, a văzut cu surprindere că el și-a folosit degetele ca să rupă el însuși ața.

Când tocmai strângea nodul, partea de jos a legăturii i-a căzut în mână. Prefăcându-se dezamăgită, le-a arătat bucata ruptă tuturor celor din încăpere.

— Surioară, ața e prea subțire. Păcat că nu ți-ai făcut timp să cumperi un șnur de la templu pentru fratele tău. Acum am fi avut două.

Amisha a răsuflat ușurată, evitând privirea lui Deepak.

— Nu contează, a spus Stephen, cu ochii la Amisha. Se pare că până la urmă nu mi-e dat să fiu fratele tău.

Treizeci și patru

Cu ciocanul în mână, Ravi lucra ca să termine instalarea izolațiilor exterioare ale casei, pregătind-o pentru sezonul ploios. Cu un an în urmă, apa se infiltrase în structură și șubrezise lemnul. Ravi și Amisha strânseseră ore în șir apa cu prosoape și haine vechi, în timp ce băieții se dădeau pe podelele ude ca pe tobogan.

Anul acesta, Ravi cumpărase cuiele de la tâmplarul din sat. Acesta mai pusese și unele folosite, dar încă bune. Ravi se apucase de lucru de cum venise acasă, sperând să termine până seara.

Amisha a ieșit din casă la amiază și a insistat ca Ravi să intre să se odihnească puțin și să ia prânzul, cea mai consistentă masă a zilei. După-masă, indienii dormeau până ce soarele cobora dincolo de orizont.

— Ravi, n-o să ai ce face nici cu lemnul, nici cu ciocanul dacă-ți ia foc corpul de la căldură. Mănâncă și muncești după aceea.

Amisha stătea pe verandă ferindu-și ochii de soare cu palma.

— Shrimati, a spus el continuând să ciocănească, o să intru imediat în casă. Ploile o să vină în scurtă vreme si-atunci o să-ți dorești să fi terminat.

— Bine.

Amisha a luat și ea un ciocan și a început să bată aiurea cu el în lemn.

— Ce faci?

Ravi a încercat să-i ia ciocanul din mână, fără să o atingă. Ea a tras mâna înapoi și, după câteva clipe, trăgeau amândoi într-o parte și-n alta de ciocan.

— Te ajut. Ploile o să vină în scurtă vreme, l-a imitat ea.

S-a holbat la ea exasperat. Îi venea să intre în pământ e rușine că Amisha era afară, făcând muncă de servitor, așa că a pus jos cuiele și a intrat în casă. Zâmbind, Amisha a lăsat ciocanul lângă celelalte unelte și, fără un cuvânt, l-a urmat în casă.

* * *

Ploaia a început în timp ce dormeau, iar până la cină se transformase într-un adevărat potop. Ravi n-a spus nume dar i-a aruncat Amishei o privire care pe o femeie mai slabă de înger ar fi făcut-o să tremure. Amisha i-a

făcut cu ochiul și l-a lăudat că a avut prevederea de a se apuca din timp de lucru.

— Ploaia o să înmoaie lemnul, a zis Amisha și s-a uitat pe geam la cerul întunecat. N-o să trebuiască să mai bați atâta în cuie.

Și-a pus pe cap o pungă de plastic, ca să se ferească de ploaie.

— Mulțumesc, a spus el pe un ton plin de sarcasm. Poate ca ar trebui să aștept să treacă sezonul ploios, că atunci oata casa o să fie plină de apă și n-o să mai avem nevoie e lemn. Putem face ca peștii, să plutim din cameră în

— Ești supărat? a întrebat Amisha.

S-a uitat printre gene la perdeaua de apă. O rodea vinovăția și și-a mușcat buza până la sânge.

— Pe tine? Niciodată, Shrimati.

Cu capul acoperit, Ravi a pornit spre ușă.

— Ploaia s-a mai potolit. Ar trebui să termin într-o oră, două.

— Ravi!

Amisha a încercat să-l întârzie, temându-se să-l lase să lucreze în ploaie, pe întuneric. Dar știa că el avea să se opună. Îl auzise promițându-i lui Deepak că avea să termine izolarea casei înainte să se întoarcă el.

— E întuneric și cu ploaia asta… n-o să vezi nimic.

— Shrimati, te rog, lasă-mă să fac ce trebuie să fac.

A oftat, apoi a mai spus:

— E de datoria mea.

Amisha a încuviințat tăcută din cap. Cu toate că Deepak ar fi înțeles întârzierea, Ravi nu și-ar fi iertat-o niciodată dacă nu s-ar fi ținut de cuvânt. A închis ușa după ea și a dat voie răpăitului moale al ploii să-i aline sentimentul de vinovăție pentru că-l oprise mai devreme din lucru.

* * *

Atât țipătul puternic, cât și gemetele de durere care au urmat au făcut-o pe Amisha să alerge afară. Ravi muncea de ore în șir. Ploaia se oprise, lăsând în urmă băltoace. Copiii adormiseră, înfășurați în pături de lână ca să-i apere de frigul care se strecurase în toată casa. Ceilalți servitori se retrăseseră la casele lor.

Mai devreme, Amisha aprinsese două lămpi și le dusese afară, la Ravi. Făcuse *chai* proaspăt ca să fie cald și lăsase termosul la picioarele lui.

Niciunul n-a rostit o vorbă, dar Amisha știa că el n-avea să se oprească până nu termina treaba, și amândoi știau că ea nu avea să se culce până ce el nu se oprea din muncă.

Amisha a coborât scările în goană la Ravi, care se ținea strâns de picior. Dintr-o despicătură în pulpă, sângele curgea în valuri printre degetele lui, formând o baltă pe jos.

— Ravi! a strigat Amisha. Ce s-a întâmplat?

— Cuțitul.

Lama era pe jos, lângă el, plină de sânge.

— Am încercat să tai o bucată de lemn. A alunecat. Vorbea întretăiat și respira greu.

Amisha a tăiat repede o bucată de pânză din poala bluzei. I-a tras piciorul în poală și l-a înfășurat în bucata de bumbac încercând să oprească hemoragia.

— Nu mă atinge, Shrimati, a spus Ravi încercând să-și tragă piciorul. Sângele meu pe tine…

— Taci, Ravi!

A strâns tare nodul, încercând cu disperare să oprească revărsarea sângelui, dar în câteva secunde, sariul era îmbibat de sânge.

— Trebuie să chem un doctor.

— N-o să vină niciun doctor la ora asta, a murmurat Ravi, închizând ochii.

Pierdea prea mult sânge, prea repede.

N-a spus ceea ce știau amândoi – niciun doctor n-avea să trateze un paria. Uneori se simțeau suficient de vinovați încât să le dea medicamente, dar atât.

— Trebuie să încerc.

Amisha refuza să-l lase să se înece în propriul lui sânge.

A alergat în dormitorul ei și a scos toți banii pe care Deepak îi ținea în birou.

— Nu te obosi, Shrimati, a spus Ravi când a văzut banii din mâna Amishei. Mai bine s-ar uita cum mor decât să fie atins de sângele meu.

Amisha știa că Ravi avea dreptate: nicio avere de pe lume nu avea să-l convingă pe doctorul satului să-și abandoneze prejudecățile și să ajute un paria. Ravi făcea eforturi să-și țină ochii deschiși. În scurt timp, mintea

avea să-l salveze de durere cufundându-l în întuneric. Amisha a mai rupt o bucată de sari și a înfășurat-o peste rană, mai strâns ca înainte.

— N-ai voie să mori, Ravi, i-a ordonat ea.

Bancnotele au căzut în balta de sânge, îmbibându-se imediat. Abia își stăpânea lacrimile.

— M-ai auzit? l-a implorat ea, însă el n-a răspuns.

Rămasă fără opțiuni, mânată de disperare, s-a ridicat și a luat-o la fugă. S-a îndreptat către singurul ajutor care i-a venit în cap. Nu știa cum putea, ori măcar dacă avea să încerce să o ajute, dar n-avea de ales. Dacă era nevoie, avea să-l implore în genunchi.

Când Amisha a ajuns la ușa lui, a început să bată cu pumnii și să strige ca să fie auzită peste urletul vântului.

— Stephen! a țipat Amisha.

— Amisha?

Stephen a smucit larg ușa și, văzând-o, chipul i s-a umplut de îngrijorare. A apucat-o de mână și a încercat să o tragă în casă, la adăpost de ploaie.

— Ce s-a întâmplat?

Amisha și-a șters lacrimile. Vântul îi flutura părut. Cuvintele ei erau pline de spaimă.

— Te rog, ajută-mă! a strigat ea.

Mâna ei a căzut moale într-a lui.

— Ravi e rănit și nu știu…

I s-au înmuiat genunchii și s-a prăbușit pe pragul ușii. Fusese o proastă că venise aici, și-a dat ea deodată seama. Ce mai era de făcut, decât să accepte că prietenul ei era pe moarte, dacă nu mort deja? Toți banii și influența lor nu contau dacă nu putea obliga un doctor să trateze un paria.

— O clipă, a zis el și s-a repezit înapoi în casă, iar în câteva secunde era înapoi, cu cheile în mână. Hai!

Au alergat amândoi spre mașina lui micuță. Amisha a sărit pe scaunul pasagerului, iar el a pornit motorul.

— La tine acasă? a întrebat el.

— Da.

Au gonit în tăcere pe aleile cufundate în beznă. Se auzea numai fâsâitul ștergătoarelor de parbriz. Mașina abia apucase să se oprească de tot când au sărit amândoi din ea și au alergat spre Ravi, care era pe jos.

— E încă viu.

Amisha a ajuns prima la Ravi. Și-a pus palma pe pieptul lui și a simțit că se ridica și cobora.

— Hai să-l ducem în mașină, a zis Stephen.

L-a ridicat pe Ravi în brațe și l-a pus pe bancheta din spate. Apoi și-a scos cureaua și a folosit-o pe post de garou, după care a alergat și s-a așezat la volan.

— Unde mergem? a întrebat Amisha, deschizând portiera de pe partea pasagerului.

— Îl duc la spitalul militar. Tu nu mergi nicăieri, i-a spus el peste capota mașinii.

— Ba da. Trebuie să fiu alături de el, a spus ea șocată că el s-ar fi așteptat la altceva de la ea.

— Trebuie să-l duc la trei sate depărtare. Ce-ar spune Deepak dacă te-ar vedea cineva cu mine în mașină?

Ploaia care se oprise câteva clipe s-a pornit din nou să cadă. Înainte ca Amisha să apuce să răspundă, Stephen a întrebat:

— Ce s-ar întâmpla cu copiii tăi?

Amisha n-a știut cum să răspundă la această întrebare. A dat încet înapoi. Dacă soarta decidea că lui Ravi îi sunase ceasul, nu voia să-l lase să moară singur. Dar circumstanțele nu îi dădeau de ales.

— Ai grijă de el, a spus ea cu capul plecat.

* * *

Amisha a încetinit pasul când s-a apropiat de templu. Cerul nopții o veghea și parcă îi urmărea fiecare mișcare. Își rugase vecina să stea cu copiii ca să poate veni să se roage. În trecut, ezitase să creadă că destinul putea fi influențat de o rugăciune. Însă în clipa aceasta, ar fi făcut orice ca să schimbe cursul sorții. Prietenul ei era pe patul de moarte și ea nu era sigură că vreo ființă umană, inclusiv Stephen, îi putea salva viața.

Pereții goi au privit-o pe Amisha când a intrat în sanctuar. S-a întins către clopot și l-a bătut până ce dangătele au umplut cerul nopții. Păsările din copaci s-au trezit și au protestat țipând, dar Amishei nu i-a păsat. Nu se gândea decât la Ravi și la supraviețuirea lui.

A aprins un mănunchi de bețișoare parfumate cu aromă de iasomie, apoi s-a lăsat în genunchi în fața statuii. Fumul parfumat a plutit în sus și a

învăluit-o. O usturau ochii, dar nu știa prea bine dacă era de la fum sau de la lacrimi.

— Nu ar trebui să te joci așa cu viața cuiva, a declarat ea, sfidând toată puterea zeilor atotputernici.

Venise să implore, dar în loc de asta s-a trezit că dădea indicații. Nu putea accepta compromisuri când era vorba de viața prietenului ei. N-o interesa nici soarta, nici cercul vieții. În lupta asta, n-avea de gând să cedeze niciun milimetru. Ravi trebuia să trăiască, fiindcă viața trebuia să fie corectă.

— Nu am de gând să accept moartea lui, a amenințat ea, calmul luând locul fricii. N-ai niciun drept asupra lui. Nu acum, când viața a început, în sfârșit, să aibă sens pentru el.

S-a gândit la apropiata lui căsătorie.

— N-ai dreptul să-i răpești fericirea.

S-a gândit la soția și părinții lui. La fratele și sora pe care îi întreținea. La toți cei care îl iubeau necondiționat.

Și-a șters furioasă lacrimile care-i udau fața.

— Nu găsesc nicio scuză pentru lipsa ta de respect pentru viața umană. E un om nevinovat care n-a făcut decât să trăiască în limitele meschine pe care i le-ai impus.

S-a ridicat din genunchi, rămânând față în față cu creatorul ei.

— Lupta asta nu e a lui. Consideră-te prevenit. Eu sunt alături de el și, dacă îi vrei sufletul, atunci trebuie să-l iei mai întâi pe-al meu.

Fără să mai rostească un cuvânt, a ieșit din templu, convinsă că Dumnezeu o auzise.

Treizeci și cinci

Amisha se legăna în balansoar, pierdută în gânduri. Se uita în gol în întuneric și număra minutele ce se topeau unul în celălalt, răpindu-i orice simț al timpului. Bătaia la ușă s-a auzit exact când era convinsă că avea să-și piardă mințile de îngrijorare și spaimă. A alergat pe lângă copiii adormiți pe podea și a deschis repede ușa. În prag era Stephen.

— Trăiește? a întrebat ea cu disperare, cu mâna încleștată pe ușă, cu degetele înfipte atât de adânc în lemn, încât i-au amorțit instantaneu.

— Trăiește, și-a frecat Stephen fața obosită. O să aibă dureri câteva zile, cu siguranță, dar o să-i treacă.

— Mulțumesc!

Amisha a încercat să-și înghită nodul de lacrimi din gât, dar fără să reușească. Auzind suspinele mamei sale, Jay a început să se foiască în somn, murmurând ceva incoerent. Femeia i-a făcut semn lui Stephen să o urmeze în camera din spate, ca să nu trezească copiii.

Prezența lui Stephen umplea încăperea mică. A închis ușa și a privit în treacăt patul, după care și-a ferit privirea. Lampa cu flacără mică de pe birou arunca umbre care dansau pe perete.

— Nu știu cum să te răsplătesc.

Stăteau față în față în spațiul mic. Amisha a clipit repede, încercând să-și limpezească mintea.

— Nu știu ce s-ar fi întâmplat dacă nu erai tu.

— Nu e nevoie să-mi mulțumești.

I-a cercetat chipul cu obrajii brăzdați de lacrimi. I-a cuprins bărbia în palmă și i-a șters lacrimile cu degetul mare.

— Știu cât e de important pentru tine.

Sub atingerea lui, Amisha a închis ochii. Epuizată de evenimentele nopții, n-a mai avut putere să-i spună că nu puteau face asta. În schimb, i-a acoperit mâna cu palma ei. I-a apăsat palma mai tare pe pielea ei, simțindu-se în siguranță în apropierea lui.

— Știam…

S-a oprit. El a așteptat-o să termine ce voia să spună, iar răbdarea lui a fost ca un balsam ce i-a alungat spaima care o mistuise toată seara.

— Știam că o să-l ajuți, a zis de-abia putând să vorbească. Durerea lui Ravi a devenit durerea ta… și mi-ai salvat prietenul.

Stephen a venit spre ea, mai aproape ca niciodată. Ea a văzut nesiguranța de pe chipul lui, convingerea că avea să-i spună să se oprească, să-i spună că nu putea face asta. Știa că nu se cuvenea și că alții ar fi răniți dacă ar afla. Dar nimic din toate astea nu conta în acel moment. În schimb, ea a pășit în față, urmându-i exemplul. Când și-a pus capul pe pieptul lui, el i-a înconjurat talia cu brațele și a lipit-o de el. Ea l-a auzit cât de repede respira când a atins-o. Amisha și-a permis în sfârșit să suspine, după ce se stăpânise toată noaptea. Lacrimile ei au îmbibat cămașa bărbatului și hohotele îi zgâlțâiau tot trupul.

— Șșșș…

A mângâiat-o pe păr și pe spate, încercând s-o liniștească.

— O să se facă bine.

Amisha a plâns până n-a mai avut lacrimi. A continuat să-l țină în brațe. La lăsarea nopții, era pustiită și înspăimântată. Dar datorită lui Stephen, Ravi supraviețuise luptei crâncene cu moartea. Îmbătată de emoții, Amisha și-a înfipt degetele în spatele lui. În seara asta avusese nevoie de el, iar el îi fusese alături.

Stephen și-a apăsat palma pe spatele ei gol, lipind-o de el. Amisha și-a ridicat mâinile spre pieptul lui și a început să deseneze cercuri pe inima lui. Dornică să-l atingă mai mult, și-a lipit palma de pieptul lui și a apăsat cu putere, sperând să-i atingă sufletul. El i-a răspuns la fel, cufundându-și cealaltă mână în părul ei. Ea i-a simțit bătăile inimii și știa că el auzea respirația ei sacadată.

Și-a coborât mâna încet pe spatele ei și și-a încleștat pumnul în cămașa ei lungă. S-a oprit, ca să-i dea timp să protesteze. Amisha și-a pus palma peste mâna lui. Și-a lăsat capul pe umărul lui și a tras adânc aer în piept. Îl dorea. Revelația a izbit-o din plin, dezechilibrând-o. Amenința tot ce conta pentru ea. Nu avea niciun drept să fie cu el. Era măritată și avea trei copii. Era responsabilitatea ei să-l respecte pe Deepak și căsnicia lor. Locul ei nu era alături de Stephen, și nici nu avea să fie vreodată. Și totuși, gândul de a-l respinge era mai dureros pentru ea decât să fie cu el.

Și-a luat palma de pe mâna lui și a așteptat. El și-a strecurat mâna sub pânza de bumbac și și-a tot coborât-o până a ajuns sub șoldul ei. Căldura palmelor lui trecea prin straturile de pânză. A tras-o și mai aproape, până ce

a ajuns să fie lipită intim de el. A cuprins-o între coapse, nemailăsând loc de îndoială în privința reacției pe care i-o provoca atingerea ei.

Picioarele Amishei au început să tremure între ale lui. Și-a trecut unghiile peste ceafa lui în timp ce degetele lui alunecau pe lângă sânii ei în jos, până la coapse. Ea și-a strecurat cealaltă mână sub cămașa lui și i-a atins pielea.

— Amisha, a șoptit Stephen la urechea ei.

— Stephen?

A simțit cum trupul lui s-a încordat sub mâinile ei. Mama ei nu-i vorbise niciodată de senzațiile care tulbură trupul unei femei, nici de dorința care se acumulează între un bărbat și o femeie, lăsând-o să se simtă slabă și disperată după mai mult.

— E-n regulă.

Stephen a strâns-o și mai tare. A închis ochii și a tras-o după el către perete, sprijinindu-se de acesta.

Amisha a simțit cum îi tremura trupul, sporindu-i buimăceala. De câte ori fusese cu Deepak, văzuse cum i se tensiona chipul și i se încorda trupul cu câteva secunde înainte să ejaculeze. Trupul ei nu reacționase niciodată astfel. Simțise slabi fiori de plăcere la atingerea lui, dar nu avusese niciodată senzațiile pe care le trăia acum.

Brațele lui Stephen s-au strâns în jurul ei. Trupul lui l-a lipit pe-al ei de perete. Amisha s-a împins și mai tare în el, lipindu-și buzele de ale lui. Le-a întredeschis și l-a lăsat să intre. Gura lui a trecut de la a ei, peste obrajii ei până la gât. A auzit cum el respira tot mai repede, în timp ce ea nu mai avea aer deloc. Și-a înfipt degetele în brațele lui. A închis ochii și totul s-a întunecat.

Când corpul ei a fost în sfârșit satisfăcut, Amisha și-a lăsat capul pe umărul lui. Se simțea goală, de parcă Stephen o dezbrăcase. Fără să înțeleagă pe deplin ce se întâmplase, a încercat să priceapă ce fusese între ei. Nu făcuseră dragoste, dar ajunseseră la un nivel de intimitate pe care încă nu-l trăise alături de Deepak. Rușinată, și-a slăbit strânsoarea și și-a plecat capul.

— Nu face asta, a avertizat-o Stephen cu voce sugrumată. Nu te ascunde de mine!

— Ce s-a întâmplat acum… a vrut să spună Amisha, dar s-a oprit, nesigură.

— S-a întâmplat fiindcă simțim ce simțim unul pentru altul.

— Ai spus că avem o relație de prietenie, i-a amintit ea.
— Am spus ce aveai nevoie să auzi, i-a zis el. Ca să-ți ofer o scuză pentru ceea ce simțim.
— Nu știu ce simt.
Era sigură că-l putea convinge și pe el odată cu ea. Deodată, încăperea i se păru foarte mică. Amisha s-a desprins din îmbrățișarea lui și s-a dat într-o parte.
— Asta e o minciună, a spus el, dar în vorbele lui nu era nici urmă de asprime, ci, mai degrabă, înțelegere și durere. Ne înăbușim sentimentele de foarte multă vreme.
— Sunt măritată. Nu am dreptul să simt nimic pentru tine.
Rușinea o împiedica să dea sens acestei situații.
— Ce s-a întâmplat între noi… a mai zis, dar s-a oprit, incapabilă să-și găsească cuvintele.
— Suntem…
— Nu! l-a oprit Amisha, pentru că nu-l putea lăsa să termine propoziția.
Zeii l-ar fi putut auzi și ar fi făcut ca totul să fie real. Nu era pregătită să facă față acestui lucru.
— Te rog, nu pot.
Stephen i-a cercetat chipul. I-a cuprins obrazul în palma lui și a sărutat-o tandru.
— Bine.
Amisha a văzut frustrarea lui Stephen și s-a simțit împovărată de vinovăție. Furtuna de emoții din acea seară o epuizase și încă mai încerca să găsească un sens sau o rațiune a tot ceea ce se întâmplase.
— Noapte bună, a murmurat cu buzele lipite de ale ei, ținându-i capul în palme.
A ieșit, iar Amisha a rămas multă vreme uitându-se țintă la ușa închisă în urma lui.

* * *

Ravi a venit la muncă și a intrat pe ușa din spate. Trecuseră doar două zile de când se rănise. Amisha și copiii îl vizitaseră acasă. Familia lui Ravi s-a agitat în jurul Amishei de parcă era regină. Dorința lor de a-i face pe plac o făcuse să râdă și le spusese părinților lui că erau în vârstă și că ea era

cea care ar trebui să-i servească pe ei. Le-a dat un fișic de rupii cu care să plătească medicamentele de care avea nevoie Ravi.

— Am venit la lucru, a anunțat Ravi când Amisha l-a zărit în casă.

— Ar trebui să fii în pat, l-a certat Amisha ajutându-l să meargă, Ravi folosind un băț pe post de baston.

— Ca să mă uit în tavan? a întrebat el, dându-și ochii peste cap.

— Ca să te faci bine, l-a dojenit Amisha, împingându-l spre balansoar.

El a ignorat-o și s-a dus spre bucătărie ca să se apuce de spălat vasele.

— Du-te acasă!

— Nu, n-am nimic, a spus el.

— Era cât pe ce să mori din cauza hemoragiei și acum n-ai nimic?

Amisha l-a urmat în bucătărie. Bina și o altă servitoare plecaseră cu rufele la râu, lăsând-o pe Amisha singură acasă.

— Da. E un miracol, a spus Ravi luând în mână o cratiță murdară.

— Un miracol ar fi dacă te-ai duce acasă să te culci.

I-a smuls cratița din mână, dar el a luat alta și s-a apucat s-o spele.

— Dacă eu mă culc, cine mai muncește? a întrebat Ravi. Și-a ridicat pantalonii ca să nu facă genunchi, s-a lăsat pe vine și s-a apucat de frecat zdravăn cratița.

— Mai sunt și alți servitori.

— Dar niciunul care face treabă așa de bună ca mine. Și oricum trebuie să câștig banii pe care i-ai dat familiei mele.

Odată frecată cratița, s-a apucat să separe oalele dintre celelalte vase. Fiindcă Amisha nu apucase să facă curat, mormanul de vase murdare era destul de înalt.

— Bine. Vrei să muncești, muncește. Dar dacă te doare ceva, nu veni la mine să mi te plângi, a răspuns Amisha încruntată de îngrijorare.

— O să sufăr în tăcere, a spus Ravi zâmbind ușor.

— Poți să suferi și cu urlete, că tot n-o să te bag în seamă, i-a tăiat-o Amisha.

— Perfect!

* * *

Restul dimineții, Ravi a lucrat cot la cot cu ceilalți servitori, iar Amisha l-a ajutat. I-a hrănit pe copii și le-a spălat hainele pentru a doua zi la școală.

După aceea, copiii au fugit să se joace până la ora de culcare. Ceilalți servitori au plecat când s-a înserat, ca să facă de mâncare pentru propriile lor familii.

— Mulțumesc.

Ravi lucrase neobosit toată ziua până terminase toate treburile.

— Pentru că ți-am dat voie să muncești? a întrebat Amisha.

Ravi și-a apăsat cu palma rana închisă. Amisha și-a dat seama după grimasa de pe chip că îl durea.

— Pentru că mi-ai salvat viața.

— Nu, i-a întors Amisha spatele, refuzând să-l asculte. Nu vreau să aud de asta.

Netulburat, Ravi a mers șchiopătat până în fața ei.

— Dacă nu erai tu… n-aș mai fi acum aici, și-a împreunat el mâinile. Sunt profund recunoscător.

— Ei, bine, în clipa asta nu te vreau aici. Iar dacă mai continui cu prostiile astea, o să te lovesc din nou, ca să te fac să taci.

Amisha încă își amintea în detaliu noaptea aceea și teroarea simțită când nu știa ce se întâmplase cu el. Acum, era mai recunoscătoare ca oricând că Ravi era în viață și se putea certa cu el.

— Ce ai făcut pentru mine… s-a oprit Ravi, copleșit de emoție.

— Ești prietenul meu, a spus Amisha firesc, presupunând că nu mai era necesară nici o altă explicație.

— Oamenii au mulți prieteni, a răspuns Ravi.

— Eu, nu.

Când el a privit-o lung, Amisha a ridicat din umeri.

El n-a mai spus nimic, așa că ea s-a apucat să împăturească haine. Propriile ei cuvinte au rezonat adânc în sufletul ei, făcând-o să se simtă îndurerată și nesigură.

— Locotenentul tău a refuzat să mă lase să mor, a spus în cele din urmă Ravi. A dat ordin să trăiesc.

— Nu e al meu, a spus Amisha.

Un surprinzător val de căldură i-a traversat trupul la auzul vorbelor lui. Amintirea lui și a acelei seri îi tot dădea târcoale, oricât de tare se străduia să o alunge.

— De ce te-ai dus la el? Când ai plecat, am crezut că te-ai dus după doctor.

— Niciun doctor n-ar fi venit, a spus ea, refuzând să-l mintă. Nu te puteam lăsa să mori. În timpul petrecut împreună cu locotenentul, am văzut că ține foarte mult la oameni.

— Probabil că ține foarte mult la tine de a făcut ce-a făcut pentru mine.

— Ar face la fel pentru oricine, a spus Amisha.

— Shrimati, i-a zis Ravi, când am ajuns la clinică, i-am auzit pe șefii de acolo cum se certau cu el. Insistau că deservesc numai membrii Stăpânirii, nu pe oricine de pe stradă. Locotenentul i-a amenințat că ia legătura cu ofițerul superior de la Stăpânire care să le ordone să mă ajute. Amenințarea a fost suficientă ca să-i pună în mișcare și să mă ajute.

Amisha a încercat să-și păstreze chipul inexpresiv, în încercarea zadarnică de a-și ascunde sentimentele.

— N-am știut, a spus ea.

— E un mare noroc pentru mine că mă consideri prieten. Și se pare că și tu ești norocoasă că-l ai pe el.

Treizeci și șase

Amisha și-a pus capul pe perne și și-a făcut de lucru cu păturile. De câte ori încerca să se întindă, stomacul îi chiorăia, disperat după mâncare. Încercase să scrie, dar cuvintele refuzaseră să vină. Din cauza foamei, și cele mai simple treburi păreau imposibile.

— N-ai mai mâncat de trei zile, a spus Ravi, intrând în dormitor fără să bată.

Încă mai șchiopăta, dar piciorul se vindeca.

— N-a venit.

— O să vină, a spus Amisha.

Nu se mai văzuse cu Stephen din noaptea accidentului lui Ravi. Școala fiind închisă pe perioada vacanței, Amisha nu lipsise de la nicio oră.

— Bebelușul? a întrebat ea, îngrijorată pentru Paresh.

— Nu mai e bebeluș.

Amisha știa că Bina îi făcuse baie și-l îmbrăcase mai devreme.

— L-a luat Bina la piață, la cumpărături.

Ravi s-a așezat pe un scaun și a răsfoit foile de hârtie pe care Amisha le folosise pentru câteva încercări ratate de a scrie.

— A refuzat s-o ia de mână pe Bina și a susținut că e la fel de mare ca frații lui. Cinci minute mai târziu, i-a spus că trebuia să-și schimbe hainele. Le murdărise cu lapte.

— Crește prea repede, a spus Amisha zâmbind la auzul povestirii. Toți pruncii mei cresc prea repede.

S-a gândit la copiii ei și la tatăl lor. Zâmbetul i-a devenit șovăielnic.

— N-am primit nicio telegramă de la Deepak? a întrebat, așteptând neliniștită răspunsul.

— Nu, Shrimati, a răspuns Ravi, privind-o atent. Nu cred că și-a amintit de sărbătoare.

Amisha a dat din cap, ușurată:

— Mai bine.

S-a lăsat iar pe spate și a văzut că Ravi părea neliniștit.

— Să mă duc la școală? a întrebat el.

După ce Ravi îi povestise cum se purtase Stephen la clinică, ea recunoscuse că deveniseră mai apropiați decât își imaginase. El a ascultat-o

fără s-o judece. Când i-a povestit ce planuri avea pentru azi, sărbătoarea de Karva Chauth, a făcut tot ce a putut ca s-o ajute.

Sărbătorită de femeile din toată țara, ziua era petrecută în post, fără mâncare, nici apă. La prima rază a lunii, femeia sorbea prima gură de apă din mâna bărbatului pentru care postise. În schimbul sacrificiului ei, îi ruga pe zei să-i dăruiască bărbatului o viață lungă și sănătate.

— Nu! a refuzat Amisha să-i dea voie lui Ravi să-i ușureze sarcina. Trebuie să vină singur.

— N-ai mai fost la școală de când am avut accidentul, a spus Ravi nedumerit. De unde să știe că trebuie să vină?

— Dacă nu știe, înseamnă că sunt o proastă.

În minte îi jucau imagini ale nopții petrecute cu el. Retrăise acele clipe de sute de ori, întrebându-se dacă n-ar fi trebuit să se poarte altfel.

— Dar nu cred că sunt.

Exact când Amisha termina propoziția, s-a auzit o bătaie în ușă. Ravi s-a ridicat în picioare de îndată ce a auzit-o pe Bina că deschide ușa. După salutul murmurat de ea, și-au dat seama amândoi că era Stephen. A inundat-o un val de ușurare și fericire. Cu toată confuzia care învăluia relația lor, nu se înșelase în privința lui.

Bina l-a condus pe Stephen în dormitor, unde el a rămas în ușă. Privirea lui îngrijorată s-a oprit asupra Amishei, apoi s-a întors spre Ravi.

— Domnule, a spus Ravi făcând o plecăciune cu mâinile împreunate. Namaste.

— Namaste.

Stephen s-a uitat la piciorul lui Ravi, vădit încântat să vadă că bărbatul era întreg și că putea să meargă.

— Ce faci?

— Merg, și asta datorită dumneavoastră, domnule, a spus Ravi, părând mărunt pe lângă Stephen. Vă sunt îndatorat.

— Nu, nu-mi ești, a răspuns firesc Stephen. Să fii sănătos și, te rog, fără alte episoade de-astea în care scapi cu viață la limită.

I-a aruncat o privire Amishei.

— Nu cred că Amisha ar mai putea suporta.

— Voi face tot posibilul, domnule.

Cu un gest, Ravi l-a invitat în cameră.

— Vikram spunea că Deepak e în Bombay, așa e? a spus Stephen, fără să se adreseze anume vreunuia dintre ei.

— E în Bombay dinainte de accidentul meu, domnule, a răspuns Ravi înainte să apuce Amisha s-o facă. Nu se întoarce decât peste încă o săptămână.

— Am înțeles.

A intrat în cameră și s-a îndreptat direct spre patul Amishei. A fixat-o cu privirea și a întrebat-o:

— Ce-ai pățit?

Aproape că nici nu au auzit când a plecat Ravi.

— Ai nevoie de un doctor?

— Nu, n-am nimic.

Sperase că avea să vină – se bazase pe asta. Avea vocea răgușită din cauză că nu mâncase și nu băuse apă de trei zile.

— Ai venit.

Și-a trecut degetele peste pătura de lână, ținându-și emoțiile sub control.

— Școala e în vacanță, dar sperasem să vii la o lecție. Dar după noaptea aceea… a lăsat el vorbele în suspensie, privind-o cercetător în ochi. M-am gândit la tine, dar nu eram sigur că vrei să mă vezi.

Emoționată de îngrijorarea lui, l-a liniștit:

— Atunci, conform mitului hindus, o să trăim amândoi până la o sută de ani, fiindcă și eu m-am gândit la tine.

Ezita să participe la jocul lui, dar șovăia să-i spună adevăratul motiv pentru care zăcea în pat, suferindă. Mizase totul pe venirea lui fără ca ea să-l cheme.

— Nu te-am mai văzut de la…

A încercat să vorbească despre noaptea aceea, dar s-a poticnit.

Zile și nopți în șir nu se gândise la nimic altceva. Se convinsese singură că purtarea lor din acea noapte fusese doar o reacție la criza prin care treceau. Dar pe măsură ce treceau zilele și amintirea continua s-o încălzească, iar dorul de el se întețise, fusese obligată să privească în față adevărul pe care îl tot evitase. Bărbatul acesta era mai important pentru ea decât era ea însăși.

Când era cu Stephen, era fericită cum nu mai fusese niciodată. Îi era greu să-și gestioneze sentimentele, dar nu mai încerca să se lupte cu ele. Sentimentele ei pentru el nu diminuau cu nimic sentimentele ei pentru

Deepak. El avea nevoie de ea ca de o persoană care să-i țină casa și să-i îngrijească copiii. Ea le făcea pe amândouă fără să pună întrebări și fără să se plângă.

— Vreau să-ți cer ceva, a spus Amisha.

— Ți-am adus mâncarea, Shrimati, a spus Ravi intrând cu o tavă plină de bucate și un pahar cu apă-de-cocos.

— Vreți să fiți amabil, domnule? a spus el dându-i tava lui Stephen și evitând în același timp privirea tăioasă a Amishei.

— N-a mâncat de trei zile. Ne-ați fi de mare ajutor dacă ați ajuta-o cu apa cât mă ocup eu de orez.

Liniștit de încuviințarea lui Stephen, Ravi a ieșit din cameră.

Stephen a luat paharul de pe tavă și a pus pe masă restul mâncării. S-a așezat pe pat lângă ea.

— Ce se întâmplă, Amisha?

Rușinea a împiedicat-o să-i explice imediat. Cu Stephen, pășea pe granița dintre cele două moduri de viață ale lor, sperând să găsească un echilibru. Conform tuturor preceptelor care-i fuseseră inoculate, ce făcuse cu el în noaptea accidentului lui Ravi era reprobabil.

Și cu toate astea, nu reușea să se convingă că era ceva rău. Cel mai mic contact cu el îi dădea o senzație de bine cum nimic altceva nu-i dăduse în toată viața ei de până atunci. Îi fusese dată lui Deepak fără ca ea să aibă vreun cuvânt de spus. Își construise o viață cu el fiindcă așa a trebuit. Dar Stephen era prima alegere de suflet pe care o făcuse vreodată pentru ea însăși. Ceea ce simțea pentru el îi aparținea numai ei. De aceea, la apropierea sărbătorii Karva Chauth, a știut fără urmă de îndoială ce avea să facă.

Amisha postise pentru Deepak în fiecare an de când se căsătoriseră. La sfârșitul postului, Deepak îi oferea apa și mâncarea, apoi se întorcea grăbit la moară. Pe Amisha n-o deranjase asta înainte, spunându-și că faptele ei nu erau zadarnice. Dacă Deepak nu remarca foamea ei, se gândea Amisha, asta nu trebuia să afecteze rațiunea sacrificiului.

Anul acesta, Deepak nu fusese acasă de această sărbătoare, și nici nu se obosise să întrebe ceva legat de ea. Ravi pregătise o masă bogată în ziua postului, dar Amisha hrănise doar copiii. Când Ravi a întrebat de ce, ea i-a spus că ținea post și anul acesta. Doar că nu pentru Deepak.

— Shrimati? o întrebase Ravi.

Luna deja răsărise în acea primă zi și femeile din sat savurau prima lor masa din ziua respectivă.

— Și ce-ai să faci?

— O să-l aștept să vină, a spus Amisha sigură pe ce știa ea.

— Și dacă nu vine?

— Atunci o să mor de foame, spusese Amisha, cu toate că era sigură să el avea să vină.

Avea s-o caute și să apară la timp, iar ea o să-i asigure longevitatea. Dar acum, cu Stephen lângă ea, era jenată de faptele ei și se temea că el n-avea să înțeleagă ritualul care ei i se părea atât de profund.

— Amisha? a repetat Stephen, așteptând răspunsul ei.

— Femeile indiene au un obicei. O dată pe an, femeia se înfometează o zi și o noapte întreagă în speranța că, în schimb, zeii vor dărui o viață lungă și fericită bărbatului pentru care femeia a ținut post negru – de obicei, soțul ei. După ce răsare luna, femeia așteaptă ca bărbatul să-i bage în gură prima îmbucătură de mâncare și să-i ofere prima sorbitură de apă.

Amisha a explicat scopul sărbătorii cât de bine a putut ea, apoi a tăcut așteptând un răspuns.

— N-ai mâncat? a întrebat-o Stephan trăgându-se înapoi.

— Nu, a zis ea și s-a uitat flămândă la mâncarea de pe masă.

— De trei zile?

— Trebuia să aștept să fiu hrănită.

— Nu te-a hrănit Deepak?

— Nu pentru el am ținut post, a spus Amisha, dându-și în vileag sentimentele în singurul mod în care putea s-o facă.

A așteptat nesigură reacția lui. În viața ei mai fuseseră momente în care se simțise șovăielnică sau temătoare, dar nimic nu se compara cu nesiguranța cu care se confrunta acum. Prin acțiunile ei, îi spunea că ținea la el. Că era pentru ea la fel de important ca Deepak, dacă nu mai mult. Dacă îi interpretase greșit acțiunile din seara aceea, avea să se simtă ca o proastă fiindcă își mărturisise sentimentele.

— Și dacă nu veneam? a întrebat el cu fruntea încruntată de îngrijorare.

— Dar ai venit, a spus încet Amisha, încă încercând să-i descifreze reacția. Și acum aștept.

Stephen s-a tras mai aproape de ea. I-a dat la o parte șuvițele de păr căzute pe față. A privit-o cercetător în ochi și ea a văzut în ochii lui aceeași

nedumerire și nesiguranță pe care le simțea și ea. Când el a ezitat, ea și-a întors capul, convinsă că făcuse o greșeală că spusese prea multe. El a prins-o de bărbie și i-a întors încet fața din nou către el. A mângâiat-o pe obraz cu degetul mare.

I-a pus paharul la buze și l-a înclinat cu blândețe, urmărind-o cum îl golește în câteva secunde. A șters cu palma un firicel de lichid dulce de pe bărbia ei. A rupt o bucată de naan, a înmuiat-o în supa de linte și i-a băgat-o în gură. Degetele lui i-au atins buzele.

— Mulțumesc, a șoptit el, cu voce sugrumată. Pentru sacrificiul tău.

— Acum o să trăiești până la 100 de ani.

Amisha a răsuflat ușurată. Nu conta că erau pe nisipuri mișcătoare – încălcaseră granițele prieteniei, deși erau conștienți că nu puteau fi niciodată împreună, ea era fericită că îi asigura lui o viață lungă. Îi arătase fără vorbe cât de important era el pentru ea.

— Și? Cum mă revanșez? a întrebat-o el când a văzut că tăcerea se prelungea.

— Să nu mori niciodată, i-a răspuns ea.

Apoi s-a întins înapoi pe perne și, cu stomacul plin, s-a lăsat în brațele somnului.

Jaya

Treizeci și șapte

După prima pierdere de sarcină, am stat în pat două zile. După aceea am început să mă simt vinovată că nu făceam ceva, orice, ca să ameliorez situația. Am început prin a citi cât de multe cărți am putut despre pierderi de sarcină și cum să previi o altă pierdere. Am vorbit cu prieteni care sunt doctori și m-am alăturat unui grup de sprijin. Aveam o misiune în viață și eram dispusă să fac orice era necesar ca să mă asigur că data viitoare aveam să izbândesc.

Patrick mi-a susținut demersul, părând să-mi înțeleagă nevoia de control. Am presupus că lua și el măsuri, așa că l-am întrebat ce face într-o seară, după ce am terminat încă o carte despre femei și corpul lor.

— Nimic, a spus el. Când e să se întâmple, o să se întâmple.

Răspunsul lui m-a umplut de iritare zile în șir. Poate că am crezut că nu-i păsa suficient de mult, încât să facă eforturi în sensul ăsta, sau că pasivitatea lui era o trădare față de durerea mea. Oricare ar fi fost motivul, l-am ținut la distanță. Acum, auzind povestea sacrificiului făcut de bunica în noaptea de Karva Chauth, decizia ei de a-i arăta lui Stephen cât îl iubea, fără să aibă nicio garanție pentru viitor, nu pot să nu mă gândesc că atunci când nu ne-a mai rămas nimic, când nu mai găsim niciun răspuns, credința ne e cel mai important aliat. Poate că, pentru Patrick, acela a fost singurul răspuns pe care-l găsise ca să rămână pe linia de plutire.

Bat la ușa lui Ravi și aștept. În mintea mea, povestea Amishei se împletește cu a mea. Fiecare opțiune care i-a fost refuzată bunicii mele mă face să mă gândesc la opțiunile pe care le am eu la dispoziție. Fiecare durere a Amishei mă face să mă gândesc la toate ocaziile când mi-am spus că nu-mi pasă. Femeia care era ea mă face să mă gândesc la femeia care nu sunt.

Misha deschide ușa și-mi zâmbește larg. Are o parte din păr strânsă într-o cosiță, iar cealaltă parte e lăsată pe umeri. În mână are o perie.

— Bună, Beti.

Bucuroasă s-o văd, o iau de umeri și-o strâng la pieptul meu. Îl aud pe Ravi în bucătărie și strig:

— Nu mi-ai spus că vine azi și frumoasa ta strănepoată.

Ravi intră ținând în mână un șervet de bucătărie.

— Frumoasa mea strănepoată vine azi pe aici.
Zâmbește când o aude pe Misha chicotind.
Misha se întoarce spre oglindă și se străduiește să-și perie părul. Îi iau ușurel peria din mână.
— Îmi dai voie?
Când aprobă din cap, îi descâlcesc părul cu grijă, ca să n-o doară. Înfășor șuvițele una peste alta, într-o cosiță.
— Deci, ce planuri avem pentru după-amiază?
Ravi sugerase să ne luăm o zi liberă ca să vizităm alte părți din sat și comunitatea din jur. Acceptasem încântată.
— Ashramul.
Văzându-mă nedumerită, Ravi îmi explică:
— Un orfelinat. E un loc unde merg deseori cu Misha. Vrea să ți-l arate și ție.

* * *

— Când o să fiu mare, o să mă fac profesoară, mă anunță Misha.
Stă alături de mine pe bancheta din spate a ricșei, iar Ravi e în față. Când vehiculul trece peste niște bolovani, fetița mă apucă strâns de mână.
— Excelent, spun eu. Ce fel de profesoară?
— Una drăguță.
Când izbucnesc în râs, ridică nedumerită din sprânceană.
— Profesoara mea ne lovește cu linia la palmă dacă greșim un răspuns. Dar ne dă dulciuri dacă răspundem corect, așa că răspund mereu corect.
Șocată de comportamentul arhaic, mă uit la Ravi care spune calm:
— Linia e făcută din burete. Ar trebui să ai forța zeilor ca să rănești pe cineva cu ea.
Tot restul drumului, Misha sare de la un subiect la altul. De la gătit la prietenii ei, ne povestește în detaliu despre fiecare latură a vieții ei. Până ajungem, am auzit povești de când avea trei ani până în ziua de azi.
Îi urmez pe Ravi și Misha care urcă scările unei clădiri banale, cu design simplu. Are doar parter, iar ferestrele cu geamuri fumurii au tocurile tocite, vopsite în alb. O ușă butucănoasă dă într-un hol unde e dezordine, iar acesta duce într-o încăpere spațioasă. Nimic din ce-am văzut pe străzi sau am citit în cărțile pentru școală nu m-ar fi putut pregăti pentru scena din interior.

Podeaua mochetată e acoperită cu cearșafuri. Peste tot pe podea sunt risipiți bebeluși și copilași până în trei ani, nesupravegheați. Camera e plină de țipete și duhoare de urină și fecale. Îmi acopăr gura încercând să-mi stăpânesc greața.

— Ravi? mă uit eu prin cameră după un adult. Asta este…?

— Da, spune încet, părând să-mi înțeleagă șocul. Aici înseamnă acasă pentru o mulțime de copii.

Clădirea e împărțită în patru încăperi, una mai mică decât cealaltă. În bucătărie sunt provizii de linte și orez – principalele surse de nutriție pentru copii. Carafe din sticlă cu lapte sunt așezate pe blocuri de gheață care se topesc. Există aici doar un singur frigider, micuț, cum aveam eu în camera mea de cămin când eram la facultate.

Într-o încăpere din spate sunt depozitate produse pentru spălat și haine donate de comunitate. Sunt aruncate în dezordine într-o cutie. Copiii care dorm sunt înveliți cu pături zdrențuite, iar micuții care plâng se strâng în brațe unii pe alții în lipsa jucăriilor de pluș. Nu există nici perne, nici saltele, așa că podeaua mochetată și cearșafurile țin loc de paturi.

— Unde sunt îngrijitoarele? întreb încet.

— Templul nu are fonduri decât pentru două.

Ravi o urmărește pe Misha care găsește un grup de copii cu care să se joace.

— Părinții care nu-și permit sau care-și abandonează copiii îi lasă aici. Mulți dintre micuți sunt fie diformi, fie handicapați.

Îmi atrage atenția țipătul unui bebeluș. Îmi scot pantofii și, cu blândețe, iau în brațe copilul care plânge din răsputeri. Are fața plată și gâtul scurt – ambele, semne ale sindromului Down. În timp ce legăn băiețelul, văd în fundul camerei doi copii cărora le lipsesc membrele, și nenumărați alți copii cu alte handicapuri.

— Cele două femei își petrec toată ziua pregătind mâncarea și curățând copiii cât de bine pot, spune Ravi. Dacă un copil supraviețuiește până la șase ani, e trimis la orfelinatul din satul vecin. Apa curentă e insuficientă. Din cauza restricțiilor guvernamentale, apa e tăiată în cea mai mare parte a zilei. Uneori, apa e contaminată cu bacterii, așa că cei mici se îmbolnăvesc și au dureri de burtă și erupții inexplicabile. Acelea sunt zilele cele mai dificile, spune el clătinând din cap.

În următoarele două ore, le ajutăm pe îngrijitoare să-i spele și să-i hrănească pe copii. După aceea mă joc cu cei mici și le cânt. Îi învăț să se joace de-a prinselea, însă cei mai mulți dintre ei doar se fugăresc, pur și simplu. După orele petrecute acolo, sunt stoarsă de puteri. Dorindu-mi cu disperare să-mi trag sufletul, îl caut pe Ravi și-l găsesc într-una din camerele din spate, odihnindu-se pe un scaun pliant.

Mă așez pe podea și mă sprijin de perete.

— Doar doi adulți. Cum reușesc să facă față?

— Unora, India le oferă o viață de regi, spune cu simplitate Ravi. Dar mai sunt și alții, care-și duc traiul cum pot.

Un bebe intră în cameră și Ravi îl amenință în joacă cu bastonul până ce micuțul iese în fugă, râzând.

— Îmi închipui că la fel e și în țara ta, nu-i așa?

— De ce vii aici? îl întreb.

Are dreptate: fiecare om, în felul său unic, trebuie să-și găsească propria cale în funcție de circumstanțele vieții sale personale.

Ravi se uită prin încăperea mare după Misha. O găsește cufundată într-un joc cu un grup de copii.

— Se străduiește mult să nu se lase deranjată de boala ei, spune Ravi. Dar într-o zi a venit la mine și m-a întrebat: „Dada, de ce m-a făcut Dumnezeu mai neputincioasă decât pe ceilalți copii?” Așa că am adus-o aici. M-am gândit s-o las să vadă că nu e ea cea mai neputincioasă. Că există copii și mai amărâți.

Privirea mi s-a oprit asupra ei și a copiilor cu care se juca.

— De aceea i-ai spus că Dumnezeu i-a dat dispozitivele ortopedice, fiindcă altfel ar fi fost perfectă?

— Vrei să spui că strănepoata mea nu e perfectă? întreabă Ravi.

O strigă pe Misha și îi spune să-și ia rămas-bun.

— În mitologia indiană, când luna acoperă soarele, întunericul are puterea să-ți învăluie viața, zice el și pornește încet spre ieșire. Dar lumina noastră nu vine întotdeauna de la strălucirea soarelui. În întuneric, trebuie să ne uităm după stele. Strălucirea lor are propria ei putere.

— De ce m-ai adus aici, Ravi? îl întreb, îmi zâmbește trist.

— Mi-ai spus că ai venit în India ca să-ți lași durerea în urmă. M-am gândit la ce ți-ar spune bunica ta dacă ar fi aici. Nu mi-ar trece prin cap să vorbesc în numele ei, dar… spune el cu capul plecat.

— Dar? întreb, în așteptare.

Arată cu mâna în jur.

— Poate că azi, când ai alinat un pic durerea altora, ai alinat-o puțin și pe a ta?

Zâmbesc, dându-mi seama că are dreptate. În cele câteva ore petrecute aici, propria mea tragedie s-a mai estompat, prin comparație cu tragedia acestor copii.

* * *

— Biletul, vă rog.

Femeia de la ușa autobuzului e îmbrăcată în pantaloni scurți kaki și cămașă albă. Are părul prins sub o pălărie cu boruri largi. Când îi întind biletul, îmi zâmbește prietenos și-mi spune într-o engleză perfectă:

— Bine ați venit! Vă rog să luați loc unde doriți. În câteva minute vă vom servi băuturi.

Când i-am spus lui Ravi că-mi doresc să vizitez mai multe locuri în zonă, mi-a recomandat o excursie cu ghid prin orășelele pitorești, cu cascade, din Madhya Pradesh. În autocarul cu aer condiționat, mă așez pe un loc din față. După ce mă instalez, mă uit cum alți pasageri ocupă celelalte locuri până nu mai rămân decât vreo două. Ascult cu interes bogata gamă de accente și dialecte a călătorilor care discută între ei.

— Bine ați venit!

Femeia care lua biletele a urcat în autocar și a rămas în picioare în față.

— Eu sunt Mona, iar el – arată către șofer – e Zane, prescurtarea de la Zev.

Toți râd, iar ea zâmbește.

— Sunt ghidul vostru astăzi. Turul va dura aproximativ trei ore.

Trece în revistă lista de băuturi și gustări incluse în preț.

— Prima noastră oprire va fi la cascada Dhuandhar din districtul Jabalpur.

Mă uit pe geam în timp ce autocarul huruie pe autostradă. Drumul se răsucește pe lângă infrastructura modernă și urcă spre pădure. La 30 de minute de centrul orașului, aerul e saturat de umiditate și ferestrele sunt ușor aburite.

În difuzoare, Mona începe să ne dea detalii despre istoria statului, mai întâi în hindustani, apoi în engleză.

— Madhya Pradesh a fost numită inima Indiei datorită localizării sale geografice. Cu o populație de peste 70 de milioane de persoane, suntem al cincilea stat ca mărime, spune ea în timp ce autocarul continuă să urce. În timpul ocupației britanice, au încorporat statul în Provinciile Centrale și Berar și Agenția Indiei Centrale. După ce India a devenit independentă, a fost creat statul Madhya Pradesh.

Mona ridică vocea ca să se facă înțeleasă peste vuietul de apă care se aude de la distanță.

— Bogat în resurse minerale, statul deține cele mai mari zăcăminte de diamante și cupru din India. Pădurile acoperă peste 30 la sută din suprafața sa.

Când autocarul oprește, Mona anunță:

— Am ajuns la una dintre cele mai frumoase cascade pe care le veți vedea vreodată. Apa provine din râul Narmada, care șerpuiește printre Marble Rocks, cunoscute în întreaga lume, apoi se îngustează înainte să plonjeze într-o cascadă cunoscută drept Dhuandhar.

Urmez grupul de pasageri către ieșirea din autobuz.

— Căderea de peste 30 de metri a apei, care dă naștere unui masiv nor de ceață, e atât de puternică, încât urletul cascadei se aude de la foarte mare distanță.

Apa lucitoare curge peste pietre și se adună într-un lac care licărește în soare. La marginea unei stânci înălțate deasupra lacului strălucește un curcubeu. Stropii fini ai cascadei cad peste noi ca un duș delicat. Părinții se așază pe iarba moale, în timp ce copiii aruncă pietricele în apă și încearcă să prindă peștii care țâșnesc la suprafață.

— E așa diferit de sate! murmur eu.

— India e un ținut vast, care conține o diversitate de topografii, îmi răspunde Mona.

La cererea unui cuplu, le face câteva poze și apoi le dă înapoi aparatul.

— Ca și America.

Mă uit la ea și îmi zâmbește.

— Mi-am luat diploma în Economie la Universitatea din Chicago.

— Nu ți-e dor de Statele Unite? o întreb impresionată.

— De unele lucruri de-acolo, da, îmi răspunde și mai face o poză unei familii din Anglia. Dar India e căminul meu. În plus, sunt foarte entuziasmată că mi-am făcut propria mea companie.
— Asta e compania ta?
— E al doilea autocar al meu, spune cu mândrie. Pe primul l-am cumpărat cu un împrumut de la bancă. Pe ăsta l-am cumpărat din profitul făcut.
— Asta chiar că e impresionant.
Uimită de priceperea ei în afaceri, îi spun:
— Trebuie să fii foarte mândră.
— Familia mea se trage dintr-un sat de la marginea orașului, spune ea cu o privire pierdută în amintiri. Tata a fost fermier și mama a lucrat cu ziua. Îmi place mult să-i văd fericiți.
— Cum e? o întreb sperând că nu sunt prea indiscretă, dar mi-a stârnit interesul în legătură cu comparația dintre femeile de azi și generația bunicii mele. Cum e să pornești o afacere de la zero?
— Greu, răspunde ea, apoi râde jenată. Dacă aș fi știut mai exact cât de greu este, poate că n-aș mai fi făcut-o. Pot să fiu sinceră?
Așteaptă să încuviințez din cap, apoi continuă:
— Facultatea din America a fost cel mai bun și cel mai rău lucru din viața mea. Educația primită acolo a fost de primă mână, dar mi-a creat falsa convingere că pot să fac orice.
— Din câte văd, nu mi se pare o convingere așa falsă, spun cu amabilitate.
— Am prietene care au eșuat de multe ori în încercările lor antreprenoriale, zice și arată cu mâna în jur. India e o destinație la care mulți visează. Țara noastră debordează de frumuseți naturale, zâmbește ea. Am avut norocul să fiu unde trebuia, când trebuia.
Jurnalista din mine e fascinată de poveste și insistă să afle mai multe.
— Ca femeie, ce părere ai? Ți se pare mai ușor pentru o femeie decât pentru un bărbat să pornească o afacere aici?
— Nu e mai ușor, spune, apoi face o pauză, după care se străduiește să-mi explice: Suntem o țară care încearcă să țină pasul cu restul lumii occidentalizate. De aceea există o disponibilitate deosebită către deschiderea tuturor căilor pentru toată lumea, indiferent de sex. E țara tuturor posibilităților. Eu doar profit de ele.

Zâmbește și apoi se îndepărtează ca să răspundă unor întrebări puse de alți oaspeți. Mă uit cum socializează cu toți călătorii, oferindu-le atât divertisment, cât și informație, ca o profesionistă desăvârșită. Îmi imaginez ce mândră ar fi Amisha, dacă ar fi aici, de progresul făcut de țara ei în anii care au trecut de la câștigarea independenței. Zâmbind, îmi petrec restul după-amiezii făcând poze și ascultând cum puhoiul de apă se izbește de pereții de stâncă.

* * *

Pentru cina cu familia lui Ravi, mă îmbrac în costumul tradițional Punjabi – o bluză lungă de mătase peste pantaloni strâmți. M-au invitat și, încântată să cunosc toată familia, am acceptat recunoscătoare. Materialul galben-deschis al ținutei contrastează cu părul meu castaniu-închis.

Iau sacoșa cu daruri de lângă pat și mă duc în living, la Ravi. Îmi ia sacoșa din mână și trage cu ochiul în ea.

— Pentru mine? întreabă el. Ești foarte drăguță, dar nu mă mai joc cu jucării.

— Ar trebui să-i invit eu aici la cină, spun, nu să-ți deranjez familia.

— Uiți că ți-am văzut tentativa de gătit, mi-o întoarce Ravi. Și-apoi, din câte îmi spune fiul meu, Misha nu mai contenește să vorbească despre tine. Le faci un serviciu că te duci la ei la cină, măcar ca s-o potolești pe Misha.

Ricșa ne duce în satul lor. Asfaltul lasă loc unui drum de țară. La distanță de colibele mai mari se află un pâlc de bordeie. În fața fiecărei case sunt mormane de gunoi. Locuințele par să dea din una în alta, neavând aproape deloc spațiu între ele. O mulțime de femei stau la o coadă lungă, așteptându-și rândul la pompa de apă. Fiecare duce în mâini câte două găleți. Cât așteaptă, stau de vorbă și râd împreună. Copii aleargă pe străzi liberi, ridicând praful cu joaca lor.

Ravi mă conduce către un grup mai mic de colibe.

— Sunt locuințe mai accesibile.

Intrarea unde ar trebui să fie ușa e acoperită de o perdea. O dă deoparte, apoi anunță:

— Am ajuns!

Într-o clipă, apar doi bărbați. Îmbrăcați în ținută tradițională, amândoi își împreunează mâinile.

— Namaste. Bine ați venit, spune fiul lui Ravi.

E versiunea mai tânără a tatălui său, în timp ce nepotul lui Ravi seamănă cu Amit.

Într-o engleză pompoasă, nepotul spune:

— Vă mulțumesc că ați venit.

— Mulțumesc pentru invitație.

Mă uit atent la fiul lui Ravi, imaginându-mi cum era Ravi pe vremea când bunica era în viață. Îmi împreunez mâinile și fac o ușoară plecăciune către cele două femei care așteaptă mai în spate, privindu-ne.

— Namaste. Aveți o casă foarte frumoasă.

Pereții sunt făcuți din cărămizi de lut, iar un acoperiș de stuf acoperă micul bordei. Podeaua tare, din ciment, e acoperită cu cearșafuri rupte și un covor uzat. Un perete ridicat până la jumătate din înălțimea încăperii separă bucătăria de living. Nu există decât un scaun și pe jos sunt împrăștiate perne. O deschizătură îngustă dă într-un hol unde se află două camere mici, vizavi una de alta.

— Dada Ravi vorbește foarte frumos despre tine, spune bunica Mishei și a lui Amit, în timp ce nora ei tace. Ne-ai onorat cu prezența ta.

Suntem întrerupți de un țipăt de bucurie. Misha dă năvală din dormitor pe coridor, urmată îndeaproape de Amit. Aleargă direct în brațele mele. O strâng la piept, emoționată de fericirea ei și recunoscătoare pentru ocazia de a petrece timpul cu ea.

— Te-am așteptat toată ziua, spune ea.

O îmbrățișez mai strâns și o mângâi pe păr.

— Le-am ajutat pe mami și pe bunica să gătească, continuă fetița.

— Abia aștept să mănânc ce-ai făcut.

Cu Misha în brațe, mă uit la Amit, care stă tăcut deoparte.

— Namaste, Beta.

— Bine-ai venit, spune el într-o engleză perfectă. Vrei să-ți arăt casa?

O iau de mână pe Misha în timp ce Amit îmi arată căminul lor modest. În afară de bucătărie mai sunt trei camere micuțe. Terminăm turul în camera principală, unde într-un colț sunt stivuite aproape 20 de vaze de lut smălțuit. Pe un perete e atârnat un covor pe care e țesută povestea lui Krishna.

— Nora mea le face, spune Ravi când vede că admir ceramica.

— Îmi dai voie?

Încuviințează din cap și îmi trec palmele peste vase.

— Sunt incredibile.

Fiecare piesă e pictată în tonuri întunecate de albastru și mov. Femeia mă privește cât mă uit la ele, admirând modelele coloristice detaliate.

— Sunt *gharas,* spune ea arătând către ulcioarele pe care le admir. *Surahis* – carafe și *gatnlas* – ghivece de flori.

Fiecare are un model diferit și sunt ornate cu siluete de elefanți, păsări și șerpi.

— Cu lucrările ei contribuie la costurile casei și mâncării, spune Ravi. E o artistă excepțională, nu?

— Da, răspund eu. Lucrările tale sunt extraordinare.

O ia pe cea mai frumoasă și mi-o întinde.

— Tu păstrează, spune ea.

— Nu, nu pot s-o primesc.

I-o dau înapoi. Când o împinge înapoi către mine, îi cer ajutorul lui Ravi din priviri.

— E un dar, spune Ravi, încântat de discuția mea cu nora lui. N-a mai dat niciodată cuiva o lucrare de-ale ei. Ar trebui să te simți privilegiată.

— Mulțumesc.

O îmbrățișez. Ezită și pare surprinsă, dar apoi mă îmbrățișează și ea.

— O s-o prețuiesc toată viața.

Le urmez pe femei în bucătărie, unde e aprinsă o mică plită cu gaz. În zona de luat masa, fiul lui Ravi pufăie dintr-o frunză de legumă rulată și umplută cu tutun. Toată lumea începe să pună pe platouri mâncare pentru cină și întreb dacă pot să-i ajut.

— Tu ești musafir, spune nora lui Ravi. Te rog doar poftă bună.

— După cină, pot să-ți arăt cartierul, spune Amit apropiindu-se de noi. Sunt multe de văzut.

Când încep să ducă platourile în încăperea principală, insist să-i ajut. Misha ia un platou cu aperitive. Pășește cu grijă cu el în mână către sufragerie. Se poticnește de două ori, dar scutură din cap când Amit dă s-o ajute. Însă el tot o urmează îndeaproape. Mama și bunica ei n-o scapă din priviri până nu ajunge la destinație.

— E superbă, spun eu.

— Mulțumesc, spune bunica ei ferindu-se să n-o audă Misha. E îngerul nostru de la Dumnezeu, zâmbește ea. Hai să mâncăm!

În camera principală, platourile și bolurile cu mâncare sunt așezate pe un cearșaf. Bărbații stau pe podea turcește. Pentru Misha este pregătit un scăunel. Mă așez lângă ea și îmi încrucișez și eu picioarele precum ceilalți. Amit se instalează lângă Ravi.

Mama lui Amit dă platourile cu mâncare din mână-n mână și toată lumea își umple farfuriile. Câteva castroane sunt umplute cu mentă și apă de ghimbir. Pe cearșaf se mai află o tigaie cu un amestec de legume sotate în sos de smântână și un platou cu naan cald. Rup o bucată de naan, iau cu ea legume și savurez preparatul picant.

— Lapte bătut făcut în casă?

Nora lui Ravi îmi oferă un pahar cu lichid alb și gros.

— Mulțumesc.

Sorb o gură din lichidul cremos ca să-mi răcoresc gura după mâncarea iute.

— E delicios. La fel și toată mâncarea. Sunt foarte recunoscătoare că m-ați invitat la voi.

— E o onoare pentru noi.

Fiul lui Ravi îl ciufulește pe Amit.

— Nepotul meu îmi spune că ești reporteră.

— Da, îi fac eu cu ochiul Mishei, care-și strecoară mâna într-a mea. Știu că Misha are de gând să se facă profesoară. Dar tu, Amit? îl întreb, zâmbind.

— El ar trebui să fie reporter, răspunde Misha în locul fratelui ei. Ca tine.

Tot grupul începe să râdă de admirația ei mai vădită ca oricând.

— Nu m-am hotărât, zice Amit și apoi tace, devenind deodată rezervat.

Ravi îi aruncă o privire, dar nu spune nimic.

— Tot ce și-a dorit vreodată a fost să se facă doctor, spune mama lui Amit, cu chipul radiind de iubire. Vrea să ajute alți copii ca sora lui.

— Nu, mami, spune Amit clătinând din cap către ea. Nu e posibil.

Camera se cufundă în tăcere. Tatăl lui Amit își pleacă fruntea părând că se concentrează la mâncare.

— Amit, de ce n-o să te poți face doctor? întreb.

— Are numai note bune, dar nu e întotdeauna ușor să intri la facultate, răspunde mama lui Amit în locul lui.

— Pot să fac altceva, mami, zice el și își face de lucru cu șervetul, după care împinge farfuria cu mâncare pe jumătate mâncată. O să găsesc eu

altceva…

Îmi vine în minte tânăra pe care am cunoscut-o în excursie. Le descriu experiența ei și apoi aștept, lăsând întrebarea nerostită să plutească în aer.

— India e o țară imensă, explică Ravi, în care nu există doi bărbați sau două femei care să fi avut aceeași experiență de viață. Facem zilnic pași înainte, iar asta îmi dă speranță.

Dar când se uită la Amit, văd pe chipul lui îngrijorarea unui părinte și dorința fierbinte, palpabilă, de a-i oferi copilului iubit un viitor mai bun.

— Și ce-ai alege? îl întreb pe Amit când se lasă tăcerea.

— Poate mă fac reporter? spune el, făcând pe toată lumea să râdă și risipind tensiunea din încăpere.

Îmi amintesc de momentul în care i-am anunțat pe ai mei că vreau să mă fac jurnalistă. Mama n-a fost încântată de decizia mea, dar chiar și așa a plătit pentru educația mea și mi-a sărbătorit fiecare succes. Înainte de pierderile de sarcină, bătăliile pe care a trebuit să le duc au fost minore, dar de câte ori m-am confruntat cu dezamăgiri, părinții mi-au fost stâlpi de susținere, stând mereu alături de mine. Mărturisirea mamei că n-a vrut decât să fiu fericită mi-a permis să întrevăd ce înseamnă să fii părinte și să nu vrei decât ce-i mai bine pentru copilul tău. Neștiind ce să spun, îmi termin mâncarea fără să mai scot o vorbă.

Amisha

Treizeci și opt

— A venit tati! a țipat fericit Paresh când s-au apropiat de casă și a văzut lumină.

Profitând de faptul că ploaia se oprise, Amisha și Bina îi scoseseră pe băieți la *kulfi*. Jay și Samir au alergat în casă după fratele lor.

Amisha nu-l mai văzuse pe Deepak dinainte de accidentul lui Ravi. A copleșit-o un nou val de rușine din cauza a ce se întâmplase între ea și Stephen. Dar așa cum era imposibil să oprești ploile care veneau în fiecare an, la fel îi era și ei imposibil să-și înăbușe sentimentele pentru el. Neavând privilegiul de a avea de ales, singura decizie pe care o putea lua era să țină la Stephen și să continue în același timp să-și îndeplinească datoria față de Deepak.

Și-a netezit cămașa în față, încercând să-și găsească curajul prin acest gest simplu. A ridicat bărbia și și-a urmat copiii în casă.

— Și după aia, am jucat crichet cu Samir și am câștigat.

Paresh era în brațele tatălui său, povestindu-i tot ce se întâmplase în absența lui. Jay și Samir stăteau de-o parte și de alta a tatălui lor, zâmbindu-i.

— Bine-ai venit!

Amisha s-a uitat lung la soțul ei, de parcă îl vedea pentru prima dată. În timpul scurtului interludiu cu Stephen, se simțise femeie. Se simțise valoroasă și capabilă și, doar pentru o clipă, crezuse că viața ei avea sens.

Acum, că Deepak se întorsese, se întreba cum putea ea să revină la realitatea care-i pretindea să-și vadă lungul nasului și să stea cuminte în locul care-i era desemnat. Și-a imaginat cum ar fi să anunțe că nu putea face asta și că, dacă ar avea de ales, ar vrea altceva de la viață. Exact atunci, Samir a strigat la fratele lui, smulgând-o brutal din gânduri.

— Pot să-ți fac ceva de mâncare? a întrebat ea, intrând în rolul de soție, fără să clipească.

— Am mâncat în tren, a spus încet Deepak, privind-o fix. Unde-ai fost?

Tonul lui avea o asprime pe care Amisha n-o mai auzise până atunci.

Și-a simțit limba ca de plumb și sutienul i s-a umplut de transpirație. Oare aflase ce s-a întâmplat? Dar știa că Stephen n-ar fi trădat-o niciodată.

— Am scos băieții la ceva dulce.

El a luat un pachet de pe balansoar și i l-a aruncat.

— Asta e pentru tine.

Surprinsă, Amisha l-a desfăcut. Împachetat cu grijă, era un sari extravagant – cum nu mai văzuse decât în filme.

— E minunat! a zis cu voce tremurătoare. Cu ce ocazie?

El n-a răspuns, în schimb s-a apucat să împartă cadouri băieților. Amisha îl urmărea, simțind că ceva nu era în regulă. S-a uitat rapid prin casă, asigurându-se că totul era unde trebuia. S-a uitat întrebător la Bina, dar aceasta a ridicat ușor din umeri.

— Călătoria ta a fost cu succes? a întrebat șovăielnic Amisha. Ne-ai luat cadouri ca să sărbătorești acest lucru?

— Am nevoie de motiv ca să-mi cheltuiesc banii pentru familia mea? s-a răstit el.

— Suntem recunoscători.

Amisha nu-l mai văzuse așa niciodată. I-a luat protector de umeri pe băieți.

— Așa-i, copii?

— Bina, stai cu copiii, a spus Deepak înainte să apuce băieții să răspundă. Amisha, hai să vorbim în cealaltă cameră.

Amisha le-a zâmbit liniștitor băieților, apoi l-a urmat în camera alăturată și a închis ușa. Deepak a luat de pe birou o foaie de hârtie și i-a întins-o.

— Asta faci tu la școală? Înveți copiii să-și dorească moartea?

Amisha n-a avut nevoie să se uite ca să știe că era ultima poveste a Neemei, cea despre alegerile pe care le facem în viață. O citise mai devreme și o lăsase pe birou. A privit cu groază cum Deepak o rupea în bucăți și apoi i le-a aruncat la picioare.

— Ce-ai făcut? a țipat ea adunând bucățile.

— Dacă află părinții că umpli mințile copiilor lor cu mizerii de-astea, o să fim terminați în comunitate, a spus el furios, pe un ton ridicat. Ai măcar habar ce-ai făcut?

Dincolo de ușa dormitorului, zgomotele făcute de băieții care se jucau au încetat când răcnetul lui Deepak a reverberat în toată casa.

Amisha a terminat de strâns bucățile și le-a întins pe birou.

— Fata era distrusă din cauză că urma să se mărite. Se juca cu vorbele.

— Cine era fata? s-a răstit Deepak.

Amisha a trebuit să lupte ca să-și alunge brusca senzație de vomă.

— Neema.

Chipul lui s-a contorsionat de furie.

— Cea care și-a dat foc.

Probabil că auzise de fată din bârfe. El s-a uitat într-o parte, apoi i-a dat verdictul.

— N-o să mai predai la școală!

— Poftim?

Amisha și-a încleștat mâinile pe abdomen, străbătută de un fulger de durere la auzul vorbelor lui.

— Elevii se bazează pe mine. Te rog, trebuie să…

— Am decis! a zis el și a adunat bucățile de hârtie de pe birou, apoi le-a aruncat în coșul de gunoi. N-o să ne pui în pericol familia!

* * *

Amisha aproape că n-a închis un ochi toată noaptea. S-a gândit la Stephen, la școală și la tot ce i-a fost luat cu doar câteva cuvinte rostite de Deepak. Dimineață a hrănit copiii și, când a venit Ravi, i-a trimis la școală.

— Te-ai trezit devreme, a comentat Ravi. De obicei te agiți pe-aici, țipând că toată lumea o să întârzie, iar copiii râd de cum te dai în spectacol.

— În mod normal, ți-aș spune ce să faci cu părerile tale, dar având în vedere că a fost cât pe ce să mori, spre surprinderea mea, sunt recunoscătoare că mai ești aici să-ți aud glasul.

Amisha nu i-a spus că nu dormise toată noaptea pentru că se gândise la decizia lui Deepak. Nici că ideea de a nu mai preda la școală și de a nu-l mai vedea pe Stephen îi sfâșia inima.

Ravi i-a dat lui Deepak haina și mâncarea pentru prânz. Soțul ei și-a pus pantofii, apoi a plecat fără să-și ia rămas-bun de la Amisha. Observând atitudinea rezervată a lui Deepak, Ravi a așteptat să se închidă ușa după soțul Amishei, apoi s-a întors spre ea.

— De ce nu te duci azi la școală?

— A găsit povestirea scrisă de Neema. Nu mai am voie să predau la școală, a șoptit Amisha.

— Shrimati… a spus el, iar în vocea lui era tot regretul pe care Amisha refuzase să-și dea voie să-l simtă. Nu l-ai putut convinge?

— Nu.

Amisha i-a scris un bilet lui Stephen, transmițându-i în detaliu temele pentru copii. L-a strecurat în geanta ei, alături de poveștile corectate și notate ale copiilor și i-a întins-o lui Ravi.

— Îi duci, te rog, asta lui Stephen?

— Ce să-i spun, care este motivul pentru care nu vii? a întrebat Ravi.

Nu-l mai văzuse pe Stephen de trei zile, din seara în care el o hrănise. Acum se întreba când aveau să se mai întâlnească vreodată.

— Spune-i…

Nu avea cuvinte. Ea și Stephen știau adevărul – că ea îi aparținea altui bărbat.

— Spune-i că s-a întors Deepak și că are nevoie de mine acasă.

— Și dacă întreabă când te întorci? a insistat Ravi, iar ochii îi luceau de compasiune.

— Că dacă pot, o să mă întorc, a spus ea, știind că decizia era în mâinile lui Deepak.

Amisha a rămas pe verandă, uitându-se după Ravi care se îndrepta spre școală. Când nu l-a mai văzut, a intrat înapoi în casă și a închis ușa.

* * *

Ravi s-a întors cu un bilet de la Stephen. Amisha l-a deschis cu degete tremurătoare.

> *Amisha,*
>
> *Ravi mi-a dat vestea, dar mă tem că mai erau de spus lucruri pe care n-a vrut să mi le spună. Până aflu mai multe, am să-mi pun încrederea în mesajul primit de la tine. Copiilor le va fi dor de profesoara lor, iar mie o să-mi lipsească orele noastre de meditație. Grădina pare deja mai goală așa, neîmpodobită de zâmbetul și râsul tău. Când o să te poți întoarce, clasa te va aștepta, ca și mine.*
>
> *Stephen*

Amisha a strâns la piept scrisoarea, apoi a mai citit-o de zece ori înainte să-i scrie și ea răspunsul. Cu inima frântă, a recunoscut adevăratul motiv și i-a spus în scris ceea ce nu-i putea spune față în față. La sfârșit, i-a spus că

aveau să-i lipsească și ei elevii și meditațiile lor, mai mult decât își putea el imagina.

Ravi a dus scrisoarea imediat și, de atunci încolo, timp de două săptămâni, și-au scris în fiecare zi, iar Ravi a fost mesagerul lor. Scrisorile au început să devină tot mai lungi și mai pline de sinceritate. Cu toate că nu înlocuiau conversațiile lor, erau ca un balsam pentru singurătatea Amishei.

Îi era dor de el în fiecare zi. Absența lui lăsase în sufletul ei un abis profund. Dar dacă scrisorile lor erau singura cale prin care îi putea auzi vocea și cunoaște gândurile, avea să le îmbrățișeze recunoscătoare.

Ca să-și umple timpul, a început să se plimbe zilnic cu Paresh. La două săptămâni după hotărârea lui Deepak, Amisha era în sat când a auzit zarvă. Femeile alergau către marginea satului. Bărbații strigau la ceilalți să vină după ei.

— Ce e? a întrebat Amisha un trecător care alerga să se alăture mulțimii.

— Englezii au arestat pe cineva.

Amisha l-a luat în brațe pe Paresh și s-a luat după gloată către periferia satului. Acolo, în mijlocul unei mulțimi mari, l-a zărit pe Stephen. Chipul lui a luminat-o ca un fulger. Gloata îl înconjurase pe el și pe alți membri ai armatei britanice. În față se afla un grup de indieni legați unul de altul cu cătușe.

— În numele legilor Imperiului Britanic, sunteți arestați.

Stephen îl ținea strâns pe un indian plăpând. Infanteriștii continuau să le pună cătușe altora.

— N-aveți ce căuta în țara asta, i-a replicat bărbatul și, sperând să însuflețească mulțimea, a urlat: Mă arestează fiindcă am încălcat regulile lor în țara noastră.

Zarva care a urmat imediat a fost asurzitoare. Mulțimea a început să protesteze. Câțiva adolescenți au adunat pietre și au început să le arunce în englezi. Când una dintre ele l-a lovit pe Stephen, Amisha a scos un țipăt speriat.

— Ce s-a întâmplat? a întrebat-o Amisha pe o femeie de lângă ea.

Îi bubuia inima în timp ce adolescenții continuau să arunce cu pietre în ofițeri.

— Bărbatul ăla de-acolo… a spus femeia arătându-l pe cel care tocmai vorbise, a început să țină un discurs despre libertatea de care vorbește

Ghandi. Când a început să se adune lumea, un ofițer i-a ordonat să tacă din gură. A refuzat, și a fost arestat.

— L-au bătut?

Dintr-o rană de pe fruntea bărbatului picura sânge.

— S-a opus arestării, a explicat femeia. Unul dintre ofițeri l-a lovit cu un baston.

Amisha n-a întrebat care dintre ofițeri îl lovise. Știa că Stephen ar fi fost nevoit să acționeze, dar nu voia să știe dacă el fusese cel care ridicase mâna asupra conaționalului ei.

Ofițerii i-au înșfăcat pe adolescenții agresivi și i-au imobilizat. Când părinții lor au protestat și au pornit să se lupte cu ei, britanicii au început să dea la nimereală în mulțime, lovind femei și bărbați în efortul lor de a controla gloata.

— Nu! și-a dus Amisha îngrozită mâna la gură.

L-a strâns lângă ea pe Paresh, încercând să-l ferească de priveliștea violentă. Când a izbucnit o adevărată răzmeriță, Amisha l-a luat în brațe pe Paresh și a dat să fugă. Exact atunci, ochii lui Stephen i-au întâlnit pe ai ei. Amisha i-a văzut buimăceala și întrebările din privire. Neavând răspunsuri, l-a mai privit câteva secunde, apoi s-a îndepărtat.

Treizeci și nouă

— Nu l-ai văzut de săptămâni în șir, a spus Ravi.

În timp ce Amisha cârpea hainele băieților, Bina aducea găleți cu apă ca să spele vasele.

— De-asta sunt așa de grele scrisorile, de-mi rup spinarea ducându-le?

— Dacă spinarea ta e așa de nevolnică încât se poate rupe de la niște scrisori, atunci așa meriți.

Amisha a împuns greșit și s-a înțepat cu acul. Și-a băgat degetul în gură.

— Mă tem de ce-ar spune Deepak dacă m-aș duce la școală, a spus ea lăsând din mână hainele. Și, în fiecare zi în care nu vorbesc cu Stephen, mă simt singură, deși sunt înconjurată de familie și prieteni.

— Ții la el, a spus Ravi, mai mult afirmativ decât interogativ.

— Mai mult decât ar trebui.

Amisha nu-l mai văzuse din ziua răzmeriței. Auzise de la alți săteni că arestaseră peste o duzină de bărbați și adolescenți. Îi venea greu să-l vadă ca pe ofițerul care știa că este. Îi era dor de bărbatul pe care-l cunoștea din grădină. Într-o scrisoare trimisă după răzmeriță, Stephen i-a vorbit despre locul lui în țara ei și despre scopul lui în viață. Deși nu și-a cerut scuze pentru acțiunile lui, Amisha îi înțelegea regretul și confuzia.

— Când m-am măritat, nu mi s-a vorbit decât despre responsabilitate și datorie, a ridicat ea din umeri și s-a uitat pe geam. Poate că asta e tot ce mi se permite.

— Ce speri să se întâmple? a întrebat-o Ravi. Cu el, adică?

— Dacă aș fi copil, aș visa la un viitor cu el, a recunoscut ea încet. Dar nu sunt; nici nu sunt atât de neghioabă încât să cred că pot să am altceva decât ce mi-e sortit, și-a frânt Amisha mâinile. Deepak e singurul viitor pe care-l pot avea.

Înainte ca Ravi să apuce să răspundă, Deepak s-a întors din vizitele de curtoazie făcute prin sat. Amisha a așteptat ca ceilalți servitori să meargă în bucătărie, apoi a căutat cu atenție cuvintele potrivite.

— N-am mai fost la școală de câteva săptămâni. E timpul să mă duc înapoi.

— De ce? a întrebat absent Deepak. Vikram a zis că locotenentul pleacă. Sunt sigur că noul director al școlii va găsi pe altcineva să predea cursurile

tale.

— Poftim? s-a clătinat Amisha și mâinile au început să-i tremure, fiind sigură că nu auzise bine. Când?

— Trebuie să plece imediat, a zis Deepak luând ziarul să se uite pe știri. Se pare că și-a cerut transferul. Se duce pe front.

Inima Amishei a încetat să mai bată. Femeia a văzut că Ravi se uita la ea și și-a dat seama că vedea pe chipul ei durerea și șocul pe care îi era imposibil să le ascundă de tot.

Fără să-i remarce reacția însă, Deepak a adăugat:

— Mi-am lăsat afacerea nesupravegheată prea mult timp. O să plec cu trenul în seara asta. Poate că ție și copiilor v-ar plăcea să le faceți o vizită părinților tăi?

— Să mă duc la părinții mei? a întrebat amețită Amisha. Nu…

Trebuia să-l vadă pe Stephen și să-l întrebe ce se întâmplase.

— Nu pot să mă duc.

— Poftim? a întrebat Deepak. De ce?

— Fiindcă… ăăă…

S-a poticnit în vorbe, neștiind ce să spună.

— Băieții au făcut planuri să stea în noaptea asta la noi acasă, a intervenit Ravi înainte ca Deepak să intre la bănuieli. Sunt foarte entuziasmați. Abia așteaptă să fie răsfățați de soția și de părinții mei.

De-a lungul anilor, părinții lui Ravi deveniseră un fel de bunici pentru băieți.

— Atunci, rămâne pe altă dată, a zis Deepak și s-a uitat la ceas. Trebuie să mă grăbesc ca să prind următorul tren.

Odată bagajul făcut, Amisha a așteptat lângă ușă și l-a privit cum pleca cu ricșa.

— Iau copiii la mine acasă în seara asta, a spus încet Ravi.

— Poftim? a întrebat Amisha, șovăitor.

— Du-te și întreabă-l de ce, a spus calm Ravi. N-o să te liniștești până n-o să știi.

* * *

După plecarea lui Ravi cu copiii, Amisha a rămas în mijlocul casei goale. Îi era greață și gândurile îi goneau prin minte, unul mai alarmant decât

celălalt. Parcă ieri îl implora pe Deepak să-i dea voie să predea la școală. Acum, acea disperare i se părea neînsemnată. Atunci lupta pentru mintea ei. Acum încerca să-și salveze sufletul.

Pustiul casei parcă râdea de ea. Dormitorul îi amintea de scurtul ei moment cu Stephen. Încă-l mai vedea în bucătărie, când venise să ia masa cu familia ei. Oriunde se întorcea, îi auzea glasul. A încercat să nu se gândească la el plecat la război. Dacă el își pierdea viața în luptă, cum ar fi putut ea să mai continue să trăiască?

Înainte să plece de-acasă, a așteptat să se întunece ca să nu fie văzută. Trebuia să-l implore să nu plece. A alergat spre casa lui. Odată ajunsă, a tras adânc aer în piept. Ultima dată când fusese în pragul ușii lui Stephen, era disperată să salveze viața prietenului ei Ravi. Acum era aici ca să-și salveze propria viață. Când a bătut la ușă, i s-a strâns stomacul. A dat să-l strige, când el a deschis ușa.

— Amisha? Ce faci aici? a zis el și pe chip i s-a așternut îngrijorarea când i-a văzut durerea.

— Pot să intru?

A trecut pe lângă el și a intrat în casa lui mică. Construită cu doar câteva luni înainte de înălțarea școlii, avea aceleași facilități moderne. Amisha și-a șters lacrimile.

— Amisha, spune-mi ce-ai pățit, a spus el cu blândețe.

I-a văzut prosopul din mână.

— Te pregăteai să intri în baie?

Își dorea cu disperare să discute despre lucruri banale. Orice, numai să evite conversația în care el avea să-i spună adevărul. Fiindcă odată ce l-ar fi rostit, n-avea să mai existe cale de întoarcere. N-avea să mai existe leac pentru inima ei zdrobită.

Amisha trăise în umbra celorlalți aproape toată viața ei. Își ascunsese visul de a scrie, de parcă era un blestem de care trebuia să-i fie rușine. I-a născut fiii lui Deepak și i-a satisfăcut nevoile. Dar poveștile din sufletul ei au refuzat să moară. Când scria, era transportată într-un loc unde descoperea cine era ea de fapt, dar nu putea fi niciodată în realitate.

Apoi în viața ei a apărut Stephen. El i-a oferit o libertate pe care Amisha nici nu și-o imaginase vreodată. Îi prețuia vorbele și o încuraja să-și exprime opiniile. Încă din copilărie, toată viața îi fusese dictată de tradiție și de așteptările celor din jur. El i-a oferit o alternativă. Având această

alternativă, a început să țină la el. În noaptea accidentului lui Ravi, a acceptat ideea că avea nevoie de el. Dar acum ea nu avea nimic să-i ofere ca să-l facă să rămână, să-i arate că îl iubea.

Stephen a aruncat prosopul pe un scaun și și-a trecut mâinile prin păr, împletindu-și degetele la ceafă. Ea i-a văzut tulburarea, iar asta a amplificat-o pe a ei.

— Am crezut că mi se pare că-ți aud vocea, a spus el.

Amisha a pășit mai aproape de el.

— Mi-au spus că pleci.

El a închis ochii și s-a îndepărtat, încercând s-o evite.

— Trebuie, a spus el cu voce sufocată.

— De ce? a ridicat tonul Amisha.

— India… a făcut el o pauză și și-a înghițit nodul din gât. Nu am ce căuta aici. Nu e lupta mea.

În ziua răzmeriței, ea îi văzuse confuzia și dezgustul. Oamenii lui luptându-se cu poporul ei. Știa că ea și Stephen nu puteau continua așa – cu scrisori și întâlniri întâmplătoare. Era tânăr și merita să aibă propria lui viață. Ea nu-i putea oferi nimic.

— Aveai de gând să-mi spui? a șoptit Amisha.

— Ești singura persoană căreia n-am știut cum să-i spun, a zis el râzând amar. Nu te-am mai văzut zi de zi… a scuturat el din cap, iar Amisha l-a văzut cât suferea. Mi-a fost dor de tine! a mai zis el, după care s-a oprit. Dar știm amândoi că nu avem de ales.

— O să mori, a spus ea hohotind de plâns.

— Nu! a întins el mâna, dar s-a oprit înainte s-o atingă. Îți promit că n-o să mor!

Amisha l-a crezut pe cuvânt și s-a agățat cu disperare de promisiunea lui. Dar știa că viața nu era întotdeauna corectă și că era posibil să fie ultima dată când îl vedea. Să întoarcă spatele sentimentelor ei ar fi însemnat o insultă pentru el și pentru ceea ce însemnau unul pentru celălalt. Se săturase să-și trăiască viața în limitele impuse de alții.

S-a prins de pieptul sariului și a tras. Mătasea a căzut fluturând la podea. În scurt timp era doar în bluza și fusta pe care le purta pe sub sari.

— Stephen, a spus ea întinzând brațele spre el.

El s-a întors și a făcut ochii mari văzând-o așa. Ea era în picioare, aproape goală și vulnerabilă, chemându-l în singurul fel pe care-l știa.

— Nu, a spus el, strângând pumnii. Nu face asta!

— Trebuie să te implor? l-a întrebat cu brațele atârnându-i neputincioase pe lângă corp.

El i-a pus degetele pe buze. Mâna i-a alunecat apoi pe gâtul ei, permițându-și să facă ceea ce-i dăduse ea permisiunea să facă. Ea a suspinat, iar el a tras-o spre el, oftând când trupul ei s-a lipit de al lui. Se potrivea perfect cu trupul ei, iar ea se mula perfect pe trupul lui.

A sărutat-o și ea a deschis gura. I-a imitat mișcările limbii și și-a împletit degetele în părul lui ca să-l țină mai aproape de ea. A copleșit-o nevoia de a se lipi de el goală, și a început să-i descheie nasturii de la cămașă.

Amisha a știut instinctiv că Stephen avea să îi întâmpine cu bucurie nevoia de a-l atinge și a-i vedea trupul. A explorat pielea pe care o dezgolise și, când i-a scos în sfârșit cămașa, s-a rătăcit în părul de pe pieptul lui. Era în același timp aspru și moale, și s-a aplecat ca să i-l sărute.

— Te-am rănit? a întrebat Amisha trăgându-se înapoi când l-a auzit pe Stephen inspirând brusc.

— În niciun caz, a spus el trăgând-o înapoi lângă el.

L-a atins în toate modurile în care voia ea să fie mângâiată. A simțit cum respirația lui a devenit întretăiată când degetele ei au dansat pe abdomenul lui. A savurat forța brațelor lui și blândețea mâinilor lui. Când a ajuns la catarama curelei de la pantalonii lui a ezitat, nesigură și timidă. El i-a luat mâinile și le-a ridicat la buze ca să i le sărute. Apoi i-a descheiat bluza și i-a desfăcut sutienul, eliberându-i sânii în palmele lui. Ea a simțit cum i se umplu ochii de lacrimi și a văzut lacrimile adunându-se sub pleoapele lui.

A dezbrăcat-o încet, dezgolind-o pentru el. Când a fost goală, a sărutat-o din nou.

— Putem să facem asta? a luat-o el în brațe, s-o ducă în dormitor.

— Da, a răspuns ea, convinsă că voia.

Pentru că, în clipa aceea, refuza să aparțină celor care o declaraseră proprietatea lor. Refuza să fie a mamei și tatălui care o făcuseră și deciseseră cine avea să-i fie soț pentru tot restul vieții. Refuza să fie a soțului căruia-i fusese dată ca să-i facă copii și să-i întrețină casa. Refuza să fie a tradițiilor adânc înrădăcinate în ea. Pentru o singură noapte, avea să-și aparțină doar ei.

Când el a așezat-o pe pat, ea a deschis brațele ca să-l întâmpine. Când el i-a despărțit coapsele cu genunchii, ea le-a desfăcut mai mult și i-a înconjurat talia cu brațele, așteptându-l să intre. Când el a trecut bariera și s-a pierdut în ea, ea a văzut limpede umbrele și a văzut în sfârșit strălucirea luminii.

* * *

Amisha și Stephen și-au petrecut împreună toată noaptea. În întuneric, el s-a îndreptat către ea de încă două ori, iar ea l-a trezit devreme cu sărutări pe gât. El a tras-o peste el și a încurajat-o să experimenteze. Era timidă în lumina dimineții, neliniștită de ideea de a-și expune trupul în fața lui. El a reacționat urmărind cu degetul liniile vergeturilor lăsate pe trupul ei de cele trei sarcini.

A făcut duș în cada lui, savurând plăcerea instalației interioare. Cât ea s-a îmbrăcat, el a pregătit micul dejun. Amisha abia s-a atins de mâncare.

— Amisha!

Stephen s-a așezat lângă ea.

— Ne spunem adio? a întrebat ea cu lacrimile curgându-i pe obraji.

Obosit și deznădăjduit, fără să aibă de ales, el a spus:

— O să încerc să mă întorc după război.

— Și ce-o să se întâmple atunci? l-a întrebat, speriată pentru el și pentru ea. Tot măritată o să fiu.

— Știu, a spus el blând.

Fără să aibă alte răspunsuri, ea l-a sărutat tandru. El i-a răspuns cu patimă și a ținut-o strâns în brațe cât de mult a putut, înainte ca ea să se desprindă și să-l lase acolo, plecând acasă ca să-și aștepte copiii.

Patruzeci

Fiecare nouă zi aducea cu sine epuizare. După plecarea lui Stephen, Amisha a primit un mesaj de la școală că nu mai era nevoie de serviciile ei. Zilele s-au transformat în săptămâni, iar ea își petrecea tot mai mult timp în pat. Ravi și Bina erau mereu lângă ea, aducându-i mâncare și medicamente de la medicul holistic local. La șase săptămâni după întâlnirea cu Stephen, Amisha a început să vomite. A fugit din pat și a vărsat lângă latrina din curte până ce și-a golit stomacul. Ravi i-a întins un pahar cu apă și un prosop ud.

— Shrimati? a spus Ravi stingherit, venind mai aproape de ea. A venit vremea să sărbătorim?

— Să sărbătorim?

Dându-și seama la ce se referea, Amisha s-a prăbușit cu spatele lipit de zidul casei, ca să-și păstreze echilibrul.

— Sunt gravidă, abia a reușit ea să rostească, cu glas gâtuit, cu mâna pe burtă.

Deodată, simptomele ei aveau sens. Având în vedere că mai născuse de trei ori, nu-i venea să creadă că nu observase semnele.

— Sahib va fi mulțumit? a întrebat Ravi.

Întrebarea ardea incandescentă între ei.

Amisha l-a privit lung. Ravi era singurul om care știa de sentimentele ei pentru Stephen.

— Nu e al lui.

S-a simțit inundată de fericire. Îl pierduse pe Stephen, dar, prin copilul lui, avea să aibă cu ea pentru totdeauna o părticică din el.

— Când ai luat copiii la tine acasă…

Amishei i se părea că se aflase sub trupul lui Stephen în altă viață. I se dăruise lui la multă vreme după ce el îi furase inima.

— Înainte să plece.

— Odihnește-te, a îndemnat-o el.

Spre lauda lui, n-a comentat ce aflase, dar Amisha știa că el o să țină secretul.

— Trebuie să te gândești la copil, a spus Ravi.

— Trebuie să… a zis Amisha, dar s-a oprit și, gândindu-se la băieții ei, a izbit-o realitatea situației în care se afla.

— Shrimati? s-a apropiat Ravi de ea, luat prin surprindere de brusca ei paloare ca de moarte.

— Deepak nu trebuie să afle niciodată! a spus ea și s-a holbat la el cu o privire sălbatică, disperată. Copiii mei… ce-am făcut?

S-a prăbușit la pământ, protejându-și pruncul nenăscut.

* * *

Amisha a plănuit cu meticulozitate întoarcerea acasă a lui Deepak. Dar la fiecare pas, simțea că o apasă greu povara minciunii pe care o punea la cale. Însă opțiunile ei erau limitate. Dacă Deepak afla ce făcuse, avea să fie azvârlită în stradă, așa, gravidă, cum era.

Oriunde ar fi fost Stephen, ea încă îl mai iubea. Era singura explicație pe care o găsise pentru durerea cumplită pe care o simțea de câte ori se gândea la el. Dar mai întâi de toate, era mamă. Pentru totdeauna. Să eșueze în datoria față de băieții ei ar fi însemnat să eșueze în singura însărcinare pe care i-o încredințaseră cerurile. Refuza să facă asta, așa că, în schimb, l-a așteptat pe Deepak să se întoarcă pentru a-și pune în aplicare planul. Când a sosit, două zile mai târziu, era pregătită.

— Ești foarte activă în seara asta, a spus Deepak când Amisha a intrat în dormitorul lor.

Îi culcase devreme pe băieți și, după cină, îi trimisese acasă pe servitori, inclusiv pe Ravi.

— Nu am voie să-mi arăt bucuria pentru întoarcerea soțului meu?

Amisha își peria părut în fața micii oglinzi.

— Ba ai!

Deepak o urmărea cu o admirație renăscută. Așa cum sperase Amisha, el a prins aluzia ei subtilă și s-a apropiat de ea, luându-i peria din mână.

— Servitorii mi-au spus că ai fost bolnavă.

— Servitorii își fac prea multe griji, a spus ea.

El a închis ușa și a micșorat flacăra lămpii. S-a dezbrăcat, s-a băgat în pat și i-a făcut semn să i se alăture. Amisha și-a înăbușit amintirile ultimei dăți când se culcase cu un bărbat. Împinsese în cele mai adânci abisuri ale minții ei felul în care o îmbrățișase Stephen. Acum s-a pregătit pentru

atingerea lui Deepak. Copilul nenăscut era darul pe care-l primise în urma nopții petrecute cu Stephen.

Amisha și-a desfăcut sariul și s-a strecurat sub pătură. A simțit trupul lui răcoros pe pielea ei caldă. Când mâna lui a coborât sub sânul ei, ea a tras-o cu blândețe înapoi. Nu putea risca să simtă ușoara umflătură a pântecelui ei. Dacă Deepak a observat ceva, n-a comentat nimic. În câteva secunde era pregătit și a tras-o sub el.

— E momentul, a murmurat ea când el s-a pregătit să o pătrundă.

— Pentru? a întrebat el oprindu-se.

— Un copil. Băieții abia așteaptă să aibă unul mic pe care să-l chinuie.

Cu respirația tăiată, a așteptat ca el să spună ceva.

El a aprobat-o zâmbind larg, iar când s-a strecurat în uscăciunea ei, ea a gemut de durere cu gura în pernă. El a început să se miște, iar ea a trimis o rugăciune tăcută către înaltul cerurilor. Când sperma lui s-a răspândit în ea, s-a rugat ca esența lui să pătrundă în fluidul din jurul copilului. S-a rugat ca sperma lui să se alăture pruncului din pântecele ei, pătrunzând prin stratul protector din jurul fătului. Spera ca pruncul să absoarbă caracteristicile lui Deepak, astfel încât lui să i se pară că-i seamănă când avea să vină pe lume. Iar copilul avea să-l privească pe Deepak ca pe adevăratul său tată, fără urmă de amintire sau dor de adevăratul său tată, care n-avea să afle niciodată de existența lui.

Patruzeci și unu

După șase luni de sarcină, epuizarea începuse să-și spună cuvântul. În dimineața aceea vomitase deja de două ori. A ciugulit câțiva biscuiți și a băut niște apă cu ghimbir, sperând să-și țină greața sub control. Cu un picior pe podea, se legăna în balansoar.

— Băieții au plecat devreme la școală, i-a spus ea lui Ravi.

Deepak plecase în urmă cu trei zile. Fusese rareori acasă în perioada sarcinii, însă Amisha abia dacă îi observase absența.

— S-a întâmplat ceva?

— I-a trezit devreme zgomotul pe care l-ai făcut când ai vomitat și s-au îmbrăcat mai repede ca niciodată, a spus Ravi umplându-i iar paharul cu apă. Mă tem că încă nu stăpânesc conceptul compasiunii.

Amisha a reușit să zâmbească, după care imediat a lovit-o un nou val de greață. Strâmbându-se, și-a frecat pântecul umflat.

— Poate că sunt pedepsită pentru minciuna mea.

— Crezi că asta e o pedeapsă?

Ravi a așezat un castron lângă ea, în caz că vomita din nou.

Amisha s-a gândit la Stephen și la copilul pe care-l concepuseră. Dragostea lor fusese suficient de puternică încât să creeze viață, iar acea viață îi lega pentru totdeauna.

— Dacă este, o primesc bucuroasă. Merită să plătesc orice preț pentru fericirea de a-l fi cunoscut.

— Atunci ești o norocoasă, Shrimati, a spus Ravi. Puțini cunosc valoarea celor ce le sunt date.

A adunat hainele murdărite și le-a aruncat într-un coș ca să le ducă la spălat.

— Sunt în spate, dacă ai nevoie de mine.

— Mulțumesc, Ravi.

Amisha și-a lăsat capul pe perne. Bina și încă o servitoare rămăseseră acasă azi fiindcă erau bolnave, așa că atunci când s-a auzit o bătaie la ușă, doar ea putea deschide ușa.

— Imediat! a strigat Amisha destul de tare cât să fie auzită.

Și-a scuturat firimiturile de pe mâini, apoi a deschis ușa.

Când a dat cu ochii de Stephen, i s-au înmuiat picioarele și ochii i s-au umplut de lacrimi. Și-a încleștat mâna pe piept, sfâșiată de durere.

— Ești aici.

Sigură că era o halucinație, l-a luat de mână fără să-și desprindă privirea dintr-a lui. Avea părul mai lung decât înainte și era mai tras la față. Dar ochii care se uitau într-ai ei erau la fel.

— Sunt aici.

A intrat în casă și a închis ușa după el.

— Deepak e în călătorie? a întrebat fără s-o slăbească din priviri.

— Da.

Amisha absorbea prin toți porii prezența lui. Trebuia să se convingă că nu era o iluzie. Că mintea ei nu l-a invocat din abisurile de durere în care se prăbușise de la plecarea lui, ca să poată supraviețui.

— Nu se poate să fii tu.

— Sunt aici, Amisha, a prins-o Stephen tandru de umeri, cercetându-i chipul. E cineva acasă?

Când Amisha a clătinat din cap, el a tras-o spre el, risipind distanța dintre ei. Ea și-a lăsat capul pe pieptul lui, cu inima nerăbdătoare să ușureze povara ce o apăsa greu de la plecarea lui. El i-a cuprins ceafa cu palma și și-a coborât cealaltă mână către talia ei. În urechile ei a răsunat galopul inimii lui. A poruncit inimii ei să se liniștească. Primele ei lacrimi i-au îmbibat cămașa și, în câteva clipe, Amisha a început să se zguduie de hohote de plâns, mereu înăbușite de când plecase el.

— Șșș…

A încercat s-o consoleze, dar nu putea spune nimic care să-i atenueze suferința. Zi de zi își făcuse griji pentru el și noapte de noapte îl visase în ținuturi îndepărtate.

— M-ai părăsit! a strigat ea, bântuită de amintiri. M-am prăbușit fără tine.

— Amisha… a dat el să spună ceva, când a simțit umflătura moale a pântecelui ei sub sari. Ce-i asta? a strigat, cu ochi întrebători, începând să-i scoată sariul.

— Nu!

Ea a încercat să se tragă înapoi, dar el a ținut-o strâns. Știa că el îi simțea trupul diferit față de noaptea petrecută împreună.

— Al cui e? a întrebat el privind țintă pântecele ei umflat.

Amisha se afla la răscruce, însă doar una dintre căi îi era destinată. Stephen era singurul bărbat pe care îl iubea și pe care avea să-l dorească vreodată. Înainte să-l întâlnească, își acceptase cursul vieții, dar apoi el îi dăduse voie să viseze. Era sufletul ei, iar acum ea îl sfâșia cu mâna ei.

— E al lui Deepak.

— Nu, a spus el întorcându-și chipul de la ea.

— Îmi pare rău, a spus ea, vărsând lacrimile pe care el nu le putea vărsa. Copilul ăsta…

— Merită să fie crescut de tatăl lui, a răspuns Stephen înfrânt.

— Te iubesc, a recunoscut Amisha.

— Dragostea mea pentru tine e irelevantă.

— Dragostea ta e izbăvirea mea, a icnit ea, încercând să vorbească printre suspinele care o sufocau.

Copilul pe care-l purta în pântece era darul adus de contopirea lor, care-i oferea o părticică din el și care, în același timp, o obliga să trăiască fără el.

— Trebuie să plec, a spus el făcând un pas înapoi, oferindu-i astfel distanțarea pe care ea i-o ceruse cu doar câteva clipe mai devreme.

— Unde?

Amisha trebuia să știe unde va fi el când nu va fi cu ea.

— Nu știu. Acasă? a aruncat el o privire fugară către burta Amishei. M-am întors numai ca să te văd pe tine.

Stephen s-a îndreptat spre ușă, bâjbâind orbește după clanță.

— Stai!

Și-a șters lacrimile cu palma și a fugit în dormitor. A scos de sub pat teancul de povești. Paginile scrise de ea erau așezate ordonat. Toate povestirile izvorâte din inima ei, scrise atât în engleză, cât și în hindusă. L-a privit din pragul dormitorului. Știa că n-avea să-l mai vadă niciodată, așa că și-a imprimat adânc în memorie fiecare nuanță și fiecare trăsătură a chipului lui. Cu pași măsurați, încercând să amâne inevitabilul, s-a întors lângă el și i-a întins hârtiile.

— Ce sunt astea? a întrebat el uitându-se printre lacrimi la mormanul de hârtii.

— Poveștile mele.

— Nu!

A încercat să i le dea înapoi, dar ea le-a refuzat.

— Sunt ale tale, Stephen, a insistat ea. N-am mai scris din ziua în care ai plecat. Niciun cuvânt. Toate cuvintele m-au părăsit când am știut că n-aveai să mai fii cu mine.

S-a oprit să inspire adânc.

— Atunci vino cu mine, a implorat-o el. Să fim o familie.

— Asta e lumea mea, a spus ea arătând în jur. Aici e locul copiilor mei și al meu. Noi doi, tu și eu, ne-am prefăcut că nu e așa. În grădina noastră ne-am crescut trandafirii, dar aceștia au spini și ne-au rănit. Sânge vărsat… asta e tot ce ne-a mai rămas din iluzia noastră.

Stephen și-a plecat capul, incapabil să o contrazică.

— Iar acesta, a spus Amisha văzând că suferea la fel de mult ca și ea, e un sat care nu-ți place prea mult.

— Amisha, putem să ne construim o viață împreună, a spus el îndurerat.

— Unde? a întrebat Amisha. În țara ta sunt o *cafenie.* În a mea ești detestat. Nu există loc pentru noi.

El a dat să zică ceva, dar Amisha l-a întrerupt.

— Te rog, lasă-mă să vorbesc cât mai pot, și-a pus ea palmele pe brațele lui, trăgându-și parcă putere din el, fiindcă ea era complet sleită. Mi-aș dori să-mi pot construi o viață alături de tine. Fără tine n-o să mai cunosc niciodată fericirea.

— Cu mine vei fi în siguranță, îți dau cuvântul meu.

— Aș fi fără copiii mei și nu pot să te aleg pe tine în locul lor. Așa că o să cedez în fața regulilor care trebuie să-mi guverneze viața, dar, dacă tot fac asta, îți promit ție și zeilor că n-o să mai scriu niciodată decât dacă o să mai fim vreodată împreună. Ei m-au adus în lumea asta, așa că acum o să trăiesc în ea, a jurat Amisha, căreia nu-i mai rămăsese decât furia.

— Nu poți face acest sacrificiu!

— Inima mea îți aparține, Stephen! a plâns ea în hohote. Iar fără ea, nu mai am nicio poveste de spus.

Amisha a simțit cum lumea își schimbă centrul de gravitație și echilibrul ei dispare. Senzația de pierdere era mult mai intensă decât fericirea pe care o împărtășiseră.

Poveștile ei îi permiteau să creeze iluzii și să decidă finaluri. Dar această poveste avea doar un singur deznodământ posibil, iar ea era incapabilă să-l schimbe, era neputincioasă în fața cursului său prestabilit. Soarta își luase plata pentru că le dăduse voie să cunoască fericirea. Trebuia să rămână

singuri, doar cu amintirile unei iubiri pe care nu aveau s-o mai cunoască niciodată.

Stephen i-a mângâiat obrazul și a tras-o spre el. Și-a pus mâna pe burta ei.

— Aș da orice ca acest copil să fie al meu, a șoptit el. Și deși nu este al meu, e parte din tine și de aceea îi doresc toată fericirea pe care i-o poate oferi viața.

S-a aplecat și a sărutat-o ușor. Apoi a eliberat-o plecând, refuzând să se întoarcă și s-o vadă prăbușită la pământ, frântă, singură, cuprinzând cu brațele copilul care era singura părticică din el care-i mai rămăsese.

Jaya

Patruzeci și doi

Când Ravi termină, îmi șterg lacrimile. Ne plimbăm amândoi pe malul râului.

— Doamne, cât l-a iubit!

— Da, spune el cu blândețe. Iubirea lor a fost adevărată și profundă.

— Mama știe? întreb, deși presupun că răspunsul e nu. Știe că Stephen e tatăl ei adevărat?

— Nu i-a spus nimeni niciodată, spune el încet.

— De ce?

Fusese atât de iubită, și totuși își trăise viața fără să știe cât de dorită a fost.

— De ce ai așteptat atâta timp?

— N-am putut, spune Ravi încet. Până acum.

— Din cauza bunicului? întreb eu.

— Da.

— Avea dreptul să știe.

Furioasă pe trecut, îmi doresc din suflet ca mama să fi avut parte de dragostea și sprijinul părinților ei.

— Merita să-și cunoască tatăl.

Secretele trecutului mamei mele au stat adormite timp de două generații. Tatăl care crezuse că era copilul lui n-a dorit-o niciodată, în timp ce tatăl care nu știa că există ar fi iubit-o necondiționat. Mă îndurerează alegerea pe care a trebuit s-o facă bunica și secretul pe care mama nu l-a aflat niciodată.

Eu sunt pustie fiindcă n-am avut parte de un copil, așa cum mama e pustie fiindcă nu a avut parte de tatăl ei. Pierderea e legătura care mă unește cu mama – femeia pe care abia acum încep s-o cunosc.

— Stephen ar fi fost un tată bun, spune Ravi cu voce sugrumată. Era un bărbat extraordinar de bun.

— Mai trăiește? întreb eu cu speranță.

— Nu, șoptește el, și dezamăgirea îmi străpunge inima. Nu mai trăiește. Cred că niciunul din ei nu putea trăi în această lume fără celălalt.

Îmi stăpânesc un hohot de plâns când îmi dau seama cât de profundă era legătura dintre ei.

— Când am venit în India, nu m-am așteptat să aud o asemenea poveste.

— Poate că de aceea ai venit, ce zici? spune Ravi. Bunica ta a sperat că aveam să-i spun povestea fiicei ei, dar poate că tu ești cea care trebuia să o afle, nu?

— Poate, spun eu. Mamei îi spun fragmente disparate din poveste.

— O să-i spui și asta? mă întreabă.

— Încă nu.

O să aibă nevoie ca tata să fie alături de ea când o să afle de originile ei.

— Când mă întorc acasă, îi spun tot.

În depărtare, femei cufundate în apă până la brâu spală rufe. Pe lângă ele se joacă copii, stropindu-se în timp ce se scaldă în apa caldă. Bărbații mână vacile pe mal ca să le adape. După ce ne-am petrecut dimineața furați de poveste, Ravi a propus să facem o plimbare.

— Ai grijă pe unde pășești.

Ne îndepărtăm de malul râului și o luăm prin iarbă.

— Se poate să fie șerpi ascunși în iarbă.

— Poftim? mă opresc eu și mă uit în jur după creaturile târâtoare. Șerpi?

— Da.

Ravi continuă să meargă netulburat, răsturnând pietrele din calea lui.

— Dar toată lumea e în apă, spun eu arătând spre mulțime. Cineva ar putea fi rănit.

— Dacă vine un șarpe la femei, o să-l dea, pur și simplu, deoparte, spune Ravi, se uită la copii și face o grimasă de tristețe. Însă mă tem pentru copii că ei ar putea lua șarpele drept jucărie și l-ar folosi ca să se distreze.

— N-ar trebui să-l omoare? întreb ridicând vocea fără să vreau. Probabil că e veninos.

— Aaaa, dar nu cumva noi suntem cei care-i deranjăm pe ei? arată el cu bastonul spre râu. Cine poate spune cui aparține acest ținut? Șarpele ar putea spune că e căminul lui și că noi l-am deranjat pe el. Poate că veninul e singura lui cale de a se apăra.

Ca la comandă, țipătul unui copil sparge tăcerea. Un băiețel ridică deasupra capului, ca pe un trofeu, un șarpe mic și apoi îl azvârle către prietenii lui.

— Urăsc șerpii și nu-i vreau nicăieri în preajma mea, spun eu și-mi cuprind trupul cu brațele, simțind un fior rece pe spate.

— Deci susții că drepturile tale au întâietate fiindcă ești o creatură superioară?

— Da! mă uit eu urât la el și-l provoc să mă contrazică.

— Atunci îți recomand să ne îndepărtăm de apă și să mergem în sat. Mă tem să nu dăm peste vreun șarpe și să descoperi că superioritatea ta nu-ți ajută la nimic când o rupi la fugă să scapi cu viață.

* * *

La întoarcerea în sat, ne întâmpină muzică indiană modernă dată tare și râsete. Dăm peste o mulțime de tineri îmbrăcați în blugi și cămăși și femei îmbrăcate în fuste colorate lungi până la genunchi și bluze. Peste mulțime se așterne liniștea când în sat intră călare pe un pui de elefant un tânăr într-o bluză roșie brodată, de nuntă, și pantaloni crem.

— Ce se întâmplă? întreb.

Bărbații îl iau pe călăreț și-l poartă pe umeri către o masă aflată lângă un cort. Femeile își înlănțuie brațele și formează un zid, împiedicându-l să ajungă la o tânără așezată la masă.

— E ceremonia henna, spune Ravi. Bărbatul acela – arată Ravi către cel care venise pe elefant – e mirele. Fata de la masă e mireasa lui.

Mirele se repede nebunește către mireasă, dar femeile se țin tare și-i blochează încercarea de a ajunge la logodnica lui. De fiecare dată când încearcă și eșuează, mulțimea izbucnește în râs.

— E o etapă sacră a nunții. Cu toate că nunta e un ceremonial fizic, aspectele ei spirituale sunt cele mai celebrate.

La nunta mea am purtat albul tradițional. Ne-am căsătorit pe plajă. Nu m-am gândit nicio clipă să fac o nuntă indiană.

— De ce e sacră?

— Pictează mâinile miresei cu henna. Desenează modele complicate, care simbolizează profunzimea iubirii pe care soțul o va avea pentru ea după căsătorie.

Așezate lângă mireasă, prietenele ei îi pictează mâinile și picioarele. Mirele mai face o încercare ghidușă de a ajunge la ea, în timp ce prietenii lui stau deoparte și râd.

— Artistul le va încorpora în mod subtil numele în model. În noaptea nunții, mirele nu poate consuma căsnicia până nu le găsește. Există multe povești cu miri care au căutat numele toată noaptea, spune Ravi zâmbind.

Prietenele miresei încep să cânte în hindustani și, în scurt timp, li se alătură și bărbații. Par să nu simtă căldura, deși hainele lor sunt ude de transpirație pe spate.

— Despre ce cântă femeile?

Cu toate că pot înțelege unele cuvinte, nu reușesc să înțeleg tot cântecul.

— O tachinează pe mireasă în legătură cu viitorul ei soț și familia lui. Spun că o să se facă așa de gras, că într-o zi o să adoarmă peste ea, iar ea o să fie imobilizată. O sfătuiesc să nu gătească prea bine.

Încep să se adune tot mai mulți oameni. Părinții se alătură copiilor și festivitățile continuă.

— Cine sunt toți acei oameni?

— O nuntă indiană poate să fie mică, de 200 de persoane, sau poate ajunge până la 600 de invitați.

În fața micului foc de tabără, *pujari* taie o nucă-de-cocos și așază lângă ea flori proaspete și orez nefiert.

— Nuca-de-cocos reprezintă fertilitatea, îmi explică Ravi. Florile sunt pentru frumusețe, iar orezul simbolizează hrana.

Preotul toarnă unt topit în foc ca să-l întrețină.

Când soarele apune, petrecerea se încinge. Muzica e dată mai tare și toată lumea începe să danseze. Viitoarea mireasă se alătură logodnicului ei. El îi spune ceva, iar ea izbucnește în râs lăsându-și capul pe spate.

Le invidiez fericirea. Au viața înainte și șanse nenumărate. În ziua nunții mele, și eu eram sigură că nimic nu ne poate înfrânge. Cu toată bucuria care ne umplea sufletele, durerea și disperarea păreau ceva imposibil. Gândul îmi zboară la Amisha și la alegerile făcute de ea. Privind tânărul cuplu, nu pot să nu mă simt recunoscătoare. Cât timp am fost împreună cu Patrick, am cunoscut adevărata fericire. Indiferent de disperarea care a urmat, l-am iubit și mă întreb dacă nu cumva o să-l iubesc întotdeauna.

Patruzeci și trei

Două zile mai târziu, când mă trezesc îmi aduc aminte de prima sarcină pe care am pierdut-o. Mă îmbrac într-una din ținutele pe care le-am cumpărat de la târg. Ies din casă, perfect conștientă de fiecare pas, întrebându-mă dacă fac ceea ce trebuie.

La templu, îmi scot pantofii și urc treptele.

— Namaste.

În templu sunt doar câteva familii și e liniște.

— Bun venit!

Brahmanul acceptă platoul cu fructe și flori pe care l-am adus drept ofrandă.

— Mulțumesc. Vei avea o viață lungă și fericită.

— Sunt recunoscătoare pentru asta.

Studiez chipurile zeităților. Fiecare e fascinant.

— Cauți ceva? întreabă brahmanul.

— Am venit doar să cer…

Mă opresc, căutând cuvintele potrivite.

— Nu să cer… poate să primesc câteva răspunsuri, reformulez eu. Asta e zeița Parvati?

— Da. Și Durga, arată el spre statuia de lângă ea. Amândouă sunt foarte puternice.

Îngenunchez între cele două siluete ale zeițelor care stau alături în grațioasă armonie. Ochii lor au culoarea lavandei și mâinile le sunt pictate cu aur. Închid ochii și-mi imaginez cum pruncii mei se joacă, iar râsul lor e ca un balsam pe rănile mele care refuză să se vindece. Le-aș fi alinat plânsul cu îmbrățișări și aș fi râs împreună cu ei. Lor le-aș fi dăruit mai mult din mine decât am dăruit oricui altcuiva în întreaga mea viață.

— Bunica mea venea la templul ăsta, le spun statuilor tăcute. N-am cunoscut-o, dar nu mă îndoiesc că era mai puternică decât am să fiu eu vreodată.

În clipa asta, mă simt mai tânără decât sunt și foarte naivă.

— Dar am venit să vă cer să-mi dați un copil al meu, șoptesc.

Lacrimile îmi curg pe obraz, tristețea refuzând să-mi dea drumul din ghearele ei, chiar și pentru o clipă măcar, îmi cobor fruntea pe genunchi ca

să mă ascund de brahman și de ochii zeițelor. Mă ascund de lume și de mine, încă neștiind care mi-e locul.

* * *

— Jaya? mă strigă Amit, îngrijorat.

Îmi șterg repede lacrimile. Au trecut ore, iar statuile sfinte sunt acum învăluite în umbre.

— Amit? Ce mai faci, Beta?

— Bine.

Ține în mână o farfurie plină cu flori și fructe. Observă urmele lăsate de lacrimi pe fața mea.

— Ai pățit ceva?

— Străbunicul tău spune că templele au o putere imensă.

Îmi trec mâna peste obraji încă o dată, sperând să îndepărtez orice urmă de lacrimi.

— S-ar putea să mă fi lăsat copleșită de ea, spun și îl cuprind de umeri. Mă surprinde să te văd aici în toiul zilei. Nu ai ore?

— Azi ne-au dat drumul mai devreme, își ferește el privirea. Pot să te întreb ceva?

— Sigur. Orice.

Îl conduc către cel mai îndepărtat colț al templului, ca să vorbim în liniște.

— Tu crezi în miracole? mă întreabă și ezită, dar pare nerăbdător să-mi audă răspunsul. Pari să fii foarte deșteaptă, mai spune, și ochii îi strălucesc de admirație.

— În primul rând, îi răspund zâmbind, din câte-mi spune Dada Ravi al tău, la matematică nu mă pot pune cu tine. Aud că ești primul din clasă.

Complimentul meu îl face să roșească.

— Și nu contează ce cred eu, mă fofilez să răspund direct la întrebarea lui. Contează doar dacă tu crezi. Crezi în miracole?

— Misha…, începe el, dar ezită, și de-abia după vreun minut reia: Poliomielita… nu se poate face nimic, concluzionează și se uită țintă la coloanele de marmură. Așa că vin aici în fiecare zi cu ofrande, sperând că Dumnezeu o va vindeca, se oprește el ca să-și înăbușe suspinele. Atunci o să poată să alerge și să se joace la fel ca noi.

Mă uit lung la băiatul din fața mea. A devenit bărbat înainte de a i se fi terminat copilăria. Mi se pare imposibil ca o familie, un singur neam, să dea dovadă de atâta loialitate.

— Dada Ravi al tău știe? îl întreb.

— N-aș vrea să știe de speranța mea deșartă, spune Amit uitându-se în gol. În America, ai văzut să se întâmple miracole ca răspuns la rugăciuni?

— Miracole se întâmplă în fiecare zi, îi spun, deși n-am văzut niciodată unul și am încetat să cred în ele după pierderile de sarcină. Asta îți dorești pentru sora ta?

— Da, răspunde el. Și nu pot face altceva decât să mă rog, spune arătând către statui.

* * *

În acea seară, mă duc la cafenea și, intrând în cabina telefonică, formez numărul pe care îl știu pe de rost. Când tonul îndepărtat se aude mai tare, mi se taie respirația.

— Alo?

Îi aud vocea lui Patrick, e la fel ca ultima dată când am vorbit cu el. Îmi dau seama că acolo e aproape miezul nopții. Simțindu-mă deodată penibilă, mă întreb dacă e cu cineva.

— Bună, spun după al doilea „alo” al lui. Eu sunt.

Vocea lui m-a luat prin surprindere. La începuturile relației noastre, stăteam de vorbă până târziu în noapte. În scurt timp, vocea lui a devenit calmul din mijlocul furtunii mele și susținătoarea înfocată a aspirațiilor mele. Dar când m-am rătăcit în durere, am uitat câtă nevoie aveam de el.

— Jaya?

Aud foială în fundal și mi-l închipui ridicându-și pernele ca să se sprijine de ele.

— Nu mă așteptam să te aud. E totul în regulă?

— Da, spun repede. Știu că e târziu. N-am calculat ce oră e la tine decât după ce am format numărul.

Turui aiurea, dar nu mă pot opri. Dacă Stacey e acolo, îmi pare rău…

— Stacey nu-i aici, mă întrerupe cu blândețe Patrick. Nu ne-am mai văzut de când ți-am spus de ea.

— Oh!

Amuțesc, uluită. Eram convinsă că ea era ultima lovitură dată căsniciei noastre destrămate de suferință. Nedumerită, îmi vine să-i cer amănunte, dar mă abțin. Vremurile când eram confidenta lui au apus demult.

— Îmi pare rău, îi spun.

— Tu ce mai faci? spune încet și, cu toată distanța dintre noi, îi simt tulburarea. Am încercat să te sun, dar s-a întrerupt legătura.

— Îți auzeam vocea, dar tu n-o auzeai pe-a mea. Te-am sunat înapoi, dar…

Îmi piere glasul. Parcă ultima convorbire a avut loc în altă viață. Atunci abia începusem să aflu povestea bunicii, fără să am habar unde avea să ducă.

— Ai închis. Din cauza lui Stacey, spune el în tăcerea care s-a lăsat.

Nu confirm ceea ce știe deja.

— Te-am sunat să-ți mulțumesc că mi-ai fost alături în timpul pierderilor de sarcină, îi spun repede. Azi mi-am amintit de prima dintre ele.

Când îl aud cum oftează, îmi înghit suspinul și mă rog să reușesc să termin conversația fără să plâng.

— Ai încercat să mă sprijini. Atunci n-am înțeles asta, dar acum înțeleg.

— Mi-e dor de tine, spune, șocându-mă.

E ultimul lucru pe care mă așteptam să mi-l spună. Îl aud cum mută telefonul de la o ureche la alta și știu că aprinde veioza de lângă pat.

— Mi-a fost dor de tine și atunci… incredibil de tare.

În suflet îmi înflorește o speranță neașteptată. Îmi lipsește prezența lui în viața mea. Povestea Amishei dovedește cât de prețioasă e dragostea. Eu am luat de bună dragostea noastră, iar când totul a devenit prea greu, m-am îndepărtat, convinsă că eram mai puternică singură. Dar iubirea pentru el nu a fost o povară și n-a fost nicio binecuvântare. Eram doi oameni care se iubeau cu disperare și, în același timp, își construiau o viață împreună. Alături de el puteam respira și eram fericită.

— Eram pierdută, șoptesc, îmi trag genunchii la piept și-i înconjur cu brațul liber. Durerea întunecase totul.

— Îmi pare rău că nu am reușit să te ajut să treci prin asta, recunoaște el.

Durerea care-mi încleștase inima își slăbește strânsoarea.

— Mi-am dorit s-o fac, dar n-am știut cum, mai spune el.

Când în sfârșit suspin, îl aud și pe el trăgând adânc aer în piept și știu că și el se luptă cu emoțiile.

— Îți mulțumesc că ai încercat. Și-mi pare rău că nu ți-am spus-o niciodată.

— Suntem căsătoriți, zice el, părând să nu-și dea seama că a folosit verbul la prezent. Era răspunderea mea.

Văzând că nu spun nimic, zice:

— Ți-am citit postările de pe blog. Sunt extraordinare.

Izbucnesc în râs printre lacrimi.

— Văd că tot mai ai la ochi ochelarii roz, îl tachinez eu.

Indiferent de câte ciorne scriam pentru un articol, Patrick îmi spunea întotdeauna că textele mele sunt excelente.

— Mă bucur să aflu asta.

Râde și el, apoi tăcem amândoi. Aș vrea să-i spun atât de multe, dar nu mai am acest drept. Nu mai e receptaculul gândurilor mele, nici confidentul meu. Când am abandonat căsnicia noastră, mi-am pierdut cel mai bun prieten și iubirea vieții mele.

— Mi-e dor de tine, mărturisesc eu. Mai mult decât aș fi crezut.

Când prieteni de-ai noștri ne anunțau că divorțează, mă întrebam întotdeauna cum se poate rupe legătura dintre doi oameni, iar ei să uite complet de iubirea dintre ei. Când m-am despărțit de Patrick, eram așa de preocupată de ce ne separase, încât nu-mi mai aminteam ce ne unise. Acum simt cum încolțește un mic sâmbure de speranță, dar vocea precauției, cea care-mi cere să pășesc cu grijă, îmi spune să o iau încet.

— Când te întorci? rupe el tăcerea.

— Nu știu.

Redactorul meu tocmai mi-a trimis niște subiecte pe care le pot lucra de la distanță. Mă simt bine când lucrez și la altceva decât la postările pentru blog.

— De când sunt aici…

Mă gândesc la povestea Amishei și la viața ei.

— Cred că mă ajută să mă vindec.

— Mă bucur, îmi mărturisește el, dar se oprește, și mă întreb dacă nu cumva și lui, ca și mie, îi e încă teamă să lase garda jos. I-am mai sunat pe părinții tăi, spune luându-mă prin surprindere. I-am rugat să nu-ți spună, îmi explică el înainte să apuc să protestez. Voiam doar să mă asigur că ești bine.

— Patrick… dau să continui, dar mă opresc și, deși vreau să-mi cenzurez vorbele, ele se revarsă împotriva voinței mele. Mi-aș dori să nu fi pierdut acele sarcini, șoptesc eu.

Prudența mă avertizează să țin aceste gânduri doar pentru mine, dar m-am săturat să-mi înfrânez sentimentele.

— Mi-am dorit enorm să am o familie cu tine. Am vrut să fim părinți.

— Știu, iubito, spune cu voce plină de suferință. Și eu mi-am dorit mai mult decât orice să reușim împreună.

Când lacrimile mă împiedică să mai vorbesc, el rămâne la telefon și mă ascultă cum plâng. De peste mări și țări, îmi aduce alinare și, pentru prima dată de la începutul suferinței, las garda jos în fața lui.

Patruzeci și patru

Ajung la orfelinat seara târziu. Încercasem să dorm, dar, tot gândindu-mă la conversația cu Patrick, n-am putut să închid ochii. Am vorbit ore în șir despre amintiri și despre suferința ce părea imposibil de surmontat. Am început să-i istorisesc fragmente din povestirea lui Ravi. Cu toate că la început am ezitat, m-a încurajat interesul lui. În acele câteva ore, parcă nu fuseserăm despărțiți nicio clipă.

Urc treptele, simțindu-mă aiurea că vin în vizită când copiii, cu siguranță, dorm. Ciocăn încet. Dacă nu deschide nimeni imediat, mă întorc acasă.

— Da?

Îmi deschide ușa îngrijitoarea pe care am cunoscut-o la ultima mea vizită. Cască ochii, recunoscându-mă.

— Shrimati, ce cauți aici?

Îmi face semn să intru. Încăperea e cufundată în întuneric, doar o flăcăruie mică pâlpâie în camera din spate. Deși majoritatea copiilor dorm, sunt și unii care se agită.

— Îmi cer scuze. Știu că e târziu, spun în șoaptă. Nu știam sigur la ce oră se culcă copiii, totuși m-am gândit să trec, poate…

Ridic din umeri și-mi bag mâinile în buzunarele pantalonilor scurți.

— …poate reușesc să petrec puțin timp cu ei.

Dacă îngrijitoarei i se pare bizară vizita mea nocturnă, nu spune nimic.

— Sunt întotdeauna unul-doi copii care se trezesc fiindcă le e foame.

În chicinetă, pe plită e o cratiță cu lapte pus la încălzit.

— Vrei să torni, te rog, laptele în biberoane?

— Sigur.

Găsesc niște biberoane curate puse la uscat pe un ștergar.

— Nu dormi toată noaptea?

— Femeia care ne înlocuiește de obicei noaptea e bolnavă, așa că facem cu schimbul.

Îngrijitoarea lucrează eficient și rapid. Are hainele pline de pete de lapte și de mâncare. Și-a prins părul la spate într-un coc strâns, dar șuvițe scăpate din el îi încadrează fața.

Tocmai termin de umplut biberoanele, când un plâns de copil reverberează în cameră. Când o văd că vrea să se ducă la el, o întreb:

— Mă lași pe mine?

Aprobă cu un gest din cap, iar eu iau copilul în brațe și-l hrănesc cu biberonul.

Cu spatele lipit de zid, mă las în jos până ajung pe podea, cu el în poală. Trage flămând din biberon până aproape îl termină. Copilul întins lângă mine se dă mai aproape, căutând căldură în noaptea răcoroasă. De fericire, mi se pune un nod în gât.

— Te pricepi.

Îngrijitoarea hrănește un alt copil de lângă mine.

— E flămând. Îmi trece cu vederea stângăcia, de dragul mâncării.

Când se termină laptele, băiatul continuă să sugă. Îi trag cu grijă biberonul din gură ca să nu înghită aer. Îi mângâi obrazul cu un deget și-i șterg picăturile de lapte de pe bărbie.

— Ce te-a făcut să vrei să faci asta? Să îngrijești copiii ăștia? o întreb.

Ridic copilul pe umăr și-l bat ușurel pe spate. După câteva bătăi, râgâie. Când simt că trupul i se relaxează în somn, îl pun cu blândețe jos.

— Am crescut într-un orfelinat.

Leagănă copilul care încă plânge în brațele ei, alinându-l când plânsul i se întețește.

— Asta e menirea mea, mai adaugă.

Îi aduc alt biberon.

— Nu ai copii, nu? mă întreabă.

— Cum ți-ai dat seama? o întreb după o lungă pauză.

Vreau să schimb subiectul – să țin pentru mine faptul că am încercat să fiu mamă și am eșuat.

— Ții copiii ca o mamă, dar șovăi, în ciuda faptului că ești încântată, răspunde ea.

Nu mai spun nimic, amintindu-mi de nenumăratele cărți pe care le-am citit despre tot – de la cum să liniștești un copil agitat, până la cum să crești un copil fericit. Dar niciun fel de documentare nu te pregătește cu adevărat pentru îngrijirea unui bebeluș atunci când chiar îl ai. Deși sunt în mijlocul unei încăperi pline de copii, mă simt singură.

Trag adânc aer în piept ca să mă calmez, apoi întreb:

— Tu ai copii?

— Aceștia sunt copiii mei, cască ea, epuizată. Familia mea m-a abandonat, așa cum familiile acestor copii i-au abandonat pe ei.

Se uită prin cameră, cu chipul plin de dragoste pentru cei aflați în grija ei.

— Nu ne avem decât unii pe alții.

— Sunt norocoși că te au.

— În nopți ca aceasta, nu pot să nu fiu de acord cu tine, râde ea, încercând în același timp să-și înăbușe un căscat. Și? Ce te aduce la ușa noastră în toiul nopții?

— Mă gândeam la copiii pe care nu-i am și m-am trezit aici, spun eu, mai sincer decât aș fi vrut.

— Vrei să adopți unul?

— Poftim?

Cu toate că Patrick pomenise de adopție, nu discutaserăm niciodată subiectul. Când visam la un copil, era vorba de unul purtat în pântecele meu, imaginea în oglindă a lui Patrick sau a mea. Adopția mi se părea o recunoaștere a înfrângerii și nu eram pregătită pentru asta.

— Nu, nu m-am gândit niciodată la asta.

— Îmi pare rău. M-am înșelat.

— Sunt adoptați mulți dintre ei?

— Dacă e un an cu noroc, sunt adoptați câțiva.

Femeia strigă un copil mai mărișor, care s-a trezit scâncind. Fetița vine în fugă la ea și i se cuibărește în poală.

— Ajung aici singuri și pleacă cu o familie. Dacă n-ar fi motivați doar de disperare, mai mulți oameni ar cunoaște bucuria pură de a lua acasă un copil.

— Cum adică?

— Nu visează toți părinții să aibă propriul lor copil? Să crească pe cineva care e o reflexie a lor? întreabă ea. Părinții care vin aici acceptă că visul lor a murit. Au trecut de la disperare la resemnare. Nu pot să aibă un copil al lor, iar inimile lor încă sunt goale. Intră pe ușă și întind brațele.

— Dar copilul nu e nici reflexia lor, nici continuarea neamului lor de sânge.

— Așa e, dar în acel moment, acel copil îi face să fie o familie. Și părinții pleacă de aici conștienți că a fi mamă sau tată e un dar, indiferent cum se întâmplă asta.

Duce fetița adormită înapoi la locul ei.

— Mi-aș dori să descopere și alții bucuria de a-ți dărui inima unui copil care nu e al tău, nu doar cei câțiva forțați să aleagă această cale, mai spune

ea.

Am așteptat ca trupul meu să înfăptuiască un miracol, dar m-a refuzat. Copiii aceștia așteaptă propriul lor miracol – așteaptă ca soarta să le aducă oameni pe care să-i iubească. Îmi imaginez cum ar fi dacă unul dintre ei ar fi al meu și deodată inima mi-e ușoară și în suflet mi se așterne pacea. Rămân acolo și dau o mână de ajutor până răsare soarele, aducând o nouă zi.

Amisha

Patruzeci și cinci

Nouă luni și două zile după noaptea petrecută cu Stephen, Amisha a intrat în travaliu protejată de luna nouă. Cu toate că-și îndeplinise în continuare îndatoririle față de copii și gospodărie, își pierduse orice urmă de convingere că viața ei avea un sens. În mod ciudat, travaliul i s-a părut o ușurare – durerea care-i sfâșia abdomenul oferindu-i o pauză de la amorțeala în care trăia de luni de zile. În acele câteva ore cât copilul ei s-a luptat să vină pe lume, Amisha a reușit să-și uite suferința.

Țipătul copilului a smuls-o din gânduri și Amisha a privit emoționată cum moașa a tras trupușorul plin de sânge din pântecele ei și a tăiat cordonul ombilical.

— Ai o fiică, a zis moașa și a spălat copilul de sânge cu apă scoasă în pumni dintr-o găleată. În noaptea de Amavasya? a spus ea în timp ce, cu mișcări iuți, a aspirat mucusul din gura copilului și apoi l-a înfășurat într-o pătură de lână. Ai fost blestemată.

Era o superstiție bine-cunoscută: o fiică născută într-o noapte cu lună nouă aducea ghinion.

Amisha a ignorat spusele femeii, clătinând din cap. Prea obosită să o contrazică și nerăbdătoare să-și vadă bebelușul, a întins brațele după fiica ei. I s-a tăiat respirația când a ridicat ochii spre ea: semăna perfect cu Stephen. A strâns fetița la piept și a sărutat-o cu tot dorul și dragostea pe care le simțea pentru tatăl copilului.

— Nu ești un blestem, ci o binecuvântare, a șoptit ea la urechea micuței, apoi i-a trimis un mesaj tăcut lui Stephen. Fiica noastră a sosit, a șoptit ea, dorindu-și mai mult ca orice să fi putut împărtăși cu el acest moment. Îți mulțumesc pentru că mi-ai dăruit-o, a suspinat printre lacrimi.

Cu permisiunea moașei, Ravi a intrat. S-a oprit lângă pat și s-a uitat la copilul care plângea după laptele mamei.

— E superbă.

— E tatăl ei, a spus Amisha fără să stea pe gânduri. O să-i spunem Lena.

Deepak a intrat și el după ce a plătit-o pe moașă. Ravi s-a dat imediat deoparte și s-a apucat să facă ordine. Deepak s-a uitat lung la fiica lui, care sugea la sânul Amishei. N-a reușit să-și ascundă șocul.

— Ce-i cu pielea ei? E palidă… mai deschisă decât pielea unui brahman.

— E o binecuvântare, a spus Amisha, găsind apoi o explicație plauzibilă. Mama ta mi-a spus cândva că un copil cu piele albă e copilul unei zeițe, încredințat nouă ca să-i purtăm de grijă.

Deepak a continuat să se holbeze la copil, apoi la Amisha. Ea a așteptat neliniștită, până ce el i-a acceptat, în sfârșit explicația, înclinând din cap.

— Cu tenul ei, o să avem la ușă coadă de pețitori care o s-o vrea de nevastă.

În India, pielea deschisă la culoare era considerată un semn de noblețe. Zâmbind, în sfârșit, Deepak a spus:

— Mă bucur că facem economie de zestre.

— Trebuie să plece în America, și-a adunat Amisha puterile ca să vorbească mai tare. Trebuie s-o dăm în căsătorie unui mire din America.

Era singurul mod prin care putea alina sentimentul de vinovăție care o apăsa pentru că-și împiedicase fiica să-și trăiască viața alături de tatăl ei, în Anglia. Trebuia să obțină pentru Lena șansele care ei îi erau în continuare refuzate. Era darul Amishei pentru fiica ei și pentru tatăl pe care Lena nu avea să-l cunoască niciodată.

— Amisha, a spus Deepak stupefiat de tonul ei categoric. Mai sunt mulți ani până va fi nevoie să luăm o decizie. Nu știm…

Amisha a ridicat mâna ca să-l reducă la tăcere.

— Deepak, respect locul tău și pe al meu în viață, însă în privința asta nu pot să păstrez tăcerea. Dă-mi cuvântul tău, acum, în fața copilului pe care păzitorii cerurilor tocmai ni l-au dăruit. N-ai să promiți mâna ei oricui. Trebuie să plece în America.

Amisha știa că Deepak putea foarte simplu să negocieze măritișul Lenei fără să se consulte cu ea sau cu fiica lor. Așa cum se făcea deseori, discuția putea fi deschisă la o țigară sau la templu și se bătea palma pe loc. Soțul se ducea apoi acasă și își informa soția și familia că mariajul era deja hotărât și că în curând avea să aibă loc un schimb de zahăr brun, care semnifica logodna.

— Amisha, a dat el iar să vorbească uitându-se lung la copilul din brațele ei.

— Promite-mi, Deepak! a tras Amisha cearșaful în jurul fiicei ei, protejând-o de căutătura cercetătoare a lui Deepak. Te rog!

În cele din urmă, el a încuviințat din cap.

— Ai cuvântul meu, Amisha.

— Mulțumesc.

Amisha a închis ochii liniștită și s-a lăsat, în sfârșit, în brațele somnului, cu nou-născutul ei lipit de ea.

* * *

Săptămânile care au urmat după nașterea Lenei au fost liniștite. Noaptea, copilul sugea la sânul Amishei. Ochii Lenei au trecut în scurt timp de la un căprui-deschis la verzui – aceeași culoare ca ochii lui Stephen. Odată, când l-a surprins pe Deepak privindu-i atent, Amisha și-a luat fiica în brațe și a ieșit din cameră. Și-au continuat viața – Deepak ca susținător financiar al familiei, iar Amisha ca mamă și cap al gospodăriei.

— America? a întrebat într-o zi Ravi, după câteva luni, când erau singuri. De ce acolo, Shrimati?

— Dacă nu se schimbă nimic aici, atunci Lena va trăi într-un loc unde va avea șansa să fie cine vrea, a spus Amisha. Indiferent ce-și dorește ea…

Când el a continuat să se holbeze buimac la ea, femeia a încercat să-i explice:

— Ce suntem noi doi în viața asta? Nu avem niciun drept, nu ajungem decât acolo unde a hotărât destinul că merităm să fim.

— Locotenentul ți-a povestit despre America? a întrebat Ravi.

— Da, a recunoscut Amisha, încă amintindu-și în detaliu conversația lor. În America, a continuat ea, dând glas vorbelor pe care i le spusese Stephen, copiii ei vor avea opțiuni. Lena va avea o voce, Ravi. Destinul ei este să fie liberă.

— Dar în celălalt capăt al lumii? a insistat Ravi. Unica ta fiică așa de departe?

— Ai să vezi, a zâmbit Amisha, îmbătată de ce-și imagina despre viitorul fiicei ei. Copilul ăsta o să se întoarcă acasă, a spus ea sărutând bebelușul pe frunte.

— Și locotenentul tău? Ce-o să faci dacă se întoarce?

Ravi s-a apucat să mături prin casă. Ploaia neobosită curgea torențial zi și noapte, inundând străzile și făcând mici băltoace în casă.

— N-o să se întoarcă, a spus Amisha posomorându-se.

Despărțirea lor fusese categorică și pentru totdeauna. Nu trecuse zi sau noapte în care să nu se fi întrebat unde era el și ce făcea. În adâncul inimii

ei, era sigură că și el retrăia amintirile clipelor petrecute împreună. Nu încetase nicio clipă să se întrebe cum ar fi fost viața lor împreună, dacă ar fi avut această șansă.

— Crezi că a supraviețuit războiului? s-a întrebat Ravi. Războiul se încheiase și, odată cu sfârșitul lui, venise și speranța unei Indii libere de colonialism.

— Da.

Amisha știa că Stephen era în viață. Ea n-ar fi putut trăi într-o lume unde el nu exista. El o salvase – chiar dacă nu puteau fi împreună din cauza circumstanțelor în care se născuseră, erau împreună pe Pământ. Dormeau și se trezeau sub același cer și sub aceleași stele. Simțeau razele fierbinți ale aceluiași soare, iar nopțile lor erau luminate de aceeași lună.

— Aș ști dacă n-ar fi supraviețuit.

— Așa e, a spus Ravi. Am fost martor la suferința prin care ai trecut când ai iubit și ai pierdut această iubire, a zis și s-a uitat la Lena zâmbind. Și la nașterea care ți-a dăruit din nou lumină în viață. Numai pentru acest motiv și trebuie să fi supraviețuit, a adăugat el îndreptându-se spre bucătărie ca să ajute la pregătirea cinei.

Patruzeci și șase

Așa cum promisese, după mai bine de un an de la nașterea Lenei, Amisha tot nu scrisese nimic. Nu mai avea în suflet nici vorbe pe care să le lege, nici personaje care să-i bântuie visele noaptea. Singurele vise pe care le avea când dormea erau cu Stephen.

Sezonul musonului se încheiase și, ca de obicei, după ploile torențiale i-au invadat insectele. Canalizările și bălțile erau locul perfect pentru înmulțirea lor, dar, într-o țară în care oamenii fără un adăpost deasupra capului mureau la colțul străzii, țânțarii erau ultimul motiv de supărare.

Ravi pusese corturi din plasă peste locurile de pe podea unde dormeau. Dar ciupiturile din zori și de după apus nu puteau fi nicicum evitate. Copiii se scărpinau deseori până le dădea sângele.

— Vrei să chem un doctor?

Ravi rupea un sari vechi în bucăți pe care să le folosească drept cârpe. Amisha căra în casă o găleată cu apă ca să-i facă o baie rece Lenei, fiindcă i se păruse că avea febră.

— Hai să vedem cum se simte mâine-dimineață. Probabil că a prins-o vreo răceală, azi-dimineață tușea.

Amisha s-a plesnit peste brațul gol.

— Au!

Găleata i-a căzut din mână.

— Ce-i? a întrebat Ravi.

— Un idiot de țânțar.

Amisha a călcat insecta pe podea.

— Ți se umflă pielea, a spus Ravi arătând către mica blândă de pe brațul ei.

— Minunat. Pedeapsa meritată fiindcă l-am omorât pe nenorocit.

Amisha a râs și au intrat amândoi în casă, lipăind cu picioarele prin apa vărsată.

* * *

Starea de rău a început la trei zile după ciupitură. Febra și greața au lovit-o pe Amisha în toiul nopții. A mers poticnindu-se către curtea din spate,

reușind cu greu să iasă din casă înainte să vomite violent. Tot trupul i se scutura de frisoane și dinții îi clănțăneau.

— Samir! a strigat ea, târându-se înapoi în casă. Samir!

— Mamă?

Pe jumătate adormit, a căutat-o prin casă. Când a zărit-o pe podea, a alergat s-o ajute să se ridice.

— Mamă, ce-ai pățit?

— Adu-l pe Ravi, te rog, a șoptit ea.

Samir a plecat alergând. Când i s-a făcut iar greață, abia a reușit să iasă la timp din casă ca să verse fiere, iar când n-a mai avut ce vărsa, a icnit sec.

— Shrimati! a strigat Ravi când a văzut-o.

Bărbatul avea părut ciufulit și era îmbrăcat în hainele de noapte.

— Ce s-a întâmplat?

Ea a început din nou să icnească. Ravi i-a adunat părul la ceafă și i-a spus lui Samir să aducă apă. În câteva secunde, fiul cel mare al Amishei era înapoi cu un pahar plin cu apă. Ravi i-a ridicat cu grijă capul Amishei și a înclinat paharul spre gura ei.

— Înghițituri mici, a avertizat-o el.

Amisha l-a dat deoparte, dar Ravi l-a adus iar cu blândețe la buzele ei.

— Trebuie să bei, Shrimati.

A băut jumătate, iar restul i-a curs pe bărbie. Ravi i-a șters fruntea și bărbia cu mâneca.

— Mi se întâmplă ceva rău, a spus Amisha ținându-se de el. Corpul parcă mi-e…

Fulgere de durere loveau fiecare terminație nervoasă din trupul ei. Capul îi era apăsat de o greutate imensă și totul îi juca înaintea ochilor.

— O să te faci bine, a spus Ravi încercând parcă să se convingă și pe el, nu doar pe ea. Ca o mamă bună ce ești, ai absorbit boala Lenei și ai complicat-o astfel pe a ta.

Ajutat de Samir, a cărat-o în casă, trecând pe lângă ceilalți copii adormiți pe podea. De îndată ce au așezat-o pe pat, Ravi i-a spus lui Samir:

— Du-te după doctor! Acum!

* * *

După ce a consultat-o temeinic pe Amisha, doctorul a scos din geantă 12 pastile mici și i le-a dat lui Samir.

— E un virus. Dă-i una la patru ore pentru febră.

— Cât timp o să fie bolnavă? a întrebat Ravi de unde se afla, lipit de perete.

Amisha zăcea în pat semiconștientă.

— Ar trebui să-i treacă într-o zi, două, a răspuns doctorul. Trebuie să fie hidratată. Virusul n-o să lase urme, dar pierderea de lichide, da.

Ravi a numărat banii din bufet și i-a întins lui Samir, care i-a dat doctorului.

— Cheamă-mă dacă se agravează, a spus doctorul zâmbind la vederea sumei. Oricând.

— Culcă-te, Beta, i-a spus Ravi lui Samir după plecarea doctorului. Rămân aici, iar dimineață îi trimitem o telegramă tatălui tău.

Când Samir a dat să protesteze, Ravi i-a spus:

— Te trezesc, Beta, dacă are nevoie de ceva, a spus punând mâna pe creștetul băiatului ca să-l liniștească. Culcă-te. Shrimati va fi dezamăgită dacă lipsești mâine de la școală.

Samir s-a frecat la ochi, obosit.

— Mă trezești, da?

Când Ravi a încuviințat din cap, pe chipul lui Samir a apărut un zâmbet de ușurare. S-a strecurat între cei doi frați mai mici, acolo unde de obicei dormea Amisha, și i-a tras lângă el. În cele din urmă a adormit în ritmul respirațiilor lor egale, în timp ce Ravi o veghea pe Amisha.

* * *

Deepak a sosit două zile mai târziu, când Amisha era cu greu capabilă să stea pe scaun. Ravi o hidratase încontinuu cu limonadă rece. Deepak și-a pus o mână pe umărul ei.

— Amisha.

— E slăbită, l-a avertizat Ravi, având grijă să vorbească pe un ton umil.

— Amisha!

Deepak a scuturat-o. Când pleoapele ei au tremurat, el a scos un suspin de ușurare. A luat paharul cu suc și i l-a pus la gură ca s-o forțeze să bea.

— Trebuie să bei, a spus el.

Lichidul i s-a prelins pe bărbie și apoi în poală.

Amisha a deschis încet ochii și s-a uitat fix la amândoi.

— Ai venit, a șoptit ea, văzându-l pe Stephen.

A luat o înghițitură zdravănă de suc, apoi a zâmbit larg, încântată de gestul lui intim. Simțea o presiune mare în cap, dar i s-a opus din răsputeri, încercând să se agațe de momentul prezent.

— Credeam că n-am să te mai văd niciodată.

— Am venit de îndată ce am primit telegrama, a spus Deepak.

— Ți-ai văzut fiica?

Nerăbdătoare să-i arate lui Stephen superbul copil pe care-l făcuseră împreună, s-a uitat prin cameră după Lena.

— În fiecare zi, am o singură dorință – să o vezi și tu.

Nevăzând-o pe Lena, l-a rugat pe Ravi:

— Adu, te rog, copilul.

L-a apucat de mână pe Stephen.

— Are zâmbetul tău.

— Shrimati, a spus Ravi cu un zâmbet forțat, ridicând vocea ca s-o acopere pe a ei. Sahib știe cât de frumoasă e fiica voastră. Însă deocamdată tu ești grija lui cea mai mare.

A pășit în fața Amishei și s-a întins după paharul cu limonadă rece.

— O să am grijă să bea și restul, Sahib.

— Ce-a spus doctorul? a întrebat Deepak.

În spatele lor, Amisha a ațipit la loc.

— Un virus. Ne-a dat medicamente pentru febră, dar ne-a asigurat că-și va reveni.

Ravi a arătat spre pastile.

— Le pisez și le pun în suc.

— Ai grijă să bea toată limonada.

La auzul diagnosticului, neliniștea de pe chip i-a fost înlocuită de calm.

— Eu o să fiu la moară. Dacă apare vreo schimbare, trimite după mine.

Patruzeci și șapte

Au trecut trei zile fără ca starea Amishei să se schimbe vizibil. Ravi și Bina aveau grijă de copii și de casă, în timp ce Deepak lucra în oraș. În a treia seară, bărbatul a apărut în prag în timp ce Ravi o hrănea pe Amisha cu naan și cartofi.

— Mănâncă? a întrebat Deepak din prag.

— A început să mănânce cât de cât, i-a dat Ravi vestea cea bună. Ceea ce înseamnă că e mai bine decât înainte, un semn bun, deci.

— Amisha!

Deepak s-a așezat lângă ea pe pat. Deși Amisha s-a ridicat în capul oaselor, abia reușea să țină ochii deschiși.

— Am ceva pentru tine, a spus el tare, ca să-i atragă atenția.

Bărbatul avea cearcăne întunecate, iar maxilarul îi era încleștat de încordare.

Amisha îi mărturisise cândva lui Ravi că se temea că băieții îl priveau pe Deepak mai mult ca pe un unchi preferat decât ca pe un tată. Deși aveau sângele lui în vene și se bucurau când era acasă, el nu-i cunoștea. Temerile sau bucuriile lor erau un mister pentru cel care le era tată. Habar nu avea care erau aspirațiile lor sau că intenționau să îi calce pe urme în afaceri, la fel cum el îi călcase pe urme tatălui lui. Însă de când sosise acasă, băieții apelau la tatăl lor ca să-i ceară îndrumare. Iar el le oferea atâta câtă putea.

Amisha s-a întors, în sfârșit, spre el. Buza de jos îi atârna moale, iar privirea îi era încețoșată. Era doar piele și os, slăbise aproape cinci kilograme. El a deschis pumnul și i-a pus în mână un set de chei. Ea s-a holbat buimacă mai întâi la ele, apoi la Deepak.

— Ce-s astea? a reușit cu greu să rostească.

— Cheile de la școală.

Deepak s-a uitat în ochii șocați ai Amishei. I-a aruncat o privire scurtă lui Ravi, apoi a făcut o pauză, părând să-și caute cuvintele.

— Știu că e importantă pentru tine, așa că m-am gândit că ți-ar plăcea să fie a ta.

— Ai cumpărat școala?

Amisha a pipăit cheile pe care Stephen le avea zilnic la el când școala era deschisă. După plecarea britanicilor, fusese închisă și ferestrele bătute în

scânduri.

— Cum așa?

— Vikram a spus că guvernului nu-i trebuie și am sperat că te va ajuta.

Deepak a scuturat din cap, părând incapabil să priceapă de ce era clădirea asta așa de importantă pentru soția lui.

— Păreai fericită când te duceai acolo.

— Ai observat? a șoptit Amisha.

Când Deepak a ridicat din umeri, și-a dorit să-l întrebe de ce o ținuse la distanță de ea. În acele ultime săptămâni, când refuzase s-o mai lase să se ducă la școală, era sigură că-și urâse soțul.

— A contat pentru tine? l-a întrebat ea.

— Mă uit la tine acum – înfrântă de un virus – și mă gândesc că aș da orice să te am înapoi așa cum erai, a răspuns Deepak cu sinceritate. Când te duceai la școală.

Amisha s-a luptat cu lacrimile care amenințau să se reverse. Era pentru prima dată când Deepak îi spunea, în felul lui, că o iubește. Uitase de el în perioada în care Stephen îi ocupase fiecare gând. Iar acum, deși erau tot străini, el încerca să se revanșeze față de ea.

— Achiziția ne-a mâncat o sumă zdravănă din banii familiei, a tachinat-o Deepak văzând că ea tăcea. Ar fi înțelept să nu mai cumpărăm nimic până nu se fac copiii mari.

— Mulțumesc, a șoptit în cele din urmă Amisha.

S-a uitat după el când a plecat, apoi a adormit cu cheile lângă ea.

* * *

Abia după câteva zile a reușit Amisha să aibă destulă putere ca să facă drumul până la școală. Ravi s-a ținut aproape de ea tot timpul. Trecuseră opt zile de când se îmbolnăvise. Fiecare nouă zi o secătuia și mai tare de energie, lăsând-o și mai vlăguită. Amisha a urcat încet treptele școlii, locul care-i schimbase viața pentru totdeauna. Cu mâini tremurânde a băgat cheia în lacăt. Nu mai călcase în clădire de la plecarea lui Stephen. Crezuse că făcea parte din trecutul ei și, cu toate că școala era la doar câteva străzi distanță de casa ei, presupusese că nu mai avea să aibă nicio tangență cu ea. Iar acum era a ei și era liberă să umble pe coridoarele pustii și să-i viziteze

grădina fără teama de repercusiuni sau întrebări. Era a ei – un dar de la soțul pe care-l trădase.

A intrat împreună cu Ravi, pierdută în gânduri despre timpuri trecute. S-a uitat prin clasele goale, urmărită de amintiri. Pașii lor stârneau ecouri în tăcerea din jur, de parcă erau primii oameni care umblau pe holurile pustii. Însă pentru Amisha, spațiul gol era de fapt plin de spirite. Auzea râsul elevilor și pe profesorii care predau cu o severitate menită să mascheze dorința lor sinceră de a-i învăța ceva pe copii. Amisha și-a trecut mâinile peste table și bureți, apoi l-a condus pe Ravi către ușa ce dădea în grădină.

— E adevărat ce văd? a exclamat Ravi când ea a deschis ușa spre curte.

— Paradisul, prietene, chiar în sătucul nostru.

Sandalele ei se cufundau adânc în pământul moale.

Amintirile ei despre Stephen erau îngropate sub petalele florilor și la rădăcinile copacilor. Aici, fantomele n-o bântuiau, ci o chemau, insistând ca Amisha să uite de durerea pierderii și să se bucure că simțise fiorul iubirii. Tânjea să se întoarcă la vremurile când ea și Stephen erau împreună, chiar dacă nu se atingeau. În grădina lor, ei dansau pe o muzică auzită doar de ei.

— Nu mă fac bine, Ravi.

Amisha s-a întors către el, la umbra fagului ei. Crengile copacului se întinseseră peste pământul steril. S-a sprijinit de el și a privit în față adevărul pe care înainte nu-l putuse accepta.

— Vreau să-mi promiți ceva.

— Shrimati, a spus Ravi, refuzând să asculte ce voia ea să-i spună.

— Ascultă-mă! i-a ordonat Amisha.

Se temea de ce era mai rău. Trupul ei era sleit de puteri, iar mintea ei amesteca zilele trecute cu prezentul. Numele băieților se învârtejeau unul într-altul, iar Amisha nu reușea să îi mai deosebească după chip. Îi era frică de ceea ce nu înțelegea. Trupul îi era viu, dar mintea istovită.

— Când o să mor, trebuie să-i spui fiicei mele povestea mea.

— Amisha, taci!

Ravi i-a spus pentru prima dată pe numele de botez. Trebuia s-o convingă că nu avea să pățească nimic. Că mai avea multă viață de trăit și că prietenia lor avea să dureze pentru totdeauna.

— Să nu te-audă cerurile, că s-ar putea să te ia în serios.

— Cerurile ne-au arătat că au o latură întunecată, cu toate că soarele strălucește în fiecare zi! a strigat Amisha. Cum aș putea să cred că voi

vedea ziua de mâine, când azi mă simt așa de pierdută? a spus, iar lacrimile îi șiroiau pe față. Dacă-mi faci această promisiune, mă vei ajuta mai mult decât oricare medicament. Te rog, Ravi, l-a implorat ea împreunându-și mâinile.

— Îți promit, Shrimati!

Ravi a luat-o de mâini și i le-a ținut strâns. Ea știa că Ravi ar fi făcut orice pentru ea – nu trebuia decât să-i ceară.

— Mulțumesc, a spus Amisha și nu s-a mai putut gândi la nimic. Ravi? a spus cu voce tremurătoare.

S-a rezemat de copac, căutând disperată un sprijin.

— Vrei să trimit după doctor? a întrebat Ravi.

— Nu, a șoptit ea.

Își simțea capul greu și, oricât de tare încerca, greutatea care-i apăsa creierul refuza să se risipească. S-a frecat în creștet și apoi a început să-și smulgă părul, încercând cu disperare să elibereze presiunea din craniu. Mișcările i-au devenit frenetice, Amisha reușind să-și smulgă o șuviță întreagă.

— Stai, Shrimati, oprește-te! a strigat Ravi încercând s-o prindă de mâini.

Ea s-a zbătut, tânjind după durerea părului smuls care să-i distragă atenția de la chinul prin care trecea.

— Pleacă de-aici! a țipat ea fără să-l vadă.

A încercat să se concentreze, să-și amintească cine era Ravi, dar de-acum bărbatul era un străin pentru ea. L-a lovit în cap și în abdomen. A auzit un strigăt, fără să-și dea seama că era al ei. A dat cu pumnii tot mai tare.

A început să râdă, fiindcă ceva i-a spus că era un joc.

— Scriu o povestire, a spus ea. Copiii se joacă.

Cei trei băieți i-au aruncat o minge, iar ea a zâmbit bucuroasă fiindcă era o zi superbă și soarele strălucea și totul era cum trebuia să fie.

— Stephen… a întins Amisha mâinile și a îmbrățișat aerul. Fiica noastră e la tine.

Amisha a bătut bucuroasă din palme. Și-a mișcat capul dintr-o parte în alta de parcă își căuta băieții și apoi i-a găsit.

— Samir, Jay, haide, Beta. Ia-l cu tine și pe fratele tău, a zi ea și chipul îi strălucea de fericire. Stephen e aici și o să mă ajute așa cum te-a ajutat și

pe tine, Ravi, a spus cu privirea încețoșată, după care i-a șoptit lui Stephen: Îmi pare așa de rău că te-am alungat!

A simțit din nou cum capul îi pulsează, și vocea i s-a frânt. Și-a căutat limba cu mâna, dar presiunea din cap era cumplită. Ochii ei și-au pierdut vederea, deși au rămas deschiși. A încercat să întindă mâinile după ajutor, dar brațele au refuzat s-o asculte. A încercat să strige ca să le spună celorlalți că ceva nu era în regulă.

— Nu pleca! a țipat ea.

Dar Stephen s-a tras înapoi și a luat-o pe Lena cu el. Băieții ei s-au întors la joaca lor și, în scurt timp, Amisha nu i-a mai văzut. A încercat să se țină de Ravi, dar nu reușea să-l găsească. Începea să se întunece și era complet singură. A dat să se apuce de o creangă, dar lumea continua să se învârtească, iar câteva clipe mai târziu Amisha s-a prăbușit la umbra fagului ei.

Ravi

Patruzeci și opt

— Brahmanii spun că e energie neagră.

Deepak tocmai se întorsese de la templu, unde vorbise cu *pujaris.*

— I-au intrat diavolii în trup și se joacă cu mintea ei.

Doctorul se spălase pe mâini de caz, spunându-i lui Deepak că numai Dumnezeu o mai putea ajuta acum. Ochii lui Deepak s-au îndreptat către Amisha, care zăcea într-un somn profund. Avea gleznele și mâinile legate de pat, ca să nu se rănească.

— O să vină să facă o ceremonie. Copiii n-ar trebui să fie de față.

— Bina îi duce imediat la sora ta, a spus Ravi, cu nervii întinși la maximum.

Ravi și Bina au scos copiii din casă și au căutat o ricșă.

— Eu nu plec, a spus Samir, urmărit de privirile celorlalți copii.

De când se îmbolnăvise Amisha, el fusese cel care verifica repetat starea mamei lui.

— Rămân aici, a spus el, cu bărbia tremurând.

— Brahmanii o s-o ajute să se vindece.

Ravi a încercat să-l liniștească pe băiețelul care văzuse deja prea multe. Trebuia să se lupte ca să se asigure că nu asista la lucruri și mai triste. Refuzând să-i spună de diavoli, i-a zis:

— O să se roage pentru ea.

— Atunci o să mă rog și eu cu ei, a spus Samir și și-a încrucișat brațele la pieptul lui mic.

Ravi știa ce voia copilul – să dea o mână de ajutor, în orice fel. I-a luat mâna și a strâns-o într-a lui.

— Dumnezeu va asculta rugăciunile copilului lui Shrimati mai mult decât pe oricare altele. Dar tatăl tău a cerut să fie casa goală, pentru ca brahmanii să-și poată face treaba. Te rog!

Ravi fusese învățat de mic că moartea era ceva inevitabil, ceva de care nu trebuia nici să te temi, și nici să i te opui. Viața era o pedeapsă și timpul petrecut pe lume un chin. Pentru un paria, moartea însemna eliberarea de suferința vieții și o bine-venită întoarcere în uitare.

Ravi nu era sigur că moartea însemna o reunire cu Dumnezeu. Întrebarea era: dacă Dumnezeu exista, de ce existau paria? În copilărie, Ravi își

văzuse mătușile și unchii pierind la colț de stradă. I se spusese că au căzut într-un somn adânc. Așa cum atunci când el dormea, lumea devenea mai blândă în întuneric, așa aveau să doarmă și ei.

Moartea era un dar care le fusese dat și, morți fiind, acum nu mai trebuia să le fie frică de viață. În moarte, erau eliberați de spaima de a fi bătuți cu pietre de copiii care voiau doar să se distreze. Nu mai trebuiau să se lupte cu animalele vagaboande pentru mâncare, ca apoi să fie bătuți de oameni când câștigau. Moartea însemna libertate. Nu trebuia nicicând să te lupți cu mâna morții, ci trebuia mai degrabă primită în casă cu brațele deschise, ca o salvare.

Însă, confruntându-se cu agravarea sănătății Amishei, respingea acum toate aceste învățături. Boala ei nu avea de ce să fie nici sărbătorită, nici întâmpinată cu brațele deschise. Ravi nu avea de gând să accepte moartea ei ca pe un dar din ceruri. Și voia să facă orice ca s-o salveze.

În cele din urmă, Samir a acceptat, dând din cap. Bina a urcat copiii în ricșă. Ravi a rămas în prag și s-a uitat cum copiii Amishei au pornit cu bine la drum, și de-abia după aceea s-a întors în casa ei.

* * *

Sprijinit de perete, Ravi se uita la preoți cum umplu 30 de boluri cu ghee și apoi aprind fitilele de bumbac. Bețișoarele aromate aprinse în mici suporturi de alamă au umplut camera de fum.

Preoții mai tineri au sunat din clopoței, în timp ce bătrânii au început să psalmodieze. Și-au invocat zeitățile în timp ce flăcările dansau în boluri, creând o adevărată pâclă în încăpere. Măcinat de suferință, Ravi a privit cum doi preoți stăteau la capul Amishei și sunau din clopoței. Au psalmodiat tot mai tare și mai tare până au ajuns să urle la ea, în speranța că vor alunga demonii.

Fumul a umplut plămânii slăbiți ai Amishei, iar aceasta a început să tușească.

— Apă, a gemut ea. Vă rog…

Ravi a pornit spre ea să-i îndeplinească dorința, când Deepak a ridicat o mână, ordonându-i pe tăcute să stea pe loc. Incapabil să-l înfrunte, Ravi s-a supus. De fiecare dată când se consuma un băț parfumat, aprindeau alte trei, consumând tot oxigenul din cameră. Amisha a început să țipe, agonizând.

Ei au continuat, ignorându-i țipetele. Instinctiv, Ravi a înaintat disperat, ca să-i împingă de lângă ea. Trebuia s-o protejeze cumva – s-o vadă în siguranță.

— Înapoi! i-a ordonat Deepak.

— Nu e niciun diavol, a strigat Ravi, frângându-i-se inima la auzul țipetelor ei. Te rog, spune-le să se oprească.

— Poți s-o vindeci tu? s-a răstit Deepak la Ravi, iar cum acesta tăcea, bărbatul a adăugat: Exact așa mă gândeam și eu!

Ravi s-a întors cu spatele, nemaiputând să se uite. Când țipetele ei s-au întețit, a ieșit în fugă din casă. În timp ce se împiedica în propriile picioare, grăbit cum era ca să scape mai repede de-acolo, și-a amintit de prima întâlnire cu Amisha, când ea îl invitase în casa ei. Ravi și-a plecat capul și a icnit, încercând să-și revină. Ea îl primise în viața ei și a copiilor ei când el nu mai avea niciun motiv să trăiască. Și astfel, îi dăruise pentru prima dată în viața lui sentimentul respectului de sine.

S-a ridicat de jos și a continuat să fugă, chiar mai repede decât înainte. Lacrimile îl orbeau, dar a continuat să alerge, disperat să ajungă cât mai departe. Amisha îi dăruise totul, iar acum, când a văzut-o fără vlagă, rămasă fără nimic, nu putea decât să fugă.

Patruzeci și nouă

Deepak ținea în mână biciul de piele cu mâner de lemn.

— Mai-marii de la templu cred că asta e ultima noastră opțiune. Energia neagră a înconjurat-o, așa că trebuie s-o batem ca să iasă din ea, a spus el repede.

Ravi s-a holbat la Deepak și nu-l mai recunoștea.

— Și alegi să o bați? a spus el fără să mai încerce să-și ascundă furia. E slăbită și neajutorată!

— Cum îndrăznești să mă contrazici? a urlat Deepak. E singura cale, altfel o să moară. Asta vrei?

— Nu merită așa ceva, i-a răspuns Ravi, uimit și el că a găsit curajul să-l înfrunte.

Dar nu-i mai păsa. N-avea de gând să permită să fie tratată așa.

— Nici eu nu merit asta… uite în ce stare e ea, a spus Deepak.

Cuvintele lui au stârnit ecouri în aerul neclintit, bătându-și parcă joc de amândoi.

— Copiii merită să aibă o mamă. Ce ne facem noi fără ea? Tu ai răspunsuri. Tu crezi că nu e bine să facem asta, așa că spune-mi tu. Ce opțiuni am?

— O să se facă bine, a insistat Ravi, cu toate că în inima lui nu credea asta.

— Exact cum mă gândeam și eu… n-ai nicio soluție.

Deepak i-a aruncat biciul lui Ravi. Biciul l-a lovit în piept, apoi a căzut la picioarele lui.

— Clericii o s-o lege de fagul din grădină și o să țină ceremonia. Apoi tu o s-o lovești cu biciul. Au spus că trebuie o dată seara și o dată dimineața. Au promis că n-o să dureze mai mult de câteva zile.

Ravi s-a holbat îngrozit la el.

— Crezi că eu o să fac asta?

Înainte să răspundă, Deepak s-a uitat lung spre apă.

— Pe cine crezi că ar alege ea? a clipit Deepak des și Ravi l-a văzut cum încerca să-și controleze emoțiile. Mi-a spus odată că are atâta încredere în tine, că și-ar încredința viața în mâinile tale.

— Nu pot, s-a cutremurat Ravi.

— Bine, o să angajez pe cineva s-o facă. Bărbați de la moară, a zis Deepak și i-a întors scârbit spatele.

— Nu!

Nu le putea permite să-i facă așa ceva Amishei. S-o bată ca pe un animal.

— O s-o fac eu! a spus Ravi și a întins mâna după bici.

Deepak l-a ridicat de jos și i l-a dat.

— O să fie pregătită în scurt timp.

* * *

Ravi l-a urmărit pe Deepak cum se uita lung la femeia care-i născuse patru copii și-i fusese alături încă dinainte să devină bărbat. În grădina școlii, brahmanii i-au legat Amishei strâns brațele și picioarele de fag, lăsându-i abdomenul și umerii expuși. Capul îi atârna în piept. Avea ochii închiși și trupul îi părea lipsit de viață.

— Rămâi? l-a întrebat Ravi pe Deepak.

Îi tremurau mâinile, deși era transpirat de căldură. Când Deepak a clătinat din cap, Ravi i-a răspuns pe un ton sfidător, cum nu-i mai vorbise niciodată:

— Atunci, du-te! Lasă-mă-n pace să duc la îndeplinire sarcina pe care mi-ai dat-o!

Cuvintele lui l-au făcut pe Deepak să tresară. S-au uitat amândoi la femeia pe care o iubeau. Femeia care le făcuse viața mai bună și care acum se lupta să și-o salveze pe a ei. Nemaiavând ce să adauge, Deepak a ieșit din grădină și s-a îndepărtat de școală.

Ravi a îngenuncheat în fața Amishei și și-a pus palmele pe picioarele ei, așa cum ea îi interzisese s-o facă, cu atâția ani în urmă.

— Îți cer iertare, a șoptit el.

Lacrimile i-au căzut pe tălpile ei, iar el le-a șters, rușinat că le dăduse voie s-o întineze cu atingerea lor.

Și-a scos încet tunica, rămânând cu spatele și pieptul gol. A luat biciul, cu o mână pe mâner și una pe șfichi. L-a smucit luându-și avânt și a plesnit șfichiul de propria-i piele sfâșiindu-și mâna până la sânge. Ravi a ridicat cealaltă mână cu mare precizie și a azvârlit biciul pe spate, șfichiuindu-și spinarea. Apoi l-a smucit în față, slăbind dinadins forța mișcării și a plesnit cu biciul abdomenul Amishei de-a curmezișul. A țipat,

incapabilă să priceapă cu mintea cuprinsă de febră de unde venea durerea ascuțită.

El a repetat mișcările, sfâșiindu-și spatele până i-a șiroit sângele din răni. Cu fiecare lovitură aplicată propriului trup, reducea forța loviturilor date ei. În consecință, pielea lui s-a inflamat și apoi s-a retras de pe răni. La fiecare lovitură, ea slobozea un țipăt care-i îngheța lui Ravi sângele în vene.

Amisha l-a implorat să se oprească, fără să știe măcar cine era el. L-a implorat să-i fie milă de ea. Îi părea rău, a urlat ea. A cerșit îndurare. L-a implorat să-i ierte purtarea care-i adusese această pedeapsă. La fiecare rugăminte, Ravi se lovea și mai tare, orbit de lacrimile care-i scăldau fața. S-a oprit abia când stătea într-o baltă din propriul sânge și nu-și mai simțea mâinile.

Amishei i-a căzut capul în piept și mintea ei s-a cufundat, în sfârșit, în inconștiență. Ravi s-a prăbușit la picioarele ei, cu fața lipită de pământ. Tot trupul i se zguduia cuprins de convulsii din cauza suferinței prin care trecea.

— Iartă-mă! a hohotit el. Îmi pare așa de rău, Shrimati!

A implorat-o să-l ierte pentru că folosise mâinile pe care ea le ținuse într-ale ei cu drag, ca să o rănească. Pentru că el – tovarășul în care ea avusese încredere și la care ținuse și pe care-l inclusese în viața ei – fusese cel care o rănise până la sânge. În timp ce acel sânge se amesteca cu al lui într-o băltoacă, în țărână, el și-a ridicat privirea spre ceruri către un Dumnezeu cu care nu vorbise niciodată și și-a dorit ca prietena lui cea mai bună să primească darul morții.

* * *

După bătaia primită de la Ravi, Amisha a rămas două zile legată de copac. Clericii insistaseră să fie lăsată acolo, în speranța că diavolii aveau să-și piardă răbdarea și o să se ducă să chinuiască pe altcineva. Când Deepak i-a ordonat să o bată din nou, Ravi i-a spus:

— Mai bine îmi tai mâinile decât să mai fac încă o dată așa ceva.

— E singura cale, a insistat Deepak. Dacă n-o faci tu, aduc pe altcineva.

— Atunci adu doi oameni, fiindcă o să stau în fața ei și omul tău o să trebuiască să mă omoare ca să ajungă la ea, a spus Ravi, refuzând să mai tacă supus.

Măcar pentru că era dator să fie vocea Amishei, acum, când ea nu mai putea vorbi.

— Nu mai are decât puțin timp pe lumea asta. Las-o să se ducă în pace. Merită asta.

Deepak s-a ascuns la moară. O zi mai târziu, când Ravi a trimis după el, Deepak a chemat doctorul. A căutat să simtă pulsul Amishei care atârna moale de trunchiul copacului. Era moartă.

Au pregătit locul incinerării. Ravi a fost printre cei care au dezlegat funiile cu care era legată Amisha. Au așezat-o cu grijă pe o targă din lemn ca să-i ducă trupul pe rug. Corpul Amishei, acum îmbrăcat într-un sari alb, a fost așezat deasupra mormanului înalt de lemne. Deepak și Samir, ca fiu mai mare, au luat câte o creangă aprinsă și au dat foc rugului. Adunarea a privit cum dansul flăcărilor a înghițit trupul Amishei.

Când n-a mai rămas din ea decât cenușă, Deepak a deschis urna și i-a lăsat cenușa să zboare liberă în aer, împrăștiindu-se peste tot ținutul. Unele fire de cenușă, mai ușoare ca altele, au zburat și mai departe, și mai libere, ridicându-se deasupra norilor, dincolo de orizont, ducând-o, în sfârșit, pe Amisha către locuri pe care doar le visase.

Jaya

Cincizeci

Stăm pe verandă, iar satul revine la viață sub primele raze ale soarelui. Lacrimile îmi șiroiesc pe față în timp ce Ravi termină povestea despre moartea Amishei.

— Ce-a avut? șoptesc.

— Encefalită, de la țânțarul care-a ciupit-o.

Ravi înghite de mai multe ori în sec, luptându-se cu emoțiile care-l copleșiseră. Mă străduiesc și eu să mi le controlez pe ale mele.

— Halucinațiile sunt cauzate de inflamarea creierului.

— Un țânțar?! întreb eu uluită.

— Dacă te consolează cu ceva, fiindcă bunica ta l-a omorât, n-a mai îmbolnăvit pe nimeni altcineva.

Ravi își apucă bastonul și-l trage mai aproape.

— De unde-ai aflat de encefalită?

— Mulți ani mai târziu, boala a devenit epidemie. Fiindcă mureau mulți oameni, guvernul a băgat-o în seamă, zice Ravi aproape șoptit. Guvernul ne-a avertizat să stăm în case sau să ne acoperim bine trupurile după muson, scutură el furios din cap. Simptomele erau identice.

— Mama habar n-are de asta, îngaim și mă apucă jalea când mă gândesc cât de multe lucruri i-au fost ascunse.

Era dreptul ei să știe povestea din trecut, care-i influențase viitorul.

— Nu, a confirmat Ravi. Bunicul tău rareori a mai vorbit despre bunica ta după moartea ei, își împreunează el mâinile în poală. Era secretul nostru – ce i-am făcut bunicii tale în ultimele ei zile de viață.

— De ce ați bătut-o? Și ce-a fost cu fumul?

Încerc fără succes să nu las vocea să-mi trădeze durerea.

— Erau alte timpuri, Jaya, spune Ravi, însă glasul lui e plin de regret și suferință. Opțiunile noastre erau limitate. În scurta perioadă de când suntem liberi, țara noastră a evoluat cu pași mari.

— Mi-aș dori atât de mult s-o fi cunoscut!

Tânjesc după bunica pe care n-am cunoscut-o niciodată. Îi jelesc moartea și deplâng felul în care a murit.

— Bunica ta ar fi mândră de tine, spune Ravi.

Când îl privesc în ochi, spune:

— Dar cred că e cazul să se odihnească în pace, știind că sacrificiul ei n-a fost în van. Duci o viață plină de posibilități, da?

— Dar a mamei n-a fost așa, nu? întreb eu. Suferința mamei mele a început odată cu moartea mamei ei.

— Da, spune el încet. A fost cât pe ce să piardă totul după ce-a murit bunica ta.

— Ravi… dau să-l întreb, disperată să aflu mai multe, dar el ridică o mână.

— Astăzi aș vrea să te rog să-mi acorzi timp, îmi cere el și, cu mâinile bătătorite, își șterge lacrimile de pe față. N-am crezut că mai pot jeli din nou moartea ei. Mă tem că m-am înșelat, oftează el, înfrânt.

Mă bate pe umăr și pornește spre casă, lăsându-mă pe verandă.

* * *

Plină de emoții și agitată, rătăcesc pe ulițele satului. La fiecare pas, mă întreb dacă bunica și mama au pășit pe aceleași drumuri. Mă îndrept spre periferie. Cu timpul, pierd socoteala străzilor bătute și a kilometrilor parcurși.

De când mă știu, mama a meditat. Părea să fie întotdeauna fericită când era pierdută în gândurile ascunse sub pleoapele ei închise. Spunea că a început să mediteze în copilărie. Având în vedere dragostea ei pentru disciplină, am încercat și eu meditația de mai multe ori de-a lungul anilor. N-am reușit niciodată să-mi amuțesc gândurile care-mi invadau mintea. De la muncă și până la sarcinile pierdute, și tot ce se mai întâmpla între aceste două repere, simțurile îmi erau copleșite de întâmplările cotidiene. Când am întrebat-o care era secretul, mi-a spus că, pentru a-ți găsi pacea în acel moment, trebuie să renunți să deții controlul asupra vieții tale. N-am înțeles ce voia să spună, dar acum mă întreb dacă nu cumva era singurul mod prin care putea supraviețui atâtor pierderi suferite devreme în viață.

Revelațiile ultimelor săptămâni mă copleșesc. Am venit în India ca să scap de meandrele pe care pornise viața mea și ca să găsesc o cale de a face față pierderilor suferite. Acum descopăr că mi-e imposibil să pricep dimensiunea pierderilor îndurate de bunica și de mama mea. Prin povestea Amishei, am fost transportată într-o lume străină mie, și care totuși face parte din povestea mamei și a mea la fel de clar precum sângele pe care-l

împărtășim cu Amisha. Indiferent cât de diferite sunt lucrurile și cât de mare este distanța dintre mine și vremurile Amishei, fără acest sat și istoria lui întunecată eu n-aș fi venit pe lume.

Mă trezesc la ușa școlii. Iau cheia din ascunzătoarea lui Ravi și descui lacătul de pe lanț. Cu toate că m-am plimbat cu Ravi de multe ori pe coridoarele pustii, acum, că sunt singură, le văd cu alți ochi. Intru în grădină și mi-o închipui pe Amisha căutând să se regăsească pe sine și găsindu-l în schimb pe Stephen.

Bunica mea n-a crezut niciodată că dragostea e dreptul ei, nici că ar putea fi prețuită pentru scrierile ei. Și totuși, eu avusesem succes cu amândouă, fără să fiu nevoită să sacrific nimic. Când a trebuit să ia o decizie, a refuzat să-și părăsească fiii, care aveau nevoie de ea. Dar deși a făcut sacrificiul de a rămâne în India, a obținut promisiunea unei vieți în America pentru mama. Jelesc fiindcă n-am cunoscut-o niciodată pe bunica. Mi-e dor de femeia cu care sunt unită prin legături de sânge. Dar tăria care i-a curs Amishei prin vene, pe mine m-a ocolit până acum.

Cuvintele îngrijitoarei îmi răsună în minte. Povestirea pe care mi-a spus-o Ravi în detaliu mi se tot învârte în cap până când nu mai aud nimic altceva. Mă uit la grădină, străduindu-mă să găsesc o cale să onorez amintirea Amishei și să mă ridic la înălțimea standardelor stabilite de ea.

* * *

În seara aceea ajung acasă și văd o ricșă oprită în fața casei. Curioasă, mă apropii exact când un bărbat coboară din ea după ce a plătit cursa. Când se întoarce cu fața spre mine, mi se taie respirația.

— Patrick? șoptesc eu.

Poartă barbă de o zi. Cămașa și blugii îi sunt șifonate. Pe un umăr duce o geantă mare de voiaj din pânză și pe celălalt are geanta cu laptopul.

— Ce faci aici?

Fac câțiva pași și ajung în fața lui. Întind mâinile ca să-l îmbrățișez, dar șovăi și fac un pas înapoi. După ultima noastră conversație, m-am simțit mai apropiată de el decât eram înainte de a pierde sarcinile, dar cu toate câte s-au întâmplat între noi, tot mai ezit.

— Am venit să te văd.

Mă ia de mână și mă trage spre el până ajung în brațele lui. Mă cuprinde de talie și mă strânge tare. Încălțată în pantofi fără toc, mă ridic pe vârfuri ca să-mi pot pune capul pe umărul lui. Sunt învăluită de dorință și dragoste, care-mi amintesc cum eram împreună.

— Sper că nu te superi, șoptește el în părul meu.

— Nu, zic eu și fac un pas înapoi ca să mă uit lung la el, încă nevenindu-mi să cred că e aici. Absolut deloc.

Speranța mi se cuibărește în suflet, dar îmi spun să am grijă, pentru că acea unică discuție nu poate șterge anii de suferință. Îmi strâng degetele în căușul palmelor, luptându-mă cu nevoia de a-i mângâia obrajii și apoi pieptul.

— Putem să vorbim undeva numai noi doi? mă întreabă, și încordarea din vocea lui îi trădează oboseala și emoția.

— Da, sigur. Hai să intrăm, îi spun, făcând semn spre casă.

Mă urmează pe scări și așteaptă să descui ușa. Înăuntru, își lasă gențile în foaier și apoi se uită în jur.

— Asta e casa în care a copilărit mama ta?

— Da, spun eu și decorul modest mă umple de o mândrie uriașă. Aici și-a scris bunica poveștile.

Încerc să văd totul cu ochii lui și-mi amintesc de propria mea reacție când am pășit aici pentru prima dată. Acum știu că locul ce părea atunci mărunt și insignifiant este leagănul evenimentelor care au hotărât destinul familiei mele.

— Aici am aflat cine sunt, îi spun încet.

— Și cine ești? mă întreabă Patrick.

Vine lângă mine și se uită cercetător în ochii mei, așteptând să-i răspund.

— Sunt cineva care trebuia să adune cioburile persoanei care a fost și să se reconstruiască, spun încet. A trebuit să aflu… spun și apoi fac o pauză. A trebuit să aflu cine sunt. Cine este mama mea. Indiferent de rolul pe care-l joc în propria-mi viață, trebuia să fiu sigură de mine.

El dă din cap arătându-mi că mă înțelege, și îl întreb:

— De ce ai venit, Patrick?

Am nevoie să aud adevărul de la el – să-mi spună ce e în inima lui, chiar și numai ca să pricep ce e într-a mea. Își ferește ochii, apoi mă privește iar în ochi.

— N-ai fost singura care și-a pierdut direcția în perioada sarcinilor pierdute. Nu puteam respira, recunoaște el și se freacă la ceafă, apoi își bagă mâna în buzunar la blugi. Voiam să te salvez, să salvez relația noastră, dar mi s-a părut mai simplu să fug.

— Și Stacey? spun eu și el dă din cap.

— Am crezut că o să mă ajute să uit. Dar am fost nebun să cred asta, spune și întinde mâna să mă mângâie pe obraz, dar apoi, dându-și seama ce face, se oprește. Ești tot ce am. Tot ce-mi trebuie, înghite el în sec și i se umezesc ochii. Îmi pare atât de rău că am plecat…

— Ce s-a întâmplat? întreb eu, încă temându-mă să-l cred.

— Nu mi-a fost mai ușor fără tine, spune el încet. Parcă între noi nu mai rămăsese la sfârșit decât durere, dar când am plecat de-acasă, mi-a fost dor de tot. De zâmbetul tău, de râsul tău, de obsesia ta ca fiecare cuvânt pe care-l scrii să fie perfect! zice și inspiră adânc. Mi-a fost dor de cea mai bună prietenă a mea. Mi-a fost dor de soția mea.

Cuvintele lui risipesc ultimele fâșii de întuneric. Mă gândesc la bunica și la alegerea pe care a făcut-o în casa asta, între dragoste și viața ei. A fost o alegere pe care nimeni n-ar trebui să fie nevoit s-o facă vreodată, dar ea a făcut-o cu eleganță și cu o inimă care îi punea întotdeauna pe alții pe primul loc.

Patrick e bărbatul pe care l-am iubit întotdeauna. Chiar și când aveam inima frântă, tot lui îi aparținea inima mea. Eram sigură că l-am pierdut atunci când m-am pierdut pe mine. Acum stă în fața mea, cu brațele deschise și inima dornică să mă primească. Ochii mi se umplu de lacrimi și inima de fericire.

— Sunt lacrimi de bucurie? mă întreabă în timp ce mi le șterge cu degetul mare.

— Da.

Nu-mi vine să cred că l-am regăsit după ce am plutit atâta timp în derivă.

— Te iubesc, șoptesc eu, simțindu-mă eliberată de orice povară, cum n-am mai fost de mult. Te-am iubit întotdeauna. Chiar și atunci când nu-mi mai aminteam că te iubesc.

— Iubito… șoptește și își lipește buzele de ale mele, iar eu mă deschid pentru el, pentru toate amintirile, pentru râsete, durere și iubire. Te iubesc!

Lacrimile lui se amestecă cu ale mele. Dornică să-l ating, îi ridic tricoul. Face un pas înapoi ca să mă lase să i-l scot. Îl mângâi cu palmele pe piept.

Încearcă să-mi descheie nasturele de la ceafă. Încep să râd când îl văd cum se chinuie să desfacă încheietoarea cu care nu e obișnuit.

— Arăți minunat, spune el când îmi duc mâna la spate ca să deschei eu nasturele.

Își plimbă palmele pe cămașa mea lungă, simplă, din bumbac, la fel ca acelea pe care le poartă femeile din sat.

— Nu te-am văzut niciodată îmbrăcată așa.

După ce deschei nasturele, ridic brațele și-mi scoate cămașa pe cap. Ne dezbrăcăm încet unul pe altul, savurând clipa. Îmi mângâie lent cu palma abdomenul în care, pentru scurt timp, i-am purtat pe copiii noștri. Îmi pun mâna peste mâna lui și-mi sprijin fruntea de a lui, jelind împreună cu el. Buzele lui le regăsesc pe ale mele.

Am fost aruncați în mijlocul unei furtuni și, un timp, s-a dovedit a fi mai puternică decât noi doi. Pânzele noastre n-au fost mai tari decât furia vântului și a fost cât pe ce să ne lăsăm înecați de curenți. Exact când eram convinsă că farul nu-mi putea arăta drumul spre casă, am ascultat povestea bunicii. Strădaniile și tăria ei m-au învățat că fiecare zi e prețioasă și că dragostea trebuie ocrotită ca o comoară neprețuită, pe care doar cei norocoși o descoperă și o păstrează.

Mă ridică în brațe și mă duce la balansoar, unde, printre șoapte, ne suntem unul celuilalt balsam pentru rănile vechi, în timp ce ne amintim de iubirea noastră. Când în sfârșit ne unim trupurile, închid ochii și-l țin strâns în brațe, recunoscătoare că mi-am regăsit soțul.

Ravi

Cincizeci și unu

Două luni și două zile și-a căutat Deepak nevastă. A dat de veste în comunitate că nu pretinde zestre. Janna l-a ajutat să cântărească toate ofertele primite de la tați, dar Deepak a spus nu la fiecare. Enervată, Janna a amenințat că n-o să-l mai ajute.

— Amisha e moartă, s-a răstit Janna. Cu cât accepți mai curând asta, cu atât mai repede vor avea copiii o nouă mamă.

Ravi, care se juca cu Lena în timp ce Bina gătea, n-a spus nimic. Preluaseră amândoi sarcina creșterii copiilor cât Deepak își căuta soție.

— Alege tu pe cineva, a spus până la urmă Deepak. Nu contează cine e. Doar ai grijă să… s-a oprit el, uitându-se la Lena care bătea cu lingura într-o oală. Ai grijă să fie genul care iubește copiii.

Janna a ales o femeie a cărei familie avea bani, dar era un om cu inima împietrită. Noua mireasă a lui Deepak, Omi, nu iubea deloc copiii veniți la pachet cu căsnicia. Se plângea deseori că unde se ducea, unde se-ntorcea, sătenii vorbeau numai de bunătatea Amishei și de dragostea ei pentru copii.

— Trăiesc în umbra unei martire! a țipat Omi la doar câteva luni de la nuntă. Familia asta are noroc să mă aibă!

Speriată de țipete, Lena a început să plângă.

— Gura! a urlat Omi.

Pentru ea, Lena era reflexia femeii care o precedase. Când Lena n-a tăcut pe loc, Omi i-a dat o palmă peste față. Lena a căzut pe jos, hohotind de durere. Ravi s-a repezit s-o liniștească pe fetiță.

— N-o atinge! a zbierat Omi, făcându-l pe Ravi să înlemnească în loc. Dacă o atingi, o bat și mai tare.

— Te rog, a implorat Ravi milă pentru copilul care nu putea implora singur.

— Te milogești pentru copilul care ți-a omorât-o pe Shrimati?

— Ce? a spus Ravi, convins că nu auzise bine. A omorât-o pe Shrimati?

— S-a născut în noaptea de Amavasya.

Nașterea unei fiice într-o noapte cu lună nouă, când e deplin acoperită de umbre, aducea întunericul asupra unei familii. Dar nu și Lena. Nu fetița pe care Amisha o adorase.

— Nu e posibil.

— Copila s-a născut sub un văl de întuneric, iar diavolii au omorât-o pe mamă, a spus Omi. Mi se pare normal că cineva ca tine încearcă s-o ocrotească.

Omi a împins-o pe Lena lovind-o de perete și a plecat, lăsând-o să plângă, înspăimântată.

Acela a fost începutul chinurilor la care femeia a supus-o pe Lena. Omi o bătea pentru cele mai mici greșeli, făcând-o să scâncească și să tremure numai cât o vedea. Băieții erau mai mari, așa că scăpau de mama vitregă ducându-se la școală sau ieșind cu alți copii. Dar Lena nu avea unde să evadeze.

Ravi a încercat în mod repetat să se așeze între femeie și copila Amishei. De două ori l-a bătut pe el în locul ei, dar era prea puțin. Însemna că Lena a scăpat de bătaie doar de două ori. Disperat, Ravi l-a căutat pe Deepak la moară într-una din rarele seri când era în oraș.

— Îi face rău Lenei, i-a spus Ravi lui Deepak cu prima ocazie.

De când se recăsătorise, Deepak începuse să-și petreacă și mai mult timp departe de casă, stând uneori plecat luni în șir.

— Te implor s-o faci să se oprească, a spus Ravi când Deepak n-a reacționat aproape deloc. E copila lui Shrimati!

— Și a locotenentului, a spus Deepak.

Ravi a amuțit, șocat. Deepak l-a privit în ochi pe Ravi și a clătinat din cap.

— Știai, a spus Deepak. Normal. Tu îi știai toate secretele. Omi a găsit corespondența dintre Amisha și locotenent. Scrisori de dragoste.

Și-a trecut mâna peste ochii obosiți. A șoptit întretăiat:

— Soția mea era o adulteră. O mincinoasă.

— Ba nu, ea…

Ravi s-a străduit să caute o explicație. Uitase de scrisori. Amisha nu pomenise nimic de ele pe patul de moarte, iar Ravi presupusese că le distrusese.

— Era un om bun. Scrisorile n-au însemnat nimic.

— Nu mă minți! a răcnit Deepak. Amisha m-a înșelat!

Ochii i-au ieșit din orbite și colțurile gurii i-au căzut, într-o grimasă de dispreț.

— Omi crește un bastard. Sunt dator să-i fiu mai mult decât recunoscător.

— Lena e doar un copil. Merită mai mult, s-a rugat Ravi, încercând să-l facă să înțeleagă. Nu știi cum e să te uiți la ea cum plânge mereu.

— Atunci nu te mai uita la ea.

Fiecare cuvânt era greu de furie. Cufundat în gânduri, l-a măsurat pe Ravi, apoi a părut să ia o hotărâre.

— Omi mi s-a plâns deseori de familiaritatea cu care te porți prin gospodărie. Asta o fi fost acceptabil pentru cineva ca Amisha, dar Omi merită mai mult, i-a aruncat el în față lui Ravi propriile vorbe.

— Ce vrei să spui? a șoptit Ravi.

— Nu mai accept să lucrezi în casa mea, a spus Deepak și s-a apucat să răsfoiască hârtiile de pe birou. Azi e ultima ta zi de lucru. Lena nu mai e problema ta.

Ravi s-a holbat la el, șocat.

— Te rog, Sahib, l-a implorat el. N-am vrut să te supăr. Fac orice. Copiii…

— Nu sunt treaba ta, l-a întrerupt Deepak. Ești concediat.

Ravi a dat să se roage de el, să-l implore să-i mai acorde o șansă, când Deepak a spus:

— Și încă ceva: dacă pomenești vreodată de adevărata obârșie a Lenei, ei sau altcuiva, o s-o las la un orfelinat din oraș fără nicio urmă de regret. Trebuie să-mi apăr reputația.

S-a ridicat și a trântit ușa de perete.

— Dacă tot ești maestru la păstrat secrete, o să-ți fie ușor să-l păstrezi și pe ăsta.

Ravi a mai făcut o ultimă încercare:

— Locotenentul. El o să ia copila. Te rog, dă-i telefon.

Deepak a clătinat din cap.

— Locotenentul a murit într-un accident. Vikram a primit vestea acum câteva săptămâni.

Ravi și-a înăbușit un strigăt de disperare. Și-a amintit cuvintele Amishei, că singura ei alinare era că trăiau amândoi sub același cer. Amisha era sigură că ar fi știut dacă el murea. Ravi s-a întrebat dacă locotenentul a simțit cumva când ea a murit. Dar acum, amândoi părinții Lenei erau morți, iar ea era complet singură. Cu inima frântă, Ravi n-a putut decât să încline din cap, înainte de a ieși pe ușă.

A găsit de lucru la primărie – aduna fecalele lăsate în stradă de animalele vagaboande. De-a lungul anilor, i-a căutat săptămânal pe băieții Amishei ca să fie pus la curent cu viețile lor și a Lenei. Cu voci sugrumate, i-au spus lui Ravi că Omi n-o mai bătea pe Lena, dar îi spunea *apasakuna* – piaza-rea. Lena făcea tot ce putea să nu-i stea în cale și avea grijă să nu stârnească furia mamei ei vitrege. Deepak continua să călătorească, dar când era acasă abia dacă îi adresa două vorbe Lenei.

Îndurerat, Ravi asculta noutățile în fiecare săptămână. Îi încuraja pe băieți să învețe bine și le aducea dulciuri ca să le sărbătorească zilele de naștere și realizările. Lui Ravi îi era ușor să țină legătura cu băieții, dar fiindcă libertatea Lenei era limitată, orice contact cu ea era imposibil.

Anii au trecut, și Samir și Jay au plecat în Anglia cu burse de studiu, împotriva voinței lui Deepak. Paresh se pregătea să plece în Australia, tot fără binecuvântarea tatălui său, când într-o zi l-a căutat pe Ravi.

— Lena are două oferte de căsătorie, i-a spus Paresh.

Avea trăsăturile asemănătoare cu ale lui Deepak și vocea îi suna ca a tatălui său.

— Una de la un băiat din alt stat, care provine dintr-o familie de croitori. Omi vrea s-o trimită cât mai departe.

Când a tăcut, Ravi l-a întrebat:

— Și cealaltă?

— De la un băiat care pleacă în America să se facă doctor, a zis Paresh și și-a frecat ceafa cu palma. N-au mai fost alți pretendenți.

Încă de când era Lena mică, Omi răspândise zvonul că era piază-rea. Îi avertizase pe săteni că era mai bine pentru ei să nu se apropie de ea. O învinuia pe fată de moartea mamei ei și ținea cu regularitate *pujas* ca să curețe casa de energia ei negativă. Inventa povești despre comportamentul bizar al Lenei, deși Lena fusese întotdeauna o fată cuminte și blândă. În scurt timp, sătenii au crezut-o pe Omi și, ca să le fie în siguranță copiii și familiile, au ținut-o la distanță pe fată. Lui Omi părea să-i facă o plăcere ciudată s-o vadă pe fată suferind.

— Mi-a spus că vrea să se mărite cu băiatul care o să fie doctor, dar…

Paresh s-a oprit.

— Dar?

— Omi a spus nu. Zestrea cerută e prea mare, a spus Paresh. El e foarte căutat, având în vedere că o să fie doctor în America.

Ravi a văzut strădania lui Paresh de a-și sprijini sora.

— Lena plânge mereu. Ea și băiatul s-au văzut în treacăt și se plac. L-a implorat pe tata, dar el a refuzat s-o asculte. Am încercat și eu, dar fără succes.

Absențele tot mai lungi de-acasă ale lui Deepak după moartea Amishei creaseră o ruptură între băieți și tatăl lor. Iar faptul că tolera felul în care Omi se purta cu Lena făcuse și mai adâncă prăpastia dintre ei. Ravi era recunoscător că băieții încă mai aveau încredere în el după atâta amar de vreme. Samir și Jay erau cei care aveau cele mai multe amintiri despre Ravi în casa lor și vorbeau deseori despre cât de mult prețuia Amisha prietenia lui Ravi. Datorită încrederii pe care o avea în frații lui mai mari, Paresh formase și el o legătură puternică cu Ravi.

— Tata o să anunțe logodna peste câteva zile, a privit Paresh departe, peste sat, pierdut în gânduri. Dacă Lena e obligată să trăiască tot restul vieții cu băiatul care face haine… s-a oprit el și și-a înghițit nodul din gât. Merită să fie fericită.

* * *

Ravi a făcut duș în baia publică pe care el și familia lui o împărțeau cu alte zece familii. A folosit același săpun ca să-și curețe și părul, și corpul de mizeria de la muncă. S-a îmbrăcat repede într-un pantalon și o tunică curată. Cu un pieptene rupt și-a descâlcit părul.

După ce și-a pus în picioare o pereche de sandale, s-a dus la moară. Când s-a apropiat de fabrică, amintirea primei lui întâlniri cu Amisha l-a mai domolit.

— Dacă mă auzi, Shrimati – a șoptit el – atunci ajută-mă să-mi îndeplinesc datoria față de fiica ta.

Clopoțelul de deasupra ușii a sunat când a intrat Ravi. Administratorul era altul decât cel din urmă cu mulți ani.

— Sahib e aici? a întrebat Ravi.

Cât a așteptat, Ravi și-a șters de pantaloni palmele asudate. Cinci minute mai târziu, când administratorul a revenit, cu Deepak după el, Ravi nu și-a ascuns șocul. Părul lui Deepak albise și fața îi era brăzdată de riduri provocate de stres. Slăbise mult și hainele atârnau pe corpul lui fragil.

— Ravi! a spus Deepak.

Pe chipul lui nu se vedea nici urmă din furia din urmă cu 15 ani. În schimb, era vădit epuizat.

— Au trecut mulți ani…

I-a făcut semn lui Ravi să-l urmeze în birou și să ia loc pe scaunul destinat vizitatorilor.

— Ce mai faceți, tu și Bina?

— Suntem bine.

Ravi nu i-a spus că nu trecea zi fără ca Bina să nu vorbească despre copiii pe care-i iubise de parcă erau ai ei. A tras adânc aer în piept, ca să-și facă curaj, apoi a zis:

— Am auzit vestea minunată că urmează să fie hotărâtă căsătoria Lenei.

Repetase în minte fiecare cuvânt de sute de ori.

— Paresh mi-a spus că sora lui vrea să se mărite cu băiatul care o să fie doctor.

— Vorbești cu fiul meu? s-a răstit Deepak, însă în el nu mai exista mânie, doar oboseală. I-ai spus povestea?

— Nu! s-a grăbit Ravi să-l liniștească. Sahib, jur că n-am spus o vorbă, a încercat el să se replieze, temându-se că a înrăutățit lucrurile. Mi-a spus în treacăt. Îi poartă de grijă surorii lui.

— Căsătoria cu doctorul nu e posibilă, a spus Deepak, părând să-i accepte explicația. Omi crede că e mai bun croitorul.

— Amisha voia ca Lena să plece în America, a spus Ravi pe un ton mai aspru decât intenționase. În noaptea când s-a născut Lena, i-ai făcut o promisiune Amishei. Ții minte?

După felul în care ochii lui Deepak s-au luminat, Ravi și-a dat seama că nu uitase.

— Fără să știu, i-am promis soției mele că o să trimit copilul altui bărbat în America, a spus Deepak și chipul i s-a aprins de furie, iar colțurile gurii i-au căzut. Am fost un prost. Un copil cu păr șaten, piele albă și ochi verzi! Am crezut-o pe Amisha când mi-a spus că Lena era a mea. De ce-aș fi crezut altceva? a scuturat el din cap, dezamăgit. N-am niciun motiv să-mi țin promisiunea. Lena o să se mărite cu băiatul care face haine.

S-a ridicat, dând de înțeles că discuția se încheiase.

— A venit după ea! a spus disperat Ravi.

Deepak s-a oprit în drum spre ușă și s-a holbat nedumerit la Ravi.

— Locotenentul a iubit-o. Voia să o ia cu el în Anglia. A promis că o să-i crească pe băieți ca și cum ar fi fost ai lui.

— O hindusă? a spus Deepak sprijinindu-se moale de birou. Cu un membru al Stăpânirii?

— Da, a spus Ravi și a cerut în gând ajutor. Amisha a refuzat. Știind că bebelușul pe care-l purta în pântece era al lui, ea tot a spus nu, a rostit apăsat Ravi, ca să lase cuvintele să pătrundă în mintea lui Deepak.

— De ce? a întrebat Deepak cu voce stridentă, imploratoare. Dacă știa despre copil că nu e al meu, de ce a ales să mă mintă?

— Pentru că te iubea! a mințit Ravi, disperat s-o ajute pe Lena. Și voia să-și trăiască viața alături de tine, a spus Ravi și a încheiat cu singurele cuvinte care credea el că aveau să aibă efect: Shrimati ar fi putut să-și nască fiica în Anglia, dar a avut încredere în tine că o să ai grijă de ea. Că o să-ți îndeplinești îndatoririle față de Lena. A rămas în India ca să fie cu tine. Și a plătit cu viața pentru loialitatea ei.

* * *

Ravi stătea la marginea micii adunări. Omi refuzase să cheltuiască pentru nuntă mai mult decât era necesar. Planificase ceremonia în mai puțin de trei zile și invitase doar rudele apropiate. Paresh îl invitase pe Ravi la nuntă, dar îl avertizase că Omi nu știa. Ravi a promis că stă la distanță. Voia doar s-o vadă mireasă pe fiica Amishei.

Pujari a rostit cuvintele hinduse care o legau pe Lena de noul ei soț pentru toate viețile lor. A revărsat asupra lor o ploaie de petale de trandafir și aghiazmă. *Pujari* a legat poala sariului Lenei de veșmântul mirelui, după care a pus cuplul să repete șapte jurăminte făcute unul altuia, apoi să dea ocol focului.

La încheierea ceremoniei s-au auzit câteva aplauze. Ravi a închis ochii, dorindu-și în sinea lui ca prietena lui să fi fost acolo, martoră la căsătoria fiicei ei. Lena s-a dus mai întâi la Paresh, care a strâns-o tare în brațe. Paresh și-a sărutat sora pe creștet și i-a urat numai bine. Fiindcă nunta fusese pusă la cale în timp scurt, nici Samir, nici Jay nu reușiseră să ajungă la timp. Apoi, Lena s-a aplecat și a atins picioarele lui Omi în semn de respect. Omi s-a mulțumit să încline din cap și a pășit înapoi, refuzând s-o

îmbrățișeze pe fiica vitregă, pe care o ura. După aceea, Lena s-a apropiat de Deepak și i-a atins și lui picioarele în semn de respect.

— Fii fericită, i-a spus el fiicei care nu era a lui. Pentru mama care te-a născut.

Lena a ridicat iute privirea spre el și Ravi a văzut cum i se umplu ochii de lacrimi. Fata a încuviințat scurt din cap.

— Da, tată.

S-a uitat la soțul ei, care stătea tăcut alături de ea, apoi s-a întors din nou spre tatăl ei.

— Mulțumesc, a șoptit ea. Pentru nuntă.

S-a uitat pătrunzător la bărbatul care o crescuse și, cu bărbia tremurând de emoție, i-a șoptit:

— Și pentru că mi-ai dat voie să mă mărit cu cine am vrut.

Ravi l-a văzut pe noul soț al Lenei apucând iute mâna Lenei, strângând-o și apoi dându-i drumul. A zâmbit văzând gestul care ar fi fost considerat scandalos cu numai o generație în urmă. Demonstrația de afecțiune și sprijin ar fi umplut de fericire inima Amishei.

Deepak a dat din cap. Ravi a văzut că se lupta să nu se lase copleșit de emoție. Întorcându-se spre noul lui ginere, a spus:

— În America, ai grijă de ea. De-acum e a ta.

— Așa o să fac, tată, a spus soțul Lenei, numindu-l așa în semn de respect. Promit!

Cu mâna pe spatele ei, soțul Lenei a condus-o către mașina închiriată de familia lui. A deschis portiera și i-a făcut semn Lenei să urce înaintea lui. Când s-a aplecat să intre în mașină, ea a privit peste capotă spre adunare și ochii ei i-au întâlnit pe ai lui Ravi. Văzând lacrimile care-i șiroiau pe față, ea s-a oprit și nedumerirea i-a întunecat chipul. Ridicând o mână, Ravi a spus fiicei Amishei „Felicitări” și „Adio” în același timp.

Cu toate că probabil nu-l ținea minte, Lena a ridicat și ea mâna. Soțul ei i-a spus ceva ce Ravi n-a auzit, încuviințând din cap, Lena și-a luat ochii de la Ravi și a urcat în mașină. Soțul ei a urmat-o și, după câteva secunde, mașina a plecat. Ravi s-a uitat după ea până nu s-a mai văzut. Când a dat să plece, l-a surprins pe Deepak privindu-l. Ravi și-a împreunat încet mâinile și i-a mulțumit cu o plecăciune a capului. Fără să aștepte un răspuns, s-a întors și a plecat acasă, liniștit că ceea ce-și dorise Amisha pentru fiica ei se îndeplinise.

Jaya

Cincizeci și doi

Temperatura scade, iar umbra aruncată de copac răcorește și mai mult aerul. E liniște în grădină, de parcă animalele știu că ceva nu e în regulă. Florile își pleacă corolele, iar frunzele din copac atârnă ca și cum ar jeli.

— Mama a fost o piază-rea… șoptesc când Ravi termină de povestit. Mama ei vitregă dădea vina pe mama pentru moartea Amishei?

Îmi înăbuș un hohot de plâns. Acum totul are sens – insistența cu care ținea să respecte toate regulile, să aibă grijă să nu cumva să facă vreun pas greșit. Suferința ei când am pierdut copiii. Refuzul de a se apropia de cineva, de teamă ca nu cumva energia ei să-i facă rău. Fusese convinsă de alții că tot ce mergea prost în viața ei, în viața mamei ei și într-a mea era din vina ei.

— Se crede blestemată.

— Da, spune el, și e tras la față și obosit, are ochii goi și se uită prin mine. Mama ei vitregă i-a avertizat pe toți bărbații care au vrut să se însoare cu ea că viețile lor și ale copiilor lor aveau să fie blestemate. Mamei tale i s-a spus începând din copilărie și până s-a măritat că era un blestem pentru toți. Deepak nu i-a spus niciodată că nu este așa, deci, cu timpul, Lena a ajuns să creadă că așa este, a mai zis Ravi, cu umerii căzuți. Iar eu n-am putut să-i spun adevărul.

Ca ziaristă, am văzut și am auzit ce cruzimi sunt în stare oamenii să comită unii împotriva altora. Eram pregătiți să păstrăm distanța din punct de vedere emoțional și să recităm doar informațiile pentru cititori. La începuturile carierei mi-a fost foarte greu să fac asta, dar mi-am găsit rapid ritmul. În scurt timp, am devenit cunoscută pentru capacitatea mea de a spune o poveste cu o obiectivitate pe care alții o invidiau.

Acum, auzind cum a fost tratată mama, nu pot rămâne neutră. Mă cuprinde un val de furie. Dacă aș avea putere, aș cere să-i fie schimbat destinul. Dar nu-i pot schimba trecutul. Așa i-a fost dat: să trăiască așa cum a trăit și să refuze să-mi dezvăluie ceva. Poate că singurul mod prin care a reușit să-și accepte trecutul a fost să-l țină secret.

— De ce i-a cerut Deepak să nu se mai întoarcă niciodată acasă?

— Nu știu, recunoaște Ravi, părând și el nedumerit. Ar putea fi mai multe motive: insistențele lui Omi, frica lui Deepak de a nu-i fi distrusă

reputația dacă se afla vreodată adevărul… a mai zis, și vocea i s-a frânt. Nu mi-a spus niciodată că el i-a cerut asta.

— Dar a vrut s-o vadă înainte să moară? întreb, încercând să-l înțeleg pe bunicul.

— Poate că, înainte să moară, a sperat să repare nedreptatea pe care i-a făcut-o, spune el, după care face o pauză. A iubit-o pe Amisha. Nu știu dacă și-a revenit vreodată cu adevărat după trădarea sau după moartea ei, inspiră el adânc.

— Are o viață frumoasă, spun eu încet. Cu tata.

De-a lungul timpului am văzut demonii mamei, dar având în vedere cum ar fi putut să fie viața ei, îmi dau seama cât e de norocoasă.

— Tu i-ai dăruit-o.

Aș vrea să spun mai multe, să-i spun lui Ravi cât de recunoscătoare îi sunt că a intervenit și a schimbat cursul vieții mamei, dar el clatină din cap.

— Povestea nu s-a terminat, spune ridicând mâna. Nu ți-am spus tot, continuă el și își încleștează mâna pe baston. Am așteptat o viață să-mi iau această piatră de pe inimă, dar acum, când a venit clipa, descopăr că mi-e teamă de adevăr.

Se uită în ochii mei și frica din privirea lui mă face să mă trag înapoi. Dau să-l întreb, când spune încet:

— Am mințit-o.

— Pe cine? întreb, buimăcită.

— El s-a întors.

Abia îi aud vorbele peste zgomotul frunzelor răscolite de adierea vântului, care face și florile să protesteze, legănându-se. Pe obraji îi șiroiesc în voie lacrimile.

— După ce l-a alungat Amisha, locotenentul s-a întors s-o ia cu el.

— Stephen? rostesc șocată și nedumerită, încercând să înțeleg ce spune. Păi, da, și l-a refuzat.

— Ea n-a știut, spune și începe să tremure din tot trupul. Cu trei zile înainte să fie ciupită de țânțar, a venit la noi acasă s-o ia cu el. Ea era la râu, iar eu eram singur acasă. I-am spus… se oprește Ravi și încearcă să-și regleze respirația, l-am implorat să plece. I-am spus că e fericită. M-a crezut și mi-a promis că nu se mai întoarce niciodată.

— Nu înțeleg, șoptesc eu, cu inima sfâșiată de durere. De ce-ai făcut asta?

— Dacă ar fi văzut copila, și-ar fi dat seama, spune Ravi încet. Ar fi vrut ca fiica lui să crească alături de el. Amisha ar fi trebuit să aleagă între băieții și fiica ei, rostește și suspinele îi sufocă vorbele. Credeam că o protejez de durere, în schimb, am condamnat-o la moarte, ridică el capul și mă privește în ochi. Din cauza mea, familia ta a avut parte numai de tragedii! strigă, și trupul îi e scuturat de suspine. Iartă-mă! hohotește el. Ar fi putut să fie și acum în viață.

Mă holbez înmărmurită la bărbatul care a purtat o viață în suflet povara vinovăției. Cu voce sugrumată de emoție, spun apăsat:

— Nu aveai de unde să știi ce o să se întâmple.

Cu fața scăldată în lacrimi, îmi pun mâna peste a lui. Bunica mea se confruntase cu o alegere pe care nimeni n-ar trebui s-o facă: copiii ei sau bărbatul pe care-l iubea.

— A avut de făcut o alegere imposibilă.

Refuz să îl critic pe bărbatul care și-a trăit viața cu integritate și și-a susținut întotdeauna prietena fără s-o judece vreodată.

— Moartea ei a fost o tragedie, n-a fost vina nimănui, mai spun eu.

Îmi plec capul, luptându-mă cu durerea care-mi sfâșie inima. Dar nu pot învinui un om al cărui singur păcat este că a încercat să facă ceea ce trebuia. Pierderile mele de sarcină, venirea în India, reconcilierea cu Patrick – toate astea m-au învățat că nu există garanții în privința potecilor pe care te poartă viața.

Pentru prima dată de la începutul acestei povești, simt ceva, ca o șoaptă a bunicii. Mă opresc să ascult, convinsă că îi aud vocea încurajându-mă. Legănarea crengilor fagului și corolele florilor îmi întăresc convingerea că Amisha e aici, cu noi. În cuvinte blânde, îmi arată cum să-l ajut.

— Ai fost prietenul ei, spun, strângându-i mâna între palmele mele. Amisha te-a iubit și a avut încredere în tine. I s-ar rupe inima dacă ar ști că te învinovățești pentru moartea ei. Nu a fost vina ta. Și nu a fost vina mamei.

— Copiii Amishei și Stephen aveau nevoie de ea. Au iubit-o și au fost obligați să trăiască fără ea, spune și îmi cuprinde obrajii în palme. A trebuit să trăiești fără o mamă care te-ar fi iubit necondiționat, zice și, refuzând să-mi primească iertarea, conchide: Pentru asta, voi plăti în toate viețile mele.

Ravi se ridică încet și pornește spre casă, sprijinindu-se în baston. Mă uit după el până îl pierd din ochi.

Îmi petrec restul după-amiezii uitându-mă în tăcere la grădina Amishei, reluând în minte fiecare detaliu al poveștii. În tot acest timp, Patrick vizitează zona, ca să ne dea mie și lui Ravi timp să terminăm povestea. Când soarele apune în sfârșit, părăsesc refugiul înflorit al bunicii. Opresc prima ricșă pe care o văd și-l rog pe șofer să mă ducă în sat. Când ajung, intru în cafeneaua cu decor familiar. Formez numărul de telefon și aștept, ascultând tonul transmis peste continente.

— Alo? zice mama, cu voce somnoroasă, căci la ea este noapte.

— Mamă, spun, apoi mă opresc.

Cu timpul, o să-i împărtășesc povestea obârșiei ei și circumstanțele acesteia. Dar deocamdată trebuie să-i spun ce simt.

— Te iubesc, șoptesc eu.

— Jaya? spune ea, perfect trează deodată.

O aud cum se ridică în capul oaselor în pat și pe tata cum întreabă de lângă ea dacă s-a întâmplat ceva.

— Beti?

— Sunt așa de recunoscătoare că te am! Sunt foarte recunoscătoare pentru tot ce mi-ai dat, spun eu, stăpânindu-mi cu greu lacrimile.

Soarta a dat sentința și a condamnat-o pe mama încă de la naștere. Destinul ei era să-și ducă viața fără prezența sau îndrumarea unei mame. Cu toate că tristețea i-a fost tovarăș permanent, și-a purtat povara durerii în tăcere. S-a crezut piază-rea și s-a ținut la distanță de toți. M-a iubit așa cum a putut, în timp ce-și trăia viața copleșită de rușine.

Mă îndurerează povestea mamei de a-și ascunde copilăria. Dar e motivul pentru care am călătorit la celălalt capăt al lumii și am ajuns într-o casă despre care nu știam nimic. Și, în călătoria mea în India – în râsul oamenilor, în sufletele rănite ale cerșetorilor, în grandoare și tristețe –, am descoperit adevărata poveste a mamei și pe cea a bunicii mele. Femeile care m-au creat. Deși nu există un manual despre cum să navighezi prin viață, dacă o s-o fac cu eleganța și caracterul înaintașelor mele, atunci îmi voi fi trăit viața cu onoare.

* * *

„Dumnezeu nu-ți dă mai mult decât poți duce.” E o credință comună în toate culturile și limbile. Ca tânără reporteră, am

scris despre înmormântarea îndrăgitului primar al unui orășel. Fusese în funcție 20 de ani și lăsa în urmă o mulțime de alegători devotați și un fiu. După ce a auzit expresia repetată de cei care veniseră să-și prezinte condoleanțele, văduva s-a întors în cele din urmă către prietena ei și a întrebat-o: „Și dacă n-o pot duce?" Era o întrebare legitimă, dar fără răspuns.

Bunica mea a iubit un alt bărbat decât soțul ei și a născut un copil fără ca acel bărbat să aibă vreo bănuială că era copilul lui. Fără să știu, această descendență și povestea din spatele ei mi-au conturat viitorul. Combinația m-a format și, în același timp, mi-a creat limitări și șanse.

Când bunica mea era încă foarte tânără, soarta a intervenit și bunica a pierit înainte să apuce să-și trăiască viața. Secretul ei a rămas nespus până acum. Bărbatul pe care l-a considerat cel mai bun prieten al ei i-a păstrat taina chiar și după moarte. Dar, odată cu povestea, el a dus și povara vinovăției – era convins că moartea prematură a bunicii survenise din vina lui. Era sigur că o decizie luată de el cu speranța că astfel avea s-o protejeze dusese de fapt la moartea ei. Vinovăția lui nu va putea fi niciodată atenuată, orice i-am spune noi. Deci întrebarea e: oare decizia lui chiar a condus-o spre acel deznodământ ori făcea parte din destinul ei care oricum nu putea fi deturnat?

Am pierdut trei sarcini. Fiecare dintre ele a avut un deznodământ pe care nu l-aș dori nimănui. Cu timpul, am făcut tot ce mi-a stat în putință ca să-mi schimb situația, dar soarta s-a dovedit a fi mai puternică. Însă suferința provocată de faptul că nu-mi pot purta pruncul în pântec îmi apasă greu sufletul, la fel ca întrebarea: există oare vreo decizie pe care aș putea s-o iau ca să-mi schimb destinul?

Viața e un puzzle cu piese ce parcă își schimbă constant forma ca să modifice imaginea. De atâtea ori am fost sigură care mi-e calea, doar ca să aleg în final alta. Jumătatea mea de la 16 ani s-a transformat în obsedat la 17 (glumesc... dar nu chiar). Facultatea care știam sigur că ar fi trebuit să mă primească cu brațele deschise, ca pe o binecuvântare, a decis că nu mă ridicam la standardele sale și a trebuit să mă îndrept către o alta. Unele

viraje au fost alegerea mea, pe când altele au fost un ocol pe care-am fost forțată să-l fac. Fiecare m-a dus către locul în care mă aflu azi.

Aceasta e ultima mea postare din India. Sunt pregătită să mă întorc acasă. Asta înseamnă că o să mă confrunt cu disperarea de care fugeam. Mă întorc cu sentimentul nou că știu care este scopul meu în viață și cu o nou descoperită înțelegere a lumii și vieții mele. Poate că viața e o serie de decizii în care se amestecă și destinul. Poate că înseamnă să accepți faptul că imposibil e asta: să cauți să deschizi o altă ușă. Și poate că înseamnă că trebuie să fii mai puternic ca oricând atunci când treci prin cele mai grele momente ale vieții. Întunericul din mine n-a dispărut, dar se risipește. Recunoscătoare pentru tot ce am și cu o rază de speranță pentru ce pot deveni, mă desprind de trecut și privesc spre viitor.

— Despre ce scrii? mă întreabă Patrick uitându-se peste umărul meu.

Mă întorc și-l văd cu sacoșe de suvenire în mâini, cumpărate de la magazinele din sat.

— Ai fost la cumpărături.

— Da, spune el spăsit, ridicând sacoșele. Copiii din sat sunt teribil de convingători.

— Ai fost fraierit, îl tachinez eu, cu voce tensionată.

Simțind schimbarea tonului, lasă imediat jos sacoșele.

— S-a întâmplat ceva? spune și-mi cuprinde obrazul cu palma. Ați terminat povestea?

Îmi pun palma peste mâna lui și încuviințez din cap.

— Despre mama și ce s-a întâmplat cu ea…

Cu o seară înainte, i-l prezentasem pe Patrick lui Ravi și strănepoților lui. Așa cum bănuiam, i-a plăcut foarte mult de ei, așa cum și ei l-au plăcut imediat. Când a început o partidă de fotbal în stradă cu Amit, Misha și un grup de copii din cartier, m-am uitat la ei fericită cum nu mai fusesem de foarte multă vreme. Văzându-mi reacția, Ravi s-a aplecat spre mine și mi-a șoptit:

— E un om bun, nu-i așa?

Văzând că dau aprobator din cap, a spus:

— E foarte norocos că are dragostea ta.

— Așa cum și eu sunt că o am pe-a lui, am șoptit eu.

Iar lui Patrick îi spun, în timp ce mi se taie respirația:

— Copilăria ei… prin ce-a trecut… explică atât de multe!

Se temea să fie prea apropiată de mine fiindcă era sigură că orice ar fi mers prost în viața mea, era, cumva, din vina ei. A încercat să mă protejeze ținându-mă la distanță.

— Ravi mi-a povestit despre o alegere pe care-a făcut-o. De atunci, trăiește cu această povară.

Îi întind laptopul.

— Alegerile pe care le facem… Destin versus decizie.

— Tu ai fi procedat altfel? mă întreabă după ce citește rapid textul.

— Nu știu. N-aș fi luat niciodată decizia de a pierde sarcinile, dar dacă aș avea ocazia s-o iau de la capăt, aș mai alege să trec prin acele sarcini?

Mă opresc să mă gândesc la toți acei ani de speranță care s-a transformat în disperare.

— Dacă n-aș fi încercat, m-aș fi întrebat întotdeauna dacă am făcut bine.

E prima dată când pot să recunosc asta în fața mea și să conștientizez faptul că am avut un oarecare control asupra situației.

— Dar tu?

Îi ia o vreme să-mi răspundă, dar în cele din urmă spune:

— Poate. A fost foarte greu că, pe lângă copii, am pierdut și relația noastră.

Mă mângâie pe obraz. Îi acopăr mâna cu palma, acceptând fericită atingerea lui.

— Ce s-a întâmplat cu tine atunci, în apartament?

Mă întreabă de crizele de cădere în beznă, când treceau minute și ore fără să știu de mine. Îi văzusem atunci îngrijorarea, dar dacă m-ar fi întrebat, n-aș fi știut ce să-i răspund.

— Cred că era din cauza suferinței. Nu știam cum să o gestionez, așa că era mai ușor să mă retrag din realitate.

În orice altă împrejurare, simptomele ar fi fost înspăimântătoare, dar atunci, abia dacă mi-am dat seama că se întâmpla ceva cu mine.

— Mi-a fost mai bine când am ajuns aici și, în scurt timp, crizele au dispărut. Probabil că asta o să fie ultima mea postare făcută din India, spun arătând spre calculator.

Mă privește în ochi.
— Ești pregătită să pleci?
— Sunt pregătită să merg acasă, spun eu și îl iau de mână. M-am gândit la ceva și voiam să discut cu tine despre asta.
După ce mă aprobă, îmi petrec următoarea oră detaliindu-i ideile mele legate de Amit și Misha. În încheiere, îi povestesc despre orfelinat.
— Vreau să adopt un copil, spun eu, șovăielnic. Știu că procesul e de durată, dar…
Las fraza în suspensie, așteptându-i reacția. Când văd că zâmbește, simt cum mi se ia o piatră de pe inimă.
Mă trage la pieptul lui.
— Da, spune el tandru. Hai să ne luăm copilul acasă!

Cincizeci și trei

Ravi sosește dimineață devreme. Patrick își petrece ziua cu Misha și Amit, care au vrut să-l prezinte părinților lor. Când deschid ușa, Ravi pare mai bătrân și epuizat. Zâmbește și-mi întinde un teanc de hârtii.

— Cum ți-am promis, asta voia să-i dea bunicul tău mamei tale. Ăsta e motivul pentru care am vrut să rămâi ca să auzi povestea.

Răsfoiesc hârtiile și ridic privirea, șocată.

— Scrisorile lui Stephen către Amisha?

— Bunicul tău voia ca mama ta să știe că a fost iubită și dorită. Știa că ea nu credea asta, spune cu voce sugrumată.

Îmi înăbuș un suspin și strâng la piept scrisorile.

— De ce le-a păstrat?

— Cred că la început au fost o formă de autoflagelare. Un memento al trădării Amishei.

Ravi face o pauză și se uită în podea cu ochii încețoșați de lacrimi.

— Apoi le-a păstrat pentru mama ta. Înainte să moară, mi-a spus că nu-și putea lua înapoi greșelile din trecut, dar că spera ca scrisorile să fie un prim pas către repararea lor.

Mă uit în fugă peste scrisori – citesc despre susținerea necondiționată pe care i-o oferea Stephen Amishei și despre dorul lui sfâșietor. Vorbele lui detaliază dragostea pe care și-o purtau într-o vreme când n-ar fi trebuit să fie decât prieteni. Iubirea lor n-a fost nicicând mai limpede decât când au fost forțați să se despartă.

— O să i le dau mamei, spun eu și-mi șterg lacrimile care-mi șiroiesc pe obraji. Mulțumesc!

Cu toate că parcă mai ieri m-a primit Ravi în casă, de atunci s-au întâmplat foarte multe. Cu povestea lui, mi-a dezvăluit originile mele și mi-a dăruit izbăvirea pentru mama. Pentru asta îi voi fi îndatorată toate viețile mele.

— Ce e, Beti? întreabă Ravi când mă vede că mă străduiesc să mă adun.

— Plec.

La auzul anunțului meu, pe chip i se citește tristețea, amestecată cu resemnare.

— Era de mult timpul, am adăugat.

— Cu soțul tău, spune el înaintea mea, zâmbind înțelegător. De când a sosit el, ești fericită.

— Sunt, recunosc eu. Știu ce norocoasă sunt că am dragostea pe care o am și că, datorită poveștii tale – a bunicii –, știu cât e de important să nu renunți la ea.

— Atunci povestea și-a atins scopul, spune el cu blândețe. Când pleci?

— În câteva zile, îi răspund. Dar trebuie să faci ceva pentru mine. Casa asta…

Mă opresc și mă uit în jur, la mica locuință, căutându-mi cuvintele. Cu toate că cei care au trăit aici erau doar oameni obișnuiți, poveștile și spiritele lor erau de poveste! M-au schimbat și, pentru asta, le voi fi veșnic recunoscătoare acestor oameni.

— Vreau să te muți aici cu familia ta, Ravi.

— Nu, Jaya, ridică el mâna în semn de refuz, scuturând în același timp din cap.

— Ascultă-mă, insist, neacceptând să dau înapoi. Am transferat casa, școala și moara pe numele tău.

Cu toate scrisorile în care ceilalți membri ai familiei renunțau la orice pretenții asupra proprietăților, a fost nevoie de doar câteva sute de dolari ca să transfer drepturile de proprietate.

— Ai făcut ce ai promis, Ravi. Acum, te rog, ia ceea ce ți-ar fi dat și bunica.

— După ce ți-am spus ce ți-am spus? Cum poți să-mi oferi toate astea? spune holbându-se la documente.

— Mi-ai spus odată că bunica nu era perfectă, dar că în inima ei încerca întotdeauna să fie corectă cu ceilalți. Cred că ea ar spune același lucru despre tine, zic, după care îmi caut cuvintele ca să adaug: Ai încercat s-o protejezi. Ea ar înțelege asta.

— Când ea era în viață, casa asta era plină de fericire și veselie, spune Ravi cu durere, uitându-se în jur. După aceea, a devenit un mausoleu.

— Și de atunci ai îngrijit-o cu atâta dragoste! E casa ta de drept, spun eu.

Când încearcă să se opună din nou, îi zic:

— Familia nu e definită de legăturile de sânge. Ci de cele ale inimii, îi spun luându-l de mână. Dacă ai întreba-o azi pe bunica cine e Ravi, ți-ar spune că faci parte din familie.

Ravi își înghite nodul din gât.

— Ai putea închiria școala unei firme și ai putea chiar să repui în funcțiune moara. Te rog, Ravi – îl implor eu – pentru ea, pentru familia ta, spune da. Ea și-ar dori ca toate astea să fie ale tale.

— Ne-ai făcut un dar extraordinar, șoptește Ravi, împreunându-și palmele și făcând o plecăciune. Mulțumesc!

— Mai e ceva, spun eu încet. Ceea ce vreau să-ți ofer nu e…

Mă opresc, temându-mă să nu-l jignesc nici pe el, nici stilul lui de viață.

— Spune, Beti, mă îndeamnă nedumerit.

Îmi aleg cu grijă cuvintele.

— Am un apartament spațios în New York. Patrick e un om minunat.

Mă gândesc la trecut și la toți pașii pe care a trebuit să-i fac ca să ajung aici. Pentru prima dată după multă vreme, privesc cu nerăbdare spre viitor.

— Nu știu dacă se poate face ceva, dar aș vrea să încerc să vă ajut.

Cu gândul la mama și la copilăria mea, găsesc tăria să continui:

— Mama mi-a arătat că cele mai importante lucruri pe care le poți da unui copil sunt sprijinul și iubirea. Și îți promit că le voi da din toată inima.

— Cui să le dai? întreabă Ravi, buimac.

— Strănepoților tăi, spun repede. Dă-le voie lui Misha și Amit să vină în America, pentru ca Misha să primească îngrijire medicală și amândoi să aibă parte de o educație bună. M-ar face tare fericită să le pot asigura aceste lucruri.

— Jaya! spune Ravi privindu-mă atent.

— Talentul la scris al bunicii mele era darul ei. I-a oferit un portal către o lume în care era fericită. Acolo l-a găsit pe Stephen și iubirea adevărată, spun și mă gândesc că niciodată n-o să mai iau de bune darurile pe care le-am primit în viața mea. Povestea pe care mi-ai spus-o, Ravi, mi-a arătat că uneori în viață nu contează ce vreau să fiu, ci ce pot să fiu. Amit și Misha au o familie care-i iubește, iar aceasta e patria lor, dar aș fi onorată să fiu omul care le deschide o altă lume, chiar și pentru o perioadă scurtă de timp.

— Tu ai să fii portalul lor? întreabă Ravi.

— Nu, spun încet. Cred că ei o să fie portalul meu.

Epilog

Ravi

Ravi închide broșura, iar inima îi plesnește de mândrie. Ochii i se umplu de lacrimi când își privește strănepoții dansând cu Rokie, care latră prietenos. Cei doi copii urmează să plece în America. Jaya a trimis bilete pentru Amit și Misha, precum și informații despre un spital de copii din apropiere de casa ei din America, specializat în ortopedie și recuperare după poliomielită.

Ravi strânge la piept paginile lucioase și pornește șchiopătând spre camera din spatele casei. Când deschide ușa, îl năpădesc amintirile. Camera în care Amisha și-a compus poveștile atâția ani îl atrage ca un magnet. Pășește încet, neavând de ce să se grăbească. Închide ușa după el, lăsându-și familia să sărbătorească după pofta inimii.

— Mulțumesc, îi spune Amisha, aflată lângă tăblia patului.

Ravi se uită lung la ea, ca de nenumărate alte ori când a văzut-o. Însă nicicând n-a părut mai reală și mai plină de viață ca acum.

— Tu trebuia să spui povestea, zice el blând, dorindu-și din tot sufletul, ca întotdeauna, ca ea să fi fost povestitoarea.

— Ai făcut o treabă mai bună decât aș fi putut face eu vreodată, îl asigură Amisha, continuând să zâmbească. Deci te-ai descris ca pe un erou, da? îl tachinează ea, cu o privire ghidușă.

— Tu ai fost întotdeauna eroina mea, recunoaște Ravi cu inima ușoară și mintea eliberată de povara anilor. Ce mai faci?

— Sunt fericită, îl asigură ea, văzând cum lui Ravi i se umplu ochii de lacrimi.

— Și Stephen?

Zâmbetul ei îi reaprinde speranța.

— Da.

Răspunsul ei simplu îi spune că Amisha s-a reunit cu adevărata ei iubire.

— Am scris niște povești, spune ea întinzând spre el mâna deschisă, ca o invitație. Vrei să le citești?

— Întotdeauna.

Ravi își pune mâna în palma ei. Amisha îl ia de mână și, alături de prietena lui din toate viețile, Ravi știe că poate fi, în sfârșit, liber.

Jaya

Cu două săptămâni înainte de sosirea copiilor, primesc o scrisoare prin care sunt informată că totul e planificat, copiii au bagajele făcute și sunt gata de drum. În finalul scrisorii, nepotul lui Ravi îmi scrie despre moartea lui. A murit la scurtă vreme după ce a primit fotografiile trimise de mine și Patrick cu casa noastră și școala pe care părinții mei ne-au ajutat s-o găsim pentru copii. Fiul lui Ravi spune că zâmbea când s-au uitat cu toții prin catalogul școlii și cel al spitalului. Apoi s-a dus la culcare, iar în dimineața următoare i-au găsit în pat trupul neînsuflețit.

N-am vărsat nicio lacrimă când am aflat de dispariția lui Ravi. Bărbatul pe care l-am cunoscut a trăit ca să-și îndeplinească promisiunea făcută prietenei lui cu atâția ani în urmă. Mi-a spus povestea Amishei și s-a asigurat că moștenirea ei avea să primească respectul și adorația cuvenite. Datorită lui, eu și mama am găsit calea una spre cealaltă. Când i-am spus și ei povestea, am celebrat și jelit împreună dragostea pierdută care i-a dat viață. Când i-am spus de planurile noastre de a adopta un copil de la orfelinat, m-a strâns în brațe cu lacrimi în ochi și mi-a spus că abia așteaptă să-și cunoască nepotul sau nepoata.

Odată ce și-a îndeplinit misiunea, Ravi și-a dat, în sfârșit, voie să se cufunde în somn. Cred că Amisha îl aștepta, ca să-l ia acasă pe cel mai loial prieten pe care l-a avut vreodată.

Mulţumiri

Mark Gottlieb – o să-ți fiu veșnic recunoscătoare pentru ziua în care ne-am început parteneriatul. Ești neprețuit și mă simt extraordinar de norocoasă că lucrez cu tine. Privesc cu nerăbdare către o viață alături de prietenul meu și nenumărate cărți lucrate împreună.

Danielle Marshall – datorită ție, experiența publicării unei cărți e de fiecare dată o bucurie. Datorită ție, am avut încredere în această poveste. Îți mulțumesc pentru cuvintele înțelepte și pentru încurajări.

Gabe și echipa – vă mulțumesc pentru tot ce faceți, inclusiv pentru toată munca depusă în culise pentru a pune lucrurile cap la cap într-un mod impecabil. Apreciez enorm tot ce faceți.

Dennelle Catlett – îți mulțumesc din suflet pentru toată munca depusă pentru a așeza cărțile în mâinile cititorilor. Sunt profund recunoscătoare.

Tanya Farrell – sunt grozav de entuziasmată să lucrez cu tine. Îți mulțumesc anticipat pentru tot ce faci.

Sarahlou C. — îți mulțumesc, dragă prietenă, pentru imensa ta capacitate de înțelegere și pentru că ești întotdeauna alături de mine, orice-ar fi. Ești vocea calmului și a rațiunii atunci când am mai mare nevoie de asta. Te iubesc ca pe o soră – dar tot nu merg cu tine în vacanțele tale nebunești. :-)

Tiffany Y. Martin – sugestiile și ideile tale sunt esențiale pentru această carte. De fiecare dată, faci povestea mai bună. Îți mulțumesc că ai făcut ca lucrul cu tine să fie de fiecare dată o adevărată plăcere.

Nicole Pomeroy, Sara Addicott, Jane Steele și Nicole Brugger-Dethmers – vă mulțumesc din suflet pentru tot efortul, toate ideile și toate corecturile voastre, care au făcut ca această carte să strălucească. Datorită vouă, e cu mult mai bună.

Cititorilor – vă mulțumesc că îmi citiți poveștile. Nu am cuvinte să-mi exprim recunoștința profundă.

Sejal Badani a renunțat la avocatură pentru a se dedica scrisului. Cărțile ei sunt bestselleruri *USA Today*, *Washington Post*, *Wall Street Journal* și *Amazon Charts*. Când nu scrie, îi place să citească și să călătorească. Ascultă cu plăcere Bruce Springsteen, Beyoncé și Ed Sheeran. A debutat în 2015 cu romanul *Trail of Broken Wings*, iar *Taina povestitoarei* este cel de-al doilea roman al său.

O puteți urmări pe
www.sejalbadani.com,
facebook.com/SejalBadani și
twitter.com/sejal_badani.

SEJAL BADANI

O poveste fascinantă despre puterea iubirii, vindecare și dorința de a visa.

Jaya, jurnalistă newyorkeză, este devastată după ce pierde a treia sarcină, căsnicia i se destramă și totul pare să se prăbușească. Pentru a-și mai alina suferința, pleacă în India, în căutarea unor răspunsuri despre trecutul familiei sale.

Cucerită de peisajele, sunetele și mirosurile insolite care o asaltează, Jaya începe să studieze cu entuziasm cultura Indiei. Ravi, fostul servitor și confident al bunicii ei, Amisha, o ajută să descopere luptele, perseverența, iubirea ascunsă și căderea tragică a acesteia în timpul ocupației britanice.

Grație poveștii extraordinare a curajoasei Amisha, Jaya își descoperă un optimism și o putere pe care nu le-a bănuit niciodată.

TREI

www.edituratrei.ro
ISBN 978-606-40-0739-1

